

PÍSMO SVĚTÉ.

STARÝ ZÁKON.

II.

KNIHY MOJŽÍŠOVÉ.

LEVITIKUS. — NUMERI. — DEUTERONOMIUM.

NÁKLADOM SPOLKU SV. VOJTECHA.

ČÍSLO PODIELOVÝCH KNÍH 128.

V TRNAVE 1922.

PÍSMO SVÄTÉ STARÉHO ZÁKONA.

II.

NAKLADOM SPOLKU SV. VOJTECHA V TRNAVE.

ČÍSLO PODIELOVÝCH KNÍH 126.

V TRNAVE 1922.

Nihil obstat.

Richardus Osvald,
censor adloccesanus.

Nr. 2788.

Imprimatur.

Strigonii, die 12. Maii 1914.

Ludovicus Rajner,
episcopus, vicarius generalis.

PÍSMO SVĚTÉ STARÉHO ZÁKONA.

Tlačil „Lev“ knižničarský a nakladateľský spolok uč spol. v Ružomberku
Vydal Spolok sv. Vojtecha v Trnave.

TRETIA KNIHA MOJŽIŠOVA.
LEVITIKUS.

TRETIA KNIHA MOJŽIŠOVA.

LEVITIKUS.

Tretia kniha Mojžišova nazýva sa *Levitikus*. Kniha Levitov, preto, že sa v nej rozpráva, ako Boh pokolenie Leviho zvlášť k svojej službe posvätil a obsahuje nariadenia, ktoré prináležia k ich riadu a povinnostiam.

Celú knihu mohli by sme rozdeliť na dva diely.

I. diel hovorí o poviniostiach Izraelitov naproti Pánovi, ktorý uprostred nich býva; o Bohu príslušných obetiach a o osobách, ktoré sú povinné tie obety prinášať. (1.—10, 20.)

Sem patria:

a) Nariadenia o obetiach a o poviniostiach a právach kňazov pri nich (1. 1.—7, 38);

b) nariadenia o posvätení a ustanovení kňazov (8, 1.—9, 24.);

c) nariadenia o svätosti kňazského úradu a kňazskej služby (10, 1.—20.).

II. diel obsahuje ustanovenia o čistote a svätosti, ktorá sa od všetkého ľudu a obzvlášť od kňazov požaduje (11, 1.—25, 55.), a sice:

a) o zákonnej čistote ľudu a o obradoch, ktorými sa nečistota odstraňuje (11, 1.—16, 34.); sem patria nariadenia o rozdiely pokrmov (11, 1.—47.), o nečistote pri pôrode (12, 1.—8.), o malomocenstve (13, 1.—14, 57.), o nečistote semena (15, 1.—39.), o dni otisťovania (16.);

b) predpisy týkajúce sa svätosti všetkého ľudu (17, 1.—20, 27.); o pokrmoch (17), o svätosti manželstva (18), o svätosti v chovaní sa k Bohu a ľuďom (19, 1.—20, 27.);

c) o vyššej zákonnej čistote kňazov (21, 1.—22, 33.);

d) o svätosti služby Božej (23, 1.—25, 55.); o obyčajoch pri službe Božej pod rokom a o sviatkoch (23, 1.—24, 23.), o svätých časoch (25.).

Na konci je potvrdenie levitických zákonov (26), a ako dodatkom sú predpisy o sľuboch, o Bohu posvätených daroch a o platení desiatkov (27).

HLAVA I.

O zápalných obetiach.

1. Zase zavolať Pán Mojžiša a hovoril mu zo stánku svedectva a riekol:

¹⁾ Cieľ obeti záležal hlavne v tom, aby vyvolanému ľudu Bohu príslušná, neobmedzená úcta, poklona, povďačnosť a nepodmienečná odvislosť od Boha a zvlášť povedomie hriechovnosti ustavične sa pripomínali. Obety požadovaly sa i k odpusteniu hriechov. Poznamenať musíme, že obetné zvieratá a nekrvavé obetné dary samy od seba nemajú tej moci. Starý Zákon nemohol skrze ne obetujúcich priviesť k dokonalosti; „Lebo nie je možné, aby skrze krv volov a kozlov hriechy sotreté boli“ (Žid. 10, 4.), ale obety boli podmienukou milosti ako výraz viery v budúceho Spasiteľa, a prinášali sa v duchovnom spojení s obetou Kristovou, ktorá bola nimi predobrazená. Lebo bez bezpodmienečného obetovania sa obetného Baránka, ktorý na seba vzal hriechy ľudí, nemohli byť odpustené ani

2. Hovor synom izraelským a povedz im: Človek, ktorý by z vás obetoval obet¹⁾ Pánovi z hoviad, tojest z volov a oviec obetujúc obety.)

3. Jestliže bude jeho obeta zápalná

dedičný hriech všetkých ľudí ani prepočetné a ťažké hriechy jednotlivých ľudí. — Izraeliti mali rozličné obety: *krvavé* zo zvierat a *nekrvavé* z rastlín, tieto (nekrvavé) boli *pokrmové* (suché) a *nápojové* (mokrú). Deťly sa na obety *zápalné* ktoré na znak úplného odovzdania sa Bohu celé bývaly na oltári spálené: *pokoľné*, *prošebné* a *podakovacie*, pri ktorých len čiastka spálená bola a ostatné dávalo sa k obetným hodom, na znamenie Bohu podlžných vďakov za obdržané dobrodenia alebo k vyprosniu budúcih; *obety za hriechy* a *viny* čiže *smierne*, z ktorých jedna čiastka na oltári, druhá za stavom bola spálená alebo kňazom sa dostala; a tie boli na smierenie hriechov.

²⁾ T. j. z volov, oviec alebo kozí nech obetu prináša. (Vldz v. 10.)

a z hovädzieho dobytku: nech obetuje samca bez vady pri dverách stánku svedectva na uprosenie Pána.

4. A nech položí ruku na hlavu obeť¹⁾ a bude príjemná a k jeho smiereniu prospešná.

5. A nech zabije teľa pred Pánom a synovia Áronovi, kňazi, nech obetujú jeho krv lejúc okolo oltára, ktorý je pred dvermi stánku.

6. Potom nech stiahnu kožu z obeť, rozsekajú údy na kusy

7. a rozložia na oltári oheň, ale najprv usporiadajú hromádku dreva,²⁾

8. a rozsekané údy nech na to po riadku pokladú, hlavu totiž a všetko, čo sa pridŕža jatier,

9. s drobami a nohami vodou vymytými; a kňaz nech to všetko spáli na oltári na zápalnú obeť a najchutnejšiu vôňu Pánovi.

10. Jestliže však je obeť z drobného dobytku, z oviec alebo z kozí obeť zápalná, nech samca bez vady obetuje.

11. A nech ho zabije na strane oltára, ktorá hľadá na sever, pred Pánom: ale jeho krv nech synovia Áronovi vylejú na oltár do okola.

12. A nech odrežú údy, hlavu a všetko, čo sa pridŕža jatier, a pokladú na drevo, pod ktoré podložiť sa má oheň;

13. droby však a nohy nech vyperú vodou. A všetko obetované nech spáli kňaz na oltári na obeť zápalnú a najchutnejšiu vôňu Pánovi.

14. Ale jestli z vtáctva obeť zápalná obetovaná bude Pánovi, z hrdlíček alebo z holúbatí³⁾

15. nech ju prinesie kňaz k oltáru, skrúti jej hlavu ku krku a natrhne miesto

rany, a nech vypustí krv na kraj oltára.¹⁾

16. Hrvoľ však na hrdle a perie nech odhodí blízko oltára k východnej strane, na miesto, na ktoré sa popol vysypáva.

17. A potom nech zláme jeho krýdelká a nech ho neseká ani železom nedelí, ale spáli na oltári, položiac oheň pod drevo. Zápalná obeť²⁾ je to a obetovanie najchutnejšej vône Pánovi.

HLAVA 2.

O suchých obetiach.

1. Keby niektorý človek obetoval posvätnú obeť³⁾ Pánovi, nech bude biela múka jeho obeť a nech ju poleje olejom a položí kadidlo⁴⁾ na ňu

2. a nech ju prinesie k synom Áronovým, kňazom; z ktorých jeden nech vezme plnú hrst bielej múky a oleja a všetko kadidlo a nech položí ako pamiatku⁵⁾ na oltár k najchutnejšej vôni Pánovi.

3. Ale čo zostane z obeť, nech je Áronovo a jeho synov, ako svätosväté z obeť Pánových.⁶⁾

4. Keď však obetovať budeš obeť pečenú v peci: nech je z bielej múky, totižto chleby bez kvasu,⁷⁾ zaprávané

¹⁾ Kňaz nechťom urobí ranu oheťnému vtákovu a tak mu spustí krv. Hebr.: Na strovu oltára.

²⁾ Zápalná obeť je obeť najväčšej účty, najdokonalejši výraz myšlienky odovzdania Bohu. Preto len samce smeli byť obetované.

³⁾ Rozumej obeť suchú s potravín, ktorá sa vôbec obeťou nazývala, a ktorá Boh prinášať dovoľ, aby si chudobní mohli obetovať.

⁴⁾ Kadidlo, temjan, vyobrazovalo k Bohu vystupujúcu modlitbu.

⁵⁾ Pamiatkou sa nazýva preto, lebo Boha na obetujúcich upamätávať malo.

⁶⁾ Ako dar Bohu posvätený, ktorý len od jeho námestníkov, kňazov, požívaný byť mohol a síce na svätom mieste, t. j. v predstieni; a jako také na ktorom všetko je sväté, t. j. od obyčajného užívania odlúčené.

⁷⁾ Pre význam, že obetujúci má byť čistý, lebo krv je znamením pokazenosti srdca (I. Kor. 5, 8.); olej a kadidlo znamenajú duchovné pomazanie a modlitbu

¹⁾ Na znamenie, že to zvierat miesto obetujúceho zastupuje.

²⁾ Svätý oheň nesmel vyhasnúť. Hebr.: Kňazi nech dajú obeť na oltár a narovnalé drevo na oheň.

³⁾ Vtákov obetovali chudobní, ktorí väčšie, drahé zvieratá zapatriť si nemohli, jako to i Panna Maria pri obetovaní Ježiška učinila.

olejom a nekvasené koláče olejom pomazané.

5. Jestliže tvoja obeta bude z panvy, nech je z bielej múky, zapravenej olejom a bez kvasu:

6. rozlám ju na kúsky a nalej na ňu oleja.

7. Jestli však z roštu¹⁾ bude obeť, nech sa podobne biela múka olejom zapraví.

8. To obetuj Pánovi a daj do rúk kňazovi.²⁾

9. ktorý keď to obetoval, nech vezme pamätne z obeti a nech spáli na oltári k chutnej vône Pánovi.

10. A čo z obeti zvýši, nech bude Aronovo a jeho synov, svätosväté z obeti Pánových.

11. Každá obeť, ktorá sa obetuje Pánovi, nech bude bez kvasu, a žladen kvas ani med³⁾ nech sa nepáli na obeť Pánovi.

12. Len prvotiny z nich obetujte ako dary Pánovi, ale na oltár nech sa nekladú k chutnej vône.

13. Ktoré obety budeš obetovať, soľou posol, ani neodnímaj soli úmluvy⁴⁾ svojho Boha od svojej obeti. Pri každej svojej obeti obetuj soľ.

14. Jestliže by si obetoval Pánovi dar z prvotín svojho obilia, z klasov ešte zelených, upraž ich na ohni⁵⁾ a potlač ako na múku a tak obetuj svoje prvotiny Pánovi;

15. polej olejom a naklad kadidla; lebo je to obeť Pánova.

16. Kňaz nech spáli na pamiatku daru časť vytlačenej múky a oleja a všetko kadidlo.

¹⁾ Hebr.: Jestli obetovať budeš obeť suchú, v kotlíku pripravenú. Reč je o varenom, nie o pečenom.

²⁾ Hebr.: Potom priniesieš suchú obeť, ktorá z tých vecí bude, a dáš ju kňazovi, ktorý donesie ju k oltáru.

³⁾ Med snadno kysne.

⁴⁾ Soľ vyobrazuje neporušiteľnosť a spolu i trvanlivosť úmluvy.

⁵⁾ Pražené zrná (pražma) boli obľúbeným pokrmom.

HLAVA 3.

O pokojných obetiach.

1. Jestliže jeho obeť bude obeta pokojná a chceš ju obetovať z rožného dobytku, samca alebo samicu, nech to bez vady obetuje pred Pánom.¹⁾

2. Nech položí ruku na hlavu svojej obeti a zabije ju pri vchode do stánku svedectva, a synovia Áronovi, kňazi, nech vylejú krv okolo oltára.

3. A nech obetujú z obeti pokojnej na obeť²⁾ Pánovi loj, ktorý prikrýva droby, a všetok tuk, ktorý je v nŕti:

4. obidve obličky s lojom, ktorý prikrýva slabiny a blanu jadier s obličkami.³⁾

5. A nech to spália na oltári na zápalnú obeť,⁴⁾ položiace oheň pod drevo: ako obeť najchutnejšej vône Pánovi.

6. Jestli však jeho obeť bude pokojná obeta z oviec, či samca obetuje či samicu, nech sú bez vady.

7. Akže baránka bude obetovať pred Pánom,

8. nech vloží ruku na hlavu svojej obeti a nech ju zabije v sieni stánku svedectva, a synovia Áronovi, kňazi, nech vylejú jej krv okolo oltára.

9. A nech obetujú z obeti pokojnej obeť Pánu: loj a celý chvost,

10. obličky⁵⁾ a loj, ktorý prikrýva brucho a všetky droby a obe obličky s lojom, ktorý je na slabinách a blanu jadier s obličkami.

11. A nech to spáli kňaz na oltári k potrave ohňa a obeti Pánovej.

12. Jestli koza bude jeho obeť a obetuje ju Pánovi,

¹⁾ Obeť pokojná ustanovená bola na podakovanie za obdržané milosti Božie a na vyprosenie nových dobrodier Božích.

²⁾ Hebr.: Na ohnivú obeť.

³⁾ Loj a obličky významujú telesný život, ktorý máme Bohu na obeť priniesť.

⁴⁾ Hebr.: Spolu so zápalnou obeťou, ktorá toľko každodenne ráno i večer obetovaná býva.

⁵⁾ Hebr.: Loj a celý chvost, ktorý od chrbta oddelí, a tuk črevá kryjúci so všetkým lojom, ktorý je na nich, a obidve obličky a tukom, ktorý je na nich a na slabinách stôl.

13. nech jej vloží ruku na hlavu a nech ju zabije u vchode do stánku svedectva; synovia však Áronovi nech vylejú jej krv okolo oltára.

14. A nech vezmú z nej na potravu ohňa Pánovho loj, ktorý prikrýva bruch a všetky droby:

15. dve obličky s blanou, ktorá je okolo nich na slabinách a loj jatier s obličkami;

16. a nech to spáli kňaz na oltári k potrave ohňa a k najchutnejšej vôni. Všetek loj nech je Pánov.

17. Právom večným po vašich pokoleniach a všetkých vašich príbytkoch ani krvi ani loja nikdy nejedzte.

HLAVA 4.

O obetiach za hriechy zo slabosti pri rozdielných osobách.

1. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol: 2. Povedz synom izraelským: Človek, ktorý by zhrešil z nevedomia¹⁾ a učinil by niečo proti niektorému zo všetkých prikázaní Pánových, čo prikázal, aby činené nebolo:

3. jestli by kňaz, ktorý je pomazaný,²⁾ zhrešil a činil, aby aj ľud zhrešil,³⁾ nech obetuje za svoj hriech býča bez vady Pánovi.

4. A nech ho privedie k dverám stánku svedectva pred Pána a položí ruku na jeho hlavu a nech ho zabije Pánovi.

5. A nech vezme z krvi toho býčafa a vnesie ju do stánku svedectva,

6. a nech omočí prst v tej krvi a kropí s ňou sedem ráz pred Pánom proti opone svätyne.⁴⁾

7. A nech položí z tejskej krvi na rohy oltára,⁵⁾ na ktorom sa kadi najpríjemnejšími voňavými vecmi Pánovi, ktorý je

v stánku svedectva, všetku však ostatnú krv nech vyleje na podstavec oltára zápalnej obeti pri vchode do stánku.

8. A loj z býčafa nech vezme za hriech, i ten, ktorý droby prikrýva. i všetko, čo v nátrii je:

9. obidve obličky a blanu, ktorá je okolo nich na slabinách a loj jatier s obličkami,

10. jako sa berie z býčafa obeti pokojnej: a nech to spáli na oltári zápalnej obety.

11. Ale kožu a všetko mäso s hlavou a s nohami a s drobami i s lajnom

12. i s ostatným telom¹⁾ nech vynesie von za stany na čisté miesto, kde sa vysypáva popol; a nech to zapáli na hranici dreva; na mieste, kde sa popol vysypa, nech to spáli.²⁾

13. Jestliže by celá obec izraelská nevedela a z nevedomia učinila by niečo, čo je proti prikázaniu Pánovmu.

14. a potom by poznala svoj hriech, nech obetuje za svoj hriech dobytča a privedie ho k dverám stánku.

15. A starší z ľudu nech položia ruky na jeho hlavu pred Pánom. A keď bude dobytča pred obličajom Pánovým zabité,

16. nech vnesie kňaz, ktorý je pomazaný, z jeho krvi do stánku svedectva,

17. a omočí prst a kropí sedem ráz proti opone;

18. a nech položí z tejskej krvi na rohy oltára, ktorý je pred Pánom v stánku svedectva: a ostatnú krv nech vyleje k spodku oltára zápalných obetí, ktorý je pri dverách stánku svedectva.

19. A všetek jeho loj nech vezme a spáli na oltári.

20. Tak nech spraví aj s týmito býčafom, ako spravil s predošlým: a keď

¹⁾ Akčkoľvek z trestuhodného nedopatrenia. Taký musel obetovať obeť za hriech. Zomyselne prestúpene zákona bývalo smrťou trestané.

²⁾ Hlavný kňaz.

³⁾ Svojím hriechom dal pohoršenie a ľud k hriechu priviedol.

⁴⁾ Proti opone, ktorá oddeľuje Najsvätejšie.

⁵⁾ Pred Najsvätejším.

¹⁾ Hebr.: A tak celé býča.

²⁾ Z obetí za hriech, ktoré boli za hlavného kňazu alebo za celú obec, ku ktorej i kňazi patrili, obetované, nedostávali kňazi mäsa k užitku; ale z obetí sa jednotlivých Izraelitov (i sa kňazov) obetovaných dostávali.

prosí za nich kňaz, milostivý im bude Pán.

21. Ale nech to dobyťča vynesie von za stany a nech ho spáli jako i to prvé dobyťča, lebo je za hriech obce.

22. Keď zhreší knieža a z nevedomia učiní niečo z tých vecí, ktoré sa zákonom Pánovým zakazujú

23. a potom pozná svoj hriech, nech obetuje obeť Pánovi, capa bez vady.

24. A nech položí svoju ruku na jeho hlavu, a keď ho zabije na mieste, kde sa zabíja obeť zápalná pred Pánom, lebo je za hriech,

25. nech omočí kňaz prst v krvi obeti za hriech a dotkne¹⁾ sa rohov oltára zápalnej obety a ostatok nech vyleje k jeho spodku.

26. Ale loj nech spáli na ňom, ako je obyčaj pri pokojných obetách: a kňaz nech prosí za neho²⁾ a za jeho hriech, a bude mu odpustený.

27. Jestliže by zhrešil človek z ľudu zeme z nevedomia, žeby učinil niečo z toho, čo je zákonom Pánovým zakázané, a previnil by sa,

28. a poznal by svoj hriech, nech obetuje kozu bez vady:

29. a nech položí ruku na hlavu obeti, ktorá je za hriech, a zabije ju na mieste zápalnej obety.

30. A kňaz vezme z krvi na svoj prst a dotkne sa rohov oltára zápalnej obety; ostatok nech vyleje k jeho spodku.

31. Ale všetek loj nech odoberie, jako sa odberáva z pokojných obetí, a nech ho spáli na oltári k chutnej vôni Pánovi; a nech prosí za neho, a bude mu odpustené.

32. Keby však z (drobného) dobytku obetoval obeť za hriech, ovcu totiž bez vady,

33. nech položí ruku na jej hlavu a

¹⁾ Len pri obetiach za hriech dotýkal sa kňaz rohov oltára, ktorý miesto Boha zastupoval a krv obetného zvieraťa za krv a život hriešnika prijímal.

²⁾ Hebr.: A tak nech očistí ho kňaz od jeho hriechu.

zabije ju na mieste, kde sa zabíjajú obeť zápalné.

34. A nech vezme kňaz z jej krvi svojím prstom a dotkne sa rohov oltára obety zápalnej; ostatok nech vyleje k jeho spodku.

35. A všetek loj nech odoberie, jako sa odberáva loj barana, ktorý sa zabíja pri pokojných obetách; a nech ho spáli na oltári na zápal Pánovi: a prosí za neho¹⁾ a za jeho hriech, a bude mu odpustený.

HLAVA 5.

O obetach za hriechy po niektorých previneniach z omylu.

1. Keby človek zhrešil tak, že by počul hlas prisahajúceho a bol by svedkom, že alebo sám videl alebo vie: jestliže neoznámi, nech poniesie svoju nepravosť.²⁾

2. Človek, ktorý by sa dotkol niečoho nečistého, buďto čo od zveri zabitú bolo, alebo čo samé zhynulo, alebo jakéhokoľvek iného zemeplazu:³⁾ a zabudol by na svoju nečistotu, vinný je a zhrešil;⁴⁾

3. a jestli by sa dotkol niečoho z nečistoty človeka, jakéhokoľvek by bola jeho nečistota, ktorou sa poškvrňuje a zapomnúť potom by to poznal, bude poddaný hriechu (vinný).

4. Človek, ktorý prisahal a riekol svojimi pery, že niečo zlého alebo dobrého učiní a toto by prisahou a rečou potvrdil a zabudnúť potom poznal by svoj hriech;⁵⁾

¹⁾ Hebr.: A tak ho očistí.

²⁾ Jestli niekto nejaký zločin spáchal, a druhý, ktorý ten zločin videl alebo ináč o ňom vie, nechce byť svedčom o tomto zločine, hoci ho sudca pod prisahou za svedka vyzval, taký človek spácha hriech, ktorého zlé následky znášať musí. Tak vykladajú tento verš viacerí vysvetľovatelia.

³⁾ Hebr.: Buďto tela zveri nečistej, buďto tela hovädá nečistého, buďto tela zemeplazu nečistého.

⁴⁾ Hebr.: A bolo by to skryté pred ním, teda nečistý je a padol do viny.

⁵⁾ Hebr.: Alebo keby sa kto bez uváženia zaprisahal, že učiní niečo dobrého alebo zlého, a to o ľakejkofvek veci, o ktorej človek s prisahou ho-

5. nech čini pokánie za hriech¹⁾

6. a nech obetuje zo stáda ovcu alebo kozu;²⁾ a kňaz sa modlí za neho a za jeho hriech.³⁾

7. Jestliže však nemohol by obetovať dobytča, nech obetuje dve hrdličky alebo dve holúbata Pánovi, jedno na obeť za hriech a druhé na obeť zápalnú.

(Nižšie 12, 8.; Luk. 2, 24.)

8. A dá ich kňazovi, ktorý nech obetuje najprv to, ktoré má byť za hriech, skrúti jeho hlavu ku krýdeľkám, tak, aby sa hrdla držala a nebola celkom odtrhnutá.

9. A nech pokropí jeho krvou stenu oltára: a čo zostane, nech dá vykvapkať k jeho spodku, lebo je to za hriech.

10. Druhé však nech spáli na obeť zápalnú, podľa obyčaje: a kňaz nech prosí za neho a za jeho hriech, a bude mu odpustený.

11. Jestliže by jeho ruka nemohla obetovať dve hrdličky alebo dve holúbata, nech obetuje za svoj hriech desiatu časť efy⁴⁾ bielej múky, nech nenaleje na ňu oleja⁵⁾ ani nepoloží kadidla, lebo je to za hriech.

12. A dá ju kňazovi, ktorý nech vezme z nej za plnú hrst a spáli na oltári na pamätne⁶⁾ pre toho, ktorý obetoval.

13. a hriech sa modlí za neho a očistí ho od hriechu; ostatnú však časťku nech sám má na dar.

varieva, a bolo by to skryté pred ním, a potom poznal by, že vinný je jednou vecou z tých. Kto prisahou sľúbí niečo a to nesplní, ten spácha hriech. Tu spomíname zlé veci, ktoré by niekto aj prisahou sľúbil, možno rozumieť len o takých veciach, ktoré vykonať prírode ľudskej je zlé, to-úto ťažké, príkre, ale v mravnom ohľade sú nie zlé: lebo keby sa kto na mravne zlé veci sľubom zaviazal, takéto sľuby by boli neplatné, ba hriešny, a nový hriech by spáchal, kto by takéto hriešny sľub vyplnil.

¹⁾ Hebr.: Keď teda vinný bude jednou vecou z tých, nech kňazovi pred Bohom vyzná, v čom zhrešil. — Teda vo verchoch 1.—4. spomínané hriechy požadujú vyznanie.

²⁾ Na obeť za hriechy.

³⁾ A kňaz nech ho očistí od jeho hriechu.

⁴⁾ Efa = 20, 12 litra (dľa tých 39 litrov).

⁵⁾ Olej vyznamenáva radosť: nad hriechom treba trápiť.

⁶⁾ Aby Boh pamätal na toho, kto obetuje.

14. A hovoril Pán Mojžišovi a riekol:

15. Keby človek prestúpil sväté obrazy a zhrešil z omylu pri tých veciach, ktoré sú Pánovi posvätené,¹⁾ nech obetuje za svoj hriech zo stáda barana bez vady, jakého možno kúpiť za dva šikle dľa váhy svätyne.

16. A škodu, ktorú učinil, nech nahradí a ešte piatu časťku nad to pridá, a nech to dá kňazovi, ktorý nech prosí za neho a obetuje barana, a bude mu odpustený.

17. Keby človek zhrešil z nevedomia a učinil by niečo z tých vecí, ktoré sa Pánovým zákonom zakazujú, a hriechu vinný poznal by svoju nepravosť,

18. nech prinesie kňazovi za obeť barana bez vady zo stáda dľa miery a uznania hriechu:²⁾ a ten nech sa modlí za neho, že nevediac to učinil, a bude mu odpustený.

19. lebo z omylu zhrešil proti Pánovi.³⁾

HLAVA 6.

O obetach za hriech vedomý.

1. Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

2. Človek, ktorý by zhrešil a potupiac Pána¹⁾ zaprel by svojmu bližnému vec ku schovaniu u seba složenú a jeho vernosti sverenú, alebo násilím niečo vydrel, alebo krivdu učinil,

3. alebo ztratenú vec našiel a zaprel ju, k tomu krivo by prisahal a čokoľvek iného z tých mnohých vecí učinil, v ktorých hrešievajú ľudia,

¹⁾ Hebr.: Keby človek niečo spreneveril a zhrešil by z pobúdenia, ušmákať veci posvätných Pánovi. Sv. Augustín myslí tu na dary, ktoré kňazom prisľahujú, ktoré sa ako svätosväté nespomínajú. Také sú prvotiny úrody, prvorodené zvierat, sľúbené (IV. Mojž. 18; 12., 15. a 14.) a obzvlášť dary z pokojných obetí. (III. Mojž. 23, 26.)

²⁾ Hriešnik musel vyjaviť svoj hriech kňazovi, ktorý dľa menšieho alebo väčšieho hriechu naložil menšie alebo väčšie zviera obetovať.

³⁾ Hebr.: Obeť za previnenie je, lebo zaviniť Pánovi.

⁴⁾ Každý hriech proti bližnému je sponu i hriechom proti Bohu.

4. nech, presvedčený súc o vine, navráti

5. všetko, čo klamom chcel obdržať, zcela, a k tomu piatu časťku pánovi, ktorému škodu učinil.¹⁾ (III. Mojz. 5, 7.)

6. A za svoj hriech nech obetuje zo stáda barana bez vady a dá ho kňazovi dľa uznania (ceny) a miery previnenia:

7. a ten nech prosí za neho pred Pánom, a odpustenie mu bude všetko, čo činil a čím sa prehrešil.

8. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

9. Príkaz Áronov a jeho synov: Toto je poriadok pri obeti zápalnej:²⁾ Nech sa páli na oltári celú noc až do rána: oheň nech bude z tohože oltára.³⁾

10. Kňaz nech sa oblečie do vrchnej šaty a do ľanových nohavíc: a nech shrahe popol, ktorý oheň tráviaci (obeta) vypálil, a položí vedľa oltára.

11. Potom sa z predošlých šiat vyzlečie a do druhých oblečie a vynesie ho (popol) von zo stanov a na veľmi čistom mieste nech ho nechá do iskry dohorieť.

12. Oheň však na oltári nech vždycky horí a kňaz nech ho živí, prikladajúc drevo každé ráno, a nech kladie naň obeť zápalnú⁴⁾ a páli na ňom loje obetí pokojných.

13. Oheň tento je ustavičný, ktorý nech nikdy nevyhasne na oltári.

14. Toto je poriadok pri obete suchej a pri obetiaoch mokrých, ktoré nech obetujú synovia Áronovi pred Pánom a pred oltárom.

15. Kňaz nech vezme za hrsť bielej múky, ktorá je zapravená s olejom a všetko kadidlo, ktoré je na múke polo-

žené, a nech to spáli na oltári na upamätovanie k vôni najchutnejšej Pánovi.

16. Ale ostatnú časťku bielej múky nech zje Áron so svojimi synmi, bez kvasu; a nech to zje na svätom mieste v predsieni stánku.

17. A preto nech nebude kvasená, že jej časťka obetuje sa na zápal Pánovi.¹⁾ Svätosväté nech je to, jako obeta za hriech a za vinu.

18. Len mužskí potomci Áronovi nech to jedia.²⁾ Nech je to zákon platný na veky pre vaše pokolenia o obetách Pánových: každý, kto sa ich dotkne, bude posvätený.

19. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

20. Táto je obeť Áronova a jeho synov, ktorí obetovať majú Pánovi na deň svojho pomazania: Desiatu časťku efy bielej múky nech obetujú na obetu ustavičnú,³⁾ polovicu z nej ráno a polovicu z nej večer.

21. Nech bude olejom zapravená, na panve smažená. A teplú nech ju obetuje k najchutnejšej vôni Pánovi

22. ten kňaz,⁴⁾ ktorý právom po otcovi nastúpi, a celá nech sa spáli na oltári.

23. Lebo každú kňazskú suchú obetu nech strávi oheň, a nikto nech nejie z nej.

24. Ale Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

25. Hovor Áronovi a jeho synom: Toto je poriadok pri obeti za hriech: Na mieste, kde sa obetuje zápalná obeť, nech bude zabitá pred Pánom. Svätosväté je.

26. Kňaz, ktorý obetuje, nech ju zje na svätom mieste, v predsieni stánku.

¹⁾ Hebr.: Tomu, čie bolo, nech navráti v deň obety za svoj hriech — teda bez meškania.

²⁾ Pri obeti večernej, ktorá sa denne prinášala (II. Mojz. 29, 38.).

³⁾ Smyseľ: Oheň na oltári nech ustavične horí.

⁴⁾ Ktorá každé ráno Bohu sa prinášala. Tak významovala stále ďakovanie a ustavičné oddávanie sa Bohu, ktoré sme mu podľahli a bola zároveň krásnym predobrazom ustavičnej smiernej prímluvy Ježiša Krista.

¹⁾ Hebr.: Lebo som to dal im za diel z mojich ohnivých obetí.

²⁾ Tá obeť patrila celá Bohu, preto musela byť z častky ohňom, z častky od kňazov, zástupcov Božích, strovená.

³⁾ Nielen v deň pomazania, ale každý deň od tohoto dňa. Teda reč je o každodennej rannej a večernej obeti.

⁴⁾ Hlavný kňaz.

27. Čo sa dotkne jej mäsa, posvätené bude. Jestli by jej krvou pokropené bolo rúcho, nech sa vyperie na mieste svätom.

28. A hlinená nádoba, v ktorej bola varená, nech sa rozbije; ak to bola nádoba medená, nech ju vydrhnú a vodou opláknú.

29. Každý muž z rodu kňazského nech jie z jej mäsa, lebo svätosväté je.

30. Ale z obety, ktorá zabitá býva za hriech, ktorej krv vznáša sa do stánku svedectva na očistenie (od hriechu) vo svätyni,¹⁾ nech nejedia; tá nech bude spálená ohňom.²⁾

(Vyššie 4, 5.; 2k. 13, 11.)

HLAVA 7.

Poriadok pri obetách za vinu a pri obetách pokojných.

1. A tento je poriadok pri obeti za previnenia, svätosvätá je.

2. Preto kde zabíja sa obeť zápalná, tam nech zabijú i obeť za vinu: jej krv nech vylejú okolo oltára s vrchu.³⁾

3. Nech obetujú z nej chvost a loj, ktorý prikrýva droby:

4. dve obličky a loj, ktorý je na slabinách a blanu jatier s obličkami.

5. A kňaz nech to spáli na oltári: zápal je to Pánov za vinu.

6. Každý muž z kňazského rodu nech na svätom mieste jie toto mäso, lebo svätosväté je.

7. Jako za hriech obetuje sa obeť, tak aj za vinu: pri obidvoch obetách bude jeden poriadok: kňazovi, ktorý ju obetuje, nech prináležia.

8. Kňaz, ktorý obetuje zápalnú obeť, nech má jej kožu.

9. A každá obeť bielej múky, ktorá sa pečie v peci a čo sa na rošte alebo

na panve pripravuje, nech patrí tomu kňazovi, ktorý to obetuje:

10. či je ono s olejom zapravené a či suché, nech sa to medzi všetkých synov Aronových po rovnom diele pre každého rozdelí.

11. Tento je poriadok pri obeti pokojnej, ktorá sa obetuje Pánovi:

12. Jestliže bude obeť na poďakovanie, nech obetujú chleby bez kvasu, zaprávané olejom, a nekvasené koláče pomazané olejom, a pražené bielej múky a koláčky, primiešaným olejom skropené.

13. A kvasené chleby k obeti na poďakovanie, ktorá sa obetuje jako pokojná obeť.¹⁾

14. Z ktorých jeden nech sa za prvotiny obetuje Pánovi, a ten nech prináleží kňazovi, ktorý vyleje krv tej obeti,

15. ktorej mäso nech sa zje toho dňa, a nech nič z neho neostane do rána.²⁾

16. Keby kto zo sľubu alebo z dobrej vôle obetoval obeť, nech sa tiež toho dňa zje; ale jestli by aj niečo na zajtrá ostalo, môže sa zesť;

17. čo sa však na tretí deň najde, nech stroví oheň.

18. Keby kto z mäsa pokojnej obeti na tretí deň jedol, obeť je neplatná a obetujúcemu neprospešná; ba kto sa takým jedlom poškvrnil, vimý bude prestúpenia.

19. Mäso, ktoré by sa dotklo niečoho nečistého, nech nebude jedené, ale pálené ohňom: kto je čistý, nech jie z neho.³⁾

20. Človek poškvrnený, ktorý by jedol z mäsa pokojnej obety, ktorá bola obetovaná Pánovi, nech zahynie zo svojho ľudu.⁴⁾

21. A kto by sa dotkol nečistoty človeka, alebo hovädá alebo nejakej inej

¹⁾ Keď je o obete za briedy hlavného kňaza alebo všetkého ľudu, pri ktorej krv do svätyně vnášaná bola. (Srov. 4, 12, a 21.)

²⁾ Preto, že tu hlavný kňaz nestál ako námetník Boží, ale jako hriešnik.

³⁾ Hebr.: Nech pokropia okolo na oltár.

¹⁾ Nie k obeti na oltár, ale k obetným bodom a pre kňazov.

²⁾ Takto má byť prínutím dať časťku chudobným.

³⁾ T. j. z iného mäsa, ktoré nie je poškvrnené.
⁴⁾ Nech bude z obci Božej vyhodенý. Jeho potrestanie závisí od Boha

veci, ktorá poškvrniť môže a jedol by z takého mäsa, nech zahynie zo svojho ľudu.

22. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

23. Hovor synom izraelským: Loja z ovce, a z voľa a z kozy nejedzte.

24. Loj padnutej zdochliny a zvierata, ktoré od divej zveri chytené bolo, majte k rozličným potrebám.

25. Kto by jedol loj, ktorý má byť obetovaný na zápal Pánovi, nech zahynie zo svojho ľudu.

26. Ani krvi žiadneho zvieraťa nepožívajte, či to z vtákov a či z dobytku.

27. Každý človek, ktorý by krv jedol, nech zahynie zo svojho ľudu.

28. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

29. Hovor synom izraelským a riekni: Kto obetuje pokojnú obeť Pánovi, nech obetuje spolu aj obeť, tojest mokréj veci.¹⁾

30. Nech drží rukami loj obeti, a keď obe obetované veci posväti Pánovi,²⁾ dá kňazovi,

31. ktorý nech spáli loj na oltári, le hruď zostane Áronovi a jeho synom.

32. Aj pravá lopatka z pokojných obetí nech sa dostane na prvotiny (dar) kňazovi.

33. Kto zo synov Áronových obetovať bude krv a loj, ten nech má aj pravú lopatku za svoju časť.

34. Lebo hruď pozdvižená a lopatku oddelenia vzal som od synov izraelských z ich pokojných obetí a dal som Áronovi, kňazovi, a jeho synom právom večným od všetkého ľudu izraelského:

35. Toto je pomazanie³⁾ Áronovo a

jeho synov v posvätných obyčajoch Pánových od toho dňa, v ktorom ich posvätil Mojžiš k vykonávaniu kňazstva.

36. A to prikázal Pán, aby im dávané bolo od synov izraelských právom večným po ich rodoch.

37. Toto je poriadok zápalnej obeti, a obeti za hriech a za vinu a za posvätenie a pokojných obetí,

38. Ktorý ustanovil Pán Mojžišovi na hore Sinai, keď prikázal synom izraelským, aby obetovali svoje obety Pánovi na púšti Sinai.

HLAVA 8.

Svätenie kňazov.

1. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

2. Vezmi Árona s jeho synmi, ich rúcha a olej pomazania, teľa (na obeť) za hriech, dvoch baranov, kôš s nekvasenými chlebmi (Mojž. 40, 13.)

3. a shromažď všetku obec k dverám stánku.

4. Mojžiš učinil, jako rozkázal Pán. A keď sa shromažďil všetek zástup pred dvermi stánku,

5. riekol: Táto je reč, ktorú prikázal vykonať Pán.

6. A hneď priviedol Árona a jeho synov. A umyl ich vodou.

7. Obliekol hlavného kňaza do spodnej ľanovej šaty, prepásal ho pásom a odial ho hyacintovou srebrou šatou a na tú položil náramenník,

8. ktorý stiahol pásom a pripojil k náprsníku, v ktorom bolo Učenie a Pravda.

9. A hlavnokňazskou čiapkou prikryl hlavu: a na ňu, nad čelo, pripravil zlatú plošku, posvätenú posviacaním, ako mu prikázal Pán.

10. Vzal aj olej pomazania, ktorým pomazal stánok so všetkým jeho náradím.

¹⁾ T. j. veci k mokrej obeti prislúchajúce. Hebr.: Kto obetuje svoju pokojnú obeť Pánovi, on sám nech priniesie svoju obeť Pánovi zo svojich obetí pokojných.

²⁾ Hebr.: Jeho ruky nech obetujú obeť Pánovi: loj s hruďou priniesie, a hruď aby bola na obeť som: tam obrátenia pred Pánom. — O tejto ceremonii pri obetovaní vidz II. Mojž. 29, 24.

³⁾ T. j. dieť Áronov a jeho synov z Pánových obetí, ktorý má sa im dávať od toho dňa ich pomazania na kňazstvo.

11. A keď posviacajúc pokropil ním oltár sedemkrát, pomazal ho, i všetky jeho nádoby, i umyvadlo s jeho podstavcom posvätil olejom.

12. Potom vylial ho na hlavu Áronu,¹⁾ pomazal ho a posvätil.

13. Aj jeho synov priviedol a obliekol ich do šaty ľanovej a opásal pásom a postavil im čiapky, jako rozkázal Pán.

14. Obetoval²⁾ i teľa za hriech: a keď na jeho hlavu položil Áron i jeho synovia svoje ruky,

15. dal jej ho, a vzal jeho krv a zamočil do nej prst, a dotkol sa rohom oltára dookola; a keď ho tak očistil a posvätil, vylial ostatnú krv k jeho spodku.³⁾

16. Ale loj, ktorý bol na drobách, a blanu jatier a dve obličky s ich lojom spálil na oltári.

17. Dobyčča s kožou, a s mäsom a s hnojom spálil vonku za stanami, jako prikázal Pán.

18. Dal priniesť i barana na zápalnú obeť, a keď Áron a jeho synovia položili svoje ruky na jeho hlavu,

19. zabil ho a vylial jeho krv okolo oltára,

20. a toho barana rozsekal na kusy, a jeho lilaťu, údy a loj spálil ohňom.

21. keď najprv vymyl droby a nohy: a tak celého barana spálil na oltári, preto, že to bola zápalná obeta najchutnejšej vône Pánovi, jako mu prikázal.

22. Dal priniesť i druhého barana na posvätenie kňazov: a položili na jeho hlavu Áron a jeho synovia svoje ruky.

¹⁾ Na význam, že on je hlava kňazov, od ktorého každá moc k ucteniu a k obetovaniu pochádza. Len Áron bol vo vlastnom zmysle slova pomazaný.

²⁾ Priviedol k obetovaniu.

³⁾ Hebrejská osnova pridáva: A tak posvätil ho k očisťovaniu na ňom. Najprv posväčuje sa oltár olejom k službe Božej, potom krvou k očisťovaniu. Preto bol i hlavný kňaz olejom a krvou, kňazsa len krvou posväceni. Len hlavný kňaz smel raz v roku vojsť do Najsvätejšieho, ktoré vyobrazovalo nebo. (Žid. 9, 7—24.)

23. Potom ho zabil Mojžiš, a vzal z jeho krvi, dotkol sa ňou kraja praveho ucha Áronovho a palca jeho pravej ruky i nohy.

24. Priviedol i synov Áronových: a keď sa z krvi zabitého barana dotkol kraja praveho ucha každého z nich, a palca pravej ruky a pravej nohy, ostatok vylial okolo na oltár.

25. Ale loj, a chvost a všetku tučnosť, ktorá prikryva droby a blanu jatier a dve obličky s ich lojom a s pravou lopatkou oddelil.

26. Potom vzal z koša nekvasených chlebov, ktorý bol pred Pánom, chlieb bez kvasu, a koláč zaprávaný s olejom a osúch, položil na loj a pravú lopatku,

27. a dal spolu všetko Áronovi i jeho synom, ktorí to pozdvihli pred Pánom.

28. Potom to zasa vzal z ich rúk a spálil na oltári zápalnej obeti, preto, že to bola obeť posviacania, na najchutnejšiu vôňu Pánovi.

29. A hrud pozdvihol pred Pánom, a vzal ju z barana posviacania za svoj diel, ako mu prikázal Pán.

30. A vzal masť¹⁾ a krv, ktorá bola na oltári a pokropil Árona a jeho rúcha, i jeho synov a ich rúcha.²⁾

31. A keď ich tak posvätil v ich rúchu, prikázal im a riekol: Varte mäso pred dvermi stánku a tam ho jedzte; i chleby posviacania jedzte, ktoré sú položené v koši, jako mi prikázal Pán, keď riekol: Áron a jeho synovia nech ich jedia. (Mojž. 29, 32. Nižšie 24. 9.)

32. A čo zostane z mäsa a chlebov, nech strávi oheň.

33. A z dverí stánku nevychádzajte za sedem dní až do dňa, v ktorom sa doplní čas vášho posviacania, lebo za sedem dní dokonáva sa posviacanie:

¹⁾ Olej na pomazanie.

²⁾ V hebrejskom nasleduje: A tak posvätil Árona i jeho rúcho, i jeho synov a ich rúcho. Posvätil ich v rúchu na upamätovanie, že len v kňazskom rúchu svojom bohoobľúbu kovať majú.

34. Ako sa i teraz stalo, aby sa poriadok posvätných obetí vyplnil.¹⁾

35. Vo dne i v noci zostaňte v stánku, zachovávajúc nariadenia Pánova, aby ste nezomreli, lebo tak mi je prikázané.

36. Áron a jeho synovia učinili všetko, čo hovoril Pán skrze Mojžiša.

HLAVA 9.

Áron prvý raz obetuje obeť, najprv za seba a potom za ľud.

1. Keď však nastal ôsmy deň, zavolať Mojžiš Árona a jeho synov a starších z Izraelu, a povedal Áronovi:

2. Vezmi zo stáda teľa za hriech a barana na obeť zápalnú, obe bez vady, a obetuj ich pred Pánom.

3. A k synom izraelským hovor: Vezmite čapa na obeť za hriech a teľa i baránka, ročných a bez vady na obeť zápalnú,

4. a vola i barana na obeť pokojnú: a zabite ich pred Pánom, a ku každej obeti obetujte bielu múku, zaprávanú s olejom: lebo dnes Pán ukáže sa vám.

5. Teda priniesli všetko, čo rozkázal Mojžiš, k dverám stánku: a keď tam všetok ľud stál,

6. riekol Mojžiš: Táto je reč, ktorú prikázal Pán: Učinite to, a ukáže sa vám jeho sláva.

7. A riekol Áronovi: Pristúp k oltáru a obetuj obeť za svoj hriech: obetuj zápalnú obeť a odprosuj za seba a za ľud: potom zabi obeť ľudu a modli sa zaň, ako prikázal Pán.

8. A hneď pristúpil Áron k oltáru a zabil teľa za svoj hriech.

9. A jeho synovia podali mu jeho krv, a on omočil v nej prst, dotkol sa rohov oltára a vylial ostatok k jeho spodku.

10. A loj, i obličky i blanu jatier, ktoré sú za hriech, spálil na oltári, ako prikázal Pán Mojžišovi.

¹⁾ Hebr.: Ako sa stalo dnešný deň, tak prikázal Pán činiť k vášmu očisteniu.

Primo Svätého Starého Zákona

11. A mäso a jeho kožu spálil ohňom vonku za stanami.

12. Zabil i obeť zápalnú, a jeho synovia podali mu jej krv, ktorú vylial okolo oltára.

13. A podali mu i tú obeť, na kusy rozsekanú, s hlavou a údami po jednom, a on to všetko na oltári spálil ohňom,

14. keď najprv vymyl vodou droby i nohy.

15. Potom obetoval obeť za hriech ľudu a zabil čapa, a keď očistil oltár,

16. učinil obeť zápalnú.¹⁾

17. K jeho obeti pridal mokré obeť, ktorú spolu obetované bývajú, a spálil ich na oltári, okrem posvätných obhajov zápalnej obety rannej.²⁾

18. Zabil i vola a barana, jako pokojné obeť za ľud: a jeho synovia podali mu krv, ktorú vylial okolo na oltár.

19. Ale loj z vola a chvost z barana, a obličky s ich lojom a blanu jatier

20. položil na ľud: a keď pálené boli loje na oltári,

21. Áron oddelil ich ľudu a pravé lopatky a pozdvihol pred Pánom, ako prikázal Mojžiš.

22. A vystrel ruky k ľudu a dal mu požehnanie. A keď tak dokončil obeť za hriech a zápalné i pokojné obeť, zostúpil.³⁾

23. Potom šiel Mojžiš, a Áron do stánku svedectva⁴⁾ a keď zase vyšli, dali požehnanie ľudu. V tom zjavila sa sláva Pánova všetkému ľudu.

24. A hľa, vyšiel oheň od Pána⁵⁾ a strávil zápalnú obeť i kusy loja, ktoré

¹⁾ Obetoval obeť zápalnú a učinil ju podľa obhajie.

²⁾ Hebr.: I obeť suchú obetoval a vzal plod hrst z nej a spálil to.

³⁾ Ktorá ustavične každý deň konaná bývala.

⁴⁾ Dola od oltára.

⁵⁾ Mojžiš šiel s Áronom do svätynne, aby ho tam do kňazského úradu uviedol: iste i preto, že chcel sa modliť, aby Boh pre Árona prisľúbenej záznak učinil.

⁶⁾ Z toho miesta, kde bola archa ústavy. (Ang.) Keď sa v II. Mach. 2. 10. hovorí, že oheň zostúpil z neba, tým vyslovuje sa pôvod od Boha alebo mienka vŕhdaľších Židov.

boly na oltári.¹⁾ Keď to videly zástupy, chválili Pána a padaly na svoje tváre.

HLAVA 10.

Nadab a Abiu ohňom spálení; víno kňazom slúžiacim v stánku zakázané; ošatok z obetí oni užít majú.

1. Nadab a Abiu, synovia Áronovi, vzali svoje káditeľnice, dali do nich oheň a kadidlo na vrch a obetovali pred Pánom oheň cudzí, čo im prikázané nebolo.

2. Tu vyšiel oheň od Pána,²⁾ a spálil ich, a zomreli pred Pánom.³⁾

3. A povedal Mojžiš Áronovi: Toto je, čo hovoril Pán: Svätým sa dokážem na tých, ktorí sa približujú ku mne,⁴⁾ a pred obličajom všetkého ľudu sa oslávim. Áron počúval to mlčky.

4. Ale Mojžiš povolal Mizaela a Eliafana, synov Oziela, strýca Áronovho, a riekol im: Idte a vezmite svojich bratov zo svätyne a vyneste ich von za stany.

5. A hneď prišli, vzali ich, ako ležali, oblečených do ľanových šiat, a vypratali ich von, ako im bolo prikázané.

6. A hovoril Mojžiš Áronovi a Eleazarovi i Itamarovi, jeho synom: Hláv svojich neodkrývajte a rúcha neroztrhajte,⁵⁾ aby ste azda neumreli⁶⁾ a aby na všetek zástup neprišlo rozhnevanie.⁷⁾

¹⁾ Tento záračný, od Boha poslaný oheň, ktorý obeť kusu zrazu spálil, bol znamením, že Boh Áronovské kňazstvo prijíma a schvaľuje.

²⁾ Blesk z oblakového stĺpu; — hrom ich zabíja.

³⁾ Boh nechce, aby kto pri jeho službe po svojej hlave niečo menil. Preto ten prísny trest zastihol ich na výstrahu iným.

⁴⁾ Na kňazoch.

⁵⁾ Na znak smútku nad tými mŕtvymi.

⁶⁾ Jednoduchí kňazi smeli brať účasť na pohreboch svojich príbuzných, hlavný kňaz nesmel na žiadosť (21. 10.). Poneváž Nadab a Abiu spravidlivým súdom Božím boli usmrtení, neslúžalo sa na kňazov verejné smútiť nad ich smrťou a opúšťať miesto svojej služby.

⁷⁾ Prehrešenie kňazov prináša i na ľud svoje previnenie.

Vaši bratia a všetek dom izraelský nech oplakáva oheň, ktorý vzbudil Pán.

7. Vy však nevychádzajte zo dverí stánku,¹⁾ ináč zahyniete; lebo olej svätého pomazania je na vás. Oni učinili všetko dľa rozkazu Mojžišovho.

8. Riekol aj Pán Áronovi:

9. Vína a všetkého, čo opojiť môže, nepite, ty a tvoji synovia, keď budete mať odchádzať do stánku svedectva, aby ste neumreli; lebo ustanovenie večné to bude po vašich rodoch.

10. A aby ste mali umenie rozoznávať medzi svätým a neposväteným, medzi posvätným a čistým:

11. a aby ste učili synov izraelských všetkým mojim ustanoveniam, ktoré im oznámil Pán skrze Mojžiša.

12. A Mojžiš hovoril Áronovi a Eleazarovi aj Itamarovi, jeho synom, ktorí zostali: Vezmite obeť, ktorá zostala z obetí Pánovej a zjedzte ju bez kvasu pri oltári, lebo svätosvätá je.

13. Ale na svätom mieste to jedzte, čo dané je tebe a tvojim synom z obetí Pánových, ako mi je prikázané.

14. I hruď, ktorá bola obetovaná a lopatku, ktorá bola oddelená, jedzte na čistom mieste, ty a tvoji synovia a tvoje dcéry s tebou; lebo tebe a tvojím deťom odložené boli zo spasiteľných obetí synov izraelských.

15. Za to,²⁾ že lopatku a hruď a loj, čo sa spáli na oltári, pozdvihovali pred Pánom, a prináležia tebe a tvojím synom právom večným, ako prikázal Pán.

16. Keď Mojžiš medzitým hľadal capa, ktorý bol prinesený na obeť za hriech, videl, že je spálený.³⁾ Tu rozhneval sa na Eleazara a Itamara, synov Áronových, ktorí ešte pozostali, a riekol:

¹⁾ Neopúšťajte pre smútok svoje povinnosti.

²⁾ Hebr.: Lopatku a hruď nech prinesú s obilnými obetami tukov.

³⁾ Keď Mojžiš videl zvyšky suchej obety od večera ôsmeho dňa ešte nezjedené, nazdával sa, že nađe i ostatky obeti za hriech (19. 18.), ktorí kňazi zjedli mali (6. 26). Ale Áronovi synovia spálili capa obety za hriech.

17. Prečo ste nejedli obeti za hriech na svätom mieste, ktorá svätosvätá je, a daná vám, aby ste niesli neprávosť¹⁾ množstva a modlili sa zaň pred obličajom Pánovým,

18. obzvlášť že z jej krvi nebolo vnesené do vnútra svätyne, a mali ste ju jesť vo svätyni, ako mi bolo prikázané?

19. Tu odpovedal Áron: Dnes obetovaná bola obeť za hriech a obeť zápalná pred Pánom; ale prihodilo sa mi, čo vidíš: ako som mohol ju jesť (lebo lábiť sa Pánovi v jeho službe s myslou smutnou)?

20. Keď to Mojžiš očul, pújal dosť učinenie.²⁾

HLAVA 11.

Rozdiel medzi čistými a nečistými zvieratmi.

1. A hovoril Pán Mojžišovi a Áronovi, a riekol:

2. Povedzte synom izraelským: Tieto sú zvieratá, ktoré jesť smiete zo všetkých zvierat zeme:)

3. Všetko, čo z dobytku má paprčok (kopyto) rozdvojený a prežúva, jedzte. (5. Mojš. 14, 4.)

¹⁾ T. j. odhali previnenia, osvedčili, že hriech je odhaliť. Boh smierený.

²⁾ Uspokojil sa; pristal na Áronovu výhovorku, lebo mu ušiel, že pre hlboký zármutok nad náhlou smrťou dvoch synov nemohol obeť tak vykonať, ako náležalo.

³⁾ Rozoznávajú čistých zvierat od nečistých, t. j. požívať dovolených od nedovolených bolo už za čias Noemovho známe (k. Mojš. 2.; 8. 20.). U ľudu izraelského, ktorého celý život zákonom bol stanovený a usporiadaný, prišlo i užívanie každodennej potravy pod zákon. Už prarodcom známe a od nich zachovávané rozoznávanie medzi čistými a nečistými zvieratmi, medzi čistou a nečistou potravou bolo teda zákonom upravené a usporiadané; lebo už každodenná potrava zmala izraelskému ľudu ustavične pripomínať, že vyvolený a oddelený je so všetkých národov za ľud Pánovi posvätený a že zaviazaný je pred Bohom v čistote a svätosti a nemá žiť ako pohan. (Srov. 20. 24—26.) Potravným zákonom Starého Zákona vystavená bola priestrada medzi Izraelcami a pohanmi, ktorá len vstúpením národov pohanských do Božieho kráľovstva Nového Zákona mala byť zložená. Preto bolo i Petrovi apoštolovi povolenie pohananov do Cirkvi Kristovej v obraze vyzdvihnutia potravných zákonov ukázané. (Skutky ap. 10. 11—17.)

4. Avšak čo prežúva sice a má paprčky, ale ich nerozdvojuje, jako ťava a iné, toho nejedzte a medzi nečisté počítajte.

5. Jež, ktorý sice prežúva, ale paprčku rozdvojeného nemá, nečistý je.

6. Aj zajac,¹⁾ lebo aj on sice prežúva, ale paprčku rozdvojeného nemá.

7. A sviňa; ktorá má sice paprčky rozdvojené, ale neprežúva.

8. Týchto mäsa nejedzte, ani ich zdochnutého tela sa nedotýkajte, lebo sú pre vás nečisté.

9. Tieto sú, ktoré sa plodia vo vodách a ktoré jesť smiete. Všetko, čo má plútvu a šupiny, tak v mori jako v riečkach a jazerách, jedzte.

10. Ale čo nemá plutiev a šupín, z tých, ktoré sa vo vodách hýbu a žijú, nech vám je ošklivé

11. a ohavné, ich mäso nejedzte a zdochlin sa chráňte.

12. Všetko, čo vo vodách nemá plutiev a šupín, nech je poškvrnené.

13. Tieto sú, ktoré z vtákov²⁾ jesť nesmiete a ktorých sa chrániť máte: Orol a grif, i orol morský,

14. a kaňa a sup podľa svojich druhov,

15. a všetko, čo patrí k druhu krkavcov a im je podobné;

16. pštros a sova a račok a jastrab dľa svojich druhov:

17. Výr a krehár a ibis,

18. a labuť a pelikán a porfirion,

19. volavka a dáždnica dľa svojich druhov, i ďudok a netopier.³⁾

20. Všetko, čo má krídla a chodí štvornožky, nech vám je ošklivé.

21. Avšak čo chodí sice štvornožky, ale má dlhšie zadné nohy, na ktorých skáče po zemi,

22. to smiete jesť, ako je (takrečené)

¹⁾ Zajac robí ústami pohyby ako prežúvavci pri prežúvaní a tu pripočítaný je k nim, lebo berie sa za pravidlo, čo do očí padá.

²⁾ Z okrýdlených zvierat.

³⁾ Mnohé tu z uvedených zvierat sú nám neznáme.

arbes dľa svojho druhu, a solám a chargol a kobyľka, každé dľa svojho druhu.

23. Ale čo z lietavého len štyri nohy má, nech je ohavné.

24. A kto by sa dotkol ich zdochliny, bude poškvrnený a nečistý až do večera.

25. A keby potrebné bolo, aby niesol niečo z takej zdochliny, nech operé svoje šaty a nech je nečistý až do západu slnka.

26. Každé zviera, ktoré má sice pa-prček, ale nerozdvojený¹⁾ a neprežúva, nech je nečisté; a kto by sa ho dotkol, poškvrní sa.

27. Ktoré behá na tlapách zo všetkých zvierat, ktoré chodia štvornožky, nech je nečisté: kto sa dotkne ich zdochlin, bude poškvrnený až do večera.

28. A kto by niesol takú zdochlinu, nech vyperie svoje šaty, a bude nečistý až do večera; lebo všetko toto je vám nečisté.

29. Až tieto z tých, ktoré sa hýbajú na zemi, nech bude počítované za nečisté: jašica a myš a krokodil, každé podľa svojho druhu.

30. syseľ a chameleon, a červená jašterica a zelená jašterica, a krtica:

31. všetko to je nečisté. Kto by sa dotkol ich zdochlin, bude nečistý až do večera.

32. A na čo padne niečo z tých ich zdochlin, všetko sa poškvrní, ako drevená nádoba a rúcho, tak koža a žma a všetko, čím sa niečo robí, nech sa zamočí do vody, a budú nečisté až do večera, a tak potom budú čisté.

33. Ale hlinená nádoba, do ktorej by niečo z toho padlo, nech bude nečistá, a preto má byť rozbitá.

34. Každý pokrm, ktorý budete jesť, jestliže by vyliata bola naň taká voda,²⁾ nech bude nečistý; a každý nápoj, ktorý sa pije z každej takej nádoby, bude nečistý.

¹⁾ Nie naskrze rozdvojený.

²⁾ Ktorá v takej nečistej nádobe bola.

35. A všetko, na čo z takých zdochlin padne, nech bude nečisté: či pece či kotlíšte¹⁾, nech budú sbořené a nečisté.

36. Ale studne a cisterny i všetky stoky vôd nech budú čisté. Však kto by sa ich zdochliny dotkol, nech bude nečistý.

37. Jestliže by padlo na semeno, nepoškvrní ho.²⁾

38. Ale jestli by kto vodu semeno polial a potom by sa ho zdochliny dotkli,³⁾ hneď nech bude nečisté.

39. Keby zdochlo zviera, ktoré jest smiete, kto by sa jeho zdochliny dotkol, nech bude nečistý až do večera;

40. a kto by jedol niečo z neho alebo niesol, nech vyperie svoje šaty, a bude nečistý až do večera.

41. Všetko, čo sa plazí po zemi, nech bude ošklivé a nech sa neužíva za pokrm.

42. Ničoho, čo na bruchu či štvornožky chodí, alebo mnoho nôh má, alebo po zemi sa plazí, nejedzte, lebo ošklivé je.

43. Nepoškvrňujte svojich duší⁴⁾ ani nedotkyňajte sa ničoho z nich, aby ste neboli nečistí.

44. Lebo ja som Pán, váš Boh: svätí buďte, lebo ja svätý som. Nepoškvrňujte svojich duší nijakým zemeplazom, ktorý sa hýbe na zemi. (Mŕšie 19, 2.)

45. Lebo ja som Pán, ktorý som vás vyviedol zo zeme egyptskej, aby som vám bol za Boha. Svätí buďte,⁵⁾ lebo ja svätý som. (Petr 1, 16.)

46. Toto je zákon o zvieratách a vtá-

¹⁾ Nie celkom jeden meter vysoký kamený hrniec. Tenké chleby a koláče, ktoré chceli upiecť, priliepali z nutra na steny rozhordčeného toho hrnca alebo kladli na horúce kamene, ktorých bolo v ňom do polhrnca.

²⁾ Lebo župlva chránil semeno.

³⁾ Lebo voda vsiakla do šupv a s ňou i nečistota.

⁴⁾ Neúmyselne, z omlyu lebo kto úmyselne jedol, propadol smrti. (IV. Mŕš. 16, 30.)

⁵⁾ Boží chcel, aby Izraeliti širke zovpätornú, zákonnú čistotu našli sa čisté vnútornej, mravnej.

koch a každom živočíchovi, ktorý sa hýbe vo vode a pláza po zemi,

47. aby ste znali rozdiel medzi čistým a nečistým, a vedeli, čo smiete jesť a čo máte zavrhnúť.

HLAVA 12.

Očisťovanie šestnásťdňok.

1. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

2. Hovor synom izraelským a povedz im: Žena, ktorá počala a porodila chlapca, bude nečistá za sedem dní, podľa dní svojho mesačného oddelenia.¹⁾

3. A ôsmeho dňa nech bude obrezané nemluvniatko:²⁾

4. Ona však ešte za triatridsať dní nech ostane v krvi svojho očisťovania. Žiadnej svätej veci nech sa nedotkne, ani nech nevstúpi do svätyne, dokiaľ sa nedoplnia dni jej očistenia.

5. Ale ak porodí dievča, nech bude nečistá za dva týždne ako pri svojom mesačnom očisťovaní, a za šesťdesiatšesť³⁾ dní nech ostane v krvi svojho očistenia.¹⁾

6. A keď sa vyplnia dni jej očistenia za syna alebo za dcéru, nech prinesie ročného baránka na obet zápalnú, a holubiato alebo hrdličku za hriech⁴⁾ ku dverám stánku svedectva a dá kňazovi.

7. Ten nech to obetuje pred Pánom a nech sa modlí za ňu,⁵⁾ a tak bude očistená od toku svojej krvi: tento je

¹⁾ Podľa počtu dní, v ktorých oddeľuje sa od spoločnosti s ľuďmi pre svoju nemoc.

²⁾ Toho dňa nemohlo už dieťa ani dotknúť matčiným sa poškvrniť, ani toho poškvrniť, kto ho obrezal.

³⁾ Tieto predpisy musy žene zabezpečiť čas k úplnému zotaveniu. Že Hebreji ženám, bytost za menej mali než mužskú, toho príčinou bolo, že žena priniesla na svet hriech (Orig.), a tak by tento predpis bol znakom viery v hriech dedičný.

⁴⁾ Doma, oddelení.

⁵⁾ T. j. na posudzovanie nečistoty, spôsobenej jej pôrodom, ktorý následkom prvých hriechu sám hriešny sa nazýva, (Aug.)

⁶⁾ Nech ju očistí.

zákon tej, ktorá porodila chlapca alebo dievča.

8. Jestliže by to nevládala zaopatrit jej ruka a ona nemohla obetovať baránka, nech vezme dve hrdličky alebo dve holubiatá, jedno na obet zápalnú a druhé za hriech: a kňaz nech sa modlí za ňu, a tak bude očistená.

HLAVA 13.

O malomocenstve.

1. A hovoril Pán Mojžišovi a Aronovi, a riekol:

2. Keby človekovi na koži jeho tela ukázala sa rozličná farba, alebo pluzgier alebo niečo jako lesknúceho, to je rana malomocenstva,¹⁾ nech bude privedený k Aronovi, kňazovi, alebo k hoc ktorému z jeho synov.

3. Keď tento uvidí výsyp na koži a že vlasy obelily, a to miesto, ktoré sa ukazuje malomocným, je hlbšie než iná koža jeho tela, nuž je to rana malomocenstva, a dľa jeho rozsudku nech bude odlúčený.

4. Jestli však lesklá bieleosť bola na koži, ale nie hlbšie nežli iné telo a vlasy maly by svoju predošlú farbu, nech ho kňaz zavre na sedem dní,

5. a siedmeho dňa nech ho ohliadne: a jestliže malomocenstvo ďalej sa nerozmáha ani nevystupuje na koži ďalej než prv, nech ho zase zatvorí na sedem dní.

6. A dňa siedmeho nech ho obzre: jestliže je ten výsyp trnavší a nerozmohol sa po koži, nech ho očistí,²⁾ lebo to je výsyp,³⁾ a ten človek nech vyperie svoje šaty, a tak čistý bude.

7. Jestliže by odtedy, ako to kňaz ohliadal a za čistého uznal, zase roz-

¹⁾ Hebr.: Keby na koži bola nejaká neklíma alebo prašivina, alebo škvrna pobelivá, a bolo by na jeho koži niečo podobného k rane malomocenstva.

²⁾ Za čistého vyhlásiť.

³⁾ Nie nákazlivá, ktorá choroba.

mohol sa ten výsyp, nech bude znovu privedený k nemu,

8. a bude odsúdený za nečistého.

9. Keď bude malomocenstva na človekovi, nech ho privedú ku kňazovi,

10. nech ho ohliadne. A keď bude farba biela na koži a vyzieranie vlasov sa premenilo, ba i mäso živé sa ukazuje;

11. nech bude za veľmi staré malomocenstvo považované, ktoré sa do kože zažralo. Preto nech ho kňaz za nečistého vyhlási a nezavrie, lebo zjavne nečistý je.

12. Jestliže by však malomocenstvo vykvitlo a rozlialo sa po koži a pokrylo by všetku kožu od hlavy až do nôh, všetko, čo sa môže očima vidieť:

13. nech ho kňaz ohliadne a vyhlási, že má najčistejšie malomocenstvo, preto, že sa všetko v bielosť obrátilo.¹⁾ a preto človek bude čistý.

14. Ale keď sa živé mäso na ňom ukáže,

15. vtedy nech bude rozsudkom kňaza nečistý a medzi nečistých počítaný; lebo keď je živé mäso malomocenstvom nakazené, je nečisté.

16. Jestliže by sa zase premenilo na bielosť a celého človeka by pokrylo,

17. nech ho kňaz ohliadne a za čisté ho vyhlási.

18. Keby sa však na koži tela vred vyhodil a zahojil,

19. a na mieste toho vredu ukázala by sa biela alebo červená pruha,²⁾ toho človeka nech privedú ku kňazovi:

20. Ten keď vidí, že miesto malomocenstva je nižšie než iné telo a že vlasy obelely, nech ho vyhlási za nečistého, lebo rana malomocenstva povstala vo vrede.

21. Jestliže vlas má predošlú farbu a pruha je trochu tmavšia a nie nižšia od blízkeho tela, nech ho zavre na sedem dní.

22. A jestliže sa (flak) rozšíri, nech ho vyhlási za malomocného.

23. Ale ak zostáva na svojom³⁾ mieste, pruha je vredová a človek je čistý.

24. Ale keď koža tela, ktorú oheň popálil, po zahojení má bielu alebo červenú pruhu,

25. nech ju ohliadne kňaz, a hľa, obrátila sa na bielosť,⁴⁾ a jej miesto je nižšie od ostatnej kože: nech ho za nečistého vyhlási. lebo rana malomocenstva na tej pruhe povstala.

26. Jestliže sa farba vlasov nepremenila a rana nie je nižšia od ostatného tela a samé malomocenstvo trochu tmavo vyzereá, nech ho zavre na sedem dní,

27. a siedmeho dňa nech ho ohliadne: jestli sa malomocenstvo na koži rozšírilo, nech ho za nečistého vyhlási.

28. Jestli však bielosť na svojom mieste zostáva a je nie dosť jasná,⁵⁾ od popálenia je, a preto nech bude čistý, lebo je to popálenie.

29. Muža alebo ženu, na ktorých hlave alebo brade vyrazilo by malomocenstvo, nech obzrie kňaz.

30. A keď je hlbšie to miesto nežli ostatné telo a vlas žltý a nad obyčaj tenší, nech ich za nečistých vyhlási, lebo to je malomocenstvo hlavy a brady.

31. Keby však videl, že miesto škvrny je rovné blízkemu telu a vlas čierny,⁶⁾ nech ho zavre na sedem dní,

32. a siedmeho dňa nech ho pozre. Jestli sa škvrna nerozšírila a vlas má svoju farbu a miesto rany je ostatnému telu rovné:

33. nech bude človek oholený⁷⁾ okrem miesta škvrny, a bude zavrený na druhých sedem dní.

¹⁾ T. j. nerozšírila sa ďalej.

²⁾ Hebr.: Jestliže vlasy na nej zbelely a lesknú sa.

³⁾ Hebr.: A nerozmôže sa po koži a je tmavšia.

⁴⁾ Hebr.: A že niet čierneho vlasu na ňom.

⁵⁾ Aby sa po siedmich dňoch zrejmejšie ukázalo. či sa malomocenstvo rozšírilo.

¹⁾ Prírodnosť vyhodila pralivinu kožou na povrch tela. tu zbelel a zoschne i odpadne.

²⁾ Hebr.: Biela otekliná. škvrna.

34. Jestli siedmeho dňa vidno, že ra-
na zostala na svojom mieste a nie je
hlbšia od ostatného tela, nech ho za
čistého vyhlási; potom nech vypere
svoje šaty, a čistý bude.

35. Ale keby po očistení zase rástla
škvrna na koži,

36. nech sa viac nezpytuje, či sa
vlas na žltú farbu premení, lebo zrejme
nečistý je.

37. Ak ale škvrna tak zostáva a vlasy
sú čierne, nech vie, že človek vyzdravel,
a smele nech ho za čistého vyhlási.

38. Muža alebo ženu, na ktorých koži
ukáže sa bielosť,

39. nech ohliadne kňaz: ak by videl
bledé, jasné, biele škvrny na koži, nech
vie, že je to nie malomocenstvo, ale
škvrna bielej farby a človek čistý.

40. Muž, ktorému s hlavy vlasy vy-
padajú, je holohlavec, ale čistý.

41. A ktorému s čela padaly, je ple-
chavý, ale čistý.

42. Jestliže by však na holej hlave
alebo na tej plešine biela alebo čierna
farba sa ukázala

43. a kňaz by to videl, posúdil ho,
že má bezpochybné malomocenstvo,
ktoré povstalo na plechavine.

44. Kto tedy poškvrnený bude malo-
mocenstvom a dľa rozsudku kňaza, od-
lúčený,

45. nech má rúcho natrhnuté,¹⁾ hla-
vu odkrytú, ústa šatou zakryté, a nech
volá, že je poškvrnený a nečistý.

46. Za celý ten čas, v ktorom malo-
mocný je a nečistý, nech samotný býva
von za stánami.

47. Rúcho vlnené alebo ľanové, kto-
ré by malo malomocenstvo

48. na osnove alebo na útku, alebo asi
koža alebo čokoľvek je z kože spravené,

49. jestliže by bola na ňom biela ale-
bo červená škvrna, má sa držať za
malomocenstvo, a nech bude ukázaná
kňazovi.

50. Ten nech to poprezerá a zavrie
na sedem dní.

51. A na siedmy deň nech ho zase
poprezerá; jestliže by našiel, že pririas-
tlo, to je trváce malomocenstvo: za
poškvrnené nech vyhlási to rúcho, a
všetko, na čom bola najdená (tá škvrna).

52. A preto nech bude spálené o-
hňom.

53. Jestliže by videl, že nepririasťo,

54. nech rozkáže oprat' to, na čom
je malomocenstvo, a nech to zavre na
druhých sedem dní.

55. A keď vidí, že sice predošlá far-
ba sa nevrátila, avšak ani malomo-
censtva neprirástlo, nech ho (to rúcho)
za nečisté vyhlási a ohňom spáli, preto,
že po vrchu rúcha alebo po celom roz-
lialo sa malomocenstvo.

56. Ale ak miesto malomocenstva o-
černelo, po vypraní rúcha, nech ho od-
trhne a od celého oddelí.

57. Jestliže by sa ďalej ukázalo na
tých miestach, ktoré prv bez škvrny
boly, to je malomocenstvo lietavé a tú-
lavé: to má byť ohňom spálené.

57. Jestliže zmizne (škvrna), nech
sa to, čo je čisté po druhé vodou operie,
a čisté bude.

59. Tento je zákon o malomocenstve
na rúchu vlnenom a ľanovom, na osno-
ve a na útku a na každom koženom
náčiní, jako sa má za čisté, alebo za ne-
čisté vyhlásiť.

HLAVA 14.

Ako sa má človek i dom od malomocenstva
očistiť.

1. A Pán hovoril Mojžišovi a rie-
kol:

2. Tento je poriadok pri malomo-
cnom (prašivom), keď má očistený byť:
Nech bude privedený ku kňazovi: Mat.
8, 4.; Luk. 5, 14.:

3. ten nech vyjde zo stánov a keď
uvidí, že malomocenstvo je očistené.

¹⁾ Nech si natrhne rúcho jako pri smútku.

1. nech rozkáže tomu, ktorý sa očisťuje,¹⁾ aby obetoval za seba dvoch vrabcov²⁾ živých, ktoré sa smú jesť, a cédrové drevo a červec a yzop.³⁾

5. A jedného z vrabcov nech káže zabíť do hlinenej nádoby nad vodou živou;⁴⁾

6. druhého však živého s drevom cédrovým, a červcom a yzopom nech omočí v krvi zabitého vrabca.

7. a tým nech sedem razy pokropí toho, ktorý sa očisťuje, aby bol zákonite očistený;⁵⁾ a nech pustí živého vrabca, aby na pole odletel.⁶⁾

8. A keď ten človek vyperie svoje šaty, nech oholí všetky vlasy na svojom tele, a umyje sa vodou: a tak očistený nech vojde do ležania; lenže ešte zostane inimo svojho stánku za sedem dní.

9. a siedmeho dňa nech oholí vlasy na hlave, i bradu a obrvy a vlasy po celom tele. A keď zase vyperie šaty a umyje telo.

10. ôsmeho dňa nech vezme dvoch baránkov bez škvrny a ročnú ovcu bez vady a tri desatiny bielej múky⁷⁾ na obet olejom zapravenej a osobitne šestinu oleja.⁸⁾

11. A kňaz, očisťujúci človeka, nech ho s tým všetkým postaví pred Pánom pri dverách stánku svedectva.

¹⁾ Za čistého vyhlásale.

²⁾ Čiže malých vtákov.

³⁾ Cédrové drevo, ktoré nepridúša hniloby, znamená, že ona z tela človeka zmizla; červec znamená navracajúcu sa farbu zdravia; yzop, voňavá bylina, znamená, že sa zlá vôňa ztratila.

⁴⁾ Zabíť a vycediť krv z neho do hlinenej nádoby, v ktorej bude voda čerstvá z prameňa.

⁵⁾ Očisťovania v tých a iných pádoch mali udržovať povedenie ľudu do hriechu a dedičného hriechu, ako i všeobecnej hriechosti a, čo z toho nasleduje, potreby vykúpenia a túbzu po smírení a očistení duše. Preto pri väčších očisťovaníach bola predpísaná obeta za hriech, ktorá ako všetky obety za hriech vyznamenávala toho, ktorý ako obetný baránok mal vziať na seba hriechy sveta.

⁶⁾ Živý vták patrí k očisťovaniu (v. 52.), asi ako cap, ktorý v deň očisťovania odohňaný bol na pásť (hl. 16.), alebo je obrazom očisteného malomocného, ktorý prosil sa vrátiť do svojho domu a ku svojim prácam.

⁷⁾ Desatina = 11.64 litr.

⁸⁾ V hebr. jeden log asi 0.29 lit.

12. a nech vezme jedného baránka a obetuje ho za vinu a šestinu oleja: a keď všetko pred Pánom obetoval.

13. nech zabije baránka, kde sa zabíja obet za hriech i obet zápalná, tojest na mieste svätom. Lebo jako obeta za hriech, tak aj obeta za vinu kňazovi prináleží: svätosvätá je.

14. Potom nech kňaz vezme z krvi obeti, ktorá zabitá bola za vinu, a nech tomu, ktorý sa očisťuje, potrebou koniec¹⁾ pravého ucha a palce pravej ruky a nohy:

15. A zo šestiny oleja nech naleje na svoju ľavú ruku

16. a nech omočí pravý prst v ňom a kropí pred Pánom sedem razy.

17. Co však zostalo oleja v ľavej ruke, nech vyleje na koniec pravého ucha toho, ktorý sa očisťuje, a na palec pravej ruky a pravej nohy a na krv, ktorá vytiekla za vinu,

18. a na jeho hlavu.²⁾

19. Potom nech prosí za neho pred Pánom a nech pripraví obetu za hriech: vtedy nech zabije obet zápalnú

20. a nech ju položí na oltár s jej suchými obetami, a človek bude zákonite očistený.

21. Jestliže je chudobný a jeho ruka nemôže nájsť tie veci, ktoré byly povedené za vinu, nech vezme baránka na obet, aby sa kňaz modlil za neho, a desiata diel bielej múky zapravenej olejom na suchú obet a šestinu oleja;

22. i dve hrdličky alebo dve holubiatka, z ktorých jedno nech je za hriech a druhé na obet zápalnú;

23. a nech ich prednesie na ôsmy deň svojho očisťovania kňazovi k dverám stánku svedectva pred Pánom.

24. A ten (kňaz) nech vezme barán-

¹⁾ Právě údy platily za výbornejšie. Ten obrad znamená, že dokonale očistený odteraz prosí vrátiť sa do spoločnosti ľudu a prísť do svätyne.

²⁾ Ako olivová ratolesť tak i olej je znamením pokoja i radosti.

ka za vinu a šestinu oleja, a všetko spolu pozdvihne.

25. Potom nech zahle baránka a z jeho krvi potre koniec pravého ucha tomu, ktorý sa očisťuje, a na palce jeho pravej ruky a nohy.

26. A trochu oleja nech naleje na svoju ľavú ruku.

27. V tom nech omočí prst pravej ruky a pokropí sedem razy pred Pánom:

28. A nech sa dotkne kraja pravého ucha tomu, ktorý sa očisťuje, a palcov pravej ruky a nohy na mieste krvi, ktorá bola vyliata za vinu.

29. Ostatok však z oleja, ktorý je na ľavej ruke, nech vyleje na hlavu očisteného, aby uspokojil za neho Pána:

30. A lirdličku alebo holubiatko nech obetuje.

31. jedno za vinu a druhé na obeť zápalnú s obetami k tomu príslužiacimi.

32. Toto je obeť¹⁾ malomocného, ktorý nemôže mať všetkých vecí k svojm²⁾ očisteniu.

33. A Pán hovoril Mojžišovi a Áronovi a riekol:

34. Keď vojdete do zeme Kanaanskej, ktorú ja dám vám za majetok, a bola by rana malomocenstva na niektorom dome,

35. nech ide ten, komu ten dom patrí a oznámi kňazovi, a nech povie: Žilá sa mi, jakoby rana malomocenstva bola na mojom dome.

36. Ale on (kňaz) nech rozkáže vy-niesť všetky veci z domu prv, než by vošiel do neho a sa podíval, či je malomocný, aby sa nestalo nečistým všetko, čo je v dome. Potom nech vojde, aby ohliadal malomocenstvo domu:

37. A keď vidí na jeho stenách akoby priehlbinky, bledosťou alebo červenosťou špatné a nižšie od ostatnej steny,

38. nech vyjde zo dverí domu a hneď ho zavre na sedem dní.

39. Siedmeho dňa nech zase príde a

ho ohliadne. Keď najde, že sa malomocenstvo rozmohlo,

40. nech rozkáže kamene, na ktorých je malomocenstvo, vylámať a za mesto na miesto nečisté vyhodiť.

41. A ten dom vnútri všade vokol oškriabať a soškriabaný prach von za mestom na nečisté miesto vysypať.

42. a kamene iné na miesto vybraných vsadiť a dom inou hlinou omazať.

43. Keby však po vybratí kameňov a vyškriabaní prachu a omazaní (domu), inou hlinou

44. vošiel kňaz a videl by, že sa malomocenstvo vrátilo a stený že sú skropené škvrnami, nuž je to malomocenstvo trvace a dom nečistý,

45. ktorý nech sberia a kamene z neho i dreva a všetek prach nech vyhodia von za mesto na miesto nečisté.¹⁾

46. Kto by vošiel do domu, keď je zavrený, nech bude nečistý až do večera:

47. a kto by spal v ňom a jedol niečo, nech vyperé svoje šaty.

48. Ale jestliže by kňaz vošiel a videl, že sa malomocenstvo v dome nerozmohlo po novom omazaní, nech ho vyhlási za čistý, lebo sa mu zdravie vrátilo;

49. a na jeho očistenie nech vezme dvoch vrabcov a cédrové drevo, a červec i yzop:

50. a keď zabil jedného vrabca do hlinenej nádoby nad živou vodou.

51. nech vezme cédrové drevo a yzop a červec i živého vrabca, a všetko to omočí v krvi zabitého vrabca i vlivej vode, a pokropí ten dom sedem razy.

52. a tak nech ho krvou vrabca a živou vodou, a živým vrabcom a živým cédrovým drevom, a yzopom a červcom očistí.

53. A keď vypustil vrabca, aby odletel na pôle slobodne, nech sa modlí za dom, a bude zákonite očistený.

54. Tento je zákon o všetlíjakom malomocenstve a chvaste.

¹⁾ Hebr.: Zákon.

²⁾ Hebr.: Ktorý by nevidel dať vecí k svojmu očisťovaniu príslužiacich.

¹⁾ Ten dom ako nečistý musel z prostred vyvoleného ľudu odstránený byť.

55. O malomocenstve na šatách a domoch.

56. na pruhu a vyrazajúcich sa pluzgieroch, na blyštiacej sa škvrne a po rozličných premenách farieb,

57. aby sa mohlo vedieť, kedy je čisté alebo nečisté.

HLAVA 15.

O nečistote mužskej a ženskej.

1. A Pán hovoril Mojžišovi a Áronovi a riekol:

2. Hovorte synom izraelským a povedzte im: Muž, ktorý trpí na tok semena, nech bude nečistý.

3. A vtedy nech bude súdené, že je tomuto neduhu podrobený, keď každú chvíľu pridrží sa jeho tela a spečie sa hnusná vlhkosť.¹⁾

4. Každá posteľ, na ktorej by spal, nech bude nečistá a všetko, na čom by sedel.

5. Kto by sa z ľudí dotkol jeho posteľ, nech vypere svoje šaty: a on sám umyje sa vodou, nech bude nečistý až do večera.

6. Kto by sadal na to, na čom sedel ten, aj on nech vypere svoje šaty a umyje sa vodou, a bude nečistý až do večera.

7. Kto by sa dotkol jeho tela, nech vypere svoje šaty: a sám umyje sa vodou, a bude nečistý až do večera.

8. Jestli by taký človek slinu vyhodil na toho, ktorý je čistý, tento nech vypere svoje šaty: a umyje sa vodou; nečistý bude až do večera.

9. Sedisko, na ktorom by sedel, nech bude nečisté:

10. a čokoľvek hy bolo pod tým, ktorý na tok semena trpí,²⁾ poškvrnené nech bude až do večera. Kto by niesol niečo z toho, nech vypere svoje šaty: a sám umyje sa vodou, bude nečistý až do večera.

¹⁾ Hebr.: Jestliže vypere telo svoj tok, alebo že by sa zastavil tok v jeho tele, je jeho nečistota.

²⁾ Hebr.: A kto by sa dotkol niečoho, čo bolo pod ním.

11. Každý, koho by sa dotkol, kto taký je a neumyl si prv ruky, nech vypere svoje šaty: a umyje sa vodou, bude nečistý až do večera.

12. Hlinená nádoba, ktorej by sa dotkol, nech bude rozbitá,¹⁾ ale nádoba drevená nech sa vymyje vodou.

13. Jestliže uzdravený bude, kto na takýto neduh trpí, nech číta ešte sedem dní po svojom očistení, a keď vypere šaty a zmyje celé telo v živej vode, nech bude čistý.

14. Potom na ôsmy deň nech vezme dve hrdličky alebo dve holubiatka a nech príjde pred obličaj Pánov k dverám stánku svedectva a dá ich kňazovi.

15. ktorý nech pripraví jedno za hriech a druhé na obeť zápalnú: a nech prosí za neho pred Pánom, aby sa očistil od toku svojho semena.

16. Muž, z ktorého vychádza semeno obcovania, nech smyje vodou všetko svoje telo: a bude nečistý až do večera.

17. Rúcho a kožu, ktorú mal, nech vypere vodou, a bude nečistý až do večera.

18. Žena, s ktorou obcoval, nech sa umyje vodou, a bude nečistá až do večera.

19. Žena, ktorá v navrátení mesiaca trpí tok krvi, nech bude za sedem dní oddelená.

20. Každý, kto by sa jej dotkol, bude nečistý až do večera:

21. A na čom spí alebo sedí v dňoch svojho oddelenia, bude poškvrnené.

22. Kto by sa dotkol jej posteľ, nech vypere svoje šaty: a umyje sa vodou, nečistý bude až do večera.

23. Ktokoľvek by sa dotkol náradia, na ktorom by ona sedela, nech vypere svoje šaty: i sám nech sa umyje vodou, poškvrnený bude až do večera.²⁾

24. Jestliže hy obcoval s ňou muž

¹⁾ Hlinená nádoba na dlhší čas naplníme tým, čo bolo v nej, a tak nahere do neha i nečistoty a stáva sa neupotrebitelnou.

²⁾ Hebr.: Čokoľvek bolo na posteli alebo na jakokoľvek veci sedela, a dotkol by sa toho niekto, bude nečistý...

v čase krvi mesačnej,¹⁾ nečistý bude za sedem dní: a každá posteľ, na ktorej by spal, bude poškvrnená.

25. Žena, ktorá trpí mnoho dní tok krvi nie v čase ženskej nemoci, alebo ktorej po ženskej nemoci neprestáva krv tiecť, dokiaľ podrobená je tomuto neduhu, bude nečistá, jakoby bola v čase ženskej nemoci.

26. Každá posteľ, na ktorej by spala, a vec, na ktorej by sedela, nech bude poškvrnená.

27. Kto dotkol by sa tých vecí, nech vyperie svoje šaty: a sám umyje sa vodou, bude nečistý až do večera.

28. Jestli by sa krv zastavila a tiecť prestala, nech číta ešte sedem dní svojho očisťovania:

29. a na ôsmy deň nech prinesie kňazovi za seba dve hrdličky alebo dve holubiatka ku dverám stánku svedectva:

30. ktorý jedno pripraví za hriech a druhý na obeť zápalnú, a nech prosí za ňu pred Pánom a za tok jej nečistoty.²⁾

31. Preto učte synov izraelských, aby sa chránili nečistoty a neumreli pre svoje nečistoty,³⁾ keby poškvrnili môj stánok, ktorý je medzi nimi.

32. Tento je zákon pre toho, ktorý trpí na tok semena, a ktorý sa poškvrňuje obcovaním.

33. a pre tie, ktoré v čase ženskej nemoci oddelená býva, alebo ktorej ustavične tečie krv, a človeka, ktorý by obcovoval s ňou.

HLAVA 16.

Výročná slávnosť očisťovania.

1. A Pán hovoril Mojžišovi po smrti dvoch synov Áronových, keď cudzí oheň obetovali a preto zabíť boli:

¹⁾ Nevediac o nastúpení toho času. Na úmyselné obcovanie v tom čase bol ustanovený trest vyhánenia.

²⁾ Hebr.: A oštieť ju kňaz pred Pánom od toku jej nečistoty.

³⁾ Kto sa ustavične nechráni poškvrnenia, ľahko zamešká pamäť na čistotu, ktorá je žiada od toho, kto má vchádzať do svätynce.

2. a prikázal mu, a riekol: Povedz Áronovi, tvojmu bratovi, nech nevchádza v každom čase do svätynce,¹⁾ ktorá je za oponou pred sľutovnicou, ktorou je prikrytá archa, aby neumrel (lebo v oblaku sa zjavím nad odpovednicou).

3. Ale prvej nech toto učí: Tefa za hriech nech obetuje, a barana na obeť zápalnú.

4. Nech sa do ľanovej šaty oblečie, ľanovými nohavicami zakryje svoju hanbu, ľanovým pásom sa opáše a ľanovú čapicu postaví na hlavu: lebo tieto šaty sú sväté: do ktorých všetkých nech sa oblečie, keď sa (najprv) umyje.

5. A nech prijme od všetkého množstva synov izraelských dvoch capov (na obeť) za hriech a jedného barana na obeť zápalnú.

6. A keď obetovať bude tefa a pomodlí sa za seba a za svoj dom,

7. potom nech tých dvoch capov postaví pred Pánom vo dverách stánku svedectva:

8. a hodi na oboch lós, jeden pre Pána a druhý pre capa, ktorý má byť vypustený.²⁾

9. Na ktorého padne lós pre Pána, toho nech obetuje za hriech:

10. A na ktorého pre capa k slobodnému vypusteniu, toho nech postaví živého pred Pánom, aby riekol modlitby nad ním, a vypustil ho na púšť.³⁾

¹⁾ Do Najsvätejšieho. Hlavná príčina toho predpisu je prítomnosť Božia, v ktorej sa človek dľa svojej vôle nesmie ukazovať, a hášať pred Bohom, ktorý súc na tomto mieste obzvlášťne prítomný, previnenie sa nečestivosťou nenecháva bez trestu.

²⁾ Aby sa tak rozsúdilo, ktorý cap má byť Pánovi obetovaný a ktorý má byť prepustený. Hebr.: A Áron nech dá na tých dvoch capov lósy. Lós jeden Pánovi a lós druhý Azazelu.

³⁾ Hebr.: A pustí ho k Azazelu. Slovo Azazel sa rozlične vykladá. Oba capy boli postavený pred Pánom, nad oboma sa kňaz modlil, teda žiadan z nich nemohol byť vydaný nejakému osobnému zásluhy ducha (démonovi púšti). (Theodor. Cyrilli, Masych.) Cap, ktorý bol obetovaný, predobrazoval Krista, a ktorý bol prepustený, môže byť porovnaný s víťazom, pri očisťovaní mŕtveho na pole pustyním. (14. 17)

11. Keď to riadne vykonal, nech obetuje tefa a modlí sa za seba a za svoj dom, a zabije ho.

12. Potom nech vezme kadidefnicu, ktorú uhlím s oltára naplní a naberie rukou stlčeného kadidla z voňavých vecí k západu a vojde za oponu, do svätyne:

13. a položí na oheň voňavé veci, aby (z nich) dym a para zakryla odpovednicu,¹⁾ ktorá je nad svedectvom a aby neumrel.²⁾

14. Nech vezme i z krvi tefafa, a³⁾ pokropí prstom sedem razy proti sľutovníci k východu.

15. Potom nech zabije capa za hriech ľudu, vnesie jeho krv vnútri za oponu, ako je prikázané o krvi tefafa, aby ju pokropil naproti odpovednici.

16. A tak očistil svätyňu od nečistôt synov izraelských a od ich prestúpení a všetkých hriechov.⁴⁾ Dľa tohoto poriadku nech učiní stánku svedectva, ktorý je postavený medzi nimi uprostred nečistôt ich príbytkov.

17. Žiaden človek nech nie je v stánku, keď hlavný kňaz vchádza do svätyne, aby sa modlil za seba a za svoj domov a celú obec izraelskú, kým nevyjde.

18. A keď vyjde k oltáru, ktorý je pred Pánom, nech sa modlí za seba, a vezme krv tefafa a capa a leje ju na jeho rohy dokola:

19. a pokropí prstom sedem razy, a tak nech ho očistí a posväťí od nečistôt synov izraelských.

20. Keď tak očistil svätyňu, a stánok a oltár, vtedy nech obetuje capa živého.

¹⁾ Odpovednica je to isté, čo sľutovnica: to bolo veľké archy (sľutov, miesto, kde sa Pán Boh jako sľutujúci roznášať milosť zjavoval a svoja vôľa s časom na čas oznamoval. (Vid II. Mojz. 25. 17—22.)

²⁾ Z trestu za susedbanie určitých predpisov.

³⁾ Hebr.: A pokropí svojím prstom na sľutovnicu k východu, tiež pred sľutovnicou nech pokropí sedem razy tou krvou svojím prstom.

⁴⁾ Ktoré Izraeliti pred tvárou svätyne páchali a tak i samú svätyňu poskvrnili.

21. Nech položí obe ruky na jeho hlavu a vyznáva všetky nepravosti synov izraelských, a všetky ich previnenia a hriechy: a praje ich¹⁾ jeho hlave, a vypustí ho skrz človeka k tomu prichyšaného na púšť.

22. A keď cap poniesie všetky ich nepravosti do zeme pustej,²⁾ a pustený bude na púšť.

23. nech sa Aron vráti do stánku svedectva, a vyzlečie šaty, v ktorých bol prvej oblečený, keď do svätyne vchádzal, a nechá ich tam.³⁾

24. Nech umyje svoje telo na mieste svätom i zase oblečie sa do svojich šiat. A potom nech vyjde, obetuje zápalnú obeť svoju i ľudu, modlí sa jako za seba, tak za ľud:

25. a loj, ktorý obetovaný bol za hriechy, spáli na oltári.

26. Ten však, ktorý vyhnal capa vypusteného, nech vypere svoje šaty a umyje svoje telo vodou, a tak vojde do stánov.

27. Tefa však a capa, čo za hriech zabité boli, a ktorých krv vnesená bola do svätyne, aby sa smierenie vykonal, nech vynesú von zo stánov. a ich kože a mäso i hnoj nech spália ohňom.

28. A kto to spáli, nech opere svoje šaty a umyje telo vodou, a tak vojde do stánov.

29. A toto nech vám bude za večné ustanovenie: siedmeho mesiaca,⁴⁾ desiateho dňa mesiaca trápte⁵⁾ svoje duše a

¹⁾ Hebr.: a vloží ich na jeho hlavu.

²⁾ Kde od divého zveru roztrhaný poniesie pokutu za hriech. Ale nie len pokuta za hriech bola položená na capa, keď i hriech sám, ktorý hlavný kňaz vyznal. Cap mohol ten hriech tak preniesť, ako sa bol obrazom Kristovým.

³⁾ Dotkol sa capa vypustenia, stal sa nečistým.

⁴⁾ Desiateho Tisri, teda dvanáskeho na polovici nášho septembra a októbra.

⁵⁾ Najmä pôstom (Jozef. Parol). Desiaty deň mesiaca Tisri bol pre ľud židovský od Boha určený ku slávnosti všeobecného smierenia medzi Pánom Bohom a hriešnym ľudom, ktorý hriechy svoje složil na obeťnú zvieru. Slávnosť táto známa je nám z terajšieho zvyku židovského pod menom: Sedny alebo dny deň, v ktorý omlústne hľadali u Boha, a v ktorý dľa to-

žiadnej práce nekonaťte, ani tu zrodený ani prichodzí, ktorý sa medzi vami zdržuje.

30. V ten deň nech bude vaše smierenie a očistenie od všetkých vašich hriechov: pred Pánom budete očistení.

31. Lebo je sobota odpočinutia a trápiť budete svoje duše ustanovením večným.¹⁾

32. Nech teda očisťuje kňaz, ktorý je pomazaný, a ktorého ruky posvätené sú, aby kňazský úrad konal miesto svojho otca: a nech sa oblečie do ľanovej šaty a do rúcha svätého.

33. A očistí svätýňu a stánok svedoctva i oltár, aj kňazov a všetok ľud.

34. A nech vám je to ustanovením večným, aby ste sa modlili za synov izraelských a za všetky ich hriechy raz v roku. A učinil tak, ako prikázal Pán Mojžišovi.

HLAVA 17.

Prípisy o pokrmoch.

1. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

2. Povedz Áronovi a jeho synom a všetkým synom izraelským: Táto je reč, ktorú prikázal Pán, a povedal:

3. Každý človek z domu izraelského, ktorý hovädú, alebo ovcu alebo kozu iného stánni alebo von za stánni zabije,²⁾

4. a neprivedie ku dverám stánku na

obet Pánovi, nech bude vinný krvi: ako by krv (ľudskú) vylial, tak nech zahynie zprostred svojho ľudu.³⁾

5. Preto nech synovia izraelskí svoje obety, ktoré chcú zabíť na poli, privedú ku kňazovi, aby posvätené boli Pánovi pred dverami stánku svedoctva, a nech ich zabijú za pokojné obeti Pánovi.

6. A kňaz nech leje krv na oltár Pánov pri dverách stánku svedoctva, a páli loj na voňu chutnú Pánovi:

7. a nikdy viacej nech neobetujú svojich obetí diablom,⁴⁾ s ktorými smilnili.⁵⁾ Zákon tento bude im večný, aj ich potomkom.

8. A povieš im: Človek z domu izraelského a z prichodzích, ktorí sa zdržujú u vás, ktorý by obetoval obet zápalnú, alebo inú obet,

9. a ku dverám stánku svedoctva neprivedol by ju, aby obetovaná bola Pánovi, nech zahynie zo svojho ľudu.

10. Ktorý človek z domu izraelského a z prichodzích, ktorí sa zdržujú medzi nimi, jedol by krv, proti takej duši zatvrdím svoju tvár a vyhubím ju z jej ľudu, 5. Mojž, 12, 23.,

11. lebo duša tela je v krvi: a ja dal som ju vám, aby ste ňou na oltári očisťovali svoje duše,⁶⁾ a krv, aby bola za očistenie duše.

12. Preto som povedal synom izraelským: Žiadna duša z vás nech nejie

hoto predpisu zdržovania sa od pokrmov a iných rozkoší telesných trápiť maň seba. Všetko to bolo len tmavým predobrazom toho Baráka Božieho, ktorý snal hriechy celého sveta, vzal na seba naše neprávosti a vyjdúc von z mesta Jeruzalema na hore Kalvarii, na kríži vvedli svoju krv a tak všetkých ľudí smieril s Otcom nebeským.

¹⁾ Kým bohoslužba Starého Zákona trvať bude.

²⁾ Užívanie krvi a loja z obetných zvierat bolo zakázané. Krv a tuk obetných zvierat boli Pánovi sväté; preto bolo užívanie krvi a krvavého mäsa i pri horenení smrti zapovedané (III. Mojž. 7, 26—27; 17, 14); pri obetných zvieratách dostala sa krv na oltár. v iných pádoch bývala na zem vyliata a semom zasypaná (IX. Mojž. 12, 16—24.). Svätosväté boli i loje (III. Mojž. 7, 23.). Za čas prebývania ľudu na púšti, museli všetci Izraeliti, ktorí na obet dšce zvlera ku vchodu svätého a krv k vyliatiu i loj

k spáleniu na oltári pod pokutou smrti oddávať (III. Mojž. 17, 1—6.). Tu hovorí sa o zabíjaní k obetiam i k jedlu. Zákonom, týmto malo byť Izraelitom na púšti zabránené každé gohanstvo — poverlivé modlárstvo pri zahňaní obetných zvierat „na svoepalnom poli“. Po zaujatí prisľúbenej zeme nastal v 5. knihe Mojžišovej (hl. 12.) oznamovaný poriadok.

³⁾ Ztratiť poctehnanie vyvoleného národa.

⁴⁾ Hebe, podobám capovým. Pod týmto spôsobom mysleli si zlých duchov.

⁵⁾ Obetujúce modlám taký hriech spáchali, jakoby do smilstva boli upadli, lebo si Boh svojou smluvou vyvolený ľud ako nevestu zasľúbil.

⁶⁾ Preto, že krv je život zvierata, vyvolil ju Boh za obet na smierenie medzi sebou a hriechom človekom, ako to aj sv. Pavel hovorí, bez vylitia krvi niet odpustenia, preto nás i Spasiteľ krvou vykúpil.

krvi, ani z prichodzcich, ktorí sa zdržujú medzi vami.

13. Každý zo synov izraelských, a z prichodzcich, ktorí sa zdržujú medzi vami, ktorý by zvieru ulovil alebo vtáka chytil, ktorých jest dovolené je, nech vycedí jeho krv, a zakryje ju zemou.¹⁾

14. Lebo duša každého tela v krvi je: preto som povedal synom izraelským: Krví žiadneho tela nejedzte, lebo duša tela v krvi je: a kto by ju jedol, nech zahynie.

15. Človek, ktorý by jedol zdochnuté alebo od zveri roztrhané,²⁾ či tu zrodený alebo prichodzil, nech opere svoje šaty a seba umyje vodou, a bude poskrvnený až do večera: a tým riadom bude čistý.

16. Jestli však svojich šiat neopere a svojho tela neumyje, nech ponese svoju nepravosť.³⁾

HLAVA 18.

Boh zakazuje manželstvo medzi najbližšími pokrevnými a veľké hriechy nečistoty.

1. Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

2. Hovor synom izraelským a povedz im: Ja som Pán, váš Boh.

3. Dľa obyčaja zeme egyptskej, v ktorej ste bývali, nečinite; a podľa zvyku krajiny Kananejskej, do ktorej vás ja vediem, nerobte, ani v ich ustanoveniach nechodievajte.⁴⁾

4. Moje ustanovenia konajte a moje prikázania zachovávajúte a chodievajte v nich. Ja som Pán, váš Boh.

5. Zachovajte moje ustanovenia a moje práva; človek, ktorý ich zachováva, žiť bude v nich.⁵⁾ Ja som Pán. (Ezech. 20, 11; Rím. 10, 5; Gal. 3, 12.)

6. Žiaden človek nech ku krvnej svo-

jej priateľkyni nepristúpi, aby odokryl jej hanbu. Ja som Pán.

7. Hanby svojho otca a hanby svojej matky neodkry; matka tvoja je: neodkry jej hanby.

8. Hanby ženy tvojho otca neodkry: lebo hanba tvojho otca je.

9. Hanby tvojej sestry z otca alebo z matky, ktorá doma¹⁾ alebo von splodená je, neodkry.

10. Hanby dcéry tvojho syna alebo vnučky z dcéry neodkry: lebo hanba tvoja je.

11. Hanby dcéry manželky tvojho otca, ktorú porodila tvojmu otcovi a je tvoja sestra, neodkry.

12. Hanby sestry tvojho otca neodkry: lebo je telo²⁾ tvojho otca.

13. Hanby sestry tvojej matky neodkry, preto, že je telo tvojej matky.

14. Hanby tvojho strýca neodkry a nepristúp k jeho manželke, ktorá je s tebou švagrovstvom spojená.

15. Hanby tvojej nevesty neodkry, lebo je manželka tvojho syna, a neodkry hanby jej.

16. Hanby manželky tvojho brata neodkry, lebo je hanba tvojho brata.

17. Hanby tvojej manželky a jej dcéry neodkry. Dcéry jej syna a dcéry jej dcéry nevezmi si, aby si odkryl jej hanbu: lebo jej telo je, a také obcovanie je krvoprznenie.

18. Sestry manželky za súložnicu k nej nevezmi, a neodkry jej hanby, kým ona ešte žije.

19. K žene, ktorá trpí svoju ženskú nemoc, nepristúp a neodkry jej ošklivosti.

20. S manželkou tvojho bližného neobcuj a miešaním semena nepoškrvň sa.

21. Z tvojho semena³⁾ nedaj, aby obetované bolo modle Molochu,⁴⁾ a ne-

¹⁾ Aby jej ľudia neužíli.

²⁾ Vid' vyššie 11, 40. Z nevedomosti alebo z potreby.

³⁾ S hriechom i jeho následky.

⁴⁾ Podľa ich zákonov nežite.

⁵⁾ V tomto i v budúcom živote.

¹⁾ Na tom mieste, na ktorom je otec.

²⁾ Hebr.: pokrevná.

³⁾ Zo svojich dítetok.

⁴⁾ Moloch bol boh Kananitov a zvláštne Páničanov. K jeho cti boli deti obetované a pálené.

poškvrň meno svojho Boha. Ja som Pán.

(Níže 20, 2.)

22. S mužským nesmieš sa obcovaním ako so ženskou, lebo to je ohavnosť.

23. So žiadnym hovádom neobcuj a nepoškvrň sa s ním. Žena nech nepoddá sa hovádu a nemieša sa s ním, lebo je to nehanebnosť.

(Níže 20, 16.)

24. Nepoškvrňujte sa žiadnou touto vecou, lebo tými vecmi poškvrnili sa všetky národy, ktoré ja vyvrhnem od vašej tváre.

25. A tými poškvrnená bola zem, ktorej nehanebnosti ja navštim, aby vyvrátila svojich obyvateľov.

26. Zachovávajte moje ustanovenia a práva a nečinite žiadnej z týchto ohavností, ani domáci ani prespolný, ktorý sa u vás zdržuje.

27. Lebo všetky tieto ohavnosti páchali obyvateľia zeme, ktorí boli pred vami, a poškvrnili ju.

28. Tedy chráňte sa, aby aj vás podobne nevyvrátila, keby ste také veci činili, ako vyvrátila národ, ktorý bol pred vami.

29. Každá duša, ktorá by niečo učinila z týchto ohavností, nech zahynie zprostred svojho ľudu.

30. Zachovávajte moje prikázania! Nečinite, čo činili tí, ktorí boli pred vami, a nepoškvrňujte sa nimi. Ja som Pán, váš Boh.

HLAVA 19.

Rozličné príkazy a dobré nauky.

1. Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

2. Hovor ku všetkému shromaždeniu synov izraelských a povedz im: Svätí buďte, lebo ja svätý som. Pán, váš Boh.

(Vyššie 11, 44; Petr 1, 16.)

3. Každý nech sa bojí¹⁾ svojho otca a svojej matky. Moje soboty zachovávajte. Ja som Pán, váš Boh.²⁾

¹⁾ V úctivosti má.

²⁾ Svätosť Božia je základ všetkých cností.

4. Neobracajte sa k modlám, a boľov liatych si nerobte. Ja som Pán, váš Boh.

5. Keď budete obetovať obeť pokojnú Pánovi, aby sa vám naklonil,

6. toho dňa, ktorého bude zabitá, jedzte ju i druhého dňa; ale čo zostane na tretí deň, to ohňom spálte.

7. Kto by po dvoch dňoch jedol z nej, bude nečistý a bezbožnosti vinný:

8. a nech ponesie svoju nepravosť, lebo sväté Pánovo poškvrnil, a tá duša zahynie zo svojho ľudu.

9. A keď budeš mať obilie svojej zeme, nesozni až k samej zemi,¹⁾ a pozostalých klasov neskiera. (Níže 23, 22.)

10. Ani vo svojej vinici padajúcich hrozien a zrn neskiera, ale nechaj chudobným a pomestným k sobraniu. Ja som Pán, váš Boh.

11. Nekradnite. Neluhajte a žiaden nech neklame svojho bližného.

12. Krivo neprisahaj na moje meno, a nepoškvrň meno svojho Boha. Ja som Pán.

(Mojš. 20, 7.)

13. Nečín krivdy svojmu bližnému ani mocou neutiskuj ho.²⁾ Nech nezostane mzda tvojho robotníku u teba až do rána.

(Mojš. 24, 14; Tob. 4, 15.)

14. Nezlodej hluchému, a pred slepým nepolož do cesty úrazu; ale boj sa Pána, svojho Boha, lebo ja som Pán.

15. Neučin, čo nepravé je, a nespravedlive nesúď. Nehľad na osobu chudobného a nečiť tvár mocného. Spravedlive súď svojmu bližnému.

16. Nebuď utrhačom, ani klebetníkom v ľude.³⁾ Nestoj proti krvi⁴⁾ bližného svojho. Ja som Pán.

17. Nebudeš nenávidieť svojho brata v svojom srdci, ale zjavne pokarhaj ho, aby si nemal pre neho hriech.

(Ján 2, 11; Mat. 18, 15.)

18. Nehľad pomsty ani nepamätaj

¹⁾ Hebr.: Nevyžni koncov poľa docela.

²⁾ Zvlášťne žiadaním práce nad mzdu.

³⁾ Hebr.: Nechodievaj ako utrhač vo svojom ľude.

⁴⁾ Proti životu.

na krivdu svojich spoluobčanov. Miluj svojho priateľa,¹⁾ jako seba samého. Ja som Pán. (Mat. 5, 43; Rím 13, 9.)

19. Moje ustanovenia zachovávajúte. Nedaj svojmu hovädú schádzať sa so zvieratmi iného druhu. Svojho poľa neposej rôznym semenom. Rúchom, ktoré z dvojakého tkané je, neodievaj sa.

20. Jestliže by človek spal so ženou, obcujúc s ňou, ktorá by bola dievka na vydaj, avšak nebola by cenou vykúpená ani na slobodu prepustená:²⁾ nech budú, bití, obidvaja, a neumrú, lebo nebola slobodná.

21. Ale za svoju vinu nech (ten človek) obetuje Pánovi pri dverách stánku svedectva barana:

22. a kňaz nech sa modlí za neho a za jeho hriech pred Pánom, a smiľuje sa nad ním, a hriech bude mu odpustený.

23. Keď vojdete do zeme a nasadíte ovocného stromovia,tedy odniete jeho predkožku³⁾ (t. j.): ovocie, ktoré rodia, nech vám bude nečisté a nejedzte z neho.

24. Ale štvrtého roku nech bude všetko jeho ovocie posvätené k chváleniu Pána.⁴⁾

25. A piateho roku jedzte ovocie, poberajte, čo (stromy) urodily.⁵⁾ Ja som Pán, váš Boh.

26. Nič nejedzte s krvou. Nevestíte a nepozorujete na sny.

27. Ani vlasov do okružia nestrihajte,⁶⁾ ani brady nehoňte.⁷⁾

¹⁾ Hebr.: Blížneho.

²⁾ Reč je o otrokyni, ktorú jej páni, ktorých bola ženou, zavhol, ale ešte na slobodu neprepustil, pretože nemohla sa ešte vydať za iného.

³⁾ Ako chlapec nečistý je až do hrobného, tak bude i ovocie stromov za tri roky.

⁴⁾ Prvého ovocia stromu, ktoré požíva už dovolené je k svojmu účelku neobráťte, ale obetujte ho Pánu Bohu k slávnostiam podakovným a obetným, na ktorých leviti vdov, sirot a iní chudobní dčast berú.

⁵⁾ Hebr.: Tretý piateho roku smiete časť jeho ovocie, aby rozmnožil vám jeho dŕodiu.

⁶⁾ Ako pohanskí Arabi, tak, že by len koniec vlasov na prostred hlavy zostal.

⁷⁾ T. j. na kraloch.

28. A nad mŕtvym nerežte si do tela, ani žiadnych podob alebo znamení nerobte na sebe.¹⁾ Ja som Pán.

29. Nedávaj k smilstvu²⁾ dcéry tvojej, aby sa zem nepoškvrnila a nebola naplnená nešťastnosťou.

30. Moje soboty zachovávajúte a svätyne mojej sa bojte. Ja som Pán.

31. Neuchyľujte sa k čarodejníkom, ani od veštcov sa nič nevyzvedajte, aby ste sa skrze nich poškvrnili.

32. Pred šedivou hlavou vstaň a cti osobu starého:³⁾ a boj sa Pána, Boha svojho. Ja som Pán.

33. Jestliže bude bývať prichodzí vo vašej zemi a bude sa zdržovať medzi vami, nevytýkajte mu.⁴⁾ (Mojz. 22, 21.)

34. Ale nech je medzi vami jako tu zrodený: a milujte ho, jako sami seba, lebo aj vy ste boli prichodzí v zemi egyptskej. Ja som Pán, váš Boh.

35. Nečinite nič nepravého v súde, v meraní, vo váhe, v miere.

36. Spravedlivá, nech bude váha, a spravedlivé závažie, spravedlivý korec a spravedlivá miera.⁵⁾ Ja som Pán, váš Boh, ktorý som vás vyviedol zo zeme egyptskej.

37. Zachovávajúte všetky moje prikázania i všetky súdy a činite ich. Ja som Pán.

HLAVA 20.

Presty za rozličné hriechy.

1. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

2. Toto povedz synom izraelským:

Kto by zo synov izraelských a z prichodzieh, ktorí bývajú v Izraeli, dal zo svojho semena¹⁾ modle Molochu, nech

¹⁾ Zakazuje sa tu pohanský obyčaj v zámlatku rezať, natrhovať si nos, ruky, ramená, tvár, — a vypichovať do tela rozličné podoby; zákazami chrániť deti pred hroznými stvoreniami.

²⁾ Niektoré národy mali to za vec záslušnú.

³⁾ V starcovi cti sa Boh.

⁴⁾ Že je ovdážnec; Hebr.: Nostiskajúť ho.

⁵⁾ Korec: eia, obyčajná miera na oblie. (Asi 39 l. dŕa iných 20 l.) Miera: hín, miera na tekutiny, asi 6, 49 lit.

⁶⁾ Obetoval svoje dieťatko.

smrťou umrie; ľud zeme nech ho ukameňuje. (Vyššie 18, 21.)

3. A ja postavím svoju tvár proti nemu: a vykorením ho zprostred jeho ľudu, preto, že dal zo svojho semena Molochovi, a znečistil moju svätyňu a poškvrnil sväté moje meno.

4. Jestliže by však ľud tej zeme neďbajúc a jakoby málo si všímajúc môjho prikázania, prepustil človeka, ktorý dal zo svojho semena Molochovi, a nechcel by ho zabiť:

5. postavím svoju tvár proti tomu človekovi a proti jeho rodu, a vykorením i jeho i všetkých, ktorí súhlasili s ním, aby smínil s Molochom, zprostred jeho ľudu.

6. Duša, ktorá by sa obrátila k čarodejníkom a veštcom a smínila by s nimi, proti tej postavím svoju tvár, a vyhubím ju zprostred jej ľudu.

7. Posväťte sa a buďte svätí, lebo ja som Pán, váš Boh.

8. Zachovávajte moje prikázania a čiňte ich: Ja som Pán, ktorý posväťm vás. (I. Petr. 1, 16.)

9. Kto by zlorečil svojmu otcovi alebo matke, nech smrťou umrie; otcovi a matke zlorečil, jeho krv bude na ňom. (II. Mojz. 21, 17.)

10. Kto cudzoložil s manželkou druhého a cudzoložstvo spáchal s manželkou svojho bratranca, smrťou nech umrú i cudzoložník i cudzoložnica.¹⁾

(V. Mojz. 22, 22.; Ján 8, 5.)

11. Kto by spal so svojou macochou a odkryl by hanbu svojho otca, smrťou nech umrú obidvaja.²⁾ ich krv bude na nich. (Vyššie 18, 8.)

12. Kto by spal so svojou nevestou,

nech obidvaja umrú, lebo hanebnosť páchali: ich krv nech je na nich.

13. Kto by spal s mužským ako so ženou, obidvaja spáchali ohavnosť, smrťou nech umrú: ich krv bude na nich.

14. Kto by krom manželky, dcéry, vzal si (za ženu) jej matku, spáchal zločin: za živa nech short s ním, a nech neostane tak veľký hriech uprostred vás.

15. Kto by obcoval s hovädou alebo s ovcou, smrťou nech umrie: hovädou tiež zabije.

16. Žena, ktorá by sa podložila niektorému hovädou, spolu s ním nech bude zabitá: ich krv bude na nich.

17. Kto by vzal svoju sestru,¹⁾ dcéru svojho otca alebo dcéru svojej matky a vdel by jej hanbu,²⁾ i ona by tiež vdelala hanbu brata: mrakú vec spáchali: nech budú zabíť pred očami svojho ľudu, preto, že svoju hanbu v spoločnosti odkryli, i nech ponessú svoju nepravosť.

18. Kto by obcoval so ženskou v toku ženskej nemoci a obnažil by jej hanbu a ona odkryla by studnicu svojej krvi, nech budú vyhubení obidvaja zprostred svojho ľudu.

19. Hanby sestry svojej matky a sestry svojho otca neodkry: kto by to učinil, hanbu svojho tela obnažil, nech ponessú obidvaja svoju nepravosť.

20. Kto by obcoval s manželkou svojho strýca alebo ujca a odkryl by hanbu svojho príbuzenstva, nech obidvaja ponessú svoj hriech: bez detí umrú.³⁾

21. Kto by vzal manželku svojho brata, nedovolenú vec činí, svojho brata odkryl: bez detí budú.

22. Zachovávajte moje ustanovenia a súdy a čiňte ich: aby aj vás nevyvrátila zem, do ktorej vojdete a v ktorej bydlíte budete.

¹⁾ Pričinu, že sa tu cudzoložstvo tak prísne trestá, je v tom, že vo východných krajinách sa cudzoložstvo za vraždu rovné považuje.

²⁾ Srov. hl. 18. V. Mojz. 27. Zprznenie krvi a iné neprirodzené smilstvo žiadalo tak prísne tresty až na odstránenie, preto, že tie hriechy u pohánov panovali, už preto, lebo nie zriedka k úcte falšovaných bohov páchané bývaly, a tak zločinní proti Bohu boli, ktoré sa smrťou trestali.

³⁾ Alebo ostanú bez dieťaťa (Rehor Vef.), alebo ich deti budú nezákonné (Aug.)

¹⁾ Príčinu, že sa tu cudzoložstvo tak prísne trestá, je v tom, že vo východných krajinách sa cudzoložstvo za vraždu rovné považuje.

²⁾ Srov. hl. 18. V. Mojz. 27. Zprznenie krvi a iné neprirodzené smilstvo žiadalo tak prísne tresty až na odstránenie, preto, že tie hriechy u pohánov panovali, už preto, lebo nie zriedka k úcte falšovaných bohov páchané bývaly, a tak zločinní proti Bohu boli, ktoré sa smrťou trestali.

Písmo Sväté Starého zákona II.

23. Nechodievajte v ustanoveniach národov, ktoré ja vyžením pred vami. Lebo toto všetko činili a mal som ich v ošklivosti.

24. Vám však hovorím: Vládňte ich zemou, ktorú dám vám k dedičstvu, zem tekúcu mliekom a medom. Ja som Pán, váš Boh, ktorý som vás oddelil od iných národov.

25. Preto majte i vy rozdiel medzi hovädom čistým a nečistým i medzi vtákom čistým a nečistým: nepoškvrňuj svoju dušu hovädom a vtákmi a všetkým, čo sa hýbe na zemi a ktoré som vám ukázal, že je nečisté.¹⁾

26. Buďte mi svätí,²⁾ lebo svätý som ja Pán, a oddelil som vás od iných národov, aby ste boli moji.

27. Muž alebo žena, v ktorých by bol duch čarodejstva alebo vešectva,³⁾ nech smrťou umrú; kameňmi nech ich uhádzu: ich krv bude na nich.

(V. Mojš. 18, 11.)

HLAVA 21.

Zákony pre kňazov.

1. Pán hovoril ďalej Mojžišovi: Hovor kňazom, synom Áronovým, a povedz im: Kňaz nech sa nepoškvrní pri smrti svojich krajanov.

2. okrem pri pokrevných a príbuzných,⁴⁾ tojest pri otcovi a matke, a synovi a dcére, i pri bratoch,

3. a sestre panne, ktorá nie je vydatá za muža;

4. ba ani pri kniežati svojho ľudu nech sa nepoškvrní.

5. Nech neholia hlavy ani brady, ani na tele svojom nech nečinia rezania.

(Vyššie 19, 27.; Ezech. 44, 20.)

6. Svätí nech budú svojmu Bohu a

¹⁾ Hebr.: Ktoré som ja vám oddelil, aby ste ich mali za nečisté.

²⁾ Teda svätosť je čistota, oddelenosť od toho, čo poškvrňuje.

³⁾ Ktorí by mŕtvych zaklínali alebo hádali.

⁴⁾ Lepšie: tých ktorí sú mu najbližší. Tí sa potom menujú. I svoju manželku smútiť bolo mu dovolené.

nech nepoškvrňujú jeho meno, lebo zápal Pánov a chleby svojho Boha obetujú, a preto svätí nech budú.

7. Smilnice a verejné nepoctivé osoby nech si nevezmú za ženu, ani od muža odhnatú: lebo posvätení sú svojmu Bohu. (Vyššie 19, 29.)

8. A chleby predloženia¹⁾ obetujú. Teda nech sú svätí, lebo i ja som svätý, ja Pán, ktorý ich posväcujem.

9. Jestliže by dcéra niektorého kňaza dostihnuta bola v smilstve a tak sprznila meno svojho otca, nech spálená bude ohňom.²⁾

10. Knieža kňazské, tojest najvyšší kňaz medzi svojimi bratmi, na ktorého hlavu vyliaty bol olej pomazania a ktorého ruky ku kňazstvu sú posvätené a je oblečený do svätého rúcha, nech svojej hlavy neodkryje a rúcha neroztrhne.

11. A dokonca k žiadnemu mŕtvemu nevojde; ba ani nad svojím otcom a matkou nech sa nepoškvrní.

12. Ani nevyjde zo svätyne,³⁾ aby nepoškvrnil svätyne Pánovej, lebo olej svätého pomazania jeho Boha je na ňom. Ja som Pán.

13. Pannu⁴⁾ nech si vezme za manželku.

14. Ale vdovy a osoby zahnanej a padlej a smilnice nech si neberie, lež dievča zo svojho ľudu: (Ezech. 44, 22.)

15. aby nesmiešal kmeňa svojho rodu s obecnou osobou svojho národa, lebo ja som Pán, ktorý ho posväcujem.

16. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

17. Hovor Áronovi: Človek z tvojho semena po rodoch, ktorý by mal (na seba) vadu, nech neobetuje chlebov svojmu Bohu

18. a nepristupuje k jeho službe: kto je slepý alebo kufhavý, kto má malý, alebo veľký alebo krivý nos,

¹⁾ Hebr.: Chlieb svojho Boha.

²⁾ Po ukameňovaní. Srov. 20, 14.

³⁾ K pohrabu.

⁴⁾ Hebr.: Ženu v jej panenstve nech si za manželku vezme.

19. kto má zlomenú nohu alebo ruku,

20. kto je hrbatý, alebo karpavý, kto má belmo na oku, alebo ustavičné chasty, alebo lišaje na tele, alebo prietrh.

21. Nikto, ktorý by mal vadu zo semena Árona, kňaza, nech nepristupuje obetovať obety Pánovi, ani chleby Bohu svojmu.

22. Ale nech je chleby, ktoré sa obetujú vo svätyni,¹⁾

23. len za oponu nech nevchádza a ku oltáru nepristupuje, lebo má vadu a nesmie poškvrniť moju svätyniu. Ja som Pán, ktorý ich posväcujem.

24. Tedy Mojžiš hovoril Áronovi a jeho synom a ku všetkému Izraelu všetko, čo mu bolo prikázané.

HLAVA 22.

Cistota kňazov a obetí.

1. Pán zase hovoril Mojžišovi a riekol:

2. Hovor Áronovi a jeho synom, aby sa zdržovali toho, čo je posvätené od synov izraelských, a nech nepoškvrnia mena vecí mne zasvätených, ktoré oni obetujú.²⁾ Ja som Pán.

3. Povedz im a ich potomkom: Každý človek z vášho rodu, ktorý by pristúpil k tomu, čo je posvätené, a čo

¹⁾ Hebr.: Chlieb však svojho Boha z vecí svätosvätých a z vecí svätých nech je. *Svätosväte* sú obety, ktoré sa blížšie vzťahujú na Boha: chleby predloženia (24, 9.), kadidlo (II. Mojz. 30, 36.), preto, že vo svätyni samej boli obetované, obety za hriech i za vinu (III. Mojz. 6, 25. a inde), ktoré na oltári zabíjali (III. Mojz. 1, 11.; 14, 13.), a minka (obet pokrva 2, 3, 10.), ktorej čiastku kladli na oltár, keďže z obety požadovanej nedostalo sa ani milakeho mäsa. Zápalná obeta je sice najsvätšia, jednak nemenuje sa svätosväťou, preto, že sa ľudom nie z nej nenechávalo. Svätosväte jedávali potomkovia Áronovi sami, a sice mužskí, na svätom mieste čiže v predsteli a boli týmto jedlom zákonite posvätení. — Sväte boli obety požadovné, prvorodené čistých zvierat, prvotiny, desiatky, Bohu posvätené veci. Z týchto sa ničoho do svätyně nevkládalo, len krv a tak z požadovaných obetí a prvorođených dostali sa na oltár. Okrem desiatok musely byť tieto ustanovenia pre všetko, čo bolo sväte, zachované. Áronovci, mužskí i ženskí, mali podiel na tom a jedávali ho na mieste čistom.

²⁾ Reč je o svätých daroch, lebo svätosväte smely sa i tak len na svätom mieste užiť, ku ktorému nečistý ani pristúpiť nesmel.

obetovali synovia izraelskí Pánovi, keď má na sebe nečistotu, nech zahynie pred Pánom. Ja som Pán.

4. Človek zo semena Áronovho, ktorý by bol malomocný, alebo trpiaci tok semena, nech nejie z toho, čo je mne posvätené, dokiaľ nebude uzdravený. Kto by sa dotkol nečistého od mŕtveho, a z ktorého vychádza semeno jakoby v obcovaní,

5. a kto sa dotkne zemeplaza, a čokoľvek nečistého, čoho dotknutie znečisťuje,

6. nech je nečistý až do večera, a nech nejie tých vecí, ktoré sú posvätené: ale keď umyje svoje telo vodou,

7. a zapadne slnce, vtedy sú očistený nech je z posväteného, lebo je to jeho pokrm.

8. Zdochliny a roztrhané od zveri nech nejedia a nech sa nepoškvrnia nimi. Ja som Pán.

(Vyššie 17, 15.; V. Mojz. 14, 21.; Ezech 44, 31.)

9. Nech zachovávajú moje prikázania, aby nepodľahli hriechu a umreli vo svätyni, keďby ju poškvrnili. Ja som Pán, ktorý ich posväcujem.

10. Žiaden cudzinec¹⁾ nech nejie z posväteného, domáci kňazov, a najatý (robotník) nech nejedia z neho.

11. Ale koho kňaz kúpil, a ktorý sa v jeho dome narodil, ti nechedia z neho.²⁾

12. Jestli sa dcéra kňazova vydala za muža z ľudu: z toho, čo je posvätené, a z prvotín nech nejie.

13. Keby však ako vdova, alebo od muža zapúdená, a bez detí vrátila sa do domu svojho otca: nech sa chová pokrmami svojho otca, jako za dievčata zvykla. Žiaden cudzinec nemá práva z nich jesť.

14. Kto by jedol posvätené z nevedomosti, nech priloží piatu čiastku k tomu, čo zjedol, a dá kňazovi do svätyně.

¹⁾ Ktorý by nebol z kňazského rodu.

²⁾ Preto, že otrok bol obrezaný a tak prišiel do blízkeho spojenia s kňazom i s Izraelom.

15. A (kňazi) nech nepoškvrnia posvätených vecí synov izraelských, ktoré obetujú Pánovi,

16. aby snád neznášali nepravosť svojho previnenia, kedy posvätené zjedli.¹⁾ Ja som Pán, ktorý ich posväcujem.

17. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

18. Hovor Aronovi a jeho synom a všetkým synom izraelským, a povedz im: Kto by z domu izraelského, alebo z príchodzcich, ktorí bývajú u vás, obetoval svoju obeť, či sľub plniac, alebo dobrovoľne obetujúc, všetko, čo prinesie Pánovi na obeť zápalnú,

19. aby ste to obetovali, nech je samček bez škvrny z volov a oviec a kozí:

20. keby malo na sebe vadu, neobetujte, ani nebude príjemné.

21. Človek, ktorý by obetoval obeť pokojnú Pánovi, či sľub plní, alebo dobrovoľne obetuje, nech obetuje bez škvrny či z 3 volov či z oviec,²⁾ aby bolo príjemné nesmie mať žiadnej vady na sebe.

22. Čo by bolo slepé alebo polámané, alebo malo ranu, alebo chrasty alebo prašivinu, alebo lišaj: toto neobetujte Pánovi a nepáľte z neho na oltári Pánovi.

23. Voľá a ovca s odťatým uchom a chvostom³⁾ dobrovoľne môžeš obetovať, ale sľub nemôže nimi byť splnený.

24. Žiadneho zvierata, ktoré má stlačené, alebo stlčené, alebo odtrhnuté alebo vyrezané nároky, neobetuj Pánovi, a vo vašej zemi toho vonkoncom nečinite.⁴⁾

¹⁾ Aby neuvádžali na nich (na Izraelitov) pokuty za previnenie, že jedli (Izraelitú) posvätené veci, nemajú k tomu práva.

²⁾ Teda samiec nie je nevyhnutelne potrebný.

³⁾ Hebr.: s nedorastenými alebo prerastenými údmi.

⁴⁾ Spojil s nasledujúcim veršom, Zakazuje sa vyrezávanie zvierať a kupovanie takých vyrezaných na obetovanie. A vo vašej zemi toho vonkoncom nečinite ani z ruky cudzincovej nezapomírajte ako jedlo svojho Boha neobetajte; lebo ich porušenie je na nich; vadu majú, nebudú príjemné od vás.

25. Z ruky cudzinca neobetujte chlebov svojmu Bohu a čo iného by dať chcel: lebo porušené a poškvrnené je všetko; neprijmite to.

26. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

27. Vôl, alebo ovca alebo koza keď sa uliahne, za sedem dní nech budú pod vemenom svojej matky: ale ôsmeho dňa a potom môžu byť obetované Pánovi.

28. Ani kravy ani ovce nezabíjajte jedného dňa s ich plodmi.

29. Keby ste zabíjali obeť poďakovania Pánovi,tedy aby ju mohol milostive prijať:

30. v ten istý deň ju zjedzte, nech nič nezostane do rána druhého dňa. Ja som Pán.

32. Nepoškvrňujte môjho svätého mena, aby som bol posvätený v prostred synov izraelských. Ja som Pán, ktorý vás posväcujem,

33. a vyviedol som zo zeme egyptskej, aby som bol vám za Boha. Ja som Pán.

HLAVA 23.

O výročných sviatkoch.

1. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

2. Hovor synom izraelským a povedz im: Tieto sú slávnosti Pánove, ktoré nazývate sväté.¹⁾

3. Šesť dní pracujte: siedmy deň, že je odpočinok soboty, nech sa nazýva svätým: žiadnej práce nekonajte v ňom. Sobota Pánova je vo všetkých vašich prísbytkoch.

4. Preto tieto sú sväté slávnosti Pánove, ktoré sláviť budete každú v jej čase.

5. Prvého mesiaca, štrnásteho dňa mesiaca k večeru, je Páze Pánovo.²⁾

¹⁾ Hebr.: Ktoré vyhlasovať budete jako zhromaždenia sväté.

²⁾ Začína sa slávnosť veľkonočná. II. Mojž. 12. 3—21.

6. A pätnásteho dňa toho mesiaca je slávnosť nekvasených chlebov Pánových. Za sedem dní budete jesť nekvasený chlieb.

7. Prvý deň nech vám je najslávnejší a svätý: žiadnej služobnej práce nekonajte v ňom.

8. Ale obetujte obeť na ohni Pánovi za sedem dní, a siedmy deň nech je slávnejší a svätejší: a žiadnej služobnej práce nekonajte v ňom.

9. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

10. Hovor synom izraelským a povedz im: Keď vojdete do zeme, ktorú ja dám vám, a žať budete obilie,¹⁾ prinesťe snopy s klasami, prvotiny vašej žatvy, ku kňazovi.²⁾

11. Ten nech pozdvihne snop pred Pánom, aby príjemný bol za vás, druhého dňa soboty, a posvätiť ho.

12. A toho dňa, ktorého sa snop posväčuje, zabito ročného baránka bez škvrny na zápalnú obeť Pánovi.

13. i suché obeti s ňím obetujte, dve desatiny bielej múky, zapravenej olivom, na zápal Pánov a vôňu najchutnejšiu: i mokrá obeť vína, štvrt hinu.

14. Chleba a pľachy a kaše nejedzte z obilia, až do toho dňa, v ktorom obetovať budete z neho vášmu Bohu. Príkázanie to je večné vo vašich pokoleniach a vo všetkých vašich príbytkoch.

15. Potom počítajte od druhého dňa soboty,³⁾ v ktorom ste obetovali snop prvotin; sedem úplných týždňov,

16. až do druhého dňa doplnenia siedmeho týždňa, tojest päťdesiat dní: a vtedy obetujte novú obeť Pánovi

17. zo všetkých vašich príbytkov, dva chleby prvotin z dvoch desatin bielej múky kvasenej, ktoré upečte za prvotiny Pánovi.

18. A obetujte s chlebami sedemročných baránkov bez škvrny, a teľa zo stáda jedno a baranov dvoch, a nech budú na zápalnú obeť so svojimi mokrymi obetami na najchutnejšiu vôňu Pánovi.

19. Pripravíte i kozla za hriech a dvoch ročných baránkov na obeti pokojné.

20. A keď ich kňaz pozdvihne s chlebami prvotin pred Pánom, nech sa dostanú jemu k úžitku.

21. A nazývajte⁴⁾ tento deň najslávnejším a najsvätejším: žiadnej služobnej práce nekonajte v ňom. To ustanovenie nech bude večné vo všetkých vašich príbytkoch a pokoleniach.

22. Keď však budete žať obilie vašej zeme, nesoďte ho až k samej zeme,⁵⁾ a pozostalých klasov nesbierajte, ale chudobným a pobožným ich nechajte. Ja som Pán, váš Boh.

23. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

24. Hovor synom izraelským: Siedmeho mesiaca, prvého dňa⁶⁾ mesiaca majte sobotu pamätnú slávnosť s trúbením a bude sa volať svätá.

(IV. Mojž. 29, 1.)

25. Žiadnej služobnej práce nekonajte v nej a obetujte zápalnú obeť Pánovi.

26. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

27. Desiateho dňa toho mesiaca siedmeho je deň očisťovania,⁷⁾ nech bude najslávnejší a zvaný svätým: a trápte svoje duše v ňom, a obetujte zápalnú obeť Pánovi.

(Výššie 16, 29.; Mojž. 29, 7.; Ján 7, 37.)

28. Žiadnej služobnej práce nekonajte za čas tohoto dňa: lebo je deň smilovania, aby sa smiloval nad vami Pán, váš Boh.

¹⁾ Hebr.: A vyhláste za najslávnejší.

²⁾ Hebr.: Nesoďte ho až do konca svojho poľa.

³⁾ Prvý deň toho mesiaca mal obnoviť spomienku Božích dobrodíní, medzi nimi toho najväčšieho, t. j. desatera príkázaní. Desiateho je slávnosť smilovania, od pätnásteho počnúc slávnosť pod želením. Siedmy mesiac začínal nový rok obecný.

⁴⁾ Deň smilovania, teraz dlhý deň.

¹⁾ Na Veľkú noc sa začínala, na Turíce dokončovala žatva.

²⁾ Tým činom mali novú úrodu a v nej svoj vzdať chlieb Pánovi, svojmu Bohu zasvätiť a tak vyznať, že požehnanie žatvy Božej milosti ďakujú.

³⁾ Od prvého dňa po sobotu.

29. Každá duša, ktorá by sa toho dňa netrápila, nech zahynie zo svojho ľudu.

30. A ktorá by nejakú prácu konala, vyhubím ju z jej ľudu.

31. Teda žiadnej práce nekonajte v ňom: to ustanovenie nech vám bude večné vo všetkých vašich pokoleniach a príbytkoch.

32. Sobota odpočinutia je, a trápte svoje duše deviateho dňa mesiaca: Od večera až do večera slávnosť svojej soboty.

33. A hovoril Pán Mojžišovi a riekol:

34. Hovor synom izraelským: Od pätnásteho dňa tohoto siedmeho mesiaca nech budú sviatky stánkov¹⁾ za sedem dní Pánovi.

35. Deň prvý nech bude nazvaný najslávnejší a najsvätejší: žiadnej služobnej práce nekonajte v ňom.

36. A za sedem dní obetujte zápalné obety Pánovi: aj deň ôsmy nech bude najslávnejší a najsvätejší, a obetujte zápalnú obeť Pánovi, lebo je to deň schôdzky a zhromaždenia: žiadnej služobnej práce nekonajte v ňom.

37. Tieto sú dni Pánove, ktoré nazviete najslávnejšie a najsvätejšie, a obetujte v nich obety Pánovi, obety zápalné, suché i mokré podľa predpisu pre každý jeden deň:

38. Krome sobôt Pánových a vašich darov, a čo obetovať budete zo sľubu alebo čo dobrovoľne dáte Pánovi.

39. Preto pätnásteho dňa siedmeho mesiaca, keď zhromaždíte všetky úrody vašej zeme, slávnosť sviatky Pánove za sedem dní: prvý deň a ôsmy nech bude sobota, tojest odpočinutie.

40. A naberte si prvého dňa ovocie stromu najkrajšieho, a ratolesti palmových, a prúta so stromu hustých ratolestí a vŕbia od potoka, a veselíte sa pred Pánom, svojím Bohom.

41. A svätie jeho slávnosť za sedem dní v roku: To nech bude pre vás ustanovenie večné vo vašich pokoleniach. Siedmeho mesiaca tie sviatky svätie.

42. A bývajte v stánidlách¹⁾ za sedem dní: každý, kto je z rodu izraelského, nech zostáva v stánkoch:

43. aby vaši potomci vedeli, že som nechal v stánkoch bývať synov izraelských, keď som ich vyviedol zo zeme egyptskej. Ja som Pán, váš Boh.

44. A Mojžiš hovoril o slávnostiach Pána synom izraelským.

HLAVA 24.

Jako sa v stánku svedectva má pripravovať svietnik a ako sa majú predkladať chleby. Jako majú byť trestaní, ktorí sa Bohu rúhajú a blížnému škodia.

1. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

2. Rozkáž synom izraelským, aby ti priniesli celkom čistého a jasného oleja zo stromu olivového k ustavičnému obstarávaniu lámpe

3. pred oponou svedectva v stánku úmluvy. A nech ich postaví Áron (aby horely) od večera až do rána pred Pánom, dľa večného predpisu a ustanovenia vo vašich pokoleniach.

4. Na svietnik najčistejší nech ich vždycky rozostavuje pred obličajom Pánovým.

5. Vezmi aj bielej múky a upeč z nej dvanásť chlebov, z ktorých každý nech má dve desatiny:²⁾

6. a rozklad ich dvoma rady, šesť v jednom rade, na prečistom stole pred Pánom;

7. a polož na ne celkom čisté kadidlo,³⁾ aby ten chlieb bol na pamiatku obeti Pánovej.

8. Každú sobotu ich (chleby) premieňajte pred Pánom, ako ste ich od synov izraelských dostali dľa večnej smluvy.

T. j. v tieni pod zeleným stánkom.

²⁾ Teda 3—4 kilo múky.

³⁾ Na znamenie, že tie chleby Bohu prinášajú, ako kadidlo len Bohu sa páli.

¹⁾ Pod zeleným, na pamiatku bývania Izraelitov v stánkoch na púšti. V II. Mojš. 23. 16. nazýva sa slávnosťou ovocí úrody.

9. A nech budú Aronovi a jeho synom, aby ich jedli na svätom mieste: lebo svätosväte je to z obetí Pánových právom večným.

10. Ale hľa, syn ženy izraelskej, ktorého porodila od muža Egyptčana medzi synmi izraelskými vyšiel a vadil sa v stánoch s mužom izraelským.

11. A že sa rúhal menu,¹⁾ a zlorečil mu, priviedli ho k Mojžišovi. (Jeho matka nazývala sa Sulamit, dcéra Dabiri z pokolenia Dan.)

12. A vsadili ho do žalára dokiaľ by sa nedozvedel, čo rozkáže Pán.

13. Ktorý hovoril Mojžišovi,

14. a riekol: Vyveď toho rúhača von zo stánov, a nech všetci, ktorí ho počuli, položia svoje ruky na jeho hlavu.²⁾ Všetek ľud nech ho ukameňuje.

15. A synom izraelským povedz: Človek, ktorý zlorečí svojmu Bohu, nech ponese svoj hriech.³⁾

16. A kto by sa rúhal menu Pánovmu, smrťou nech umrie: kamením nech ho zahádže celá obec, či to bude domáci alebo cudzí. Kto sa rúha menu Pánovmu, smrťou nech umrie. (II. Mojž. 21, 12.)

17. Kto by uderil a zabil človeka, smrťou nech umrie.

18. Kto by zabil hovädo,⁴⁾ nech navráti iné, tojest dušu za dušu.⁵⁾

19. Kto by svojmu bližnému učinil škodu na jeho tele: jako on učinil, tak nech sa stane jemu.

20. Zlámanie za zlamanie, oko za oko, zub za zub nech dá; jakú škodu na tele učinil, takú nech musí trpieť sám.

21. Kto zabije hovädo, nech dá zaň druhé. Kto zabije človeka, nech bude trestaný. (II. Mojž. 21, 24.)

22. Jednaké právo nech je medzi

vami, či by cudzí, a či domáci zhršli: lebo ja som Pán, váš Boh.

23. Tu hovoril Mojžiš synom izraelským: a vyviedli toho, ktorý sa rúhal, von zo stánov a kamením ho zahádzali. A synovia izraelskí učinili, ako prikázal Pán Mojžišovi.

HLAVA 25.

O siedmom a päťdesiatom roku.

1. A Pán hovoril Mojžišovi na hore Sinaí a riekol:

2. Hovor synom izraelským a povedz im: Keď vojdete do zeme, ktorú ja dám vám, svät sobotu Pánovi.¹⁾

(II. Mojž. 23, 12.)

3. Šesť rokov zasievaj svoju roľu, a šesť rokov obrezuj svoju vinicu a sberaj jej úrodu.

4. Ale siedmeho roku nech je sobota zeme, odpočinutie Pánovo: na poli ne-sej, a vinice neobrezuj.

5. Čo zem sama od seba urodí, nežni: a hrozna tvojich prvotín nesberaj,²⁾ ako pri oberačke: lebo je rok odpočinku pre zem.

6. Ale nech vám bude na pokrm,³⁾ tebe i tvojmu sluhovi, tvojej slúžke i tvojmu najatému robotníkovi, a prichodziemu, ktorý sa srdzuje u teba.

7. Tvojím hovädám a dobytku všetko, čo sa urodí, nech slúži za pokrm.⁴⁾

8. A spočítaj si sedem týždňov rokov, tojest, sedemkrát sedem, ktoré spolu učinia štyridsaťdeväť rokov.

9. A daj trúbic trúbu siedmeho mesiaca, desiateho dňa toho mesiaca, v čase slutovania⁵⁾ po všetkej vašej zemi,

10. a zasväť rok päťdesiaty a vyhlás

¹⁾ Hebr.: Nech zem odpočívá Pánovi.

²⁾ Hebr.: Čo sa po tvojej predošlej žatve (od seba) urodí a hrozna tvojej neobrezanej révy neoberať.

³⁾ K prítomnej potrebe ho užívajte, ale pre budúci čas neshromažďujte.

⁴⁾ Takto sobotného roku zem si odpočívala a nových síl nabývala, a ponechaním úrody toho roku Bohu, ako páni zeme, takrečeno doň sa spľácala, ktorý ju chudobným nechal.

⁵⁾ T. j. v deň očisťovania.

¹⁾ Menu, miesto: Bohu, Pánovi, Jahvemu.

²⁾ Vydávajúc tak svedectvo proti nemu.

³⁾ Aj neizraelsita, ktorý sa rúha svojmu Bohu, hreší, lebo tak dokazuje, že ničoho nemá za sväté; a ľahko mohol by sľasť aj Izraelitov k podobnému hriechu proti pravému Bohu.

⁴⁾ Úmyselné.

⁵⁾ Život za život.

prepustenie všetkým obyvateľom tvojej zeme: lebo to je milostivý rok. Tu nech sa každý navráti k svojmu majetku,¹⁾ a každý nech zase príjde ku svojej rodine:²⁾

11. Lebo milostivý rok je, každý päťdesiaty rok. Nesejte, ani nežňte toho, čo sa samé na poli rodí, a prvotín viníc nesbierajte,

12. pre svätenie milostivého roku, ale, čo sa nahodí jedzte.³⁾

13. Toho milostivého roku nech sa všetci dostanú k svojmu majetku.⁴⁾

14. Keď predáš niečo svojmu bližnému, alebo kúpiš od neho, nezarmúť svojho brata,⁵⁾ ale podľa počtu rokov po milostivom roku kúp od neho,

15. a podľa počtu úrod nech ti predá.⁶⁾

16. Čím viac rokov zostane po milostivom roku, tým viac rastie i cena: a čím menej času spočítaš, tým menej i kúpa stáť bude: lebo čas úrod ti predá.

17. Neutiskajte tých, ktorí sú z vášho pokolenia, ale každý boj sa svojho Boha, lebo ja som Pán, váš Boh.

18. Čiňte moje prikázania a zachovávajte moje ustanovenia a plňte ich, aby ste mohli bývať v zemi bez všetkého strachu,

19. i aby vydávala vám zem svoje úrody, ktoré by ste jedli až do sýtosti, žiadneho útoku sa neobávajúc.

20. A keď poviete: Čo budeme jesť v siedmom roku, keď nebudeme siaľ, ani sbierať svojej úrody?

¹⁾ K dedičnému majetku.

²⁾ Otrok. V tom záleží milostivé leto, a nie v zdržovaní sa od služobnej práce.

³⁾ Hebr.: S poľa jedzte svoje úrody, t. j. nešromažďujte ich do stodôl.

⁴⁾ Tak prechádzalo sa smieľanie jedného pokolenia s druhým a vyhynutie jednotlivých rodín utlačovala sa nesriadaná žiadosť po majetku, udržovala sa jakási rovnosť medzi Izraelitami, ktorí mali sa pamätať, že nie sú páni, ale len časnými užívateľmi zeme.

⁵⁾ Vylúdenia príliš vysokaj ceny.

⁶⁾ Dľa toho, koľko rokov a koľko úrody bude do najbližšieho milostivého roku.

21. Ja dám vám svoje požehnanie roku siesteho, tak že prinesie úrody na tri roky.

22. a ôsmeho roku budete zase siaľ a jesť staré úrody až do deviateho roku: kým sa nové neurodia, jedzte staré.

23. Aj zem nech sa nepredáva na večnosť: lebo moja je, a vy ste príchodzí a moji prenájomníci.

24. Preto všetka zem, ktorou vládnete, nech sa predá pod podmienkou odkúpenia.

25. Jestliže by tvoj brat zchudobnel a svoj majetôček¹⁾ tebe predal a jeho príbuzný chcel by ho odkúpiť, môže odkúpiť, čo on predal.

26. A keby nemal príbuzného, a sám môže sohnáť cenu k odkúpeniu:

27. nech sa súčtujú úrody od toho času, v ktorom predali: a čo zostane,²⁾ nech vráti kupcovi, a tak zase príjde k svojmu majetku.

28. Jestliže by jeho ruka nesohnala toľko, aby vrátil cenu, nech má kupec, čo kúpil, až do milostivého roku. Lebo v ňom všetko predané nech sa vráti k pánovi a k predošlému majiteľovi.

29. Kto by predal dom v ohradenom meste, nech ho smie odkúpiť, dokiaľ nevyprie jeden rok.

30. Jestliže neodkúpi a celý rok vyprie, kupec nech vládne ním, a jeho potomci na veky, a nebude môcť byť odkúpený ani v milostivom roku.

31. Ale jestliže je dom v dedine, ktorá nemá múrov, nech sa dľa poľného práva predáva: jestli ho skôr odkúpili, v milostivom roku dostane sa zase k svojmu pánovi.

32. Domy levitov, ktoré v mestách sú, vždy môžu byť odkupované.

33. Ak ich neodkúpia v milostivom roku, nech sa vrátia k pánom, lebo domy miest levitov sú ich majetky medzi synmi izraelskými.

¹⁾ Hebr.: Niečo zo svojho majetku.

²⁾ Co úrodám od času vykúpenia až do najbližšieho milostivého roku zodpovedá.

34. Ale ich polia okolo mesta nech nebudú predávané, lebo to je ich večný majetok.

35. Jestli by zchudobnel tvoj brat a vyšiel by na mizinu, a ty prijal by si ho jako prichodzieho a cudzinca a žil by s tebou,

36. neber úrokov od neho, ani viac, ako si dal: boj sa svojho Boha, aby tvoj brat žiť mohol u teba.

37. Svojich peňazí nedávaj mu na úroky, a prídavku¹⁾ obilia nežiadaš. (5. Mojž. 23, 19.)

38. Ja som Pán, váš Boh, ktorý som vás vyviedol zo zeme egyptskej, aby som vám dal zem Kananejskú, a bol vašim Bohom.

39. Keby chudobou prinútený tvoj brat predal sa tebe, neutlačuj ho službou otrockou,

40. ale nech je jako najatý robotník a prenajíomník: až do milostivého roku nech robí u teba,

41. a potom nech odíde so svojimi dieťkami a vráti sa k príbuzenstvu a ku majetku svojich otcov.

42. Lebo sú moji sluhovia, a ja som ich vyviedol zo zeme egyptskej: nech nebudú predávaní jako otroci;

43. netráp ho skrze moc,²⁾ ale boj sa svojho Boha.

44. Otroka a otrokyňu majte z národov, ktoré sú okolo vás.

45. A z prichodzích, ktorí sa zdržujú u vás, alebo ktorí sa z nich narodí vo vašej zemi, týchto majte za otrokov:

46. A dedičným právom ich nechávajú potomkom a vládnete nimi na veky: ale svojich bratov, synov izraelských, neutiskujte skrze moc.

47. Jestliže by zmocnela u vás ruka prichodzieho alebo cudzinca,³⁾ a zchudobnelý tvoj brat predal by sa jemu alebo niekomu z jeho rodu:

48. po predaní môže byť vykúpený.

Kto bude chcieť z jeho bratov, nech ho vykúpi,

49. i strýc, i syn strýcov i pokrevný i príbuzný. Alebo jestli aj sám bude môcť, nech sa vykúpi,

50. počítajúc len roky od času svojho predania až do milostivého roku: a počítajúc peniaze, za ktoré bol predaný, dľa počtu rokov a dľa toho, čo patrí nádenníkovi.¹⁾

51. Jestliže viac bude rokov, ktoré zostávajú až do milostivého leta podľa nich, nech dá i väčšiu cenu.

52. Jestliže málo, nech učiní počet s ním dľa počtu rokov, a vráti kapcovi (podľa toho), čo zostáva rokov.

53. Počítajúc mzdu rokov, v ktorých prv slúžil: a (cudzinec) nech ho netrápi násilne pred tvojim obličajom.

54. Jestliže by týmto spôsobom nemohol byť vykúpený, nech v milostivom roku slobodne odíde so svojimi dieťkami.

55. Lebo synovia izraelskí sú moji sluhovia, ktorých som vyviedol zo zeme egyptskej.

HLAVA 26.

Pozehnanie tým, ktorí Božie príkázanie zachovávajú, kľatbu tým, ktorí ich prestupujú.

1. Ja som Pán, váš Boh: Neučinite si modly ani rezaného obrazu, ani stĺpov¹⁾ nevyzdvihnete, ani pamätného kamňa²⁾ nepostavíte vo vašej zemi, aby ste sa ma klaňali;³⁾ lebo ja som Pán, váš Boh.

(2. Mojž. 20, 4; 5. Mojž. 5, 8; Zalm 96, 7.)

2. Zachovávajúte moje soboty, a bojte sa mojej svätyně. Ja som Pán.

3. Jestli v mojich ustanoveniach choďte budete a moje prikázania zachová-

¹⁾ Výkupné určovalo sa dľa ceny, za ktorú bol Izraelita kúpený a dľa počtu rokov, ktoré mal ešte slúžiť až do najbližšieho milostivého roku. Deťm cený počtom rokov až do milostivého roku dostala sa cena jedného roku.

²⁾ Len modlárske stĺpy, sochy sa zakazujú.

³⁾ T. j. ktorý by mal nejaký obraz alebo nápis na sebe.

⁴⁾ Boh opakuje zákaz klaňať sa modlám a obrazom.

¹⁾ Viac, než si mu počítal.

²⁾ Tvrdlo s ním zachádzajú.

³⁾ Jestliže by k majetku príšiel.

vať a činiť budete, dám vám dažď v a nebudete činiť všetky moje prikázania, časoch svojich. (5. Mojž. 28, 1.)

4. A zem vydá svoju úrodu a stromy plné budú ovocia.¹⁾ 15. jestliže budete pohŕdať mojimi zákonami, a moje súdy potupovať, tak, žeby ste nečinili toho, čo som ustanovil, a zrušili by ste moju smluvu:

5. Mlatba dosiahne obračku²⁾ a obračka dosiahne sejbu³⁾ a budete jesť svoj chlieb do sýtosti a bez strachu budete bývať vo svojej zemi. (5. Mojž. 28, 15; Malach 2, 2.)

6. Dám pokoj vo vašej zemi: budete spať, a nebude, kto by vás naplašil. Vypliením zlú zver: a meč neprestúpi vašich hraníc. 16. ja tiež toto učím vám: Navštívim vás rýchle núdzou a horúčostou,¹⁾ ktorá zkaží vaše oči a zhubí vaše duše. Nadarmo budete siať semeno, lebo ho nepriatelia zjedia.

7. Prenasledovať budete svojich nepriateľov, a padnú pred vami. 17. Postavím svoju tvár proti vám, a padnete pred vašimi nepriateľmi, a podľahnete tým, ktorí vás nenávidia: utekať budete, hoc vás nikto nenasledovať nebude.

8. Päť vašich bude prenasledovať sto cudzích, a sto vašich desať tisíc: padnú vaši nepriatelia mečom pred vašim obličajom. 18. A keď ma ani tak nebudete poslúchať, teda ešte sedem ráz viac trestať vás budem pre vaše hriechy.

9. Hľadeť budem na vás a rozhojním vás: rozmnožíte sa a utvrdím svoju smluvu s vami. 19. A zlomím pýchu vašej tvrdošijnosti. A dám vám nebo shora jako železo a zem ako meč.²⁾

10. Postavím svoj stánok uprostred zo starých;¹⁾ a staré odpracete,²⁾ keď prijdú nové. 20. Nadarmo bude vynaložená vaša práca, zem nevydá úrody, ani stromy nevydajú ovocia.

11. Postavím svoj stánok uprostred vás, a moja duša vás nezavrhne.³⁾ 21. Ak budete chodiť proti mne³⁾ a nebudete ma chcieť poslúchať, nuž pridám na vás rán sedem ráz viac pre vaše hriechy.

12. Chodiť budem medzi vami, a budem vašim Bohom, a vy budete mojim ľudom (2. Kor. 6, 16.) 22. Pustím na vás zver poľnú, ktorá nech vás i váš dobytok zožerie a všetko tak umenší, že spustnú vaše cesty.

13. Ja som Pán, váš Boh, ktorý som vás vyviedol zo zeme Egyptčanov, aby ste im neslúžili a ktorý som zlámal reťazy¹⁾ na vašich hrdlách, aby ste priamo chodili. 23. A keď ani potom nebudete chcieť sa polepšiť, ale protivíť sa mi budete, 24. tedy aj aj budem sa vám protivíť, a biť vás budem sedem ráz viac pre vaše hriechy.

14. Jestliže ma nebudete poslúchať, 25. I povediem na vás meč, ktorý pomstí moju smluvu. A keď utečiete do miest, pošlem mor medzi vás, a dani budete do rúk nepriateľom.

15. Jestliže ma nebudete poslúchať, 26. keď zlámem podporu vášho ohle-

¹⁾ Časné požehnanie predobrazuje duchovné dobré. Dažd bol potrebný v Jasení pre sčítanie, a jar pred žatvou. Dažd príchodný bol v Palestíne, kde je veľmi málo riek a potokov so stálou vodou, veľmi potrebný, aby sa rastlinstvo vydarilo.

²⁾ Od apríla, keď sa žatva v Palestíne začína, do augusta.

³⁾ Od augusta až do októbra, keď sa už sejba začína.

⁴⁾ Užívať nové pred úplným spotrebovaním, ktorého je znamením hojnosti najväčšej.

⁵⁾ T. j. predáte alebo ľuď sa ho zbavíte.

⁶⁾ Nepohrdnem hývať medzi vami.

⁷⁾ Hebr.: Závery vášho jarma. — Keď sa thlacc z jarma vylomí, vysvobodí sa vól z neho. Smysel: Vysvobodil som vás z jarma egyptského, aby ste nie shrbení a skľučení, ale rovní, svobodní boli.

¹⁾ Hebr.: Uvediem na vás strach, sachotu, horúčku (pálčivú slnku).

²⁾ Zničím vaše kvetúce roľníctvo: urobím, aby neorálo a zem tak satvrkla, žeby ani semena neprijala.

³⁾ A budete robiť proti mojim prikázaniám.

ba: tak, že desať žien v jednej peci bude chlieb piecť, a budú vám ho vážiť: a budete jesť, a nemasýtite sa.¹⁾

27. Jestli však jednak nebudete ma poslúchať, ale predsa proti mne chodíte budete:

28. aj ja pôjdem proti vám v hneve nepriateľskom a trestať vás budem siedmimi ranami pre vaše hriechy,

29. tak že budete jesť telá svojich synov a svojich dcér.²⁾

30. Rozváľam vaše výšiny,³⁾ a polámam modly. Padnete medzi srúcaniny vašich modiel,⁴⁾ a v ošklivosti bude vás mať moja duša,

31. na toľko, že vaše mestá obrátim na púšť, a nechám spustnúť vaše svätyne a neprijmem viac vône najchutnejšej.

32. A zkazím vašu zem, tak že trnúť budú nad ňou vaši nepriatelia, keď sa v nej osadia.⁵⁾

33. Vás ale roztrúsím medzi národy a vytiahnem za vami meč a bude zem vaša pustá, a vaše mestá budú srúcané.

34. Vtedy zem rada bude svojim sobotám za všetky tie dni, v ktorých bude pustá: keď budete

35. v zemi nepriateľskej, bude mať sobotu a odpočinie v sobotách svojho spustnutia, preto že neodpočívala vo vašich sobotách, keď ste vy bydleli v nej.⁶⁾

36. A ktorí z vás pozostanú, tých srdcia naplním strachom v krajoch ich

nepriateľov i naľaká ich šuchot poletujúceho listia, tak že budú pred ním utekať, ako pred mečom: budú padať, hoci ich nikto nebude prenasledovať.

37. A budú padať brat na brata, jakoby utekali z boja a žiaden z vás neopováži sa sprotiviť nepriateľom.

38. Zahyniete medzi národami, a zžerie vás nepriateľská zem.

39. A keby aj z tých niektorí zostali, chradnúť budú pre svoje neprávosti v zemi svojich nepriateľov a pre hriechy svojich otcov i svoje budú trápení.

40. Dokiaľ nevyznajú neprávosti svojich i svojich predkov, ktorými sa prevínili proti mne, a chodili proti mne.

41. Preto aj ja budem chodiť proti nim a dovediem ich do zeme nepriateľskej, kým sa nezapáli (nezahanbí) neobrezaná ich myseľ: vtedy modliť sa budú za svoje bezbožnosti.

42. Vtedy rozpamätám sa na svoju smluvu, ktorú som uzavrel s Jakubom a Izákom a Abrahámom. Aj na tú zem pamätáť budem:

43. ktorá od nich opustená rada bude svojim sobotám, trpiac spustnutie pre nich. A oni modliť sa budú¹⁾ za svoje hriechy, preto že odvrhli moje súdy a pohŕdali mojimi zákonmi.

44. Ale ani vtedy, keď budú v nepriateľskej zemi, neodvrhnem ich docela, ani tak neopovrhmem, aby zahynuli, a aby som zrušil moju smluvu s nimi. Lebo ja som Pán, ich Boh.²⁾

45. A pamätáť budem na svoju starú smluvu, keď som ich vyviedol zo zeme egyptskej pred očima národov, aby som bol ich Bohom. Veď ja som Pán. Toto sú ustanovenia a prikázania a zákony, ktoré dal Pán medzi sebou a synmi izraelskými na hore Sinaj skrze Mojžiša.

¹⁾ Pozbavim vás chleba. úrody, potraviny, ktorá je podporou a udržiavateľom vášho života. Tak veľká bude núdza, že na raz pre desať rodia v jednej peci budú chlieb piecť, ktorý sa potom podľa váhy medzi tými rodinami rozdeľí.

²⁾ Co sa skutočne stalo pri obliehaní Samarie (4. Kráľ, 6. 29.): pri obliehaní Jeruzalema skrze Kaldejsanov (Nárek. 4. 10): a pri obliehaní mesta pod Titusom.

³⁾ Na vrchoch k modlárstvu vystavené oltáre.

⁴⁾ Hebr.: Pokladím vaše telá na špaľky skýdnutých vašich bohov.

⁵⁾ Keď do nej morom a hladom spustnutej a obyvateľov zbavenej, dorazí.

⁶⁾ Zem bude mať sobotu, t. j. odpočinok, lebo nebude ju mať kto obrábať.

¹⁾ Hebr.: trpieť budú pokutu.

²⁾ Keby som bol človekom, mohol by som i ja odhodit smluvu, ktorú oni zrušili. Ale že som ich Boh, konám čísom spravodlivosť proti nim, ale i milosrdenstvo: blb ich, kým sa nepoddajú.

HLAVA 27.

O sľuboch a o dávani desiatku.

1. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

2. Hovor synom izraelským, a povedz im: Človek, ktorý by sľub učinil, a zaslúbil by Bohu svoju dušu, nech dľa ocenenia dá výmenu.

3. Osoba mužská od dvadsiateho roku až do šesťdesiateho roku nech dá päťdesiat síklov striebra dľa miery svätyne:

4. Ženská osoba tridsať.

5. A od piateho roku až do dvadsiateho mužská osoba nech dá dvadsať síklov: ženská desať.

6. Od jedného mesiaca až do plateho roku za chlapca dá sa päť síklov: za dievča tri.

7. Mužská osoba od šesťdesiat rokov a výše nech dá pätnásť síklov: ženská desať.

8. Keby bol chudobný a nevládal by dať dľa ocenenia, nech sa postaví pred kňazom: a koľko on usúdi a uvidí, že môže dať, toľko nech dá.

9. Ale jestli by niekto sľúbil zviera, ktoré môže obetované byť Pánovi, nech je sväté,¹⁾

10. a zamené byť nemôže, to jest ani lepšie za horšie, ani horšie za dobré: jestliže by ho zamenil, i to, ktoré bolo zamenené, i to, za ktoré bolo zamenené, nech bude zasvätené Pánovi.

11. Jestliže by kto sľúbil zviera nečisté, ktoré Pánovi obetované byť nemôže, nech ho privedie pred kňaza,

12. ktorý nech rozsúdi, či je dobré, a či zlé a ustanoví cenu.

13. A jestli ju bude chcieť dať ten, ktorý obetuje, nech pridá nad tú cenu ešte piatu časťku.

14. Keby kto sľúbil svoj dom a posvätil Pánovi, nech ho ohliadne kňaz,

či je dobrý alebo zlý, a dľa ceny, ktorú on ustanoví, nech bude predaný.

15. A keby ten, ktorý sľúbil, chcel ho vymeniť, nech dá piatu časťku nad cenu a dom bude jeho.

16. Keď kto pole zo svojho majetku sľúbil a zasvätil Pánovi: nech sa ocení dľa miery, koľko sa na ňom zaseje: jestli sa tridsať korcov¹⁾ jačmeňa vysieva na tej roli, za päťdesiat síklov striebra nech bude predaná.

17. Jestli ľnoď od začiatku milostivého roku sľúbil pole, koľko môže stáť, na toľko nech bude ocenené:

18. jestli však po nejakom čase: nech kňaz počíta peniaze dľa počtu rokov, ktoré ešte zostávajú až do milostivého roku, a to nech sa odťahne z ceny.

19. Keby vymeniť chcel pole ten, kto ho sľúbil, nech pridá piatu časťku peniazí nad to, za čo bolo cenené, a nech si ho podrží.

20. Jestli by však nechcel vymeniť, ale niekomu inému bolo by predané, vtedy ten, ktorý ho sľúbil, nebude ho môcť viacej vymeniť.²⁾

21. Lebo keď príjde deň milostivého roku, bude zasvätené Pánovi a posvätený majetok prislúcha k právu kňazského.

22. Jestli pole kúpené, a nie od predkov zdedené, posvätené bolo Pánovi.

23. nech kňaz počíta dľa počtu rokov až do milostivého roku cenu, a nech ju dá ten, ktorý ho sľúbil, Pánovi.

24. Ale v milostivom roku nech sa vráti k predošlému pánovi, ktorý ho predal, a mal za diel svojho dedičstva.

25. Každá cena nech bude síklom svätyne vážená. Síkel má dvadsať obolov. (2. Mojž. 30, 13.; 4. Mojž. 2, 47.)

¹⁾ Výkupné určovalo sa dľa ceny, za ktorú bol alebo 10 she = 393, 3 lit. (dľa iných 291, 2 lit.).

²⁾ Dľa Vulgaty: Jestli to svoje pole sľúbil a nevymeniť, nemá od kňazov to pole naspäť obdržať: a keď kňaz to pole pred milostivým rokom predá, ono nemá sa viac dostať jeho prvému pánovi ale kňazom. — Dľa hebr. inak: Ak poľa nevymeniť, ale ho predsa niekomu predá, ono nemôže byť viacej vymenené.

¹⁾ Hebr.: Jestli by hovädo z tých, ktoré sa obetujú Pánovi, sľúbil, každé, ktoré dá z nich Pánovi, nech je sväté. (Nech sa celé Bohu obetuje a spáli na oltári.)

26. Prvorodených vecí, ktoré Pánovi prislúchajú, nikto nebude môcť posvätiť a sľubiť: či je to vól alebo ovca, Pánove sú.

27. Jestliže je to zviera nečisté,¹⁾ nech ho vymení, kto obetoval, ako ho oceníš, a nech pridá piatu časťku ceny: jestli ho nebude chcieť vymeniť, nech bude predané druhému, za čo bolo od teba cenené.

28. Ni zo všetkého toho, čo sa Pánovi posväcuje,²⁾ človek, alebo zviera, alebo pole, nemôže byť predané, ani vymenené. Čo raz bude tak posvätené, nech svätosväté bude Pánovi.

29. A nič zo všetkého posvätenia, ktoré sa obetujú od človeka, nech nebude vymenené, ale nech smrťou umrie.³⁾

¹⁾ Prvorodené z čistých zvierat, ktoré sú pre nejakú vadu nečisté. Nečisté zvieratá nemohli byť ani sľubom ani inak Bohu zasvätené. Len prvorodené osliatko malo byť vymenené.

²⁾ Reč je o kľatbou Bohu zasvätených veciach, ktoré sa od sľubom posvätených v tom rozoznávajú, že nijako nemôžu byť vymenené.

³⁾ Reč je o kľatbe. Na koho padla kľatba, ten

30. Všetky desiatky zeme, či z obilia, z ovocia stromov, sú Pánove a jemu sú posvätené.

31. Ale keby kto chcel vymeniť svoje desiatky, nech pridá ich piatu časťku.

32. Všetky desiatky z volov a oviec a kozí a zo všetkého, čo pod pastierovou palicou prechádza,⁴⁾ čo desiate príjde, nech bude posvätené Pánovi.

33. Nech sa nevyberá ani dobré ani zlé ani jedno za druhé nech sa nezamení: jestli by predsa niekto zamenil, i to, ktoré bolo zamenené, i to, za ktoré bolo zamenené, nech bude posvätené Pánovi a nebude vyplácané.

34. Tieto sú prikázania, ktoré prikázal Pán Mojžišovi na hore Sinai pre synov izraelských.

nemohol byť vykúpený, ale musel umrieť. Túto kľatbu vykonávala vrchnosť s ľudom ku cti Božej na závrtilivých nepriateľov Boha a často spolu i svojho ľudu; ku pr. na izraelských modlároch (V. Mojž. 13. 16; Sin. 1. Kráf. 15.)

⁴⁾ Pastier, vypúšťajúci stádo na pašu, pozdvihnutou palicou ho počíta. Teda: Bez vyberania, ako zvieratá pri počítaní prídu.

ŠTVRTÁ KNIHA MOJŽIŠOVA.

NUMERI.

ŠTVRTÁ KNIHA MOJŽISOVA.

NUMERI.

Grécky a latinský preklad nazýva štvrtú knihu Mojžišovu „Numeri“, to jest „Počty“. preto, že sa hneď na začiatku vypisuje sčítanie synov izraelských, súcich do boja, Rabbini dali tejto knihe meno „Na púšti“, lebo opisuje udalosti z toho času, v ktorom ľud izraelský na púšti putoval, od počiatku druhého mesiaca druhého roku po jeho vyjdení z Egypta, až do konca štyridsatročného jeho meškania na púšti, čiže až do prvého dňa jedenásteho mesiaca štyridsateho roku; teda kniha obsahuje príbehy 39 rokov. Nie všetky osudy izraelitov podáva svätý spisovateľ v tejto knihe, ale len tie, ktoré sa bezprostredne a najbližšie týkaly od Boha prisľúbeného spasenia pokolenia ľudského, ktoré izraeliti všetkým národom zachovať mali.

Celý obsah štvrtej knihy Mojžišovej môžeme na tri časti rozdeliť.

Prvá časť od 1. 1. - 14. 45. rozpráva nám o tom, čo sa dialo, prv než Pán Boh odbojný a zavše reptajúci národ zavrhol. (1. 1. - 14. 45.).

Druhá časť opisuje, ako blúdilo a túľalo sa to pokolenie zavržené a samé na seba zanechané. (15. 1. - 20. 13.).

Tretia časť konečne završuje príbehy z času meškania židov na púšti, rozprávaním udalostí zo štyridsateho roku, od jeho prvého až do jedenásteho mesiaca (20. 1. - 36. 13.).

HLAVA 1.

Sčítanie synov izraelských; vyznačenie pokolenia Leviho na kňazský stav.

1. A Pán hovoril Mojžišovi na púšti Sinai v stánku úmluvy, prvého dňa druhého mesiaca, v druhom roku po ich vyjdení z Egypta a riekol:

2. Spočítajte všetko množstvo synov izraelských po ich pokoleniach a domoch¹⁾ dľa mien každého, všetko, čo je mužského pohlavia.

3. Od dvadsiateho roku a vyše, všetkých silných mužov z Izraela, a sčítajte ich po ich hŕbdoch, ty a Áron.

4. A s vami nech budú²⁾ knie-

žatá pokolení a domov vo svojich rodoch,¹⁾

5. ktorých mená sú tieto: z (pokolenia) Rubenovho Elisur, syn Sedeur;v;

6. zo Simeonovho, Salamiel, syn Surisaddai;

7. z Júdovho, Nahasson, syn Aminadabov;

8. z Izacharovho, Natanael, syn Suar;

9. zo Zabulonovho, Eliab, syn Helonov.

10. Zo synov Jozefových, z Efraimovho Elisama, syn Ammiudov; z Manassesovho Gamaliel, syn Fadassurov;

11. z Benjaminovho Abidau, syn Geleonov;

¹⁾ Ľud izraelský bol rozdelený na dvanásť pokolení, tieto zas na rody, domy alebo čedá.

²⁾ Budú vám pri sčítaní pomáhať.

Písmo sv. Starého Zákona. II.

¹⁾ Hebr.: A bude s vami z každého pokolenia jeden muž, ktorý by predný bol v dome svojich rodov.

12. z Danovho Ahiezer, syn Ammi-saddai;

13. z Asserovho Fegiel, syn Ochranov;

14. z Gádovho Eliasaf, syn Duelov;

15. z Neftalimovho Ahira, syn Enanov.

16. Toto sú najznamenitejšie kniežatá obce po svojich pokoleniach a rodoch, a jako hlavy vojska izraelského;¹⁾

17. tých vzal Mojžiš a Áron so všetkým množstvom ľudu;

18. a shromaždili ich prvého dňa druhého mesiaca a spočítali po rodoch a domoch a čefadiach a hlavách a menách všetkých, od dvadsiateho roku a vyše,

19. jako prikázal Pán Mojžišovi. Tak spočítaní boli na púšti Sinai.

20. Z Rubena, prvorodeného Izraelovho, po ich rodoch a čefadiach a po domoch a dľa mien po hlavách všetkých mužského pohlavia od dvadsiateho roku a vyše, všetkých, ktorí mohli ísť do boja,

21. štyridsaťšesťtisíc päťsto.

22. Zo synov Simeonových po ich rodoch a čefadiach a po domoch ich rodov napočítaných bolo dľa mien po hlavách všetkých mužského pohlavia od dvadsiateho roku a vyše, všetkých, ktorí mohli ísť do boja,

23. päťdesiatdeväťtisíc tristo.

24. Zo synov Gádových po ich rodoch a čefadiach a po domoch ich rodov načítaných bolo dľa mien všetkých od dvadsiateho roku a vyše, všetkých, ktorí mohli ísť do boja,

25. štyridsaťpäťtisíc šesťsto päťdesiat.

26. Zo synov Judových po ich rodoch a čefadiach a po domoch ich rodov načítaných bolo dľa mien od dvadsiateho roku a vyše, všetkých, ktorí mohli ísť do boja,

27. načítané bolo sedemdesiatštyritisíc šesťsto.

28. Zo synov Izacharových, po ich rodoch a čefadiach a po domoch ich rodov dľa mien od dvadsiateho roku a vyše, všetkých, ktorí môžu ísť do boja,

29. napočítané bolo päťdesiatštyritisíc štyristo.

30. Zo synov Zabulonových po rodoch a čefadiach a po domoch ich rodov napočítaných bolo podľa mien od dvadsiateho roku a vyše, všetkých, ktorí mohli ísť do boja,

31. päťdesiatšesťtisíc štyristo.

32. Zo synov Jozefových, synov Efraimových po rodoch a čefadiach a po domoch ich rodov načítaných bolo dľa mien od dvadsiateho roku a vyše, všetkých, ktorí mohli ísť do boja,

33. štyridsaťtisíc päťsto.

34. Potom synov Manassesových po rodoch a čefadiach a po domoch ich rodov načítaných bolo dľa mien od dvadsiateho roku a vyše, všetkých, ktorí mohli ísť do boja,

35. tridsaťdvatisíc dvesto.

36. Zo synov Beniaminových po rodoch a čefadiach a domoch ich rodov načítaných bolo dľa mien od dvadsiateho roku a vyše, všetkých, ktorí mohli ísť do boja,

37. tridsaťpäťtisíc štyristo.

38. Zo synov Dan po rodoch a čefadiach a po domoch ich rodov načítaných bolo dľa mien od dvadsiateho roku a vyše, všetkých, ktorí mohli ísť do boja,

39. šesťdesiatdvatisíc sedemsto.

40. Zo synov Asserových po rodoch a čefadiach a po domoch ich rodov načítaných bolo dľa mien od dvadsiateho roku a vyše, všetkých, ktorí mohli ísť do boja,

41. štyridsaťtisíc a tisícpäťsto.

42. Zo synov Neftalimových po rodoch a čefadiach a po domoch ich rodov načítaných bolo dľa mien od dvadsiateho roku a vyše, všetkých, ktorí mohli ísť do boja,

43. päťdesiatštyritisíc štyristo.

44. Títo sú, ktorých spočítali Mojžiš

¹⁾ Hebr.: Hlavy tisícov izraelských. Hlavy domov nakončo boli náčelníci tisíc Izraelitov, nazývali sa kniežatmi. Teda v pokoji boli sudcovia, vo voľne vodcovia.

a Aron a dvanásť kniežat izraelských, každého po domoch ich rodov od dvanásteho roku a vyše, ktorí mohli ísť do boja,

45. šesťstotitisíc päťsto päťdesiat mužov.

46. Ale Levíti dľa svojho pokolenia a svojich čeladií neboh s nimi spočítaní.¹⁾

47. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

48. Pokolenia Levítskeho nepočítaj a ich počtu neklad so synami izraelskými;

49. ale ustanov ich nad stánkom úmluvy a nad všetkými jeho nádobami, a nad všetkými vecmi, ktoré k svätej službe prináležia. Oni nech nosia stánok i všetko jeho náradie: a nech tam konajú službu a okolo stánku nech sa kladú.

50. Keď sa s miesta bude mať hýbať, nech stánok složia Levíti: keď sa bude mať klást, nech ho postaví: kto by z cudzích²⁾ pristúpil (k stánku), nech bude zabitý.

51. A synovia izraelskí nech sa kladú v ležaní každý po húfoch a rotách svojho vojska.³⁾

52. A Levíti nech sa kladú okolo stánku, aby neprišlo rozhnevanie (moje) na shromaždenie synov izraelských,⁴⁾ a nech držia stráž u stánku svedectva.

53. Teda synovia izraelskí učinili všetko tak, ako Pán prikázal Mojžišovi.

HLAVA 2.

Umiestnenie synov izraelských v ležaní.

1. A Pán hovoril Mojžišovi a Aronovi, a riekol:

2. Synovia izraelskí nech sa kladú každý pri svojom húfe, svojom vojenskom znamení a svojej zástave po do-

moch a svojich rodoch okolo stánku úmluvy.¹⁾

3. K východu nech Juda rozloží stánky po húfoch svojho vojska: a knieža jeho synov nech bude Nahasson, syn Aminadabov.

4. A počet všetkých bojovníkov jeho ľudu bol sedemdesiatštyritisíc šesťsto.

3. Vedľa neho nech sa položia z pokolenia Izacharovho, ktorých knieža bol Natanael, syn Snarov.

6. A počet všetkých jeho bojovníkov bol päťdesiatštyritisíc štyristo.

7. V pokolení Zabulona bol knieža Eliab, syn Helenov.

8. Všetkého vojska bojovníkov z jeho ľudu bolo päťdesiatšesťtisíc štyristo.

9. Všetkých, ktorí v ležaní Judovom sčítaní boli, bolo stoosemdesiatšesťtisíc štyristo: a tí nech húp za húfom prví sa pohnú.²⁾

10. V ležaní synov Rubenových k poludniu bude knieža Elisur, syn Se-deurov.

11. a všetkého vojska jeho bojovníkov, ktorí boli sčítaní, bolo štyridsaťšesťtisíc päťsto.

12. Vedľa neho položia sa z pokolenia Simeonovho: ktorých knieža bol Salamiel, syn Surrisadda.

13. A všetkého vojska jeho bojovníkov, ktorí boli sčítaní, bolo päťdesiatdeväťtisíc tristo.

14. V pokolení Gádovom knieža bol Eliasaf, syn Duelov.

15. A všetkého vojska jeho bojovníkov, ktorí boli sčítaní, bolo štyridsaťpäťtisíc šesťstoppäťdesiat.

16. Všetci, ktorí v ležaní Rubenovom boli sčítaní, stopäťdesiatštyritisíc a tisícštyri-

¹⁾ Levíti mali sldziť stánku úmluvy a kňazom, nie bohu.

²⁾ Nie Levíta, ktorý jedine má práva konať služby pri stánku.

³⁾ Hebr.: A budú sa klást synovia izraelskí, každý vo svojom ležaní, a každý pod svojím príporcom a po svojich húfoch.

⁴⁾ Keby niektorý Izraelita bez úcty priblížil rozložil svoj stánok.

¹⁾ Hebr.: Synovia izraelskí budú sa klást každý pod svoju zástavu, pri príporci domú svojho otca. — Celé množstvo synov izraelských podelené bolo na štvoro ležaní (táborov). Každé malo svoju osobitnú zástavu pre tri pokolenia a každé pokolenie malo svoj menší vojenský znak.

²⁾ Prvé ležanie k východnej strane stánku úmluvy bolo Judovo, a pozostávalo z pokolenia: Juda, Izachar na pravo a Zabulon na ľavo. Keď sa brali s miesta, tento tábor šiel napred.

stopäťdesiat po svojich húfoch, nech na druhom mieste vyťahnu.

17. Potom nech sa zdvihne svedectvo skrze služby Levitov, a ich húfy, jako ho postavily, tak nech ho i složia. Každý na svojom mieste a vo svojom rade pôjde.¹⁾

18. K západu nech budú stány synov Efraimových, ktorých knieža bol Elisania, syn Ammiudov.

19. Všetkého vojska jeho bojovníkov, ktorí boli sčítaní, bolo štyridsaťtisíc päťsto.

20. A s nimi pokolenie synov Manasesových, ktorých knieža bol Gamallel, syn Fadassurov.

21. A všetkého vojska jeho bojovníkov, ktorí boli sčítaní, bolo tridsaťdvaťtisíc dvesto.

22. V pokolení synov Benjaminových knieža bol Abidan, syn Gedconov.

23. A všetkého vojska jeho bojovníkov, ktorí boli sčítaní, bolo tridsaťpäťtisíc štyristo.

24. A všetci, ktorí boli v ležaní Efraimovom sčítaní, stoosemtisíc sto: po svojich húfoch nech tretí vyťahnu.

25. K polnočnej strane položili sa synovia Danovi, ktorých knieža bol Ahiezer, syn Ammisada.

26. Všetkého vojska jeho bojovníkov, ktorí boli sčítaní, bolo šesťdesiatdvaťtisíc sedemsto.

27. Vedľa neho položili sa z pokolenia Asserovho, ktorých knieža bol Pegiel, syn Ochranov.

28. Všetkého vojska jeho bojovníkov, ktorí boli sčítaní, bolo štyridsaťtisíc a tisícpäťsto.

29. Z pokolenia synov Neftalimových knieža bol Ahira, syn Enanov.

30. Všetkého vojska jeho bojovníkov bolo päťdesiatťtisíc štyristo.

31. Všetkých, ktorí boli v ležaní Da-

novom sčítaní, bolo stopäťdesiatšesťtisíc šesťsto; a tí vyťahnu poslední.

32. To je počet synov izraelských po domoch ich rodov a po húfoch rozdeleného vojska: šesťstotrisíc päťstopäťdesiat.²⁾

33. Ale Leviti neboli spočítaní medzi synov izraelských; lebo tak prikázal Pán Mojžišovi.

34. A synovia izraelskí učinili všetko dľa toho, čo Pán prikázal. Porozkladali stánky po svojich húfoch a ťahli po čediach a domoch svojich otcov.³⁾

HLAVA 3.

Sčítanie Levitov a rozdelenie ich povinností: vykúpenie prvorodených.

1. Tieto sú rody Áronove a Mojžišove⁴⁾ za času, keď Pán hovoril s Mojžišom na hore Sinai.

2. A tieto sú mená synov Áronových: jeho prvorodený Nadab, potom Abiu a Eleazar a Itamar. (Exot. 6, 23.)

3. Tieto sú mená synov Áronových, kňazov, ktorí boli pomazaní a ktorých ruky boli naplnené⁵⁾ a posvätené, aby úrad kňazský konali.

4. Ale Nadab a Abiu zomreli bez detí, keď na púšti Sinai pred obličajom Pánovým cudzí oheň obetovali: a preto konali kňazský úrad Eleazar a Itamar pred Áronom, svojím otcom.

(3. Mojž. 10, 1, 2; Paral. 24, 2.)

5. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

6. Prived pokolenie Levi a postav ich pred Áronom, kňazom, aby mu prislúchovali a stráž držali.⁶⁾

¹⁾ To je summa synov izraelských po domoch ich otcov, všetkých sčítaných v celom vojsku po ich húfoch 603.850.

²⁾ Týmto krásne a pravidelne zostaveným izraelským šíkom pripodobňuje sv. Pavel Apoštol hociužcu Cirkev Kristovu, ktorá je vo svojom celku práve tak dobre sriadená a usporiadaná. (Kol. 2, 19.)

³⁾ Rod Áronov nazýva sa i rodom Mojžišovým, preto, že synovia Áronovi nastupovali v kňazstve, ktoré Boh skrze Mojžiša ustanovil.

⁴⁾ Naplnené obetnými darmi v deň posvätenia.

⁵⁾ Pri stánku svedectva.

⁶⁾ Hebr.: Potom pôjde stánok úmluvy s vojskom Levitov vprostred všetkého vojska. Jakým poriadkom kľasť sa budú, takým potiahnu každý vo svojom šíku pod svojou zastavou.

7. a obstarávali všetko, čo ku službe obce pred stánkom svedectva prináleží,

8. a opatrovali nádoby stánku, konajúc v ňom službu.

9. Teda daj za dar Levítov¹⁾

10. Áronovi a jeho synom, ktorým boli daní zo synov izraelských. Árona však a jeho synov ustanovil nad službou kňazskou. Cudzí, ktorý by k službe pristúpil, nech umre.²⁾

11. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

12. Ja som vzal Levítov zo synov izraelských na miesto každého prvorodeného, ktorý otvára život medzi synami izraelskými, preto budú Levítmi moji.

13. Lebo moje je každé prvorodené: od toho dňa, keď som pobil prvorodených v zemi egyptskej: posvätil som si všetko, čo sa v Izraeli narodí od človeka až do hoväda, moji sú: ja som Pán.

(2. Mojž. 13, 2.)

14. A Pán hovoril Mojžišovi na púšti Sinai a riekol:

15. Sčítaj synov Levi podľa domov ich otcov a po čefadiach každého mužského od jedného mesiaca a vyše.³⁾

16. Mojžiš ich sčítal, ako Pán prikázal.

17. a našli sa synovia Levi dľa svojich mien: Gerson a Kaat a Merari.

(2. Mojž. 6, 16.)

18. Synovia Gersonovi: Lebni a Semei.

19. Synovia Kaatovi: Amram a Jezaar, Hebron a Oziel.

20. Synovia Merari: Moholi a Musi.

21. Od Gersona boli dve čefadi, Lebniťská a Semejská.

¹⁾ Preto nazývajú sa v hebrejskom: darovaní. Najskôr dostali ešte pomocníkov z ľudu. (Joz. 9, 23—27; 1. Por. 1, 2; 1. Esdr. 2, 70, 8, 20; 2. Esdr. 11, 3.)

²⁾ T. j. kto okrem Levítov opovážil by sa vykonávať službu kňazskú, nech je synom smrti.

³⁾ Lebo vtedy matka už bola čistá, lebo prvorodení, na ktorých miesto nastúpili Levít, v tom veku sa vykupovali (4. Mojž. 18, 16.), naposledy, lebo počet Levítov od tohoto veku počtu prvorodených zodpovedal.

22. A načítané ich bolo všetkých mužského pohlavia od jedného mesiaca a vyše, sedemtisíc päťsto.

23. Tí nech kladú za stánkom k západu,

24. pod kniežatom Elisaom, synom Laelovým,

25. a budú mať stráž pri stánku úmluvy,

26. nad samým stánkom a jeho pokrytím, nad zastrením, ktoré sa rozťahuje predo dvermi stánku úmluvy a nad kobercami siene: i nad zastrením, ktoré sa vešia u vchodu siene stánkovej, a nad všetkým, čo patrí k službe oltára, nad povrazmi stánku a nad všetkým jeho náradím.

27. Rodina Kaat bude mať čefad Amramitskú a Jezaritskú a Hebronitskú a Ozielitskú. To sú čefadi Kaatľov, počítané po svojich menách.

28. Všetkých mužského pohlavia od jedného mesiaca a vyše bolo osemtisíc šesťsto: tí nech držia stráž pri svätyni.

29. A klást sa budú k poludnej strane:

30. a ich knieža bude Elisauf, syn Ozielov:

31. a nech opatrujú archu, i stôl a svietnik, oltára a nádoby svätyne, s ktorými sa služba koná, a oponu.¹⁾ i všetko také náradie.²⁾

32. A knieža nad kniežaty Levitskými, Eleazar, syn Árona, kňaza, nech bude ustanovený nad tými, ktorí držia stráž pri svätyni.

33. Od Merari však bola čefad Moholitská a Musitská, sčítaná po svojich menách:

34. Všetkých mužského pohlavia od jedného mesiaca a vyše, bolo šesťtisíc dvesto.

35. Ich knieža, Suriel, syn Abihajelov: tí nech sa kladú k polnočnej strane.

36. Pod ich opaterou budú dosky

¹⁾ Pred svätynou svätých.

²⁾ Ktoré prináleží k svätyni.

stánku a žrde a stĺpy a ich podstavce a všetko, čo k takej službe prislúcha.

37. I stĺpy predsiene so svojimi podstavcami a kofky s povrazmi.

38. Pred stánkom úmluvy, tojest na východnej strane nech sa položia Mojžiš a Áron so svojimi synmi, ktorí držia stráž pri svätyni medzi synami izraelskými: keby kto iný pristúpil, zomre.

39. Všetkých Levítov, ktorých Mojžiš a Áron dľa príkazu Pánovho sčítali, po ich čefadiach, mužského pohlavia od jedného mesiaca a vyše, bolo dvadsaťdvatisíc.¹⁾

40. A Pán riekol Mojžišovi: Sčítaj prvorodených mužského pohlavia medzi synmi izraelskými od jedného mesiaca a vyše, a budeš mať ich počet.

41. A vezmi mi Levítov miesto všetkých prvorodených medzi synov izraelských: ja som Pán, a ich hovädá miesto všetkých prvorodených medzi hovädami synov izraelských.

42. Mojžiš spočítal, ako Pán prikázal, prvorodených medzi synami izraelskými.

43. A bolo mužských dľa ich mien od jedného mesiaca a vyše, dvaadvadsaťtisíc dvestosedemdesiattri.

44. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol: 45. Vezmi Levítov miesto prvorodených zo synov izraelských, a hovädá Levítov miesto ich hovied, a budú Levíti moji. Ja som Pán.

46. Za výmenu však tých dvestosedemdesiatichtroch, ktorí zbývajú nad počet Levítov z prvorodených synov izraelských,

47. vezmi päť siklov od každej hlavy dľa váhy chrámovej. Sikel má dvadsať obolov. (2. Mojž. 30, 13.)

48. A daj peniaze Áronovi a jeho synom, ako cenu za tých, ktorí zvyšovali.

49. Tu vzal Mojžiš peniaze za tých, ktorí zvyšovali a ktorých vymenili od Levítov.¹⁾

50. Miesto prvorodených²⁾ synov izraelských, tisíctristošesťdesiatpäť siklov, dľa váhy chrámovej.

51. a dal ich Áronovi a jeho synom, dľa slova, ktoré mu prikázal Pán.

HLAVA 4.

Povinnosti Levítov pri odnášaní svätyně a jej náradia.

1. A Pán hovoril Mojžišovi a Áronovi a riekol:

2. Vezmi celý počet synov Kaatových z prostred Levítov po ich domoch a čefadiach.

3. Od tridsiateho roku a vyše, až do päťdesiateho, všetkých, ktorí vchádzajú, aby stáli a posluhovali v stánku úmluvy.

4. Táto je služba synov Kaatových:³⁾ Do stánku úmluvy a svätyně svätých.

5. nech vojdú Áron a jeho synovia, keď by sa malo vojsko s miesta pohnúť, a snlmu oponu, ktorá visí pred dvermi, a ňou obvinú archu svedoctva,

6. a nad to dajú prikrývadlo z modrých koží a s vrchu rozprestrú rúcho zo samého hyacintu a prestrčia žrdi.

7. Aj stôl predloženia nech obvinú rúchom zo samého hyacintu, a položia naň kaditeľnice a mažiarky, poháre a čiase k nalievaniu mokrých obetí: chleby nech ustavične na ňom budú:

8. a nech prestrú na to rúcho z červca a prikryjú to prikryvadlom z modrých koží, a prestrčia žrdi.

9. Nech vezmú i rúcho z hyacintu a prikryjú svetník s lampami a s ich štipcami, kliešťami a všetkými nádobami na olej, ktoré sú k opatrovaniu lúč po potrebné:

10. A na to na všetko nech dajú pri-

¹⁾ Do tohoto počtu nie sú zahrnutí kňazi, lebo nenastupujú na miesto prvorodených. Ale summa počtov v 22, 26, 34. je 22.300. Tak teda vo výsledku udáva sa okrúhly počet, ako 4. Mojž. 1, 26. Dľa 3. 43. prvorodených bolo viac než Levítov o 273, ktorí po 5 siklov boli vykupovaní.

²⁾ Takže nemuseli s Levítami konať službu.

³⁾ Zvyšujúcich.

⁴⁾ Hebr.: Táto je služba synov Kaat pri stánku úmluvy svätyně svätých.

kryvadlom z modrých koží, a prestrčia žrdky.

11. Aj zlatý stôl nech obalia rúchom z hyacintu, a nad to rozprestrú prikryvadlo z modrých koží a prestrčia žrdky.

12. Všetky nádoby, ktoré sa potrebujú pri službe vo svätyni, nech zavinú do rúcha z hyacintu a rozťahnu na to prikryvadlo z modrých koží a prestrčia žrdky.

13. Ale aj oltár¹⁾ vyčistia od popola a zavinú ho do šarlátového rúcha,

14. a položia s ním všetky nádoby, ktoré sa pri službe na ňom potrebujú, totižto nádoby na uhlie, vidličky a vidly, háky a lopatky. Všetky oltárne nádoby spolu nech prikryjú prikryvadlom z modrých koží a prestrčia žrdky.

15. A keď Áron a jeho synovia obvinú svätyniu a všetky jej nádoby a už hy sa mály hýbať vojská, vtedy nech prídu synovia Kaat, aby niesli tie zabalené veci: ale nech sa nedotknú nádob svätyně, aby nezomreli;

16. nad ktorými bude Eleazar, syn Árona, kňaza, a jemu nech náleží starať sa o olej k pripravovaniu lúč, a o složenie kadidla a o obeť, ktorá sa vždycky obetuje, a o olej pomazania a o všetko, čo k službe stánku prislúcha, a o všetky nádoby, ktoré sú vo svätyni.

17. A Pán hovoril Mojžišovi a Áronovi a riekol:

18. Nedajte zahynúť ľudu Haat z prostred Levítov:

19. ale toto učíte im, aby žili a nezomreli, ak by sa dotkli svätyně svätých. Áron a jeho synovia nech vojdú a sami každému jeho práce ustanovia a rozdelia, kto čo má niesť.

20. Iní nech zo všetečnosti nehľadia na veci, ktoré sú v svätyni, prv než budú zabalené; ináč zomrú.

21. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

22. Vezmi i celý počet synov Gersonových po ich domoch i rodinách a Ťefadiach,

23. od tridsiateho roku a vyše, až do päťdesiateho. Spočítaj všetkých, ktorí vchádzajú a posluhujú pri stánku úmluvy.

24. Táto je práca čefadi Gersonovej, aby niesli koberce stánku a strechu²⁾ úmluvy, iné prikryvadlo, a ktoré je na všetkom prikryvadlo z modrých koží, zastieradlo, ktoré visí u vchodu do stánku úmluvy.

26. Koberce siene a oponu, ktorá je pri vchode pred stánkom. Všetko, čo k oltáru²⁾ prináleží, povrazy a nádoby služby Božej.

27. Podľa rozkazu Árona a jeho synov ponessú synovia Gersonovi; a každý nech vie, ktoré bremeno má vziať na seba.

28. To je služba čefadi Gersonovcov v stánku úmluvy, a nech budú pod rukou Itamara, syna Árona, kňaza.

29. Aj synov Merari sčítaj po čefadiach a domoch ich otcov.

30. Od tridsiatich rokov a vyše, až do roku päťdesiateho, všetkých, ktorí vchádzajú konať svoj úrad a službu pri svedectve úmluvy.

31. Tieto sú ich bremená: Ponessú dosky stánku a jeho žrdky, stĺpy a ich postavce,

32. aj stĺpy okolo predsieni s ich podstavcami a kolami a povrazmi. Všetky nádoby a náradie nech odčítané odoberú a tak ponessú.

33. Tento je úrad čefadi Merari a služba pri stánku úmluvy: a budú pod rukou Itamara, syna Árona, kňaza.

34. Teda Mojžiš a Áron a kniežatá ľudu sčítali synov Kaatových po ich čefadiach a domoch ich otcov,

35. od tridsiateho roku a vyše, až do roku päťdesiateho, všetkých, ktorí uchádzajú konať službu pri stánku úmluvy:

36. a našlo sa ich dvatisíc sedemsto-päťdesiat.

¹⁾ Hebr.: Nosíť budú koberce príbytku a stánok úmluvy s jeho prikrytím a prikrytie z koží jazvečích, ktoré je svrchu na ňom a zastieradlo.

²⁾ K oltáru zápalných obetí.

¹⁾ Oltár zápalných obetí.

37. To je počet ľudí Kaatových, ktorí vchádzajú do stánku úmluvy: tých sčítal Mojžiš a Áron na slovo Pánovo skrze Mojžiša.

38. Sčítaní boli aj synovia Gersonovi po čedadiach a domoch ich otcov,

39. od tridsiateho roku a vyššie, až do päťdesiateho, všetci, ktorí vchádzajú slúžiť pri stánku úmluvy:

40. a našlo sa ich dvatisíc šesťsto-tridsať.

41. Tento je ľud Gersonovcov, ktorých Mojžiš a Áron na slovo Pánovo spočítali.

42. Sčítaní sú aj synovia Merari po čedadiach a domoch ich otcov.

43. od tridsiateho roku a vyššie, až do roku päťdesiateho, všetci, ktorí vchádzajú vykonávať službu stánku úmluvy:

44. a našlo sa ich tritisíc dvesto.

45. To je počet synov Merari, ktorých Mojžiš a Áron spočítali na rozkaz Pánov skrz Mojžiša.

46. Všetkých, ktorí boli sčítaní a ktorých dali menovite sčítať Mojžiš a Áron a kniežatá izraelské z Levítov po rodoch a domoch ich otcov,

47. od tridsiateho roku a vyššie, až do roku päťdesiateho, vchádzajúcich konať služby pri stánku a nosiť bremena,

48. bolo spolu osemtisíc päťstoosemdesiat.

49. Na slovo Pánovo sčítal ich Mojžiš, každého dľa jeho úradu a bremena, jako mu Pán prikázal.

HLAVA 5.

Spôsob pri očistení stánov, pri napravení vín a pri žene z cudzoložstva podozrivanej.

1. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

2. Prikáž synom izraelským, nech vyženú zo stánov každého malomocného a toho, ktorý trpí na tok semena i ktorý je poškvrnený nad mŕtvym.

3. I muža i ženu vyhoďte zo stánu,

aby ho nepoškvrnili, pretože medzi vami prebývam.

4. A učinili tak synovia izraelskí a vyhнали ich von za stány, jako Pán povedal Mojžišovi.

5. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

6. Povedz synom izraelským: Muž alebo žena keď sa dopustí niektorého zo všetkých tých hriechov, aké ľudia páchajú,¹⁾ z nedbanlivosti prestúpi prikázanie Pánovo a tak zhrší,

7. nech vyzná svoj hriech a vráti hlavnú vec a nad to i piatu časť tomu,²⁾ proti komu sa prehrešil.

8. Ale keby neholo toho, kto to má prijať,³⁾ nech dá Pánovi, a bude to kňazovo, vyjmúc barana, ktorý obetovaný býva na očistenie, aby bola obeta smicrenia.

9. I všetky prvotiny, ktoré synovia izraelskí obetávajú, dostanú sa kňazovi:

10. a žokofvek sa od každého do svätyně obetuje a kňazovi do rúk dáva, jeho bude.

11. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

12. Hovor synom izraelským a povedz im: Muž, ktorého žena zblúdila, a pohrdnúc manželom⁴⁾

13. s iným mužom spala, a manžel nebol by toho dokázal, ale tajné by bolo cudzoložstvo, a svedkami nemohlo by sa dosvedčiť, preto, že nebola v cudzoložstve pristihnutá:

14. akže by duch žiarlivosti rozdráždil muža proti jeho žene, ktorá alebo je poškvrnená alebo sa krivým podozrením na ňu siahla,⁵⁾

15. nech ju privedie ku kňazovi a prinesie za ňu obetu, desiatu časť cely

¹⁾ Je tu reč o hriechoch krádeže, klamstva, ktoré často skryté ostávajú. (Vid III. Mojž. 6. 1—7.)
²⁾ Ukradené veci treba bolo navrátiť a okrem toho ešte piatu časť hlavnej summy náhradiť.

³⁾ T. j. keby bol už umrel, komu niečo vzaté bolo a nenechal dediča, ktorému by tá škoda mohla byť vynahradená.

⁴⁾ Hebr.: A dopustila by sa výstupku proti nemu. (Dokonané cudzoložstvo.)

⁵⁾ Podozrenie, ktoré nemá dokázaného základu, je zlá vec a preto ho zlý duch roznečuje.

jačmernej múky: ale nech na ňu nena-
leje oleja ani nepoloží kadidla, lebo je
to obeť žiarlivosti a prinesený dar, vy-
hľadávajúci cudzoložstvo.¹⁾

16. Tu nech ju kňaz obetuje a po-
stavi pred Pánom.

17. a nech naberie²⁾ svätej vody do
hlinenej nádoby a hodí do nej trošku ze-
me z podlahy stánku.³⁾

18. A keď žena stáť bude pred ob-
ličajom Pánovým, odkryje jej hlavu a
dá jej do rúk obeť pamätnú⁴⁾ a obeť
žiarlivosti: a on sám však nech drží
vodu prehorkú.⁵⁾ na ktorú kľatbu so
zlórečenia shrnul.

19. Potom nech ju zaklína a povie:
Ak nespál cudzí muž s tebou a nepo-
škvrnila si sa opustením manželskej po-
stele, nič ti neuškodí táto prehorká vo-
da, na ktorú som zlórečenia shrnul.

20. Ale akže si sa od svojho muža
odklonila, a poškvrnená si a ležala si
s iným mužom:

21. Nech prídu na teba tieto kľatby:
Daj ňa Pán do kľatby a za príklad vše-
tkým vo svojom ľude; nech dá, aby tvo-
je lono linilo a tvoje brucho puchlo a
rozpučilo sa.

22. Nech vojde voda zlórečenia do
tvojho života, aby tvoje brucho spuchlo
a tvoje lono sňnilo. A žena nech odpo-
vie: Amen, amen.⁶⁾

23. A nech napíše kňaz tieto zlóreče-
nia na list a smyje ich tou prehorkou
vodou, do ktorej zlórečenia shrnul.

24. a podá jej vypiť.⁷⁾ Keď ju vypila,

25. nech kňaz vezme z jej rúk obeť
žiarlivosti a pozdvihne ju pred Pánom
a položí na oltár: ale tak, že najprv

26. vezme za hrsť obeť z toho, čo

sa obetuje, a zapáli na oltári:¹⁾ a tak
dá vypiť žene tú prehorkú vodu.

27. Keď ju vypila, jestliže je poškv-
rnená, a pohrdnúc vlastným mužom pre-
vinila sa cudzoložstvom, rozijde sa po
nej voda zlórečenia, takže jej brucho
napučne a jej lono vylinije a tá žena
bude v kľatbe a na príklad všetkému
ľudu.

28. Ak že sa nepoškvrnila, nepoškodí
jej, a bude rodiť deti.²⁾

29. Tento je zákon o žiarlivosti. Jest-
liže sa žena od svojho muža odklonila a
bola by poškvrnená,

30. a manžel duchom žiarlivosti po-
hnutý privedol by ju pred obličaj Pánov,
a kňaz vykonal by pri nej všetko, čo je
tu písané:

31. manžel bude bez viny,³⁾ a ona
nech ponese svoju nepravosť.⁴⁾

HLAVA 6.

Zákon nazareov; spôsob požehnanja, ktoré
mali kňazi dávať ľudu.

1. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

2. Hovor synom izraelským, a po-
vedz im: Muž, alebo žena, ktorí učinili
sľub,⁵⁾ že sa zasvätia, a chcú sa Pánovi
oddať:

3. Nech sa vína a všetkého, čo môže
opojiť, zdržia. Octa z vína alebo z iného
nápoja⁶⁾ a ničoho, čo sa z hrozna vytlá-
ča, nech nepijú: hrozna sviežeho a su-
šeného nech nejedia.

¹⁾ Ostatné patrí kňazovi. Táto obeť má pohnúť
Boha, aby dal vyjavenie pravdy.

²⁾ Trest teda bol ten, že sa stala nespôsobilou
rodiť. Po odvolaní sa na súd Boží manželka sa
smierila a nechala všetko na Boha. Trest ani nemu-
sel neomylné nastúpiť; veď najvyšší zákonodár-
ca mohol ho dľa múdrosti vyzdvihnúť alebo i od-
pustiť z ohľadu na smierenie manželov a ich po-
kojné nazívanie.

³⁾ Hoci jeho podozrievanie bolo bez základu.

⁴⁾ Ak je vinná.

⁵⁾ T. Nazareov. Nazir, Nazareus je toľko, ako
oddelený, zdržanlivý. Sľub Nazareov učiniť zna-
mená: Bohu sa zvláštnym spôsobom oddať a od
nižšie spísaných vecí sa zdržovať. V tejto hlave
je reč o dočasnom Naziretve. Samuel, Samson,
Ján Krstiteľ boli doživotní Nazirei.

⁶⁾ Octa ako obďerstvujúceho nápoja v čas žatvy.

¹⁾ Hebr.: obeť suchá, pamätná, uvádzajúca na
pamäť nepravosť.

²⁾ Z medeného umyvadla.

³⁾ Voda a zem (prach) mali ju naplniť háňou
Božou a pohnúť k úprimnému vyznaniu pravdy.

⁴⁾ T. j. uvádzajúca na pamäť spáchaný hriech.
⁵⁾ Pre následky prehorká, lebo kňaz naň hou-
tie najhrdzejšie kľatby a zlórečenia vvrlekol.

⁶⁾ Tak je, tak je. = Tak nech sa stane.

⁷⁾ Po obeť. Hebr. pokračuje: A vojde do nej
voda zlórečenia na horkosť.

4. Po všetky dni, na ktoré sa sľubom Pánovi posvätili: nech nejedia žiadnej veci, ktorá môže byť z vinice, od hrozna sušeného až do zrna.¹⁾

5. Za celý čas svojho oddelenia nech britva neprijde na jeho hlavu, kým sa nedoplní čas, na ktorý sa Pánovi posvätil. Nech bude svätý a nechá rásť vlasy svojej hlavy. (Sudťov 13, 5.)

6. Za celý čas svojho posvätenia nech nevojde k mŕtvemu.²⁾

7. ani nad mŕtvym telom otcovým a matkiným a bratovým a sestriným nech sa nepoškrvni, lebo posvätenie jeho Boha je na jeho hlave.³⁾

8. Po všetky dni svojho oddelenia nech bude svätý Pánovi.

9. Ale ak by niekto náhlou smrťou pred ním zomrel, poškrvni sa hlava jeho posvätenia: a hneď⁴⁾ nech ju oholí v ten deň svojho očisťovania, a zase v siedmy.

10. A ôsmeho dňa nech prinesie dve hrdličky, alebo dvoch holúbkov kňazovi ku dverám stánku úmluvy.

11. A kňaz nech obetuje jedno za hriech, a druhého na zápalnú obeť, a modlí sa za neho, lebo zhrešil nad mŕtvymi:⁵⁾ a posväti jeho hlavu toho dňa.⁶⁾

12. A dni jeho oddelenia posväti Pánovi, obetujúc ročného baránka za hriech: tak, že predošlé dni prídu na zmar,⁷⁾ preto, že jeho posvätenie poškrvené bolo.

13. Tento je zákon posvätenia.⁸⁾ Keď sa dni, ktoré sľubom určil, doplnili: nech

ho (kňaz) privedie ku dverám stánku úmluvy.

14. a obetuje jeho obeť Pánovi, ročného baránka bez chyby na zápalnú obeť a ročnú ovцу bez vady za hriech a barana bez škvrny na pokojnú obeť.

15. A kôš nekvasených chlebov, ktoré majú byť zapravené olejom, a koláče nekvasené pomazané olejom, i mokré obety ku každému.

16. Tieto veci nech obetuje kňaz pred Pánom, a pripraví obeť za hriech, i zápalnú obeť.

17. Ale barana nech zabije na pokojnú obeť Pánovi, a nech obetuje i kôš nekvasených a mokré obety, ktoré z obyčaje k tomu patria.

18. Tehdy nech oholia sa nazareovi pred dvermi stánku úmluvy vlasy jeho posvätenia: a (kňaz) nech vezme jeho vlasy a položí na oheň, ktorý je pod obetou pokojnou.¹⁾ (Skutk. ap. 21, 24.)

19. Potom nech vezme varenú lopatku z barana a jeden nekvasený chlieb z koša a jeden nekvasený koláč, a dá do rúk nazareovi,²⁾ keď mu hlava už bude oholená.

20. A opäť nech vezme všetko od neho, pozdvihne pred obličajom Pánovým: a čo je posvätené, bude kňazovi, ako hrudka,³⁾ ktorú oddeľt prikázané bolo, a stehno:⁴⁾ Potom už nazarei bude môcť víno piť.

21. Tento je zákon o nazareovi, ktorý sľúbil svoju obeť Pánovi za času svojho posvätenia, okrem tých vecí, ktoré nájde jeho ruka.⁵⁾ Jako vo svojom srdci sľúbil, tak nech i vykoná k dokonaniu svojho posvätenia.

22. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

23. Povedz Áronovi a jeho synom:

¹⁾ Boly posvätené, musely byť spálené.

²⁾ Na znamenie, že táto obeť je jeho dar Bohu.

³⁾ Hrudka pozdvíženia.

⁴⁾ Lopatka pozdvíženia. pravá, dľa III. Mojš. 7, 32.

⁵⁾ Okrem toho, čo zákon od Nazareta žiada, môže i dobrovoľné alebo medzitým sľúbené dary pridať.

¹⁾ Žiadneho pokrmu z hrozna ba ani zrna ani lupiny z neho.

²⁾ Aby sa podľa zákona Mojžišovho od mŕtvy nepoškrvnil.

³⁾ Ako najvyšší kňaz (III. Mojš. 21, 11.) musí sa nad iných povzniesť a celkom vôle Božej podrobiť tak, aby ani nad zítarou otca, matky, brata, sestry nespúštil.

⁴⁾ Hebr.: Oholí svoju hlavu v deň svojho očisťovania; dňa sledného oholí ju.

⁵⁾ Vlastne od mŕtveho sa poškrvnil.

⁶⁾ T. j. od toho dňa znovu počítať bude čas jeho posvätenia.

⁷⁾ T. j. nebudú sa počítať.

⁸⁾ T. j. pre obetovanie na konci nazaretstva.

Takto budete dávať požehnanie synom izraelským, a povieťe im:

24. Požehnaj ťa Pán a zachovaj ťa! (2. Mojž. 40, 10.)

25. Ukáž ti Pán svoju tvár,¹⁾ a smiluj sa nad tebou!

26. Obráť Pán svoju tvár k tebe,²⁾ a daj ti pokoja!

27. A nech vzývajú moje meno nad synmi izraelskými, a ja ich požehnám.³⁾

HLAVA 7.

Dary dvanásť kniežat pri posviacaní stánku.

1. A stalo sa toho dňa, keď Mojžiš dokončil stánok a vyzdvihol ho: a pomazal i posvätil ho so všetkými jeho nádobami. i oltár a všetky jeho nádoby,

(Ekl. 36, 19.)

2. obetovali kniežatá izraelské a hlavy čeladi, ktorí boli nad každým pokolením, a postavení nad tými, ktorí boli spočítaní,

3. dary⁴⁾ pred Pánom, šesť krytých vozov a dvanásť volov. Dvojo kniežat dalo jeden voz, a každý jedného vola, a obetovali to pred stánkom.

4. Tu riekol Pán Mojžišovi:

5. Vezmi tie veci od nich, nech slúžia k potrebám stánkovým, a daj ich Levítom podľa poriadku ich služby.

6. Tedy vzal Mojžiš tie vozy a voly a dal ich Levítom.

7. Dva vozy a štyri voly dal synom Gersonovým, dľa toho, čo potrebovali.

8. Iné štyri vozy a osem volov dal synom Merari podľa ich úradov a služby, pod rukou Itamara, syna Árona, kňaza.

9. Ale synom Kaatovým nedal vozov

¹⁾ Hebr.: Osvieť Pán svoju tvár nad tebou. Svetlo je obrazom šťastia a života, čistoty i láskavosti. Nechať nad niekým svietiť svoju tvár, znamená: milostivým mu byť.

²⁾ Ochraňujúc a podporujúc ťa.

³⁾ Od Boha samého vychádza požehnanie, nie od tých, ktorí z jeho nariadenia riekajú formulu požehnania.

⁴⁾ Tie dary boli: kozy a voly, suché obety a obetné zvieratá. Suché obety boli v strieborných nádobách, kadidlo v zlatých.

ani volov: lebo vo svätyni slúžia a nosia farchy na vlastných ramenách.

10. Teda obetovali vodcovia k posväteniu oltára toho dňa, keď bol pomazaný, svoju obetu pred oltárom.

11. Tu riekol Pán Mojžišovi: Všetci vodcovia nech jeden po druhom každý svojho dňa, obetujú dary ku posväteniu oltára.

12. Prvý deň obetoval svoj dar Nahasson, syn Aminadabov z pokolenia Judovho:

13. i boli v ňom jedna strieborná miska, stotridsať siklov ťažká,¹⁾ jedna strieborná čiaša, ktorá mala sedemdesiat siklov podľa váhy chrámovej, obidve plné bielej múky, zapravenej olejom k obeti:

14. Jeden mažiarik²⁾ z desiatich siklov zlata³⁾, plný voňavého kadidla.

15. Jeden býk zo stáda a baran, a jeden ročný baránok na zápalnú obet:

16. i jeden cap (na obetu) za hriech.

17. A na obet pokojnú dva voly, päť baranov, päť capov, päť ročných baránkov: táto je obeta Nahassóna, syna Aminadabovho.

18. Druhý deň obetoval Natanael, syn Suarov, vodca z pokolenia Izachar,⁴⁾

19. jednu striebornú misku, ktorá vážila stotridsať siklov, jednu striebornú čiašu, ktorá mala sedemdesiat siklov, podľa váhy chrámovej, obidve plné bielej múky, zapravenej olejom k obeti:

20. jeden zlatý mažiarik, ktorý mal desať siklov, plný voňavého kadidla.

21. Jedného býka zo stáda, a jedného barana, a jedného ročného baránka ku zápalnej obeti.

22. A capa za hriech.

23. A na pokojnú obet dvoch volov, päť baranov, päť capov, päť ročných baránkov: Táto bola obeta Natánaela, syna Suarovho.

¹⁾ 1891,5 gram. = (asi) 360 kor. 70 siklov = 1018, 5 gr. asi 190 kor.

²⁾ Hebr.: Čiaša.

³⁾ 145,5 gram. = (asi) 410 kor.

24. Tretí deň knieža synov Zabulovných, Eliab, syn Heleov,

25. obetoval jednu striebornú miskú, ktorá vážila stotridsať siklov, jednu striebornú čiašu, ktorá mala sedemdesiat siklov dľa váhy chrámovej, obidve plné bielej múky, zapravenej olejom k obeti.

26. Jeden zlatý mažiarik, ktorý vážil desať siklov, plný voňavého kadidla.

27. Jedného býka zo stáda a barana a ročného baránka k zápalnej obeti.

28. A capa za hriech.

29. A na pokojnú obeť dva voly, päť baranov, päť kozlov, päť ročných baránkov: Táto je obeta Eleaba, syna Helonovho.

30. Štvrtý deň knieža synov Rubenových, Elisur, syn Sedeurov,

31. obetoval jednu striebornú miskú, ktorá vážila stotridsať siklov, jednu striebornú čiašu, ktorá mala sedemdesiat siklov dľa váhy chrámovej, obidve plné bielej múky, zapravenej olejom k obeti.

32. Jeden zlatý mažiarik, ktorý vážil desať siklov, plný voňavého kadidla.

33. Jedného býka zo stáda a barana a ročného baránka k zápalnej obeti:

34. A capa za hriech.

35. A na pokojné obeti dvoch volov, päť baranov, päť capov, päť ročných baránkov: Toto bola obeta Elisura, syna Sedeurovho.

36. Piaty deň knieža synov Simeonových, Salamiel, syn Surisaddaiov

37. obetoval jednu striebornú miskú, ktorá vážila stotridsať siklov, jednu striebornú čiašu, ktorá mala sedemdesiat siklov dľa váhy chrámovej, obidve plné bielej múky, zapravenej olejom k obeti.

38. Jeden zlatý mažiarik, ktorý vážil desať siklov, plný voňavého kadidla.

39. Jedného býka zo stáda a barana a ročného baránka k zápalnej obeti.

40. A capa za hriech.

41. A na pokojné obety dvoch vo-

lov, päť baranov, päť capov, päť ročných baránkov: táto bola obeta Salamiela, syna Surisaddaiovho.

42. Šiesty deň knieža synov Gaddových, Eliasaf, syn Duelov,

43. obetoval jednu striebornú miskú, ktorá vážila stotridsať siklov, jednu striebornú čiašu, ktorá mala sedemdesiat siklov dľa váhy chrámovej, obidve plné bielej múky, zapravenej olejom k obeti.

44. Jeden zlatý mažiarik, ktorý vážil desať siklov, plný voňavého kadidla.

45. Jedného býka zo stáda a barana a ročného baránka k zápalnej obeti.

46. A capa za hriech.

47. A na pokojné obety dvoch volov, päť baranov, päť capov, päť ročných baránkov: táto bola obeta Eliazafa, syna Duelovho.

48. Siedmy deň knieža synov Efraimových, Elisama, syn Ammiudov,

49. obetoval jednu striebornú miskú, ktorá vážila stotridsať siklov, jednu striebornú čiašu, ktorá mala sedemdesiat siklov dľa váhy chrámovej, obidve plné bielej múky, zapravenej olejom k obeti.

50. Jeden zlatý mažiarik, ktorý vážil desať siklov, plný voňavého kadidla.

51. Jedného býka zo stáda a barana a ročného baránka k zápalnej obeti.

52. A capa za hriech.

53. A na pokojné obety dvoch volov, päť baranov, päť capov, päť ročných baránkov: táto bola obeta Elisama, syna Ammiudovho.

54. Deň ôsmy knieža synov Manasseových, Gamaliel, syn Fadassurov,

55. obetoval jednu striebornú miskú, ktorá vážila stotridsať siklov, jednu striebornú čiašu, ktorá mala sedemdesiat siklov dľa váhy chrámovej, obidve plné bielej múky, zapravenej olejom k obeti.

56. Jeden zlatý mažiarik, ktorý vážil desať siklov, plný voňavého kadidla.

57. Jedného býka zo stáda a barana a ročného baránka k zápalnej obeti.

58. A capa za hriech.

59. A na pokojné obety dvoch vo-

lov, päť baranov, päť capov, päť ročných baránkov: táto bola obeta Gamaliela, syna Fadassurovho.

60. Deviaty deň knieža synov Benjaminových, Abidau, syn Gedeonov,

61. obetoval jednu striebornú miskú, ktorá vážila sedemdesiat siklov dľa váhy chrámovej. obidve plné bielej múky, zapravenej olejom k obeti:

62. a jeden zlatý mažiarik, ktorý vážil desať siklov, plný voňavého kadidla.

63. Jedného býka zo stáda a barana a ročného baránka k zápalnej obeti:

64. a capa za hriech.

65. A na pokojné obety dvoch volov, päť baranov, päť capov, päť ročných baránkov: toto bola obeta Abidaua, syna Gedeonovho.

66. Desiaty deň knieža synov Danových, Ahiezer, syn Ammisaddajov,

67. obetoval jednu striebornú miskú, ktorá vážila stotridsať siklov, jednu striebornú čiašu, ktorá mala sedemdesiat siklov dľa váhy chrámovej. obidve plné bielej múky, zapravenej olejom k obeti:

68. Jeden zlatý mažiarik, ktorý vážil desať siklov, plný voňavého kadidla.

69. Jedného býka zo stáda a barana a ročného baránka ku zápalnej obeti:

70. a capa za hriech.

71. A na pokojné obety dvoch volov, päť baranov, päť capov, päť ročných baránkov: táto bola obeta Ahiezerova, syna Ammisaddajovho.

72. Jedenásty deň knieža synov Aserových, Fegiel, syn Ochranov,

73. obetoval jednu striebornú miskú, ktorá vážila stotridsať siklov, jednu striebornú čiašu, ktorá mala sedemdesiat siklov dľa váhy chrámovej. obidve plné bielej múky, zapravenej olejom k obeti:

74. jeden zlatý mažiarik, ktorý mal desať siklov, plný voňavého kadidla.

75. Jedného býka zo stáda a barana a ročného baránka k zápalnej obeti:

76. a capa za hriech.

77. A na pokojné obety dvoch volov,

päť baranov, päť capov, päť ročných baránkov: toto bola obeta Fegielova, syna Ochramovho.

78. Dvanásty deň knieža synov Neftalim, Ahira, syn Enanov,

79. obetoval jednu striebornú miskú, ktorá vážila stotridsať siklov, jednu striebornú čiašu, ktorá mala sedemdesiat siklov dľa váhy chrámovej. obidve plné múky, zapravenej olejom k obeti:

80. jeden zlatý mažiarik, ktorý vážil desať siklov, plný voňavého kadidla.

81. Jedného býka zo stáda a barana a ročného baránka k zápalnej obeti:

82. a capa za hriech.

83. A na pokojné obety dvoch volov; päť baranov, päť kozlov, päť ročných baránkov: toto bola obeta Ahira, syna Enanovho.

84. Tieto veci obetované boli pri posvätení oltára od kniežat izraelských toho dňa, keď bol posvätený: dvanásť strieborných misiek; dvanásť strieborných čiaš; dvanásť zlatých mažiarikov.

85. Tak, že stotridsať strieborných siklov, vážila jedna miska a sedemdesiat siklov mala jedna čiaša: to jest všetky strieborné nádoby spolu mali dvatisíc štyristo siklov, dľa váhy chrámovej.¹⁾

86. Dvanásť zlatých mažiarikov, plných voňavého kadidla, po desať siklov vážiace dľa váhy chrámovej: to jest spolu stodvadsať zlatých siklov.²⁾

87. Dvanásť býkov zo stáda k zápalnej obeti, dvanásť baranov, dvanásť ročných baránkov s ich mokrymi³⁾ obetami; dvanásť capov za hriech.

88. Na pokojné obety štyriadvadsať volov, šesťdesiat baranov, šesťdesiat capov, šesťdesiat ročných baránkov. Toto bolo obetované na posvätenie oltára, keď bol pomazaný.

89. A keď vchádzal Mojžiš do stánku úmluvy, aby sa radil s Pánom, slýchal

¹⁾ 34920 kilogr., asi 6700 kor.

²⁾ 1746 kilogr., asi 4900 kor., spolu asi 11600 K.

³⁾ Hebr.: suchými, mokré obety sa nespomínajú.

hlas toho, ktorý hovoril k nemu so sľutovnice, ktorá bola nad archou svedectva medzi dvoma Cherubínami, odkiaľ i hovorieval) s ním.

HLAVA 8.

O svietnikoch a lampách; očisťovanie Levítov a uvedenie ich do služby; vek k službe levítskej.

1. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

2. Hovor s Áronom a povedz mu: Keď budeš mať vyložiť sedem lúč, svietnik nech bude postavený na poľudňajšej strane.²⁾ To teda prikáž, aby lampy obrátené boli k poľudňajšej strane proti stolu chlebov predloženia, k tej strane, ku ktorej je svietnik obrátený, svietiť majú.

3. A Áron učinil tak, a povykľadal lampy na svietnik, ako prikázal Pán Mojžišovi.³⁾

4. Bola však robota na svietniku taká: z kutého zlata (bol všetok), i stredný stĺpec i všetko, čo po oboch bokoch ramien vychádzalo; podľa toho podobnosti, ktoré Pán Mojžišovi ukázal, tak spravil svietnik.

5. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

6. Vezmi Levítov z prostred synov izraelských a očisti ich,

7. podľa tohoto obradu: Nech sa pokropia vodou očistenia a nech oholia kadejaký vlas na svojom tele.⁴⁾ Potom nech operú svoje rúcha a očistení budú.

8. Potom nech vezmú býka zo stáda a suchú obeť z bielej múky olejom zapravenej; a druhého býka zo stáda vezmi ty za hriech.

9. A postav Levítov pred stánkom úmluvy, a svolaj všetku obec synov izraelských.

10. A keď Levíti budú pred Pánom, nech synovia izraelskí položia svoje ruky na nich.¹⁾

11. A Áron nech obetuje Levítov na dar pred obličajom Pánovým od synov izraelských, aby slúžili v jeho službe.

12. Aj Levíti nech položia svoje ruky na hlavy býkov, z ktorých jedného obetuješ za hriech a druhého na zápalnú obeť Pánovi, aby si sa modlil za nich.

13. Potom postav Levítov pred Áronom a jeho synami, a posväť ich ako obetovaných Pánovi.

14. A oddel ich z prostriedku synov izraelských, aby boli moji.

15. Potom nech vojdú do stánku úmluvy, aby mi slúžili. A tak ich očistiš a posvätiš na obeť Pánovi; lebo sú mi darom daní od synov izraelských.

16. Za tých prvorođených, ktorí otvárajú všeliký život v Izraeli, vzal som si ich.

17. Lebo moje je všetko prvorodené medzi synami izraelskými, tak z ľudí, ako z hoviad. Od toho dňa, ako som pobil všetko prvorodené v zemi egyptskej, posvätil som si ich:

18. a vzal som Levítov zo všetkých prvorođených synov izraelských:

19. a dal som ich darom Áronovi a jeho synom z prostriedku ľudu, aby mi slúžili miesto Izraela pri stánku úmluvy a za nich sa modlili,²⁾ aby neprišla na ľud rana,³⁾ keby sa k svätyni blížili opovážili.⁴⁾

20. A učinili Mojžiš a Áron a všetka obec synov izraelských pri Levítóch to, čo Pán prikázal Mojžišovi.

21. A očistili sa a oprali svoje rúcha.

¹⁾ Dvanásť kniežat totižto zastupujúc ľud.

²⁾ Mojžiš je prostredník medzi Bohom a Áronom.

³⁾ Hebr.: A očisťovali ich (od hriechov); — nie jako kňazia, ale jako medzi Pánom a ľuďom postavení. Ľud pred hnevom Božím chránec a smerenie sprostredkujú.

⁴⁾ Ako na Egyptčanov.

⁵⁾ Svätynia, miestu prítomnosti Božej mali sa báť: preto neoprávnené priblíženie sa k nej bolo pod pokutou smrti zakázané.

¹⁾ Boh.

²⁾ Hebr.: Keď zapalovať budeš lampy, von zo svietnika sedem lúč svietiť má. — Svietnik stál na južnej strane dĺžky svätyni, teda svetlo padalo k severu.

³⁾ Hlavný kňaz vykľadal lampy na svietnik, kňazia ich prichystávajú.

⁴⁾ Na hlavu a bradu.

A pozdvihol ich Aron (na obetu) pred obličajom Pánovým a modlil sa za nich,

22. aby očistom vošli vykonávať svoje služby pri stánku úmluvy pred Áronom a jeho synami. Jako prikázal Pán Mojžišovi a Levítom, tak sa stalo.

23. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

24. Tento je zákon o Levítom: Od dvadsiateho piateho roku a vyše nech vojdú, aby slúžili v stánku úmluvy.¹⁾

25. A keď päťdesiaty rok veku doplnili, prestanú slúžiť.

26. Ale budú služebníci svojich bratov²⁾ pri stánku úmluvy, aby opatrovali tie veci, ktoré im budú sverené, ale samých služieb nech nekonajú. Tak sprav s Levítami v ich strážach (službách).

HLAVA 9.

Veľkánoc na púšti; kedy ju majú sláviť tí, ktorí ju v riadnom čase sláviť nemohli; oblakový stĺp nad stánkom.

1. Pán hovoril Mojžišovi na púšti Sinai druhého roku, ako vyšli zo zeme egyptskej, prvého mesiaca a riekol:

2. Synovia izraelskí nech slávia Fáze vo svojom čase,³⁾

3. štrnásteho dňa tohto mesiaca večer, dľa všetkých posvätných obyčajov a ustanovení o ňom.

4. A Mojžiš prikázal synom izraelským, aby slávil Fáze.

5. Teda slávil vo svojom čase: štrnásteho dňa mesiaca večer na hore Sinai. Podľa všetkého toho, čo Pán prikázal Mojžišovi, učinili synovia izraelskí.

6. Ale hľa, boli niektorí poškvrnení pri mŕtvom; títo nemohli sláviť Fáze toho dňa; tí prišli k Mojžišovi a Áronovi,⁴⁾

¹⁾ Aby konali službu pri kňazoch. K fašším prácam, aké boli rozkláňanie, nosenie a skladanie stánku. Žiadal sa vek 30 rokov.

²⁾ Budú im pomáhať ovšem v ctihodných prácach.

³⁾ T. j. veľkonočnú slávnosť na pamiatku svojho odchodu z Egypta.

⁴⁾ Poslali posolov, lebo dľa 5. 2. nesmeli sa schádzať s inými ľuďmi.

7. a riekli im: Poškvrnili sme sa nad mŕtvym, prečo máme byť ukrátení a nemali by sme smieť obetovať obetu Pánovi vo svojom čase medzi synami izraelskými?

8. A Mojžiš im odpovedal: Dočkajte nech sa poradím, čo rozkáže Pán o vás.

9. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

10. Povedz synom izraelským: Človek, z národa vášho, ktorý sa poškvrnil nad mŕtvym alebo je na ďalekej ceste, nech slávi Fáze Pánovi.

11. Druhého mesiaca, štrnásteho dňa toho mesiaca večer: s nekvasenými chlebami a poľnými šalátami nech ho jedia.

12. a nech nenechajú nič z neho až do rána a kostí v ňom nezlámu, a nech všetky obyčaje o Fáze zachovávajú.

13. Ale keby kto bol čistý, a nebol na ceste a predsa neslávil Fáze, tá duša nech bude vyhladená zo svojho ľudu, lebo neobetoval obety Pánovi v jej čase: hriech svoj poniesie si súm.¹⁾

14. A keby pocestný a príchodzí²⁾ u vás boli, nech slávia Fáze Pánovi dľa jeho posvätných obyčajov a ustanovení. Jednaké prikázanie bude u vás tak pre príchodzieho, jako pre obyvateľa zeme.

15. Teda toho dňa, v ktorom vyzdvihnutý bol stánok,³⁾ prikryl ho oblak. Ale od večera až do rána bývalo nad stánkom na pohľad ako oheň. (2. Mojz. 40. 36.)

16. Tak to bývalo ustavične: vo dne pokrýval ho oblak a v noci ako ohnivá žiara.

17. A keď sa oblak, ktorý stánok pokrýval, zdvihol, vtedy pohli sa synovia izraelskí: a na ktorom mieste sa oblak pristavil, tam rozkladali stány.

18. Na rozkaz Pánov hýbali sa a na jeho rozkaz kľádli sa. Za všetky tie dni, dokiaľ oblak zostával nad stánkom, i oni zostali na tom mieste.

¹⁾ Nech sám zomre: a nebude môcť pokutu smŕť, na obetné zviera preniesť.

²⁾ Ktorí sa dali obrezať a s tým náboženstvom židovské prišli.

³⁾ Prvého dňa druhého roku po vyjdení z Egypta. (II. Mojz. 40. 15.)

19. A keď sa prihodilo, že za dlhý čas zostával nad ním, vtedy synovia izraelskí boli na strážach Pánových, a neľúbili sa odísť,

20. dokiaľ oblak bol nad stánkom. Na rozkaz Pánov dvíhali stánky, a na jeho rozkaz ich skladali.

21. Keď bol oblak od večera až do rána a hneď na svítaní stánok opustil, (hneď i oni) šli: a keď ten po dni a po noci odstúpil, rozoberali stánky.

22. Ale keď za dva dni, alebo za jeden mesiac alebo za dlhší čas býval nad stánkom, zostali synovia izraelskí na tom istom mieste a neľúbili sa: ale každého sa zdvihol, pohy sa vojská.

23. Na slovo Pánovo kládli sa a na jeho slovo hýbali sa; a boli na stráž Pánovej¹⁾ podľa jeho rozkazu²⁾ skrz Mojžiša.

HLAVA 10:

Upotrebenie trúb k svolávaniu ľudu; Izraeliti táhnu na púšť Fáran; povolanie Hobaba; Mojžišova modlitba.

1. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

2. Sprav si dve trúby kované zo striebra, ktorými budeš môcť svolávať obec, keď by sa malo hnúť vojsko.

3. A keď zatrúbiš na trúbach, nech sa shromaždí k tebe celá obec k dverám stánku úmluvy.

4. Keď len raz dáš zatrúbiť, nech prídu k tebe kniežatá a prední ľudu izraelského.

5. Ale keby dlhší a pretrhovaný zvuk zaznel, nech pohnú sa prví tí, ktorí ležali k východnej strane.

6. Na druhé trúbenie s takým zvukom trúby nech pohnú sa tí, ktorí ležia k poludniu, a tak nech učinia ostatní, keď zvučať budú trúby k odchodu.

¹⁾ Vždycky hotovi bývať sa dľa rozkazu Pánovho.

²⁾ Blahoslavený človek, ktorý na rozkaz Pána Boha tak bedlive pozor dával. Blahoslavený, kto slovo Božie slyší a zachováva!

7. Ale keď sa má shromaždiť ľud, nech bude zvuk trúb jednoduchý a nech neznejú trhave.

8. Synovia Áronovi, kňazi, nech trúbia tými trúbami: a bude to ustanovenie večité vo vašich pokoleniach.

9. Keď vyjdete na vojnu zo svojej zeme¹⁾ proti nepriateľom, ktorí bojujú proti vám, zvučne trúďte na tých trúbach, a bude vám to k pamäti pred Pánom, vašim Bohom, aby ste boli vytrhnutí z rúk svojich nepriateľov.

10. Keď budete mať hody, alebo sviatočné dni alebo prvý deň mesiaca, trúďte na trúbach pri zápalných obetách a pokojných obetách, aby boli vám k pamäti u vášho Boha: ja som Pán, váš Boh.

11. Druhého roku, druhého mesiaca, v dvadsiaty deň toho mesiaca zdvihol sa oblak zo stánku úmluvy.

12. Tu tiahli synovia izraelskí po svojich húfoch k púšti Sinai, a zastavil sa oblak na púšti Fáran. (2. Mojz. 19. 1.)

13. Najprv brali sa dľa rozkazu Pánovho skrz Mojžiša

14. synovia Judovi po svojich húfoch: ktorých knieža bol Nahasson, syn Aminadabov.

15. V pokolení synov Izacharových bol knieža Natanael, syn Suarov.

16. V pokolení Zabulonovom bol knieža Eliab, syn Helenov.

17. A složený bol stánok, a šli synovia Gersonovi a Merari a niesli ho.

18. A šli aj synovia Rubenovi po svojich húfoch a svojom rade, ktorých knieža bol Helisur, syn Sedeurov.

19. V pokolení synov Simeonových bol knieža Salamiel, syn Surisaddajov.

20. A v pokolení Gaadovom bol knieža Eleazaf, syn Duelov.

21. Šli aj Kaatskí, ktorí niesli svätýňu. Stánok bol tak dlho nosený, kým ne-

¹⁾ Správnejšie: Keď dostanete sa do vojny vo svojej zemi.

príšli na miesto, kde mal byť postavený.)

22. Pohli sa i synovia Efraimovi po svojich húfoch, a knieža ich vojska bol Elisama, syn Ammudov.

23. V pokolení však synov Manasseových bol kniežatom Gamaliel, syn Fadassurov.

24. A v pokolení Beniaminovom bol vodca Abida, syn Gedeonov.

25. Poslední zo všetkého vojska šli synovia Danovi po svojich húfoch, v ktorých vojsku bol kniežatom Ahiezer, syn Amnisaddaiov.

26. V pokolení synov Asserových bol kniežatom Fegiel, syn Ociranov.

27. A v pokolení synov Neftalim bol kniežatom Ahira, syn Enanov.

28. Toto je vojsko a zaťaženie synov izraelských po svojich húfoch, keď ďalej vytiahli.

29. A riekol Mojžiš Hobabovi, synovi Raguclommu, Madiančanovi, svojmu príbuznému: My sa berieme k mestu, ktoré Pán dá nám; poď s nami, aby sme ti dobre učinili: lebo Pán dobré prisľúbil Izraelovi.

30. On odpovedal: Nepôjdem s tebou, ale vrátim sa do svojej zeme, kde som sa narodil.

31. A on (Mojžiš) riekol: Neopúšťaj nás, lebo ty vieš, na ktorých miestach na púšti mali by sme postaviť stánu, a budeš nám za vodcu.¹⁾

32. A keď s nami pôjdeš, dáme ti to najlepšie z tých dobrých vecí, ktoré nám dá Pán.²⁾

33. A tak šli³⁾ od hory Pánovej cestou troch dní, a archa úmluvy Pánovej išla pred nimi,⁴⁾ za tri dni vyhľadávajúc stánom miesto.

34. A oblak Pánov bol nad nimi vo dne, keď išli.

35. A keď dvíhali archu riekaval Mojžiš: Vstaň, Pane, a nech sa rozptýchnu tvoji nepriatelia a nech utekajú pred tvou tvárou, ktorí teba nenávidia!

36. A keď ju skladali (dolu) riekol: Vráť sa.⁵⁾ Pane, ku mužstvu vojska izraelského!

HLAVA 11.

Reptanie ľudu; sťažovanie Mojžišove; sriadenie sedemdesiat starších; danie prepelce.

1. Medzitým vzkrsl medzi ľuďmi reptanie proti Bohu, jakoby si pre ne-snádu¹⁾ sťažoval. Keď to Pán počul, nahneval sa. A zapálil sa proti nim oheň Pánov a shltol zadnú časť stánov.²⁾ (I. Kor. 10, 10.)

2. A keď ľud na Mojžiša volal, Mojžiš sa modlil k Pánovi, a oheň zhasol.

3. A nazval meno toho miesta Zapálenie:³⁾ preto, že zapálil sa proti nim oheň Pánov.

4. Lebo posbhaný ľud, ktorý s nimi vyšiel, zahorel žiadostivosťou,⁴⁾ a sedel a plakal a keď sa i synovia izraelskí k nemu pripojili, riekol: kto nám dá mäsa k jedeniu? (I. Kor. 10, 7.)

5. Rozpomíname sa na ryby, ktoré

¹⁾ A Hobab s nim, čo z toho uzavierame, lebo jeho potomci medzi synami izraelskými v zemi Kananejskej bydleli.

²⁾ Oblak, ktorý nad archou býval, šiel pred ich očima.

³⁾ T. j. odpochú zase s množstvom vojska izraelského.

⁴⁾ Ktorú na obťažnej ceste znášať musel.

⁵⁾ Boh poslal na nich oheň, ktorý alebo od archy úmluvy alebo bleskom z oblaku vyhlkol.

⁶⁾ Hebr.: Thahera = požiar, pálenieštie.

⁷⁾ Tomu obecnému ľudu bolo ťažko, že na ceste nedostáva sa mu mäso zo zvierat pokojných obetí a z obetných hodov, začal háŕť po mäse egyptskom, po rybách, ktorých je v Nile boľne, a po stravných a obutných zelinách úrodnej pôdy egyptskej.

¹⁾ Hebr.: Tl, totižto Oersoniti a Meraritski, vyzdvihovali stánok dŕiev než príšli Kaatski so stánymi.

²⁾ Hebr.: Láska ku svojmu príbuznému a miera opatrnosť o svoj ľud na tomto ťažení pôškou pohla Mojžiša k tejto prosbe. Keď i oblakový stĺp ukazoval, kde sa staviť a ležať mali, mnoho záležalo na tom, aby nedostatku vody a pastvy netrpeľ a preto vodca, ktorý znal studníky a pastviská na púšti, mohol dobré služby konať Mojžišovi.

³⁾ Hebr.: A keď pôjdeš s nami a príjde to dobré, ktorým dobre učiní nám Pán, vtedy i tebe dobre učiníme.

sme v Egypte darmo jedávali: na myseľ nám prichodia uharky, dyne, por, cibula a cesnak.

6. Naša duša je zmorená, nič iného nevidia naše oči, krome tú mannu.

7. Manna však bola, jako semá koriantrové, farby jako bdellion.

(Ján 6, 31)

8. A vychádzal ľud, a zbieral ju a mlel žernovami, alebo tlkol v mažiari, varil v hrnci, a robil z nej koláče, ktoré chutily jako koláče s olejom.

9. A keď v noci rosa padala na stány,tedy padala i manna.

10. Tedy počul Mojžiš, ako plače ľud po čefadiach každý v dverí svojho stánku. A rozhnevala sa prchlivosť Pánova náramne, ale i Mojžišovi zdalo sa to byť neznesiteľným.

11. I riekol Pánovi: Prečo trápiš svojho služobníka? prečo som nenašiel milosti u teba? a prečo si položil bremeno všetkého tohoto ľudu na mňa?¹⁾

12. Či ja som počul všetok tento ľud, alebo či som ho ja splodil, že mi povedáš: Nos ich na svojich prsiach, ako nosieva dojka dieťaťko, a dones ich do zeme, pre ktorú si prisahal ich otcom?

13. Kde ja naberiem mäsa, aby som dal tak veľkému množstvu? Plačú proti mne²⁾ a hovoria: Daj nám mäsa, aby sme jedli.

14. Nemôžem ja sám niesť všetkého toho ľudu, lebo je pritažký pre mňa.

15. Ale ak sa tebe ináč vidí, prosím zabi ma, a nech najdem milosť pred tvojima očima, aby som tak mnoho zlého viac netrpel.³⁾

16. Tedy riekol Pán Mojžišovi: Shromaždi mi sedemdesiat mužov zo starších izraelských, ktorých ty poznáš, že sú starší ľudu a jeho správcovia: a

prived ich ku dverám stánku úmluvy, a káž im tam stáť s tebou.

17. A ja sostúpim a budem hovoriť s tebou: a vezmem z tvojho ducha,¹⁾ a dám im, aby s tebou niesli bremeno ľudu, a ty abys' nebol sám obťažný.

18. Aj ľudu povedz: Posväťte sa:²⁾ zajtra budete jesť mäso; lebo som počul hovoriť: Kto nám dá pokrmov z mäsa? Dobre nám bolo v Egypte. Teda dá vám Pán mäso, a budete jesť.

19. Nie len jeden deň, ani dva, alebo päť, alebo desať, ba ani dvadsať.

20. Ale za celý mesiac, až vám nosom pôjde a zhnusí sa preto, že ste zavrhli Pána, ktorý je medzi vami, a plakali ste pred ním a hovorili: Prečo sme vyšli z Egypta?

21. A riekol Mojžiš: Ľudu toho je šesť ráz stotisíc peších a ty hovoríš: Dám im jesť mäsa za celý mesiac?³⁾

22. Či sa im toľko oviec a volov nabalja, aby im dostačilo k pokrmu? Alebo, či sa im všetky ryby morské shromaždia, aby ich nasýtily?

23. Tedy odpovedal mu Pán: Nuž či ruka Pánova je nevládna? Už teraz uvidíš, či sa moja reč skutkom nesplní.

24. Prišiel teda Mojžiš a rozpovedal ľudu slová Pánove, a shromaždil sedemdesiat mužov zo starších izraelských a postavil ich okolo stánku.

25. A sostúpil Pán v oblaku a mluvil k nemu, a vzal z ducha, ktorý bol v Mojžišovi, a dal sedemdesiatim mužom. A keď odpočinul na nich ten duch, prorokovali⁴⁾ a neprestali nikdy.⁵⁾

¹⁾ Dám im také duchovné dary, ako tebe, bez toho, že by tvoje umenšné boli. (Aug.)

²⁾ Pokáním očistíte sa, lebo objaví sa vám Božia všemohúcnosť.

³⁾ Mojžiš nepochyboval o splnení sľubu, ale nepochopoval, ako sa to stane. Preto ho Boh nekarhá, keďže ho dňa 20. 10. tresce za to, čo bolo v jeho srdci skryté. (Aug.)

⁴⁾ Vo svätom oduševnení začali Boha chváliť a velebiť.

⁵⁾ T. j. v svojich oduševnených rečiach nemali konca.

¹⁾ Na mňa samého.

²⁾ Nie proti tebe.

³⁾ Hebr.: Jestli mi to urobiť chceš, zabi ma radšej, akže som našiel milosť pred tvojima očima, aby som neľadil na svoje trápenie.

26. Zostali však v stánoch dvaja mužovia, z ktorých jeden nazýval sa Eldad a druhý Medad; i nad tými spočinul ten duch: lebo i oni boli napísaní, ale nevyšli k stánku.¹⁾

27. A keď prorokovali v stánoch, pribehol jeden chlapec a oznámil (to) Mojžišovi a riekol: Eldad a Medad prorokujú v stánoch.

28. Tu hneď Jožue, syn Nuna, služobník Mojžišov a vyvolený z mnohých riekol: Môj Pane, Mojžišu, zabráň im.

29. Ale on riekol: Čo ty horlíš pre mňa? Ktože dá, aby všetok ľud prorokoval a dal im Pán svojho ducha?²⁾

30. A vrátil sa Mojžiš a starší izraelskí do stánov.

31. V tom strhol sa vietor³⁾ od Pána a zachvátil prepelice za morom, priniesol a spustil ich na stány tak ďaleko, čo by mohol za deň cesty prejsť, so všetkých strán okolo ležania, i lietali v povetrí na dva lokte vysoko nad zemou. (Za'm 77, 26, 27.)

32. Tu vstal ľud a celý ten deň a celú noc i druhý deň zbieral prepelice; kto málo, mal ich desať korov.⁴⁾ a súšili ich okolo stánov.

33. Ešte mäso bolo v ich zuboch, ani ešte neprestal taký pokrm:⁵⁾ a hľa, prechlivost Pánova zahorela proti ľudu, a bil ich ranou veľmi veľkou.⁶⁾ (Za'm 77, 30.)

34. A nazvané je to miesto: Hro-

bami žiadostivosti: lebo tu pochovali ľud, ktorý si žiadal (mäsa). Z hrobov žiadostivosti sa pohli a prišli do Hazerot, a zostali tam.

HLAVA 12.

Aron a Maria, sestra Mojžišova, reptajú proti Mojžišovi: Maria bola preto malomocnístvom trestaná; Mojžišova modlitba za ňu.

1. Tu hovorila Maria a Aron proti Mojžišovi¹⁾ pre jeho manželku Etiopku.

2. A riekli: Či len skrze Mojžiša mluvil Pán? Či nemluvil podobne i nám? Keď to počul Pán²⁾

3. (lebo Mojžiš bol muž najtichší³⁾) zo všetkých ľudí, ktorí bydlili na zemi),

4. hneď riekol jemu a Aronovi i Marii: Vyjdite len vy traja k stánku úmluvy. A keď vyšli,

5. sostúpil Pán v oblakovom stĺpe a stál pri dverách stánku, a zavolał Arona a Mariu. Keď vyšli,

6. riekol im: Slyšte moje reči: Ak bude niekto z vás prorokom Pánovým, vo vídení ukážem sa mu, alebo vo sne hovorím budem s ním.

7. Ale nie je taký môj služobník Mojžiš, ktorý je v celom mojom dome najvernejší:⁴⁾

8. lebo zoči-voči hovorím mu: a zjavne, a nie v hádankách a podobenstvách

¹⁾ Eldad a Medad neboli tuším Mojžišovi náklonní, preto neprišli do zhromaždenia. Ale dostalo sa im za to zahanbenia: proti svojej vôli skúsili na sebe, v akej vážnosti je Mojžiš, služobník Boží u Pána, keď tých, ktorých Mojžiš vyvolil, za jeho pomocníkov uznal a pre ich úrad darom prorokovania opatril.

²⁾ Prečo im to závidíš, pre mňa? Ó, keby všetok ten ľud ducha Božieho mal a tým dobrým duchom vedený chválil a veeblil Boha!

³⁾ Juhovýchodný.

⁴⁾ Tu sa kor nebere za mieru asi 364 litrov, ale ponevác ľud nalapané prepelice len tak od oka, nie mierou, meral, v širšom smysle sa „kopu“, „hřbu“, ako to slovo „kor“ i pôvodne znamená.

⁵⁾ Ešte ani ten vo verši 20. spomenutý mesiac nepominul.

⁶⁾ Boh dopustil na nich mor, tak že ich mnoho pomrelo.

¹⁾ Aron a Maria nevedeli odporovať Maritvosti a závidi. Maria, ktorá sa (II. Mojz. 15, 20.) nazýva prorokynou, a Aron hlavný kňaz, ktorému boli sverené učenie a pravda (urim a thumim, II. Mojz. 28, 30.), snáď čítli ujmu svojej prednosti v tom, že na prosbu Mojžišovu bolo teraz 70 starších vyvolených za prorokov Božích. Ale pohoršovali sa (snáď len zdanlivo) i na Sefore, kušitskej (madiansko-arabskej) manželke Mojžišovej.

²⁾ Boh pre česť svojho služobníka sám sa ho zastane.

³⁾ Dľa iných: najskľúčenejší, t. j. od zlaťu, ktorého sa mu od jeho najbližšej rodiny dostalo; ale on sa neponosuje.

⁴⁾ Mojžiš dostal od Pána svedectvo, že ponevác jemu je sverená najvyššia správa celého domu Pánovho, t. j. vyvoleného ľudu, dôvernejšie obcuje s Bohom než ostatní proroci v Izraeli. Týmto zjavuje sa Boh len skrze vnútorné osvieštenie, vo vídeniach a snoch; kdežto s Mojžišom hovorí sa zoči-voči. Tak dokonale a bezpro-

vidí Pána. Prečo ste sa teda nebáli utríhať inému služobníkovi, Mojžišovi?

9. A rozhnieval sa na nich a odišiel.

10. Odstúpil i oblak, ktorý bol nad stánkom; a hľa, Maria ukázala sa biela od malomocenstva, jako sňah. A keď Áron pozrel na ňu a videl¹⁾ ju obsypanú malomocenstvom,

11. riekol Mojžišovi: Prosim, môj pane, neskladaj na nás ten hriech,²⁾ ktorého sme sa bláznive dopustili.

12. Aby táto nebola jako mŕtva a jako nedochôdca,³⁾ ktoré sa preč odhadzuje zo života svojej matky: hľa, už polovica jej tela je zkažená malomocenstvom.

13. I volal Mojžiš k Pánovi a riekol: Bože, prosím, uzdrav ju!

14. Odpovedal mu Pán: Keby jej bol otec do tváři napľul, či by nemusela aspoň za sedem dní horieť od hanby? Preto nech bude za sedem dní vylúčená von zo stánov, a potom ju zase zavolajte.

15. Tedy vytvorená bola Maria zo stánov za sedem dní: a ľud sa nehnul s toho miesta, dokiaľ nazpät nezavolali Mariu.

HLAVA 13.

Vyslane dvanásť kniežat do zeme Kanán; ich návrat: skormútenie ľudu.

1. Potom bral sa ľud z Hazerot a složil sa na púšti Fáran.

2. A tam Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

stredne ako Mojžišovi, ukazujú sa Boh žiadnemu prorokovi. Bolo sice i videnie Mojžišovo nečokaná (II. Mojž. 33, 18—23.); ale on bol nevidel podstaty Božej, videl Boha v podobe ľudskej, keďto Maria a Áron vidia ho jako v obrazoch.

¹⁾ Árona Pán nepotreboval, lebo bol menej vinný, a aby v ňom nebolo zahanbené všetko kňazstvo (Theodore). Ale keď Áron videl malomocenstvo, o ktorom mu prijde súdiť, uznal, že i on zloží.

²⁾ T. i. pokutu za hriech.

³⁾ Hebr.: Nech nie je táto ako mŕtvy plod, ktorý keď vychádza zo života svojej matky, polovica jeho tela zkaženého býva.

3. Pošli mužov, ktorí by vyzkúmali zem Kananejskú, ktorú chcem dať synom izraelským, po jednom kniežati z každého pokolenia.

4. Mojžiš učinil, čo Pán prikázal, a poslal mužov z púšti Fáran; tieto sú ich mená:

5. Z pokolenia Ruben Sanua, syn Zecharov.

6. Z pokolenia Simeona Safat, syn Hurov.

7. Z pokolenia Júda Kaleb, syn Je-ionov.

8. Z pokolenia Izachara Igal, syn Jozefov.

9. Z pokolenia Efraima Ozeáš, syn Nuna.

10. Z pokolenia Beniamina Falti, syn Rafu.

11. Z pokolenia Zabulona Geddiel, syn Sodja.

12. Z pokolenia Jozefa, z rodu Manassesza Gaddi, syn Susi.

13. Z pokolenia Dana Ammiel, syn Gemalov.

14. Z pokolenia Assera Sthur, syn Michaelov.

15. Z pokolenia Neftalina Nahabi, syn Vapsia.

16. Z pokolenia Gaada Guel, syn Machov.

17. Tieto sú mená mužov, ktorých poslal Mojžiš k vyzkúmaniu zeme: a prezval Ozeáša, syna Nuna: Jozue.¹⁾

18. Tedy poslal ich Mojžiš, aby vyzkúmali zem Kananejskú, a riekol im: Idte poľudňajúcou stranou. A keď prídete na hory,

19. vyzkúmajte zem, aká je: a ľud, ktorý býva v nej, či je silný alebo slabý, či ich je málo, či mnoho.

¹⁾ Meno to znamená. Boh je vysvoboditeľ. Promena mena znamená, že Ozeáš stojí pod zvláštnou ochranou Božou a Mojžišovou a že sa mu od Boha zvláštnej prednosti dostalo. Ako je vodcom vyzkúmačov, tak má byť i vodcom ľudu do zeme prisľúbennej. Jozue je i dľa svojho mena i dľa svojho skutku predobrazom Ježiša Krista.

20. A tá zem či je dobrá a či zlá: jaké sú mestá, múrami ohradené a či bez múrov.

21. Pôda či je mastná, či planá, či má stromovie, či je bez stromov. Vznúžte sa, a prineste nám z ovocia tej zeme. A bol to práve čas, keď sa už včasně hrozno jest mohlo.¹⁾

22. Teda vyšli a vyskúmali zem od púšti Siur²⁾ až po Rohob,³⁾ kade sa ide do Eniat.

23. A šli k poludniu a prišli do Hebronu, kde boli Achimau a Sisai a Tolmai, synovia Enakovi.⁴⁾ lebo Hebron o sedem rokov prv bolo postavené než Tanis; mesto egyptské. (Joz. 15, 14)

24. A keď prišli až k Potoku hrozna,⁵⁾ tu odrezali ratolesť s jej hroznom, ktorú niesli dvaja mužovia na žrdi.⁶⁾ Aj z granátových jablk a z figov toho miesta priniesli,

25. ktoré nazvané bolo Neheleskol, to jest potok hrozna, preto, že synovia izraelskí odtiaľ hrozno niesli.

26. A navrátili sa vyskumači zeme po štyridsiatich dňoch, keď celý kraj pochodili.

27. A prišli k Mojžišovi a Aronovi i k všetkému shromaždeniu synov izraelských na púšti Fáran, ktorá je v Kádes. A vyrozprávali im a všetkému množstvu, a ukázali ovocie tej zeme.

28. A vyprávajúc riekli: Prišiel sme do zeme, do ktorej ste nás poslali, ktorá v pravde mliekom a mädom tečie, jako sa to i z tohto ovocia poznáť môže.

29. Ale obyvatelov má veľmi silných, mestá veľikánske a ohradené. I potomkov Enakových videli sme tam.

30. Amalek býva na poľudní, Hetej-

ský a Jebuzejský a Amorrejský vo vrchoch; a Kananejský bydlí pri mori a okolo rieky Jordána.

31. Medzitým Haleb krotil reptanie ľudu, ktoré povstalo proti Mojžišovi, a riekol: Poďme a zmocníme sa zeme, lebo ju budeme inčej ohrádzať.

32. Ale im, ktorí s ním boli, hovorili: Proti tomu ľudu my nijak nebudeme môcť vystúpiť, lebo je od nás silnejší.

33. A zharili zem, ktorú vyskúmali, pred synami izraelskými a riekli: Zem, ktorú sme pochodili, požiera svojich obyvateľov:⁷⁾ ľud, ktorý sme videli, je veľmi vysokej postavy.

34. Videli sme tam akési čudá, synov Enakových z pokolenia obrov; my zdáli sme sa proti nim ako kobylky.⁸⁾

HLAVA 14.

Plač reptajúceho ľudu; modlitba Mojžišova; pokuta Božia na reptáčov.

1. Tedy kričal všetok ten ľud a plakal tú noc.

2. a reptali proti Mojžišovi a Aronovi všetci synovia izraelskí a riekli:

3. Ó, keby sme len boli zomreli v Egypte, a bodaj by sme na tejto veľkej púšti zahynuli, a neviedol nás Pán do tej zeme,⁹⁾ aby sme nepadli od meča a ženy i naše dievky nebolý zajaté a odvedené. Či nie je lepšie vrátiť sa do Egypta?

4. A riekol jeden druhému: Ustanovíme si vodcu a vrátme sa do Egypta.

5. Keď to počul Mojžiš a Aron, padli na svoje tváre na zem pred celým množstvom synov izraelských.

6. Ale Jozue, syn Nuna a Kaleb, syn Jefonov, ktorí tiež vyskúmali zem, roztrhli svoje rúcha.¹⁰⁾

¹⁾ Prvé hrozno oberali v auguste.

²⁾ Toto mala byť poludnia hranica prítúbej zeme.

³⁾ T. j. od južných hraníc až k severným.

⁴⁾ Pokolenia obrov (v. 34.).

⁵⁾ Lepšie: do údolia Ekol, údolia hrozna.

⁶⁾ Aby hrozno bez porušenia do stánov priniesli.

⁷⁾ Ustavičnými vojnami a rozbrojami.

⁸⁾ Hebrejská osnova dodáva: A takí sme sa aj im zdáli.

⁹⁾ Čo si žiadajú, stane sa im na trest.

¹⁰⁾ Na znamenie zármutka nad reptaním ľudu.

7. A hovorili všetkému množstvu synov izraelských: Zem, ktorú sme pochodili, je veľmi dobrá.

8. Ak nám Pán bude milostivý, uvedie nás do nej a dá nám zem, ktorá tečie mliekom a medom.

9. Nepozdvihujte sa proti Pánovi: ani ľudu tej zeme sa nebojte, lebo jako chlieb, tak ich môžeme zjesť;¹⁾ odišla od nich všetka ochrana: Pán je s nami, nebojte sa!

10. A jako kričalo všetko množstvo a chcelo ich kamením uhádzať, ukázala sa sláva Pánova nad stánkom úmluvy všetkým synom izraelským.

11. A Pán riekol Mojžišovi: Dokiaľ mi bude utŕhať tento ľud? Dokiaľ ešte nebudú mi veriť pri všetkých mojich záznakoch, ktoré som činil pred ním?

12. Preto raním ich morom a zničím: ale teba učiním kniežatom nad národom veľkým a silnejším ako je tento.

13. A riekol Mojžiš Pánovi: Keď tu počujú Egypťania, z ktorých prostriedku si vyviedol tento ľud,

14. a obyvatelia tejto zeme, ktorí slýchali, že ty, Pane, si medzi týmito ľuďmi a že sa zoči-voči dávaš vidieť, a že ich tvoj oblak chráni a že v oblakovom stĺpe chodíš pred ním vo dne a v ohnivom stĺpe v noci:

15. Že si zabil tak veľké množstvo ako jedného človeka, tí povedia:

16. Nemohol doviesť ľud do zeme, ktorú im prisahou prisľúbil: preto ich pobil na púšti.

17. Nech teda bude zvelebená sila Pánova, jako si prisahal, a riekol:

18. Pán je dlhočakajúci a veľký v milosrdenstve, ktorý odníma nepravosť a hriechy a nikoho nenecháva bez trestu, ktorý navštevuje²⁾ hriechy ot-

cov na synoch do tretieho i štvrtého pokolenia. (Zalm 102, 8; 11. Mojž. 20, 5.)

19. Odpusť, prosím, hriech toho ľudu podľa veľkého svojho milosrdenstva (tak), ako si bol milostivý vychádzajúcim z Egypta až na toto miesto.

20. A Pán riekol: Odpustil som podľa tvojho slova.

21. (Ako že) živý som ja: a sláva Pánova naplní celú zem.

22. Ale všetci tí ľudia, ktorí videli moju velebnosť a zázraky, ktoré som činil v Egypte a na púšti a pokúšali ma už desať ráz¹⁾ a neposlúchali môjho hlasu,

23. neuvidia tej zeme, ktorú som prisahou sľúbil ich otcovi, a ani jeden z nich, ktorí mi utŕhali, jej neuzre.

24. Svojho slúžobníka, Kaleba, ktorý súcíného ducha plný, nasledoval ma, voviedim do tej zeme, ktorú pochodil, a jeho semeno bude ňou vládnuť. (Joz. 14, 6.)

25. Poneváž Amalekíti a Kananejčania bývajú²⁾ v tom údolí: preto zajtra pohnite sa s vojskom a vráťte sa na púšť cestou k Červenému moru.

26. A Pán hovoril Mojžišovi a Áronovi a riekol:

27. Dokiaľže tento zlý ľud repce proti mne? Počul som náreky synov izraelských.

28. Teda povedz im: Živý som ja, hovorí Pán: Ako ste hovorili, aby som počul, tak vám urobím.

29. Na tej púšti budú ležať vaše mŕtve telá. Všetci, ktorí ste sčítaní od dvadsiateho roku a vyše a ktorí ste reptali proti mne, (Zalm 105, 26.)

30. nevojdete do zeme, nad ktorou som zdvihol svoju ruku,³⁾ že vás osadím v nej, krem Kaleba, syna Jefonovho a Jozua, syna Nuna. (V. Mojž. 1, 35.)

¹⁾ Hebr.: Sú ako náš chlieb.

²⁾ Súdy Božie sú vždy spravodlivé (Múdr. 12, 15.): často dopáňa Boh, aby sa hriechy otcov stávaly a viditeľne nezakročuje, ale čaká pri deťoch. Či sa odvráti od zlých čiest svojich otcov. Ale keď ani deti nepopúšťajú, navštevuje synov a vnukov pre ich nepravosť.

v ktorých stali sa takými, jakí ich otcovia boli. Dlho trpí jeho milosrdenstvo, ale naposledy objaví sa jeho spravodlivosť. (Theodoret.)

¹⁾ Už často.

²⁾ Snáď správnejšie: Cíhajú, strieknu (H. Weisz.)

³⁾ O ktorej som prisahal.

31. Ale vaše dietky, o ktorých ste hovorili, že budú na lúpež nepriateľom, vovediem: aby videli tú zem, ktorá sa vám nefúbila.

32. Vaše mŕtve telá budú ležať na púšti.

33. Vaši synovia túlať sa budú na púšti za štyridsať rokov, a ponесú vaše smilstvo,¹⁾ dokiaľ nevyhynú mŕtve telá otcov na púšti.

34. Vedľa počtu štyridsať dní, za ktoré ste vyskúmali zem: rok za deň počítaný bude. A za štyridsať rokov budú sa vám odplácať vaše neprávosti a zkusíte moju pomstu.

35. Lebo jako som povedal, tak vykonám všetkému tomu zlému ľudu, ktorý sa pozdvihol proti mne: na tejto púšti zahynie a zomrie.

36. A tak všetci tí mužovia, ktorých Mojžiš ku preskúmaniu zeme vyslal, a ktorí po svojom navrátení všetok ten ľud k reptaniu proti nemu privedli, utŕhajúť zemi, že je vraj zlá,

(Kor. 10, 10; Jud. 5.)

37. zomreli a porazení boli²⁾ pred obličajom Pánovým.

38. Jozue však, syn Nuna a Káleb, syn Jeíonov, zostali živí zo všetkých tých, ktorí vyšli vyskúmať zem.

39. A Mojžiš hovoril všetky tie slová všetkým synom izraelským, a ľud sa veľmi stránil.

40. A hľa, časně ráno vstali a vyšli na vrch hory a riekli: My hotoví sme ísť k miestu, o ktorom hovoril Pán, lebo sme zhrešili.

41. Riekol im Mojžiš: Prečo prestupujete slovo Pánovo? To vám na dobré nevýjde.³⁾

42. Neidte hore: lebo Pán nie je s va-

mi: aby ste nepadli pred vašimi nepriateľmi. (V. Mojž. 1, 42.)

43. Amalek a Kananejčan sú pred vami, padnete od ich meča; preto že ste nechceli poslúchať Pána, ani Pán nebude s vami.

44. Ale oni zaslepení vyšli predsa na vrch hory. Avšak Archa svedectva Pánovho a Mojžiš nevychádzali zo stánov.

45. Tu išiel Amalek a Kananejčan, ktorí na tej hore bývali: a bili ich a porážali ich a prenasledovali ich až do Horma.¹⁾

HLAVA 15.

Zákony o obetiach: o hriechu, páchanom v nevedomosti a z pýchy; ukameňovanie pre zrušenie soboty; strapce na vrchom ráču.

1. Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

2. Hovor synom izraelským a povedz im: Keď vojdete do zeme vášho bývania, ktorú vám ja dám,

3. a budete clíciť obetovať obetu Pánovi zápalnú, alebo pokojnú,²⁾ sľuhy plniac, alebo dobrovoľne obetujúce dary, alebo pri vašich slávnostiach zapalujúce ľubeznú vôňu Pánovi z volov alebo z oviec:

4. nech každý, kto bude obetovať obetu, obetuje i suchú obetu z múky, desiatu časť efy, zapravenú olejom, ktorého bude štvrtý diel (miery) hin:³⁾

5. I vína na mokrú obetu v tej istej miere nech dá k zápalnej obeti alebo k obeti pokojnej. Ku každému baránkovi

6. a baranovi bude suchá obeť z dvoch desiatin bielej múky, ktorá má byť zapravená olejom, tretinou (miery) hin.

7. Aj vína na mokrú obetu tretiu časť tej miery nech obetuje na ľubeznú vôňu Pánovi.

¹⁾ T. j. vašu nevernosť, odpadnutie od Boha.

²⁾ Náhlou smrťou.

³⁾ To sa vám nepodari. Predtým báli sa po-hnúť k tomu miestu: teraz, keď im Boh inú cestu prikázal, aby sa totiž opačným smerom brali, schytili by sa do Kanán. Zhrešili neposlušnosťou.

¹⁾ Horma: toto miesto sa len neskoršie tak nazvalo (21. 3.); predtým menovalo sa Sephath (Sud. 1. 17.). dnešné sborenisko Sebasta, asi 40 kilometrov severne od 'Ain Odeis (Kades).

²⁾ Obetu krvavú.

³⁾ Srovnať II. Mojž. 29. 40.

8. Ale keď voľa obetovať budeš na zápalnú obeť, alebo na inú obeť na splnenie sľubu alebo na pokojnú obeť,

9. s každým volom daj tri desatiny múky zaprávanej olejom, ktorého bude pol hinu.

10. A vína k mokrej obete v tej istej miere na obeť najchutnejšej vône Pánovi.

11. Tak urob

12. s každým volom a baranom a baránkom, a kozľatom.¹⁾

13. Tak domáci, ako pociestni

14. nech rovnakým poriadkom obetujú obety.

15. Jednaké prikázanie a právo nech bude tak pre vás, ako pre príchodzích zeme.

16. Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

17. Hovor synom izraelským a povedz im:

18. Keď prídete do zeme, ktorú vám dám,

19. a budete jesť z chleba toho kraja, oddelte prvotiny Pánovi²⁾

20. z vašich pokrmov. Ako z humna oddelujete prvotiny,

21. tak i z pokrmov dajte prvotiny Pánovi.³⁾

22. Ak by ste z nevedomosti opustili niečo z tých vecí, o ktorých mluvil Pán Mojžišovi,

23. a skrze neho prikázal vám od toho dňa, ktorého začal prikazovať a ďalej,

24. a obec zapomnela by to činiť: nech obetuje teľa zo stáda na zápalnú obeť k najchutnejšej vôni Pánovi a pri tom suchú i mokrú obeť, jako to po-

sväté obvyčajne požadujú a capa za hriech.

25. A kňaz nech sa modlí za celú obec synov izraelských: a odpustí sa im preto, že nehrešili z úmyslu; avšak predsa nech obetujú zápal Pánovi za seba, a za hriech i za svoj omyl:

26. a odpustí sa celému ľudu synov izraelských, aj príchodzím, ktorí sa združujú medzi nimi, lebo je to vína všetkého ľudu z nevedomosti.

27. Keď však jeden človek nevedome zhrešil, nech obetuje ročnú kozu za svoj hriech.

28. A kňaz nech odprosuje za neho, lebo nevedome zhrešil pred Pánom, i vyprosí mu odpustenie, a bude mu odpustené.

29. Pre domácich tak, ako pre príchodzích, pre všetkých nech platí jeden zákon, ktorí zhrešili z nevedomosti.

30. Ale človek, ktorý by z pýchy niečo spáchal, tak mešťan⁴⁾ ako príchodzil (preto že povstal proti Pánovi) nech vyhynie zo svojho ľudu:

31. lebo slovom Pánovým pohrdol a jeho prikázanie za nič nemal; preto nech bude vyhladený a poniesť svoju nepravosť.⁵⁾

32. Tu sa stalo, že keď synovia izraelskí boli na púšti a našli človeka, ktorý sbieral drevo v deň sobotný,

33. priviedli ho k Mojžišovi a Aroňovi a k celej obci.

34. Títo ho zatvorili do žalára, nevediac, čo by si s ním mali počať.

35. A Pán riekol Mojžišovi: Tento človek nech smrťou umre; celá obec nech ho ukameňuje za stánami.

36. A keď ho von vyviedli, zahádzali ho kamením, až umrel, ako Pán prikázal.

37. A Pán riekol Mojžišovi:

38. Hovor synom izraelským a po-

¹⁾ Vn Vulgaty chýba jeden verš: Podľa toho, jak mnoho obetovať budete, tak sa zachováte pri každom z nich.

²⁾ Hebr.: Obetujte obeť hore pozdvihnutia Pánovi.

³⁾ Hebr. v. 20—21.: Z prvotín vášho cesta obetujte kôlce na obeť hore pozdvihnutia: tak ako obeť z humna ju obetujete. Z prvotín vášho cesta dajte Pánovi obeť horepozdvihnutia v v. i potomci váš.

⁴⁾ T. j. domá zrodený.

⁵⁾ Hebr.: A jeho nepravosť zostane na ňom — nebudie môcť hladnou obetou sa vykúpiť. (Ang.)

vedz im, aby si spravili strapce po krá-
joch plášťov a dali na ne modré šnúry:

(Matúš 23, 5.)

39. Keď ich vidia, nech sa rozpamätajú na všetky prikázania Pánove, aby nenasledovali svoje myšlienky a oči skrze rozličné smúlniace veci.¹⁾

40. ale radšej pamätajú na prikázania Pánove, ich činili a boli svätí svojmu Bohu.

41. Ja som Pán, váš Boh, ktorý som vás vyviedol zo zeme egyptskej, aby som vám bol za Boha.

HLAVA 16.

Kóre, Dáton a Abiron vzbúrili sa proti Mojžišovi: za to ich Boh tresce; oheň požiera reptajúci ľud.

1. Ale, hľa, Kóre, syn Izara, syna Kaata, syna Levi, a Dáton a Abiron,²⁾ synovia Eliabovi, aj Hon, syn Feletov, zo synov Rubenových,

2. povstali proti Mojžišovi, aj s inými dvestopäťdesiatimi zo synov Izraelských, znamenitými mužmi z obce, ktorí po mene povolávaní boli do rady.

3. A keď sa proti Mojžišovi a Áronovi postavili, riekli: Nech je už toho dosť, lebo všetko toto množstvo pozostáva zo svätých,³⁾ a medzi nimi je Pán: Prečo sa vyzdvihujete nad ľudom Pánovým? (I. Kor. 10, 10.)

4. Keď to Mojžiš počul, padol na svoju tvár

5. a riekol ku Kóremu a všetkej jeho rote: Ráno — hovorí — oznámi Pán,

¹⁾ T. j. rozličným spôsobom myšlienkami a pochádzajúc nevernými Bohu.

²⁾ Kóre, deviat, povstal so svojím prívržerstvom proti tomu Božiemu ustanoveniu, aby kňazstvo len Áronovi a jeho mužským potomkom prislúchalo: on chcel, aby nebolo rozdielu medzi áronskými kňazmi a ostatnými príslušníkmi pokolenia Levitov, a žiadal kňazské práva pre seba i pre svojich prívržencov. Dáton a Abiron vzbúrili sa i proti tomu, že Mojžiš vedie ľud: nechceli ho ďalej uznávať za vodcu ľudu, ktorého poslal Boh.

³⁾ Teda nespochybne si vďaka svätosti: budú s tým spokojní, že ste ľuďmi rovní

ktorí patria k nemu, a svätých¹⁾ pripojí k sebe: a ktorých vyvolí, priblížia sa k nemu.

6. Preto učíte toto: Každý nech si vezme svoju kaditeľnicu,²⁾ ty, Kóre, a všetka tvoja rota:

7. a naberte zajtra do nich ohňa, položte naň kadidlo pred Pánom: a koho vyvolí, ten bude svätý:³⁾ veľmi sa vyzdvihujete, synovia Lévi.

8. A zase riekol ku Kóremu: Očujte, synovia Lévi:

9. Či vám je to málo, že vás Pán izraelský oddelil od všetkého ľudu a pripojil sebe, aby ste vykonávali jeho službu v stánku a stáli pred všetkým ľudom a slúžili mu?

10. Či preto kázal k sebe pristúpiť tebe a všetkým tvojim bratom, synom Léviho, aby ste aj kňazstvo osobovali?

11. A všetka tvoja rota aby povstala proti Pánovi? Alebo čo je Áron, že reptete proti nemu?

12. Tedy povstal Mojžiš, aby zavolali Dátóna a Abirona, synov Eliabových. Ti odpovedali: Nepôjdeme.

13. Či ti je to málo, že si nás vyviedol zo zeme, ktorá mliekom a medom tiekla, aby si nás zmoril na púšti; či ešte chceš i panovať nad nami?

14. Veru, ty si nás doviedol do zeme, ktorá tečie potokami mlieka a medu, a dal si nám do majetku role a vinice:⁴⁾ či nám aj oči chceš vylúpiť?⁵⁾ Nepôjdeme.

15. Tedy rozhneval sa Mojžiš veľmi a riekol Pánovi: Neshliadni na ich obe-

¹⁾ Kňazov, sv. Pavel vzťahuje sa na toto miesto 2. Tim. 2, 19.

²⁾ Leviti, ku ktorým patrili Kóre nemali kaditeľnice: lebo len kňazi smeli vo svätyni kaditi. Ale vzbúriť tieto zaopatril si ich, aby po složení Árona a jeho synov s kňazstva sami mohli kaditi.

³⁾ Bude mať kňazské práva.

⁴⁾ To sú slová ústpačné a z posmechu povedané.

⁵⁾ Smysel: Či myslíš, že i nás a tých mužov, ktorí sú s nami, môžeš oslepiť, aby sme si do srdca nevideli, že si sa len zo ctižiadosti za panovníka nad ľudom vystavil a ho blýskavými úfukami omámal?

ty: ¹⁾ ty vieš, že som ani osliatko nevzal²⁾ od nich, ani nikomu zlé neučinil.

16. I riekol ku Kóre: Ty a všetka tvoja rota postavte sa zajtra osobitne pred Pánom, a Áron tiež o sebe,

17. každý nech vezme svoju kaditeľnicu a dá do nej kadidlo a obetuje Pánovi dvesto päťdesiat kaditeľníc: Aj Áron nech drží svoju kaditeľnicu.

18. Keď to učinili, a keď Mojžiš a Áron tu stáli,

19. a tí shromaždili proti nim všetku obec k dverám stánku, ukázala sa všetkým sláva Pánova.

20. A Pán hovoril Mojžišovi a Áronovi a riekol:

21. Oddeďte sa z prostriedku tejto roty, nech ich náhle znivočím.

22. Tí padli na zem na svoje tváre a riekli: Ó, najsilnejší Bože duchov všelikého tela,³⁾ či keď jeden zhrešil, proti všetkým bude tvoj hnev zúriť?⁴⁾

23. A Pán riekne Mojžišovi:

24. Rozkáž všetkému ľudu, nech odstúpi od stánov Kóre, Dátóna a Abirona.

25. A Mojžiš vstal a šiel k Dátónovi a Abironovi: a šli za nim starší z Izraela.

26. A riekol zástupu: odstúpte od stánov bezbožných ľudí, a netýkajte sa ničoho, čo je ich, aby ste sa do ich hriechov nezaplietli.⁵⁾

27. A keď vôkol od ich stánov odstúpili, vyšiel Dátón a Abiron a stáli vo dverách svojich stánov so svojimi ženami a dieťkami a so všetkou čeliadkou.

28. A Mojžiš riekol: Po tomto poznáte, že ma Pán poslal, aby som činil všetko to, čo vidíte a že nič z vlastného srdca.⁶⁾

29. Ak títo obyčajnou smrťou, ako všetci ľudia, zomrú a navštívi ich rana,

¹⁾ Vzdáva sa nádeje v ich obrátenie.

²⁾ Nikdy som nehľadal svojho zisku. nikdy svojej cti.

³⁾ Bože, ktorý si pán života i smrti všetkých ľudí.

⁴⁾ Pre 250 proti 660.000?

⁵⁾ A spolu s nimi trestaní neboli.

⁶⁾ Z mojej vôle, po svojej hlave.

jakou aj iní navštívení bývajú,¹⁾ neposlal ma Pán.

30. Ale ak Pánovú vec učiní, že zem otvorí svoje ústa a zhltnie ich a všetko, čo im prináleží a sostúpia za živa do pekla, tedy poznáte, že sa Pánovi rúhali.

31. A v tom okamžení jako dohovorel, rozpukla sa zem pod ich nohami: (Zalm 105, 17, 18.)

32. a otvorila svoje ústa a shtla ich so stánkami a so všetkým ich majetkom.

33. A sostúpili za živa do pekla, a prikryla ich zem, a zahynuli z prostriedku množstva.

34. Ale všetok Izrael, ktorý stál okolo (nich), utekal na krik hynúcich a riekol: Aby snád aj nás nepohltila zem!

35. Ale oheň vyšiel od Pána a zabil tých dvestopäťdesiat mužov, ktorí zápal obetovali.

36. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

37. Rozkáž Eleazarovi, synovi Áronovmu, kňazovi, nech posbiera kadetnice, ktoré ležia v ohni, a oheň sem a tam roztrúsi: lebo sú posvätené²⁾

38. v smrti hriešnikov: a nech ich rozkuje na plechy a obloží nimi oltár, preto, že v nich obetovaný bol zápal Pánovi, a preto posvätené sú, aby synovia izraelskí hľadeli na ne jako na znamenie a pamiatku.

39. Teda sobral Eleazar, kňaz, medené kaditeľnice, v ktorých obetovali tí, ktorých oheň zhltol, a rozkovali ich na plechy a obložili nimi oltár:

40. aby potom synovia izraelskí mali, čím by napomenutí boli, aby nepristupoval žiaden cudzí a kto nie je zo semena Áronovho, k obetovaniu zápalu Pánovi, by netrpel tak, ako trpel Kóre a všetka jeho rota, jako mluvil Pán Mojžišovi.

41. Ale druhého dňa reptal všetok

¹⁾ T. i. sídu obyčajnou smrťou zo sveta.

²⁾ Trestom Božím a iste i tým, že v nich kadidlo obetované bolo Bohu, ačkoľvek od hriešnikov.

ľud synov izraelských proti Mojžišovi a Áronovi a riekol: Vy ste ľud Pánov usmrtili.¹⁾

42. A keď vzbura povstala a rozbroj sa vzrámal,

43. Mojžiš a Áron utiekli do stánku úmluvy. A keď doňho vošli, prikryl ho oblak a ukázala sa sláva Pánova.

44. A Pán riekol Mojžišovi:

45. Vyjdite z prostriedku toho ľudu, aj tých teraz zmárnim. A keď ležali²⁾ na zemi,

46. riekol Mojžiš Áronovi: Vezmi kaditeľnicu a naber do nej ohňa s oltára, polož naň kadidlo a bež rýchlo k ľudu, aby si sa modlil za nich;³⁾ lebo už vyšiel hnev od Pána a rana⁴⁾ zúri. (Mudr. 18, 21.)

47. Keď to Áron učinil a bežal do prostred ľudu, v ktorom oheň už pustošil, obetoval kadidlo.

48. A stojac medzi mŕtvymi a živými, odprosaval za ľud, a rana prestala.⁵⁾

49. Ale tých, ktorí boli pobití, bolo štrnásťtisíc a sedemsto, okrem tých, ktorí v povstaní Kóre zahynuli.

50. A Áron navrátil sa k Mojžišovi k dverám stánku úmluvy, keď prestalo to mretie.

HLAVA 17.

Prút Áronov vykvitol.

1. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

2. Hovor synom izraelským a vezmi od nich po jednom prúte z každého pokolenia od všetkých kniežat pokolení, dvanásť prútov, a každého⁶⁾ meno napísať na jeho prút.

3. Ale meno Áronovo nech bude na

¹⁾ Izraeliti iste mysleli, že Mojžiš svolal tento trest od Boha, aby svoje a Áronovo panstvo upevnil.

²⁾ T. j. tvárou na zem padnutí sa modlili.

³⁾ T. j. aby si smierli ľud.

⁴⁾ Pokuta smrti.

⁵⁾ Že nie kadidlu samému, ale prímluve Áronovej, ktorou jako hlavný kňaz o smierenie prosil, treba pripísať účinnosť zastavenia moru — to jasne hovorí kniha Mudrostí 18, 21—25. Tu je Áron ako prostredník pre ľud od Boha ustanovený predobrazom Kristovým.

⁶⁾ Kniežata.

prúte¹⁾ pokolenia Levi, a jeden prút nech osebe všetky čelade (pokolenia) obsahuje.

4. A polož ich v stánku úmluvy pred svedectvo, kde sa budem shovárať s tebou.²⁾

5. Koho z nich vyvolím, toho prút vypučí, a tak odvrátim od seba žaloby synov izraelských, ktorí repcú proti vám.

6. A Mojžiš hovoril synom Izraelským: a dali mu všetky kniežatá prúty, po jednom za každé pokolenie: a bolo dvanásť prútov bez prúta Áronovho.

7. A Mojžiš položil ich v stánku svedectva pred Pánom.

8. Keď na druhý deň zase prišiel, našiel, že prút Áronov z domu Levi vypučal a z plných pukov vyšly kvety, z ktorých, keď sa listie rozšírilo, vyvinuly sa mandle.

9. I vyniesol Mojžiš všetky prúty od tvári Pánovej k všetkým synom izraelským: a videli ich a každý vzal svoj prút.

10. A Pán riekol Mojžišovi: Zanes zase prút Áronov do stánku svedectva, aby sa tam zachovával na znamenie odbojných synov izraelských, a nech prestanú ich žaloby na mňa, aby nezomreli.

11. A Mojžiš učinil, ako mu Pán prikázal.

12. Ale synovia izraelskí riekli Mojžišovi: Hľa, ztratení sme, všetci zahynieme.

13. Kto pristupuje k stánku Pánovmu, umiera; či všetci až do posledného zahynúť máme?³⁾

HLAVA 18.

O povinnostiach a zaopatrení Levitov.

1. A Pán riekol Áronovi: Ty a tvoji synovia a dom tvojho otca s tebou poniesiete neprávost svätyně: a ty i tvoji

¹⁾ Napísané na prúte pokolenia Levi, čím sa dokazuje, že Áron je hlava toho pokolenia.

²⁾ Kde prichádzam k vám.

³⁾ Smysel dvoch posledných veršov: Keď je teda Boh tak písny, čo člniť, aby sme nezahynuli? Odpoveď dá nasledujúca hlava 18.

synovia spolu poniesiete hriechy svojho kňazstva.¹⁾

2. Ale i svojich bratov z pokolenia Leví a berlu²⁾ svojho otca vezmi sebou, a nech sú pri tebe a nech ti posluhujú: ale ty a tvoji synovia konajte službu v stánku svedectva.³⁾

3. A Levíti nech dbajú o tvoje prikázania a o všetky práce v stánku: ale k nádobám svätyne a k oltáru nech nepristupujú, aby aj oni nezomreli, aj vy aby ste spolu s nimi nezahtynuli.

4. Ale nech sú s tebou a nech dbajú o stráž stánku a o všetku posvätnú službu pri ňom. Cudzí⁴⁾ nech sa nemieša medzi vás.

5. Dbajte o stráž svätyne a o službu oltára: aby neprišiel hnev na synov izraelských.

6. Ja som vám dal vašich bratov, Levítov, zo synov izraelských, a dal som ich za dar Pánovi, aby v službe jeho stánku slúžili.

7. A ty i tvoji synovia dbajte o svoje kňazstvo: a o všetko, čo k službe oltára patrí, a čo je za oponou, nech majú na starosti kňazi:⁵⁾ jestli by sa cudzí priblížili, nech bude zabitý.

8. A Pán hovoril Áronovi: Hľa, tvojej ochrane som sveril svoje prvotiny.⁶⁾ Všetko, čo sa posväčuje od synov izraelských, dal som tebe a tvojim synom pre úrad kňazský ako právo večné.

9. Teda tieto veci brať budeš z tých, ktoré sa posväčujú a obetujú Pánovi. Každý dar a obeta a čokoľvek sa mi za hriech a za vinu dáva a svätosväté

je, to nech bude tvoje a tvojich synov.¹⁾

10. To vo svätyni²⁾ jedz: len mužský nech z toho jedia, lebo je tebe³⁾ zasvätené.

11. A prvotiny, ktoré by synovia izraelskí sľubovali a obetovali, dal som tebe a tvojim synom a tvojim dcéram právom večitým: kto je v tvojom dome čistý, nech ich jie.

12. Všetok tuk⁴⁾ oleja a vína i obilia, všetko, čo z prvotín obetujú Pánovi, dal som tebe.

13. Všetky prvé úrody, ktoré vydáva zem a Pánovi prinášané bývajú, nech sa k tvojím potrebám dostanú: kto je v tvojom dome čistý, nech ich z nich.

14. Všetko, čo synovia izraelskí zo sľubu dajú, nech bude tvoje.

15. Čo prvé vychádza zo života každého tela, ktoré Pánovi obetávajú, či je to z ľudí či z hovliad, právom tvoje bude: ale tak, že za prvorodeného človeka obdržíš výmenu, a každé zviera, ktoré je nečisté, dáš vykúpiť.

16. Jeho výmena po jednom mesiaci⁵⁾ bude päť strieborných siklov váhy chrámovej. Sikel má dvadsať oboľov. (II. Mojš. 30, 13; Ezech. 45, 12.)

17. Ale prvorodené z hovlied, ovce a kozy neďaj vymeniť, lebo sú posvätené Pánovi: len ich krv vylej na oltár a tuk spál k najchutnejšej vôni Pánovi.

18. Ale mäso nech sa k tvojej potrebe dostane, jako i posvätená hrudka, tak i pravá lopatka tvoje budú.

19. Všetky prvotiny svätyne, ktoré synovia izraelskí obetujú Pánovi, dal som tebe a tvojim synom i tvojim dcé-

¹⁾ Vy kňazi a leviti budete zodpovedať. Jestliže sa ľud z vašej viny nenáležíte pri obetách zachováť i preto nech sa synovia izraelskí neboja, že zahynú.

²⁾ Pokolenie.

³⁾ Ako kňazia.

⁴⁾ Ktorý nie je levita.

⁵⁾ Tu nie je vo Vulgáte: Úrad vášho kňazstva darom som vám dal.

⁶⁾ Hebr.: Svoje obety, ktoré sa hore pozdvihujú.

¹⁾ Toto bude tvoje z vecí posvätených, ktoré neprichádzajú na oheň: Každá ich obet, buď suchá ich obet alebo obet za hriech alebo obet za ich previnenia, ktoré mi dávať budú, jako svätosväté bude tebe i tvojim synom.

²⁾ V predsteli.

³⁾ Ako námestníkov Božiemu.

⁴⁾ Čo najlepšieho je z oleja...

⁵⁾ T. j. keď mu už jeden mesiac bude.

ram právom večitým. Je to večitá smluva soli¹⁾ pred Pánom pre teba a pre tvojich synov.

20. A Pán riekol Aronovi: V ich zemi ničím nebudete vládnuť ani dieľu nebudete mať medzi nimi: ja som tvoj diel a tvoje dedičstvo uprostred synov Izraelských.

21. Ale synom Levi dal som za majetok všetky desiatky v Izraeli za službu, ktorú mi konajú pri stánku úmluvy:

22. aby synovia izraelskí viacej ku stánku nepristupovali, a nedopúšťali sa hriechu, ktorý prináša smrť.

23. Len synovia Levi nech mi slúžia pri stánku a nesú hriechy ľudu; to nech je večné ustanovenie vo vašich pokoleniach. Žiadneho iného majetku nech nemajú.

24. ale nech sú pokojní s obetovanými desiatkami, ktoré som k ich úžitku a potrebe oddelil.

25. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

26. Prikáž Levítom a oznám im: Keď dostanete od synov izraelských desiatky, ktoré som vám dal, prvotiny²⁾ z nich obetujte Pánovi, to jest desiatky z desiatkov.

27. Aby sa vám to počítalo za obet prvotín, tak z humien, ako z prešov:³⁾

28. a zo všetkých vecí, z ktorých dostávate prvotiny, obetujte Pánovi, a dajte Aronovi, kňazovi.

29. Všetko, čo z desiatkov obetovať budete a na dar pre Pána oddelite, nech bude najlepšie a výborné.

30. A povieš im: Keď to najlepšie a najvýbornejšie z desiatkov obetovať budete, hude vám počítané, jako by ste dali prvotiny z humna a z prešu.

31. A smiete ich jesť na všetkých vašich miestach, vy i vaše čefadi, leho je

to mzda za službu, ktorú kopáte v stánku svedectva.

32. A neprehrešte sa v tom, že najlepšie a najtučnejšie sebe podržite, aby ste nepoškvrnili obeti synov izraelských a nezomreli.⁴⁾

HLAVA 19.

O pripravovaní vodý k očisťovaniu.

1. A Pán hovoril Mojžišovi a Aronovi a riekol:

2. Toto je svätý zákon o obeti,⁵⁾ ktorý ustanovil Pán. Prikáž synom izraelským, aby priviedli k teba červenú kravu dospieľého veku,⁶⁾ na ktorej by nebolo žiadnej poškrvny, a ktorá jarma ešte nenosila:

3. a dajte ju Eleazarovi, kňazovi, a ten nech ju von zo stánov vyvedie a pred obličajom všetkých zabije.⁷⁾

(Žid. 13, 11.)

4. A omočiac prst v jej krvi, kropí sedem ráz proti averaniu stánku.

5. Potom nech ju (kravu) pred očima všetkých spáli,⁸⁾ a tak aj kožu i mäso, jako i krv a lnoy oddá plameňu.

6. Aj cédrové drevo a hysop i dva razy farbený červec⁹⁾ nech kňaz hodí do plameňa, ktorý tú kravu požiera.

7. A potom nech vypere šaty a umyje svoje telo, a len potom nech vojde do stánov, a bude poškrvnený až do večera.

8. Ale i ten, ktorý ju páliť, vypere svoje šaty, a umyje svoje telo, a bude nečistý až do večera.

9. A muž čistý nech soberie popol z tej kravy a vysype ho za stánom na prečistom mieste, aby bol pre obec sy-

¹⁾ Smluva totižto neporušiteľná práve tak, ako neporušiteľná je soľ. Soľ brávala sa u starých za obraz večnosti a neporušiteľnosti.

²⁾ Ofet horopozdvihnutia.

³⁾ Akoby ste z vlastných rúk alebo vinné obetovali.

⁴⁾ Hebr.: A neponesiete pre to hriechu (t. j. keď ostatok strávite), keď obetovať budete to, čo najlepšieho je: a tak nepoškvrníte veci posvätených od synov izraelských a nezomriete (keď ich ako iných vecí požívať budete.)

⁵⁾ Totižto pri obete očisťovania.

⁶⁾ Lepšie: bez vady.

⁷⁾ Hebr.: a rozkážte ju zabíť pred sehou.

⁸⁾ Nech rozkáže spáliť pred sebou.

⁹⁾ To jest: Farmažín.

nov izraelských zachovaný k vode očistenia; lebo krava bola za hriech spálená.

10. A ten, ktorý popol z tej kravy niesol, nech vyperie svoje šaty, a bude nečistý až do večera. A synovia izraelskí a príchodzí, ktorí bývajú medzi nimi, nech ho majú za ustanovenie a večné.

11. Kto sa dotkol tela mŕtveho človeka, a preto je nečistý za sedem dní:

12. nech bude tou vodou pokropený tretieho a siedmeho dňa, a tak sa očistí. Jestliže tretieho dňa pokropený nebude, siedmeho dňa nebude môcť byť očistený.

13. Každý, kto sa dotkne mŕtveho tela duše ľudskej, a tou smiešanou vodou nebol pokropený, poškvrní stánok Pánov a zahynie z Izraela: lebo nebol pokropený vodou očistenia, nečistý bude, a jeho nečistota zostáva na ňom.

14. Tento je zákon o človekovi, ktorý zomre v stánku: Všetci, ktorí do jeho stánku vojdú a všetky nádoby, ktoré sú tam,¹⁾ nečisté budú za sedem dní.

15. Nádobu, ktorá nemá na sebe pokrievky a svrchu nie je zaviazaná, nečistá bude.

16. Kto sa na poli dotkne tela zabitého alebo od seba zomrelého človeka, alebo jeho kosti alebo hrobu, nečistý bude za sedem dní.

17. A nech vezmú z popola spálenia a hriechu²⁾ a nalejú naň živej vody³⁾ do nádoby.

18. Potom nech človek čistý v nej hysop omočí a pokropí ňou celý stán a a všetko náradie a ľudí takou nákazou poškvrnených.

19. A tým spôsobom nech čistý očistí nečistého na tretí a siedmy deň. A na siedmy deň očistený nech i seba u-

myje i svoje šaty operie, a bude nečistý až do večera.

20. Ale kto takým spôsobom nebude očistený, nech jeho duša zahynie z prostred obce, lebo svätyniu Pánovu poškvrnil, a nebol vodou očisťovania pokropený.

21. Toto prikázanie nech bude za právo večité. I ten, ktorý vodou kropí, nech vyperie svoje šaty. Každý, kto sa dotkne vody očisťovania, nečistý bude až do večera.

22. Všetko, čoho sa dotkne nečistý, činí nečistým; a človek, ktorý sa niečoho z tých vecí dotkne, bude nečistý až do večera.⁴⁾

HLAVA 20.

Smrť Marie: reptanie ľudu o vodu; vyjednávanie s kráľom Edom o slobodnú cestu; Smrť Áronova.

1. A prišli synovia izraelskí a celá obec na púšti Sin¹⁾ v prvom mesiaci:²⁾ a ľud ostal v Kádes.³⁾ A tu zomrela Maria, a pochovali ju na tomže mieste.

2. A keď ľud potreboval vody, sišli sa proti Mojžišovi a Áronovi.

3. A vzhúrili sa a riekli: Ó, keby sme boli zahynuli medzi našimi bratmi pred Pánom.

4. Prečo ste vyviedli obec Pánovu

¹⁾ Dľa mienky sv. otcov, mal Mojžiš vyšší cieľ na zreteľ. Jako všetky jeho zákony o svernutej čistote mali vnútorné posvätenie srdca do cieľu, tak chcel i zákonom o svernutej čistote očistení od zanečistenia sa pri mŕtvom tele (o tomto najdokonalejšom obraze hriešnika i hriechu) vyvolanému ľudu potrebu varovať sa od zanečistenia sa hriechom a očistenia sa od jeho poškvrny vstúpiť; zároveň i poukázal na toho, ktorý nielen od nečistoty tela vodou, ale i od všetkých hriechov, ktoré ako veľkonočný beránok na seba vzal, krvou svojou očistí ľudské pokolenie.

²⁾ Hebr.: Zin v južnej Palestíne nie tá Sin. (2. Mojž. 16. 1.; 17. 1.; 4. Mojž. 33. 12.), ktorá je časť arabskej púšte proti Egyptu.

³⁾ Rok sa neudáva: iste bude to prvý mesiac nasledujúceho tretieho roku po vyjdení z Egypta.

⁴⁾ Kádes Barne: meno označuje v užšom zmysle miesto, v širšom celé okolie. Miesto Kádes bolo asi strediskom v okolí stanujúcich oddielov ľudu izraelského.

¹⁾ Kým je tam mŕtve telo.

²⁾ T. j. z ohety, kravy, ktorá bola za hriech spálená.

³⁾ Živej vody: vody takej, ktorá tečie z prameňa, alebo rieky; a nie vodv, ktorá stojí.

na túto púšť, aby sme tu pomreli i my i náš dobytok?

5. Prečo ste nám kázali vyjsť z Egypta a priviedli ste nás na toto najhoršie miesto, na ktorom sa nemôže siať, ktoré nerodí ani fig, ani hrozna ani granátových jablák, a k tomu ani vody nemá na pitie?

6. Vtedy Mojžiš a Áron prepustili obec, odišli do stánku úmluvy a padli na svoje tváre a volali k Pánovi a riekli: ¹⁾ Pane Bože, slyš krik tohoto ľudu a otvor im svoje poklady, prameň živej vody, aby sa napili a prestalo ich reptanie. A ukázala sa sláva Pánova nad nimi.

7. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

8. Vezmi palicu a shromaždi ľud ty i tvoj brat Áron, a hovorte k skale pred nimi, a tá vydá vodu.²⁾ A keď vyvedieš im vodu zo skaly, nech pije celá obec i jej dobytok.

9. Tedy vzal Mojžiš palicu, ktorá bola pred obličajom Pánovým, ako mu rozkázal,

10. a shromaždil obec pred skalou a riekol im: Čujte, vy buriči a neverci: Či z tejto skaly budete môcť vodu vyvieť? (Zalm 77, 15, 20; 1. Kor. 10, 4.)

11. A zodvihol Mojžiš ruku, uderil dva razy palicou na skalu; tu vyšla hojná voda, takže pil ľud i dobytok.

12. A Pán riekol Mojžišovi a Áronovi: Že ste mi neverili, aby ste ma posvätili pred synami izraelskými, preto nevediete tento ľud do zeme, ktorú im dávam.³⁾

¹⁾ Modlitba táto nenaschádza sa v hebrejskej osnove.

²⁾ Hebr.: Svoju vodu.

³⁾ Boh sám udáva neveru a odpornosť za hriech Mojžišov a Áronov: k tomu ešte hriech spáchaný bol verejne a preto budil poborzenie a mohol ľud v jeho vzpurnosti a nevere utvrdiť. Mojžiš rozmrznutý vzburou ľudu použil ostrejších slov pred ľuďmi, že Bohu spravodlivosť bude brániť, aby sa nad týmto nehodným a odbojným ľudom smiloval. Vo svojej nevoľi nerád šiel ku skale vykonať rozkaz Boží. Slová: „Vy buriči. Či z tejto skaly budete môcť vodu vyvieť?“, ukazujú, ak veľmi bol namrznutý na ľud; ba môžeme z

13. Toto je tá voda odporu, kde sa dohadovali synovia izraelskí s Pánom, a posvätený bol v nich.¹⁾

14. Medzitým poslal Mojžiš z Kádes ku kráľovi Edom, aby mu povedal: Toto ti odkazuje tvoj brat²⁾ Izrael: Ty vieš o všetkých ťažkostiach, ktoré prišli na nás;

15. ako sostúpili naši otcovia do Egypta a bydlili sme tam za dlhý čas, a jako Egyptčania nás i našich otcov trápili.

16. A jako sme volali na Pána, a vyslyšal nás, i poslal Anjela, ktorý nás vyviedol z Egypta. Hľa, už sme v meste Kádes, ktoré je na hraniciach tvojho územia.

17. Prosíme, aby si nám dovolil prejsť cez tvoju zem. Nepôjdeme cez role ani cez vinice, nebudeme piť vody z tvojich studien,³⁾ ale pôjdeme obec-

nich a) to uzavierať, že hoci mal určitý rozkaz od Boha, pochyboval, že by vôbec Božie milosrdenstvo pre ten vzpurný ľud ešte raz tak veľký div vykonal. V takomto rozpoložení mysli neverie a pochybujúc uderil Mojžiš na skalu; ale hľa, prvé udrenie bolo daromné. Ľud sa zarazil, jedni bedákali, že ich Boh opustil, druhí dali sa do Mojžiša, že sa vysmieva z ich biedy alebo že je už po jeho moci. Tu zľakol sa Mojžiš i Áron, uznali svoj hriech, otútovali ho a prosili Pána o milosrdenstvo. Teraz už druhý raz uderil Mojžiš palicou na skalu, a to s dokonalejšou vierou v slovo Božie a s dôverným oddaním sa do svätej vôle Božej, a voda začala tiecť hojne. — Ale prečo Boh tak prísne potrestal Mojžiša a Árona za tento hriech? Boh veľmi miloval Mojžiša, ale ešte väčšmi miloval všetok ten ľud, ktorý mal dať svetu Spasiteľa. Mojžiš zabudnúc na svoje prostredníctvo medzi Bohom a ľudom, vo svojej nevoľi považoval reptajúci ľud za nehodný ďalšej milosti Božej, len mrzuto a pochybujúc prostredkoval mu pomoc Božiu; preto prišiel na neho trest, a to ťažký, časný trest bez odpustenia. Z toho malo mladé dorastajúce pokolenie sa učiť: Keď Boh taký, od vyvolených jeho priateľov spáchaný hriech hneď tak prísne trestá, ako pochopíme my, keď zlý príklad svojich otcov nasledovať budeme? Len keď Bohu dokonale veríme a oddane dôverovať budeme, môžeme úfaj ochranu a pomoc Pánovu v nastávajúcích ťažkostiach zaujať zeme Kananejskej.

¹⁾ Ukázal svoju slávu a moc, nedajúc si v tom ani neverou prekážať.

²⁾ Edomití pochádzali z Ezaua, Izraeliti z Jakuba, dvoch bratov.

³⁾ Zdarma. Pocestní museli si tam studničnú vodu kupovať.

nou cestou, neodbočiac ani na pravo, ani na ľavo, dokiaľ neprejdeme tvojich hraníc.

18. Edom mu odpovedal: Nechoď cez moje, ináč ozbrojený vyjdem proti tebe!

19. A riekli synovia izraelskí: Šliapajme pôjdeť cestou: a jestliže sa napijeme tvojej vody my a náš dobytok, dáme, čo je spravdivé: o zaplatenie nehude žiadnej ťažkosti, len chytro, aby sme prešli.

20. Ale on odpovedal: Nepôjdeš. I hneď vyšiel oproti nám s nepočítnym množstvom a so silnou rukou.¹⁾

21. A nechcel privoliť prosiacemu, aby dopustil priechod cez jeho hranice; preto odhočil Izrael od neho.

22. A keď sa pobli z Kádes, prišli na vrch Hor, ktorý je na hraniciach zeme Edom.

23. Tu hovoril Pán Mojžišovi:

24. Áron - riekol - nech ide k svojmu ľudu,²⁾ lebo nevojde do zeme, ktorú som dal izraelským, preto, že neveril mojim ústam pri vode odporu.

25. Vezmi Árona a jeho synov s ním a vyveď ich na vrch Hor.

26. A svieč otca s jeho šiat,³⁾ obleč do nich Eleazara, jeho syna: Áron sa složí a zomre tam.

27. Mojžiš učinil, ako mu Pán prikázal, a vyšli na vrch Hor pred všetkým ľuďom.

28. A svliekol Áronu s jeho šiat a obliekol do nich⁴⁾ Eleazara, jeho syna.

29. A keď ten na vrchu Hory zomrel, sišiel dolu s Eleazarom.

30. Keď tu celá obec videla, že Áron umrel, oplakávali ho za tridsať dní po všetkých svojich čeladiach.⁵⁾

¹⁾ S veľkou silou vojska.

²⁾ T. j. nech umre, a bude pripojený k svojmu ľudu. Dôkaz nesmrteľnosti duše.

³⁾ Uradných.

⁴⁾ Dôležitá časť posvätyzky za hlavného kňaza. (II. Mojš. 29, 29-30.)

⁵⁾ Dľa 33, 38. umrel Áron prvého dňa 5. mesiaca 40. roku po vyjdení z Egypta v 123. roku svojho veku.

HLAVA 21.

Vitazstvo Izraelitov nad Kananejskými; vystavenie medeného hada; premoženie Sehon a Ora.

1. Keď to počul Araď, kráľ kananejský¹⁾, ktorý proti poľudniu býval, že totižto prišiel Izrael cestou vyzvedačov, bojoval proti nemu, a keď zvíťazil nad ním, odviedol z neho korisť.

2. Vtedy Izrael zaviazal sa sľubom Pánovi a riekol: Keď vydáš tento ľud do mojich rúk, do základov zkažím²⁾ jeho mestá.

3. A Pán vyslyšal prosby Izraelove a dal mu Kananejčanov, a on ich pobil a rozboril ich mestá; a nazval toto miesto Horma, to jest Kliatha.

4. Potom pohli sa s vrchu Hor cestou, ktorá vedie k Červenému moru, aby obišli zem Edom. Tu počal ľud znovať cestu a namáhanie.

5. A hovoril proti Bohu a Mojžišovi a riekol: Prečo si nás vyviedol z Egypta, aby sme pomreli na púšti? Sme bez chleba, nemáme vody: duši našej sa už prikri tento ničomný pokrm.³⁾

6. Preto dopustil Pán na ľud ohnivých hadov;⁴⁾ a keď ich šliapali tak, že mnoho z nich umrelo,

7. prišli k Mojžišovi a riekli: Zhrešili sme, lebo sme hovorili proti Pánovi a proti tebe: modli sa, aby odňal od nás tých hadov. A Mojžiš sa modlil za ľud.

8. A Pán mu riekol: Sprav medeného hada a vyzdvihni ho na znamenie: kto je uštipnutý⁵⁾ a pohliadne naň, žiť bude.⁶⁾

9. Teda Mojžiš spravil medeného hada a vyzdvihol ho na znamenie, a keď

¹⁾ Hebr.: Kananejský kráľ v Araď.

²⁾ Vydám ich do preklatia, bez milosti ich až do koreňa vyničím a nič pre seba neuchám.

³⁾ Totižto manna, na ktorú už 11. 6. repul.

⁴⁾ Od prudkosti ich jedu tak boli trápení, ako by horeli.

⁵⁾ Ale nie sám pohľad na ohrať uzdravil, lež vieru. (Madr. 16, 7.)

uštípnuť naň hľadeli, uzdravení bývali.¹⁾

10. A pohli sa synovia izraelskí a položili sa v Obot.

11. Odtiaľ sa pohli a položili sa v Jeabarim, na púšti, ktorá je naproti Moab k východu.

12. A odtiaľ brali sa a prišli k potoku Zared.

13. Tento opustili a rozložili sa proti Arnon, ktorý je na púšti, a vyráža sa v hraniciach Amorrejských: lebo Arnon je hranica Moabská a delí Moabských a Amorrejských.

14. Preto hovorí sa v knihe bojov Pánových:²⁾ Ako učinil na Červenom mori, tak učiní na potokoch Arnon.

15. Skaly potokov sa naklonili, aby odpočinuli v Ar, a ležaly na hraniciach Moabských.

16. A tam zjavila sa studnica,³⁾ o ktorej hovoril Pán Mojžišovi: Shromaždi ľud a dám mu vodu.

17. Vtedy spieval Izrael pieseň túto: Vystúp, studnico. Spolu spievali:

18. Studnico, ktorú kopali kmežatá a pripravili vodcovia ľudu skrz vydávateľa zákona a svojimi palicami. Z púšti (brali sa) do Matana.

19. Z Matana do Nahaliel: z Nahaliel do Bamot.

20. Z Bamot, (kde) je údolie v kraji Moabskom, na vrchu Fasga, ktorý pozerať proti púšti.

21. Ale Izrael poslal poslov ku Sehonovi, kráľovi Amorrejskému a riekol:

22. Prosím, dovoľ nám prejsť cez tvoju zem: neodhoďme na polia a vi-

nice, nebudeme piť vody zo studníc, cestou kráľovskou pôjdeme, dokiaľ neprejdeme tvojich hraníc.

23. On nechcel dovoliť, aby Izrael šiel cez jeho krajinu: ba sobral vojsko, vytiahol proti nemu na púšť, a prišiel do Jasa a bojoval proti nemu.

24. Ale (Izrael) zbil ho ostrím meča a vzal jeho zem od Arnon až po Jabok, a až ku synom Ammonovým: lebo silnou obranou obsadené boli hranice Ammonitských.

25. Tak teda zaujal Izrael všetky jeho mestá, a býval v mestách Amorrejských, totižto v Hezebone a v jeho mestečkách.

26. Hezebon bolo mesto Sehona, kráľa Amorrejského, ktorý bojoval proti kráľovi moabskému: a odobral mu všetku zem, ktorá pod jeho mocou bola, až po Arnon.

27. Preto sa hovorí v prísloví: Poďte do Hezebonu, nech sa vystaví a upevní mesto Sehonovo.

28. Vyšiel oheň¹⁾ z Hezebonu, plameň z mesta Sehon, a shtol Ar Moabských, a obyvateľov výšin Amonských.

29. Beda tebe Moab, zahynul si ľud Chámos.²⁾ Dal svojich synov do utekania a dcéry do zajatia kráľovi Amorrejskému, Sehonovi.

30. Ich jarmo zmizlo od Hezebona až po Dibon, unavení prišli do Nofe, a až po Medaba.

31. A tak bydlel Izrael v zemi Amorrejských.

32. A Mojžiš poslal, aby vyskúmali Jazer: potom zaujali jeho mestecká a zmocnili sa ich obyvateľov.

33. A obrátili sa a tiahli cestou k Bázan, a vytiahol proti nim Og, kráľ z Bázan so všetkým svojim ľudom, aby hojoval v Edrai.

34. A Pán riekol Mojžišovi: Nehoj

¹⁾ Vyzdvihnutý had je predobrazom Ježiša Krista na kríži. Ján 3. 14. Na medeného hada jako na znamenie záchrany hľadeli Izraeliti s veriacou dôverou a dosiahli uzdravenie tela od smrteľného uštipnutia hadov. K Spasiteľovi na kríži vyzdvihnutému dvíha ľudské pokolenie svoje oči. Hľadajúc milosť a nachádza zachránenie od záhuby, ktorú „starý had“ priniesol na celé pokolenie ľudské.

²⁾ Kniha o bojoch znamenitých, ktorá za nášho veku nie je známa.

³⁾ Hebr.: A odtiaľ tiahli do Beer, a to je tá studnica, o ktorej...

¹⁾ Válečný oheň.

²⁾ Chámos bola modla Moabských, pravdepodobne na spôsob Molocha.

sa ho, lebo do tvojich rúk dal som ho, i všetok jeho ľud i jeho zem: a vykonáš mu tak, ako si vykonal Sehonovi, kráľovi Amorrejskému, ktorý býval v Hezebon.

35. Teda aj toho, i jeho synov, i všetok jeho ľud až do posledného muža, a zaujali jeho zem.

HLAVA 22.

Balák poslal pre Baláma, aby zlorečil Izraelovi; Baláмова oslika hovorila: anjel napomenul Baláma.

1. A pohlí sa a rozložili sa na poliach Moabských, kde za Jordánom leží Jericho.

2. A videl Balák, syn Seforov, všetko, čo vykonal Izrael Amorreovi

3. a že sa ho Moabčania boja, a jeho útoku sniesť nemôžu.

4. Riekol starším Madiánskym:¹⁾ Tak znivočí tento ľud všetkých, ktorí sa v našich krajoch zdržujú, ako vlô sožiera trávu až do koreňa. On bol toho času kráľom v Moabsku.

5. I poslal poslov k Balámovi,²⁾ synovi Beorovmu, veľšcovi, ktorý býval nad riekou zeme synov Amonových,³⁾ aby ho zavolali, a riekli: Hľa, ľud vyšiel z Egypta, ktorý pokryl povrch zeme a usadzuje sa proti mne.

6. Nuž prijd' a zloreč tomu ľudu,

lebo je silnejší odo mňa: snáď ho budem môcť nejakou poraziť a vyhnat zo svojej zeme: lebo viem, že požehnaný je ten, komu ty žehnáš, a zlorečený ten, na koho ty kľatbu shrnieš.

7. Tedy šli starší Moabski a starší Madiánski, nesúc v rukách mzdu za veľšbu. A keď prišli k Balámovi a rozpovedali mu všetky slová Balákove:

8. on odpovedal: Ostaňte tu na noc, a odpoviem vám, čo mi Pán riekne. Keď oni u Baláma zostali, prišiel Pán, a riekol mu:

9. Čo chceš tí ľudia u teba?

10. Odpovedal: Balák, syn Seforov, kráľ Moabských poslal ku mne.

11. A riekol: Hľa, ľud, ktorý z Egypta vyšiel, pokryl povrch zeme: poď a zloreč mu, azda potom budem môcť nejakou bojovať proti nemu a odohnať ho.

12. A Boh riekol Balámovi: Nechoď s nimi, ani nezloreč ľudu:¹⁾ lebo je požehnaný.

13. Ten ráno vstal a riekol kniežatám: Idte do svojej zeme, lebo zakázal mi Pán ísť s vami.

14. Kniežatá sa vrátili a povedali Balákovi: Balám nechcel ísť s nami.

15. On zase poslal viac (kniežat) a znamenitejších, než predtým poslal.

16. Keď títo prišli k Balámovi, riekli: Takto povedá Balák, syn Seforov: Nemeškaj prísť ku mne:

17. Hotový som ťa vysoko ctiť a čo budeš chcieť dám ti: prijd' a zloreč tomu ľudu.

18. Balám odpovedal: Keby mi dal Balák plný svoj dom striebra a zlata, nemôžem meniť na slove Pána, môjho Boha, aby som viac, alebo menej povedal.²⁾

19. Prosím vás, zostaňte tu i tejto noci, aby som mohol zvedieť, čo mi zase odpovie Pán.

¹⁾ Keď Balák len to žiada od teba, aby si preklínal, nechod' s nim.

²⁾ Hebr.: Aby som proti nemu učinil malé, alebo veľké.

¹⁾ Madiánski, národ pastiersky vo východnom Pojrdánsku.

²⁾ Balám poznal už pred príchodom Hebrejov pravého Boha a jeho prorockú. (Srov. 24, 3. a 12. (3.)). Opätne osvedčuje sa, že len to vyslovuje, čo mu Boh na jazyk položil. I splnenie jeho požehnaní a predpovedaní, obzvlášť jeho veľkého predpovedania o Mesiášovi (24. 15—19) ukazuje, že hovoril ich z vnuknutia Božieho. Preto i Micháš prorok (6, 5) spomína „medzi dobrými Božími pre Izraelitov požehnaniami Balámove. (Zidia i sv. otcovia majú Baláma za proroka (Justin, Athan, Rehor, Nas, Cyprian, Jarol, Lev a i.). Balám síce zhršil diabolskou radou (31, 16.) a lakomstvom: ale dar prorocký dáva Boh s múdrych úmyslov niekedy i nesvätým mužom (Kalfáš, Ján 11, 41). Pre jeho podlé smýšľanie sv. Písmo nenamenuje ho čestným menom „prorok“, ale nazýva ho len „veščom“.

³⁾ Hebr.: Poslal do mesta Petor, ktoré je pri rieke v zemi jeho vlasti — alebo zkadiaľ bol Balám rodom.

20. Tu prišiel Boh k Balámovi v noci a riekol mu: Akže sa púšili volať títo ľudia, vstaň a id s nimi: ale len tak, že čo ti rozkážem, to učiňš.

21. Balám vstal ráno, osedlal svoju oslicu a bral sa s nimi.

22. A nahneval sa Boh.¹⁾ A postavil sa anjel Pána na ceste proti Balámovi, ktorý sedel na oslici, a dvoch slúžobníkov mal sebou. (II. Petr. 2, 15.)

23. Keď oslica videla²⁾ anjela s vytaseným mečom stáť na ceste, vyhnula sa s cesty a šla poľom. A Balám ju bil a chcel ju priviesť zase na cestu.

24. Ale anjel zastal si v užine medzi dvoma múrami, ktorými vinice ohradené boli.

25. Keď to oslica videla, pritisla sa k múru a priláčila nohu sediaceho. Ale on zase ju bil.

26. Potom anjel prešiel ďalej na úzke miesto, kde ani na pravo ani na ľavo nemohlo sa vyhnúť, a zastal proti nej.

27. A keď oslica videla anjela stáť, padla pod nohy nohami sediaceho na nej: a ten hneval sa a bil ju ešte prudejšie kyjom do boka.

28. Tu otvoril Pán ústa oslice, a ona preriekla:³⁾ Čo som ti urobila, prečo ma biješ? hľa, už po tretie?

29. Balám odpovedal:⁴⁾ Lebo si zaslužila a zo mňa posmech si robila: ó, keby som mal meč, aby som ťa zabil!

30. Oslica riekla: Či nie som tvoje hoviadko, na ktorom sa vždycky nosievaš až do dnešného dňa? Povedz, či som ti kedy niečo podobného vykonala? On riekol: Nikdy!

31. V tom otvoril Pán oči Balámovi a videl anjela stáť v ceste s vytaseným mečom; a padol pred ním na svoju tvár.¹⁾

32. Riekol mu anjel: Prečo už po tretie biješ svoju oslicu? Ja som prišiel, aby som sa ti protivil; lebo tvoja cesta je prevrátená, a mne odporná.

33. A nech sa oslica nevyhne s cesty a nedá mi miesta, keď som sa proti nej postavil, zabijem teba a ona ostane živá.

34. Riekol Balám: Zhrešil som, ale ja som nevedel, že ty stojíš proti mne: a teraz, ak sa ti to neľúbi, aby som šiel, vrátim sa nazpáť.

35. Anjel riekol: Id s týmito, ale chráň sa, aby si nič iného nehovoril, leda čo prikážem. Teda odišiel s kniežatmi.²⁾

36. Keď to Balák počul, vyšiel na-proti nemu do mesta moabského,³⁾ ktoré bolo na konci hraníc Arnona.

37. A riekol Balámovi: Poslal som poslov, aby som ťa povolal, prečo si hneď neprišiel ku mne? Či preto snáď, že by som ťa za príchod náležite odmeňiť nemohol?

38. Ten mu odpovedal: Hľa, tu som: ale či budem môcť iné hovoriť, než čo mi Boh do úst položí?

39. Potom brali sa spolu a prišli do mesta,⁴⁾ ktoré na konci hraníc jeho kráľovstva bolo.

40. A keď Balák nazabíjal volov a oviec, poslal Balámovi a kniežatám, ktorí s ním boli, dary.⁵⁾

¹⁾ Od strachu, že zomre.

²⁾ Bez moci, bez účinku sú všetky falšné proroctvá, veľby a čary proti moci Božej, pľe nevykonajú proti tým, ktorí pod Božiu ochranou stoja. Balám, cudzinec, nezraňta. Ide proti vôli nepriateľov ľudu Izraelského prorocky oslavovať riadenie Božie v ľude Izraelskom. Aby slová Balámove nezadaly sa jako slová Božie, preto zaslaň Boh do vecí tak nápadným a podivným spôsobom. Balám, pokorený a nafakaný zjavom sa anjela. Ide už hotový a odhodlaný konat, čo je vôľa Božia.

³⁾ Ar Moab pri Jordáne.

⁴⁾ Kirjath Chuzoth.

⁵⁾ Z pokojných obetí na znak úcty a priateľstva.

¹⁾ Keď šiel s nimi nahneval sa Boh: nie preto, že Balám šiel, keď mu to Boh dovolil; ale že ho ľaknosť k tomu zväbila, on myslel na bohmú mzdu, ktorú dostane, jak by predsa mohol zložiť ľudu Izraelskému.

²⁾ Oslica sama videla anjela, Balám nie, lebo neposlúchol Boha

³⁾ Oslica skutočne preriekla, aby, jako hovoriť sv. Peter (II. Petr. 2, 16.): „zabránila nemúdrosti prorokovej.“

⁴⁾ Balám odpovedá jakoby človek s ním hovoril: od hnevu a žiadostí príšť k Balákoví zaslepený ani sa toho divu nenafakal. (Aug.)

41. A ráno viedol ho na výšiny (modly) Bál, a videl najďalšiu časť ľudu.¹⁾

HLAVA 23.

Balám nezlorečí, ale žehná synom izraelským.

1. Tu riekol Balám k Balákovi: Vystav mi tuto sedem oltárov a priprav mi tiež toľko mladých býkov a toľko i baranov.

2. A keď to dľa reči Balámovej urobil, vyložili obidva jedno býča a jedného barana na každý oltár.

3. A riekol Balám Balákovi: Postoj na chvíľu pri zápalnej svojej obete, kým ja odídem, či by sa snáď so mnou nestretol Pán, a čokoľvek mi rozkáže, poviem ti.

4. A jako rýchlo odchádzal, stretne sa s ním Pán. A hovoril mu Balám a riekol: Sedem oltárov som postavil a položil som na každý býča a barana.

5. Pán však položil slovo do jeho úst a riekol: Vráť sa k Balákovi a toto hovor.²⁾

6. Vrátil sa a našiel Baláka stáť pri svojej zápalnej obete, i všetky kniežatá moabské.

7. A začnúc svoje podobenstvo riekol: Z Aramu dal ma sem priviesť Balák, kráľ Moabitov, z vrchov východných.³⁾ Poď, povedá, a kľaj Jakubovi: ponáhľajže sa a vydaj kľatbu na Izraela.

8. Ako ja mám kľiať, keď Boh nekľaje? Prečo by som mal prekľínať, koho Boh neprekľína?

9. S najvyšších skál sa dívam na neho⁴⁾ a s vrškov hľadím na neho. Ľud

ten sám bydlí, a k národom sa nepočituje.¹⁾

10. Kto prach Jakubov môže spočítať a počet rodu Izraelovho kto zvedieť? A duša moja nech zomrie smrťou tých spravodlivých a dokonanie moje nech bude im podobné.

11. A Balák riekol Balámovi: Co je to, čo robíš? Aby si mojím nepriateľom zlorečil, povolal som Ťa: a ty naopak dobrorečíš im.

12. Ten mu odpovedal: Môžem ja iné hovoriť, len čo mi rozkázal Pán?

13. Tu riekol Balák: Poď so mnou na iné miesto, odkiaľ by si len čiastku Izraela videl, a celého vidieť nemohol, ztadiaľ mu zloreč.

14. A keď ho na vysoké miesto²⁾ viedol, na samý vrch hory Pasga, Balám³⁾ postavil sedem oltárov a vyložil na každý býča a barana.

15. A riekol Balákovi: Postoj tu pri svojej zápalnej obete, ja pôjdem naproti (Pánovi).

16. A Pán sa s ním stretol a položil slovo do jeho úst a riekol: Vráť sa k Balákovi a toto mu povedz.

17. Keď prišiel nazpäť, našiel ho stáť pri svojej zápalnej obete a kniežatá moabské s ním. Balák mu riekol: Co hovoril Pán?

18. Ale on začal svoje podobenstvo a hovoril: Povstaň,⁴⁾ Baláku a počúvaj, čuj synu Seforov:

19. Boh nie je jako človek, aby kľamal, ani jako syn človeka, aby sa menil. Veď povedal a neučinil hy? Hovoril a či nevykonával by?

20. K dobrorečeniu privedený som,⁵⁾ dobrorečeniu zabrániť neviem.

21. Niet žiadnej modly v Jakubovi

¹⁾ Všetok ľud myslel, že Balám musí mať Izraela na očiach, aby jeho kľatba pôsobila.

²⁾ Čo má hovoriť, to hneď nepovie, aby nemusel opakovať to, čo potom nižšie od v. 8—10. nasleduje.

³⁾ Z najďalšej Arábie.

⁴⁾ Na Izraela.

¹⁾ Náboženstvom, zákonmi a právami od všetkých rozdielny.

²⁾ Na rovinu Zofim, na vrch jedného vršku.

³⁾ Dľa hebr.: Balák, ako vo v. 2.

⁴⁾ Stojáčky treba božie slovo počúvať.

⁵⁾ Skrz Pána Boha.

ani nevidaf jej podobizne v Izraeli.¹⁾ Pán, jeho Boh je s ním a zvuk víťazstva jeho kráľovho medzi ním.²⁾

22. Boh ho vyviedol z Egypta; jeho sila je podobná nosorožcovej.³⁾

23. Nieto čarenia v Jakubovi, ani veštenia v Izraeli. Svojimi časy sa to oznámi Jakubovi a Izraelovi, čo konal Boh.⁴⁾

24. Hľa, ten ľud ako lvica povstane a jako lev sa zodvihne: neuloží sa, kým nepožerie lúpeže, a nevypije krvi pobitých.

25. A Balák riekol Balámovi: Ani mu nezloreč, ani mu nežehnaj!

26. A on riekol: Či som ti nepovedal, že čo mi Pán rozkáže, to urobím?

27. A Balák jemu: Poď a povediem ťa na iné miesto: azda sa bude ľúbiť Bohu, aby si ho ztadiaľ prekliat.

28. A keď ho vyviedol na samý vrch hory Fogor, ktorá sa díva na púšť,

29. riekol mu Balám: Postav mi tu sedem oltárov, a priprav tiež toľko mladých býkov a toľko i baranov.

30. Balák urobil, ako mu Balám riekol: a vyložil jedno býča a jedného barana na každý oltár.

HLAVA 24.

Tretie dobrorečenie a proroctvo Balámovo.

1. A keď Balám videl, že by sa ľúbilo Pánovi, aby dobrorečil Izraelovi, už viac neodíšiel, ako prvej odchádzal, aby veštby hľadal:⁵⁾ ale obrátil svoju tvár proti púšti.

2. A pozdvihnúc oči, videl Izraela, bydlieho v stánkoch po svojich pokoleniach a duch Boží prišiel na neho.

¹⁾ Hebr.: Nevidia nepravosti v Jakubovi, ani nehľadia na prestúpenie v Izraeli.

²⁾ Boh mu bude na pomoci, že zvíťazí nad svojimi nepriateľmi.

³⁾ Boh, vodca Izraelitov, s najsilnejším sviatkom. Či Balám môže kľáť ľudu, ktorý má takého vodcu?

⁴⁾ Nepotrebuje čarenia, hľadania; Boh sám im skrze prorokov oznamuje ich budúcnosť.

⁵⁾ Už vie, že Boh len Izraelovi chce žehnať.

3. Začal svoje podobenstvo a hovoril: Riekol Balám, syn Beorov; riekol človek, majúci oko zatvorené:¹⁾

4. riekol, ktorý slúcha reči Božie, ktorý videl videnia Všemohúceho, ktorý padá,²⁾ a tak otvárajú sa mu oči.

5. Jaké sú krásne tvoje stánky, ó Jakube a príbytky tvoje Izraelu!

6. Jako lesnaté doliny, jako záhrady pri riekach, ako stánky, ktoré Pán postavil, ako cédry blízko vody:

7. Potečie voda z jeho vedra,³⁾ a jeho semä bude v mnohých vodách.⁴⁾ Pre Agaga⁵⁾ odňatý bude jeho kráľ a jeho kráľovstvo mu vezmú.⁶⁾

8. Boh ho vyviedol z Egypta, ktorého sila podobná je nosorožcu. Zožerie národy, protivné sebe a kosti ich poláme a svojimi strelami prevŕta.

9. Uložil sa a jako lev spí a jako lvica, ktorú budí nikto sa neopováži. Kto tebe žehná, i sám bude požehnaný: kto tebe kľaje, bude kľatbe daný.

10. A Balák rozhneval sa na Baláma a plesknul rukami a riekol: Aby si zlorečil mojim nepriateľom, som ťa povolal a ty naopak dobrorečil si im už po tretie.

11. Vráť sa na svoje miesto. Umienil som si síce, že ťa veľkou ctou poctím, ale Pán zbavil ťa pocty určenej.

12. Balám odpovedal Balákovi: Či som nepovedal tvojim poslom, ktorých si ku mne poslal:

13. Keby mi dal Balák plný svoj dom striebra a zlata, nebudem môcť prestú-

¹⁾ Ktorý toľko keď spal, mal videnie.

²⁾ Ohľadom zovnných významov padá akoby do stavu nepričetného ale v tom okamžení, keď mu Pán Boh videnie dáva, otvára sa jeho duševný zrak. A hoci nevidí telesnými očami, vidí (vo videní) duševnými.

³⁾ Izrael má vody, základu každého zdraru, v hojnosti.

⁴⁾ Balám užíva tu rozličných podobenstiev, ktoré všetky označujú početné potomstvo Izraelova.

⁵⁾ Kráľovia amalekitskí nazývali sa Agag, tak ako egyptský Faraó.

⁶⁾ Hebr.: A jeho kráľ vyzývaný bude viac než Agag, a vyzdvihne sa jeho kráľovstvo.

piť reči Pána Boha svojho, aby som niečo dobrého, alebo zlého vyniesol zo svojho srdca: ale čo Pán povie, to budem hovoriť!

14. Avšak odchádzajúc ku svojmu ľudu, poradím ti,¹⁾ čo tvoj ľud tomuto ľudu v poslednom čase učiní.²⁾

15. Teda začnúc podobenstvo, zase hovoril: Riekol Balám, syn Beorov: riekol človek, majúci oko zatvorené:

16. riekol, ktorý slúcha reči Božie, ktorý zná náuku Najvyššieho, ktorý vidí videnia Všemohúceho, ktorý padá a má oči otvorené.

17. Uzriem ho, ale nie teraz;³⁾ dľať budeni sa na neho, však nie z blízka. Vyjde hviezda z Jakuba a povstane berla z Izraela: poláme kniežatá Moabské a vyhubí všetkých synov Seta.

18. Idumea bude mu majetkom: Seir za dedičstvo príjde svojim nepriateľom: Izrael však zmužile sa držať bude.

19. Z Jakuba ten bude, ktorý má panovať a vyhubiť, čo zostalo z mesta.⁴⁾

¹⁾ Aj proti svojej vôli počuješ, čo ešte mám povedať.

²⁾ Hebr.: Co ten ľud tvojmu ľudu učiní v posledných dňoch. — Ale len toto zodpovedá verš 17.

³⁾ Božím duchom osvietený Balám hľadá do

⁴⁾ Vidím prorocky toho, ktorý ešte nie je tu. ďaleko budúcosti Izraelovej. Pod obrazom hviezdy a berly oznamuje veľkého a víťazného kráľa a panovníka, ktorý vyjde z Izraela a zvíťazí nad nepriateľmi ľudu Božieho. Víťazstvo tohoto z Jakuba vyššieho panovníka bude dokonalé, konečné a stále víťazstvo. Dávid kráľ premohol síce Moabských a Edomských a podmanil ich zeme (II. Kráf. 8. 2—14.); ale panovanie dávidovských kráľov nad Moabom a Edomom nemalo trvácnosti, lebo už za Šalamúna znovu pozdvihali sa Edomejskí (III. Kráf. 11. 14—22, 25.) a po rozdelení državy na dve kráľovstvá boli Edomejci a Moabití teser ustavične nepriateľmi kráľovstva Izraelovho a Judovho. A za času narodenia Kristovho panovali Herodes, Idumejčan, nad Židovským ľudom. Co však kráľovia Izraelskí len nedokonale dosiahli, víťazstvo nad nepriateľmi ľudu Božieho nad Moabskými a Idumejskými, sa úplne splnilo, ale vo vyššom duchovnom smysle, skrz dokonale konečnoplatné víťazstvo najmocnejšieho Panovníka, ktorý v plnosti času jako „hviezda z Jakuba“ prišiel. Na rumoch pohanského sveta vystavil Boh Kráf. Messias svoje večné kráľovstvo a víťazstvo Messiasovo nad pohanstvom je dokonale, konečnoplat-

20. A keď videl Amaleka, začal podobenstvo a riekol: Počiatok národov je Amalek, ale jeho koniec vyhubenie.¹⁾

21. Videl aj Cinea, a začal podobenstvo a riekol: Pevný zaiste je príbytok tvoj: ale hoc na skale založil si svoje hniezdo,

22. a si vyvolený z kmeňa Cin, dokiaľ môžeš sa udržať? Lebo Assur zajateľo ťa odvedie.²⁾

23. A začal podobenstvo a zase hovoril: Ach, kto bude živý, keď Boh tieto veci činiť bude?

24. Príjdú z Talianska na lodiach.³⁾ Alysyrských premôžu a vyhubia Židov, a napokon zahynú i sami.⁴⁾

25. A Balám sa sobral a vrátil sa na svoje miesto: aj Balák odišiel cestou, ktorou prišiel.

HLAVA 25.

Svedenie ľudu k smilstvu a modlárstvu: trest Boží.

1. Ale v tom čase zdržoval sa Izrael v Setim,¹⁾ a ľud smilnil s dcérami Moabskými,²⁾

2. ktoré pozvaly ich ku svojim obe-

né víťazstvo v duchovnom smysle. Preto i v predpovedaní prichádzať tie menované národy jako zastupitelia nepriateľov kráľovstva Božieho na zemi, ktorých Messias konečne všetkých docela premôže. (J. Linder S. J.)

¹⁾ Amalek bol prvý meďal pohanskými národmi, ktorý sa postavil proti z Egypta vychádzajúcim Izraelitom. Neušiel trestu i jeho koniec je vyhubenie.

²⁾ Hebr.: Ci tvoj príbytok nie je trvalý a nie je na skale založený tvoje hniezdo? Predsa i Cin bude vyhubený.

³⁾ Správnejšie: A príjdú lode zo zeme Citin.

⁴⁾ Assyrských i všetky z Eufratom bývalého národy premôžu silni podmanitelia — Oréci a Rimania, — ktorí z východu, z ostrova a brehov stredomoria na nich príjdú. Ale naposledy i títo mocní podmanitelia zahynú, — lebo na rumoch všetkých pohanských mocností zdvihne sa večné kráľovstvo Boha — kráľa Messiasa.

⁵⁾ V poslednom totižto ležaní (33. 49.)

⁶⁾ Ismadianskými.

tiam. Tu jedli s nimi a klaňali sa ich bohom.

3. A Izrael pripojil sa k Belfegorovi:¹⁾ a rozžheval sa Pán.

(Joz. 22, 17.; Zalm 105, 28.)

4. A riekol Mojžišovi: Sober všetky kniežatá ľudu, a povešaj ich pred slncom na šibenice,²⁾ aby sa odvrátila moja prchivosť od Izraela. (Deut. 4, 3.)

5. A riekol Mojžiš sudcom Izraela: Každý nech zabije svojich ľudí,³⁾ ktorí sa pripojili k Belfegorovi.

6. A hľa, jeden zo synov izraelských všiel pred svojimi bratmi k (jednej) smilnici Madiánskej, tak že to videl Mojžiš a celá obec synov izraelských, ktorí pred dvermi stánku plakali.

7. Keď to videl Finés, syn Eleazara, syna Áronovho, kňaza, vstal z prostriedku obce a pochytil dýku,

(Zalm 105, 30.; I. Kor. 10, 8.)

8. vošiel za mužom izraelským do domu smilnice a prekal ich oboch, muža totižto i ženu v pohlavných údoch. Tu prestala rana⁴⁾ medzi synami izraelskými.

9. A bolo zabitých ľudí dvadsaťštyristic.

10. A Pán riekol Mojžišovi:

11. Finés, syn Eleazara, syna Árona, kňaza, odvrátil môj hnev od synov izraelských: lebo horlivosťou svojou pohnul sa proti nim, tak, aby som sám nevyhubil synov izraelských v svojej horlivosti.

¹⁾ Baal Peor = Baal Fogor, tak nazvaný od mesta jeho ctenia od vrchu Fogor. Tá modla bola celá z nečistým spôsobom. Z 31, 16, a Zjav. 2, 14. uvádza, že Balám dal Moabitom a Madiánitom rýdzu, aby Izraelitov nahovorili brať časť na slávnostiach k účte ich modly Bál a pri tom zvestiť ich k modloslužbe a s ňou spojeným roztopašnosťam. Balám posláchal. Moabské a madiánske ženy a dievky pozvaly Izraelitov k slávnostiam a obetným hostiniam, ktoré neďaleko ležania Izraelského na vrchu Fogor k účte modly Bál Peor konávaly. Mnoho Izraelitov dalo sa zvestať. Tu zvláštna hraťba kľúčová.

²⁾ Totožto vinníkov. Zločinci bývali najprv kamennovaní a potom na potupu na šibenice vešaní.

³⁾ Zo svojich, ktorých má pod sebou, iste po riadnom odsúdení.

⁴⁾ Keď sa Pán rozžheval (v. 2.), poslal trest (smäť mor) na ľud.

12. Preto poved mu: Hľa, dám mu pokoj mojej smluvy,

(Ekd. 45, 30.; I. Mach. 2, 54.)

13. a bude mať tak on, ako jeho semeno večnú smluvu kňazstva,¹⁾ preto, že horlil za svojho Boha a vyčistil hriech synov izraelských.

14. A bolo meno toho izraelského muža, ktorý bol zabitý s Madiánkou, Zambri, syn Sálav, knieža z rodu a pokolenia Simeonovho.

15. A žena Madiánka, ktorá spolu zabitá bola, nazývala sa Kozbi, dcéra Sár, jedného slovutného kniežata madiánskeho.

16. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

17. Nech cítia Madiániti, že ste ich nepriatelia, a zabite ich.

18. Lebo i oni nepriateľsky chovali sa proti vám a úkladne klamali vás skrze modlu Fogor a Kozbi, dcéru kniežata Madiánskeho, svoju sestru, ktorá zabitá bola v deň rany pre modlárstvo s Fogorom.

HLAVA 26.

Druhé sčítanie synov izraelských.

1. Keď už krv vinníkov vyliata bola,²⁾ riekol Pán Mojžišovi a Eleazarovi, synovi Áronovmu, kňazovi:

2. Sčítajte všetok počet synov izraelských od dvadsať rokov a vyše, podľa ich domoch a rodoch, všetkých, ktorí môžu ísť do boja.

3. A Mojžiš a Eleazar, kňaz, hovoril na poliach Moabských pri Jordáne proti Jerichu k tým, ktorí mali

4. dvadsať rokov a vyše, jako im Pán rozkázal a ich počet je tento:

5. Ruben, prvorođený Izraelov: toho syn, Henoch, z ktorého³⁾ čefad Henochitská a Fallu, z ktorého čefad Fallutská:

6. a Hezron, z ktorého čefad Hezro-

¹⁾ T. j. kňazstvo ustavične pri jeho rode zostane.

²⁾ V hebr.: po tej rane.

³⁾ Totožto pochádza.

nitská: a Charmi, z ktorého čedať Charmitská.

7. Tieto sú čedade z rodu Rubenovho: ich počet bol štyridsaťtisíc sedemstotridsať.

8. Syn Falov, Eliab.

9. Jeho synovia, Namuel a Dátam a Abiron. To sú tí Dátan a Abiron, kniežatá ľudu, ktorí povstali proti Mojžišovi a Aronovi vo vzbure Kóre, keď sa Pánovi zprotivili.

10. A keď zem otvorila svoje ústa a zhltila Kóre a veľmi mnoho ich zomrelo, keď spálil oheň dvestopäťdesiat mužov. Tu stal sa veľký zázrak.

11. že keď Kóre zahynul, synovia jeho nezahynuli,

12. synovia Simeonovi po svojich rodoch: Namuel, z ktorého čedať Namuelitská: Janin, z ktorého čedať Jan'nitská: Jachim, z ktorého čedať Jachimitská,

13. Zare, z toho čedať Zareitská: Saul, z toho čedať Saulitská:

14. Tieto sú čedade z rodu Simeonovho, ktorých všetok počet bol dvadvaťtisíc dvesto.

15. Synovia Gád po svojich čedadiach: Sefon, z toho čedať Sefonitská: Aggi, z toho čedať Aggitská: Sumi, z toho čedať Sunitská:

16. Ozni, z toho čedať Oznitská: Her, z toho čedať Heritská:

17. Arod, z toho čedať Aroditská: Ariel, z toho čedať Arielitská.

18. Tieto sú čedade Gád, ktorých celý počet bol štyridsaťtisíc päťsto.

19. Synovia Judovi. Her a Onan, títo, oba zomreli v zemi Kánaan.

20. A boli synovia Judovi po svojich rodoch Sela, z ktorého čedať Selaitská: Fáres, z ktorého čedať Fáresská: Zare, z ktorého čedať Zaretská.

21. Potom synovia Fáresovi: Hezron, z ktorého čedať Hezronitská: a Hamul, z ktorého čedať Hamulská.

22. Tieto sú čedade Judove, ktorých

všetok počet bol sedemdesiatšesťtisíc päťsto.

23. Synovia Izacharovi, po svojich rodoch: Tola, z ktorého čedať Tolatská: Pua, z ktorého čedať Fuatská:

24. Jasub, z ktorého čedať Jasubská: Semran, z ktorého čedať Semranská.

25. Tieto sú rodiny Izacharove, ktorých počet bol šesťdesiatštyritisíc tristo.

26. Synovia Zabulonovi, po svojich rodoch: Sared, z ktorého čedať Saredská: Elon, z ktorého čedať Elonská: Jalel, z ktorého čedať Jalelská.

27. Toto sú rodiny Zabulonove, ktorých počet bol šesťdesiatštyritisíc päťsto.

28. Synovia Jozefovi, po svojich rodoch, Manasses a Eiraim.

29. Z Manassesu pochádza Machir, z ktorého čedať Machirská. Machir splodil Galáda, z ktorého čedať Galádska.

30. Galád mal synov: Jezera, z ktorého čedať Jezerská: a Heleka, z ktorého čedať Helekitská:

31. A Asriela, z ktorého čedať Asrielská a Sechema, z ktorého čedať Sechemská:

32. A Semida, z ktorého čedať Semidatská: a Hefera, z ktorého čedať Heferská.

33. Ale Hefer bol otec Salfádov, ktorý nemal synov, ale len dcéry, ktorých mená sú tieto: Mahla a Noa a Hegla a Melcha a Tersa.

34. Tieto sú čedade Manassesove, a ich počet dvaťtisíc päťdesiatštyritisíc sedemsto.

35. Ale synovia Efrainovi po svojich rodoch boli títo: Sutala, z ktorého čedať Sutaitská: Becher, z ktorého čedať Becherská: Tehen, z ktorého čedať Tehenská.

36. Ďalej syn Sotalov bol Heran: od neho, čedať Heranská.

37. Tieto sú rodiny synov Efraimových, ktorých počet bol tridsaťtisíc päťsto.

38. Títo sú synovia Jozefovi po svojich čedadiach. Synovia Beniaminovi po

svojich rodoch: Béla, z ktorého česať Béliťská; Asbel, z ktorého česať Asbel-
ská; Ahiram, z ktorého česať Ahiramská;

39. Sufam, z ktorého česať Sufam-
ská; Hufam, z ktorého česať Hufamská;

40. Synovia Béla: Hered a Noeman.
Z Hereda česať Herediská; z Noemana
česať Noemská.

41. Títo sú synovia Benjaminovi po
svojich rodoch, ktorých počet bol štyri-
desaťpäťtisíc šesťsto.

42. Synovia Dan po svojich rodoch:
Suham, z ktorého česať Suhamská. Tie-
to sú rody Dan, po svojich česadiach.

43. Všetci boli Suchamski, a ich po-
čet bol šesťdesiatštyritisíc štyristo.

44. Synovia Asser po svojich rodoch:
Jenma, z ktorého česať Jenmitská; Jes-
sui, z ktorého česať Jessuitská; Brie, z
ktorého česať Brietská.

45. Synovia Briovi: Heber, z ktorého
česať Heberská; a Melchiel, z ktorého
česať Melchielská.

46. Meno dcéry Asser bolo Sara.

47. Tie sú rody synov Asser, a ich
počet päťdesiatštyritisíc štyristo.

48. Synovia Neftalimovi po svojich
rodoch: Jesiel, z ktorého česať Jesiel-
ská; Guni, z ktorého česať Gunitská;

49. Jezer, z ktorého česať Jezerská;
Sellem, z ktorého česať Sellemská.

50. Tieto sú rody synov Neftalimo-
vých po svojich česadiach, ktorých po-
čet štyridsaťpäťtisíc štyristo.

51. Tento všetok počet synov Izrael-
ských, ktorí boli sčítaní: šesťstotisíc, a
tisíc sedemsto tridsať.

52. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

53. Tým nech sa rozdelí zem dľa
počtu mien ako ich majetok.

54. Ktorých bude viac, tým dás
väčší diel, a ktorých menej, menší: kaž-
dému, ako teraz boli sčítaní, nech sa
dá dedičný majetok.

55. Ale tak, aby lós¹⁾ rozdelil zem
pokoleniam a česadiam.

¹⁾ Lósom určený bol kral: počtom do boja
schopných mužov rozsiahlosť. Jozue bral ohľad
i na úrodnosť určeného kraja.

56. Čo sa lósovaním dostane, to nech
vezmú, či ich je viac, a či menej.

57. A tento je počet synov Levi po
ich česadiach: Gerson, z ktorého česať
Gersonitská; Kát, z ktorého česať Kát-
ska; Merari, z ktorého česať Merarit-
ská.

58. Tieto sú česade Levi: Česať
Lobnitská, česať Hebronitská, česať
Moholitská, česať Musitská, česať Ko-
ritská. Kát však splodil Amrama:

59. Ktorý mal za manželku Jochabe-
du, dcéru Levi, ktorá sa mu v Egypte
narodila: tá porodila Amramovi, svo-
mu mužovi, synov, Árona a Mojžiša a
Mariu, ich sestru:

60. Z Árona pochádzal Nádab a
Abin, a Eleazar a Itamar:

61. Z nich Nádab a Abin zomreli, keď
cudzí oheň pred Pánom obetovali.¹⁾

62. A bolo všetkých, ktorí boli sčítaní,
triadvadsaťtisíc pohlavia mužského
od mesiaca a vyše: lebo (tí) neboli po-
čítaní medzi synov izraelských, ani im
majetok nebol s ostatnými daný.

63. Tento je počet synov izraelských,
ktorí popisovaní boli od Mojžiša a Ele-
azara kňaza na poliach Moabských pri
Jordáne proti Jerichu.

64. Medzi tými nebolo už žiadneho
z tých, ktorí prv boli sčítaní od Mojžiša
a Árona na púšti Sínai.²⁾

65. Lebo Pán predpovedal, že všetci
zomrú na púšti. A žiaden z nich nezos-
tal, len Káleb, syn Jefonov, a Jozue
syn Nun.³⁾

HLAVA 27.

Dedičné právo; Jozue na miesto Mojžišovo
ustanovený.

1. Ale pristúpili dcéry Salfáda, syna
Hefera, syna Galád, syna Machir, syna
Manasse, ktorý bol syn Jozefov: ich
mená boli: Mahla a Noa a Hegla a
Melcha a Tersa.

¹⁾ Vid' 3. Moj. 10. 1.

²⁾ Srov. vyššie hl. 1. a 3.

³⁾ Srov. vyššie 14. 23. 34.

2. A postavily sa pred Mojžišom a Eleazarom, kňazom, i pred všetkými kniežatmi ľudu¹⁾ pri dverách stánku úmluvy a riekly:

3. Náš otec zomrel na púšti a nebol v tom vzbúrení, ktoré sa pod Kóre proti Pánovi vzbudilo, ale pre svoj hriech²⁾ zomrel: on nemal detí mužského pohlavia. Prečo by malo jeho meno vypadnúť z jeho čefadi, že nemal syna? Dajte nám majetok medzi príbuznými nášho otca.

4. A Mojžiš zanesol ich záležitosť k súdu Pánovmu.

5. Ktorý mu riekol:

6. Spravodlivú vec žiadajú dcéry Salfádove: daj im majetok medzi príbuznými³⁾ ich otca, a nech po ňom na dedičstvo nastúpia.

7. Ale synom izraelským hovor toto:

8. Keď niekto bez syna zomrie, dedičstvo prejde na jeho dcéru.

9. Keď ani dcéry nemá, vtedy nech má svojich bratov za nápadníkov.

10. Keby ani bratov nebolo, dajte dedičstvo bratom jeho otca.

11. Akže by nemal ani otcových bratov (strýkov), dedičstvo nech dá sa tým, ktorí sú mu v rodine najbližší: a bude to synom izraelským sväté jako večne platné právo, jako Pán Mojžišovi prikázal.

12. A zase riekol Pán Mojžišovi: Vyjdí na tento vrch Abarim,⁴⁾ a odtiaľ poďívaj sa na zem, ktorú dám synom izraelským.

13. A keď ju uvidíš, pôjdeš i ty k svojmu ľudu, jako šiel tvoj brat Áron.

14. Lebo obrazili ste ma na púšti Sin pri odporovaní množstva, a nechceli ste ma poslušiti pred mňa pri vode: to je voda odporu v Kádes na púšti Sin.⁵⁾

15. A Mojžiš mu odpovedal:

16. Pán, Boh duchov každého tela,¹⁾ nech opatrí človeka, ktorý by bol nad touto obcou.

17. A vedel by pred nimi vychádzať a vchádzať, ich vyvádzať a privádzať: aby nebol ľud Pánov ako ovce bez pastiera.

18. A riekol mu Pán: Vezmi Jozua, syna Nun, muža, v ktorom je Duch,²⁾ a polož svoju ruku na neho.³⁾

19. Nech sa postaví pred Eleazarom kňazom a pred všetkou obcou.

20. A daj mu pred očima všetkých prikázania a časť svojej slávy, aby ho poslúchala celá obec synov izraelských.

21. Keď sa bude mať niečo konať, nech Eleazar kňaz poradí sa s Pánom o neho.⁴⁾ Na jeho slovo nech on i všetci synovia izraelski, a ostatná obec s ním vychádzajú a vchádzajú.

22. Mojžiš učinil tak, ako Pán prikázal. A vzal Jozua a postavil ho pred Eleazarom kňazom a pred všetkým shromaždeným ľudom.

23. A položil ruky na jeho hlavu a opakoval mu všetko, čo prikázal Pán.

HLAVA 28.

Zákony o obetách, aké v akom čase konať sa majú.

1. Pán tiež povedal Mojžišovi:

2. Prikáž synom izraelským a povedz im: moju obeť¹⁾ a chleby a zápal najchutnejšej vône obetujte mi v časoch k tomu určených.²⁾

3. Tieto sú obety, ktoré obetovať máte: Dvoch ročných baránkov bez

¹⁾ Ktorý môže vyvoliť, koho chce.

²⁾ Duch Boží (Aug.), ktorý všetky ctnosti dáva.

³⁾ Mojžiš kladie ruku na neho a Jozue dostáva plnosť Ducha (V. Mojž. 34. 9.)

⁴⁾ Hebr.: A on sa postaví pred Eleazara kňaza a ten pýtať sa bude na súd úrim pred Pánom. — On už nebude sa, jako Mojžiš, v rozličných záležitostiach bezprostredne s Pánom radíť a rozprávať, ale len skrze hlavného kňaza.

⁵⁾ Hebr.: Moje obety, môj chleby, v ohnivých mojich obetách k chutnej vôni pre mňa nezanedbávajte mi prinášať v čas k tomu vymazaný.

¹⁾ Hebr.: I pred všetkou obcou.

²⁾ Pre všeobecnú hriechnosť ľudskú.

³⁾ Správnejšie: medzi bratmi.

⁴⁾ Dľa V. Mojž. 32. 49.: Nebo.

⁵⁾ Vid' vyššie 20. 12.; V. Mojž. 32. 51.

chyby každodenne na zápalnú obeť ustavičnú.

4. Jedného obetujte ráno, a druhého večer.

5. Desiatu čiastku (miery) efa bielej¹⁾ múky, ktorá nech je zapravená najčistejším olejom a má štvrtú časť (miery) hin.

6. To je ustavičná zápalná obeť, ktorú ste obetovali na hore Sinai k najchutnejšej vôni jako ohnivú obeť Pánovi.

7. A s každým baránkom obetujte (na obeť mokrá) štvrtú časť hin vína vo svätyni Pánovej.

8. A druhého baránka obetujte večer podľa všetkého poriadku obety rannej a jej mokrých obetí, na obeť najchutnejšej vône Pánovi.

9. Ale v deň sobotný obetujte dvoch ročných baránkov, bez chyby a dve desatiny bielej múky olejom zapravenej na obeť suchú a obety mokré.

10. Ktoré sa pravidelne každú sobotu lejú na zápalnú obeť ustavičnú.

11. Na nov mesiacov obetujte na zápalnú obeť Pánovi dvoch mladých býkov zo stáda, jedného barana, sedem ročných baránkov bez poškvrny.

12. A tri desatiny olejom zapravenej bielej múky na suchú obeť pri každom býčkovi: a dve desatiny olejom zapravenej múky pri každom baranovi.

13. A desatinu desatiny bielej múky s olejom ako suchú obeť pri každom baránku, jako zápalnú obeť najchutnejšej vône a jako ohnivú obeť Pánovi.

14. Ale mokré obety z vína, ktoré pri každej obeť vylievané byť majú, budú tieto: Pol hinu pri každom býčatí, tretia čiastka pri baranovi, štvrtá pri baránkovi: to bude zápalná obeť pre každý mesiac, ako v roku po sebe nasledujú.

15. A capa tiež obetujte Pánovi za hriechy na zápalnú obeť ustavičnú s jeho mokrými obetami.

16. Ale v prvom mesiaci, štrnásteho dňa mesiaca bude Páze Pánovo,

17. a pätnásteho dňa slávnosť: za sedem dní budú sa jesť nekvasené chleby.

18. Z nich prvý deň bude za slávny a svätý: žiadnej služobnej práce v ňom nekonajte.

19. A obetujte Pánovi na ohnivú a zápalnú obeť dvoch býčkov zo stáda, jedného barana, sedem ročných baránkov bez chyby:

20. a ku každému suchú obeť z bielej múky, ktorá nech je olejom zaprávaná, tri desatiny pri každom býčkovi a dve desatiny pri baranovi.

21. A desatinu desatiny pri každom baránkovi, to jest pri siedmych baránkoch.

22. A jedného capa za hriechy, za vaše očistenie.

23. Mimo zápalnej obety rannej, ktorú vždycky obetujte.

24. Tak budete robiť každý deň za tých sedem dní k udržaniu ohňa, a k najchutnejšej vôni Pánovi,¹⁾ ktorá bude vystupovať zo zápalnej a z každej mokrej obety.

25. Aj siedmy deň nech vám bude za preslávný a svätý:²⁾ žiadnej práce služobnej nekonajte v ňom.

26. Aj deň prvotín, keď po vyplnení týždňov³⁾ obetovať budete nové úrody Pánovi, nech bude za slávny a svätý: žiadnej služobnej práce nekonajte v ňom.

27. A jako zápalnú obeť k najchutnejšej vôni Pánovi obetujte dvoch býčkov zo stáda, jedného barana a sedem ročných baránkov bez chyby.

28. a na ich suchú obeť tri desatiny bielej múky olejom zaprávanej pri každom býčkovi, a dve pri baranoch,

29. pri každom barancovi desatinu

¹⁾ Hebr.: Krom zápalnej obety ustavičnej a jej mokrej obety.

²⁾ Hebr.: Shromaždenie sväté: jako sviatky (v. 18)

³⁾ Sedem týždňov. (II. Mojš. 23. 16.)

¹⁾ Najbelšia múka obetuje sa ako nekrvavá obeť.

desatiny, ktorých spolu je sedem baranov aj capa,

30. ktorý sa zabije na očistenie: okrem ustavičnej zápalnej obety a jej mokrých obetí.

31. Bez škvrny nech je všetko, čo obetujete s ich mokrými obetami.

HLAVA 29.

Pokračovanie.

1. Aj prvý deň siedmeho mesiaca nech je slávny a svätý: žiadnej služobnej práce nekonajte v ňom; lebo je to deň zvuku a trúb.

2. A obetujte Pánovi na zápalnú obetu k najchutnejšej vôni jedného býčka zo stáda, a sedemročných baránkov bez chyby:

3. A na ich suchú obetu pri každom býčkovi tri desatiny olejom zapravenej múky, dve desatiny pri baranovi,

4. jednu desatinu pri baránkovi, ktorých spolu je sedem baránkov.

5. A capa za hriech, ktorý sa obetuje na očisťovanie ľudu,

6. okrem zápalnej obety novomesačnej s jej suchými obetami, a ustavičnej zápalnej obety s mokrými obetami obyčajnými: podľa tohože posvätného poriadku obetujte k najchutnejšej vôni na zápal Pánovi.

7. A desiaty deň toho siedmeho mesiaca nech vám bude svätý a slávny, a trápiť budete svoje duše: žiadnej služobnej práce nekonajte v ňom.

8. A obetujte na zápalnú obetu k najchutnejšej vôni Pánovi jedného býčka zo stáda, jedného barana, sedem ročných baránkov bez chyby:

9. a ich suché obety tri desatiny bielej múky olejom zaprávanej pri každom býčkovi, dve desatiny pri každom baranovi,

10. a desatinu desatiny pri každom baránkovi, ktorých baránkov spolu je sedem.

11. A capa za hriech, krom tých vecí, ktoré sa obyčajne za vinu obetávajú

na očistenie a na ustavičnú zápalnú obetu s jej obetou suchou a s ich mokrými obetami.

12. Ale pätnásteho dňa siedmeho mesiaca, ktorý vám bude svätý a slávny, nekonajte žiadnej služobnej práce, ale za sedem dní sláve sviatok Pánov.

13. A obetujte zápalnú obetu k najchutnejšej vôni Pánovi, trinásť býčkov zo stáda, dvoch baranov, štrnásť ročných baránkov bez chyby:

14. a na ich suchú obetu bielej múky olejom zaprávanej tri desatiny pri každom býčkovi, ktorých je spolu trinásť býčkov: a dve desatiny pri jednom baránkovi, to jest, z tých dvoch baranov,

15. a desatinu desatiny pri každom baránkovi, ktorých baránkov spolu je štrnásť:

16. a capa za hriech, mimo ustavičnej zápalnej obety, a suchej obety, a jej mokrej obety.

17. Na druhý deň obetujte dvanásť býčkov zo stáda, dvoch baranov, štrnásť jednoročných baránkov bez chyby:

18. a suché obety i mokré obety pri každom: pri býčkoch a baranoch, a baránkoch dľa predpisu zachovajte.

19. A capa za hriech, mimo ustavičnej zápalnej obety, a obety suchej a jej mokrej.

20. Na tretí deň obetujte jedenásť býčkov, dvoch baranov, štrnásť jednoročných baránkov bez škvrny.

21. a suché i mokré obety pri každom býčkovi, baranovi a baránkovi:

22. a capa za hriech, okrem ustavičnej zápalnej obety, a jej suchej i mokrej.

23. Na štvrtý deň obetujte desať býčkov, dvoch baranov, štrnásť jednoročných baránkov bez chyby;

24. k tomu suché i mokré obety pri každom, pri býčkoch, baranoch a baránkoch:

25. a capa za hriech, mimo ustavičnej zápalnej obety, a jej obety suchej i mokrej.

26. Na piaty deň obetujte deväť býč-

kov, dvoch baranov, štrnásť jednorôčných baránkov bez vady:

27. a suché i mokré obety pri každom, pri býčkoch a baranoch, a baránkoch, riadne zachovajte.

28. A capa za hriech, mimo ustavičnej zápalnej obety, a jej suchej i mokrej obety.

29. Na šiesty deň obetujte osem býčkov a dvoch baranov, štrnásť jednorôčných baránkov bez chyby:

30. A suchej i mokrej obety pri každom, pri býčkoch a baranoch a baránkoch riadne zachovajte.

31. A capa za hriech, mimo ustavičnej zápalnej obety, a jej obety suchej i mokrej.

32. Na siedmy deň obetuje sedem býčkov a dvoch baranov, štrnásť jednorôčných baránkov bez chyby:

33. a suché i mokré obety pri každom: pri býčkoch a baranoch, a baránkoch riadne zachovajte.

34. A capa za hriech, mimo ustavičnej zápalnej obety, a jej obety suchej i mokrej.

35. Na ôsmy deň, ktorý je najslávnejší, žiadnej služobnej práce nekonajte.

36. A obetujte na zápalnú obetu k najchutnejšej vôni Pánovi, jedného býčka, jedného barana, sedem jednorôčných baránkov bez chyby:

37. a suché i mokré obety pri každom, pri býčkovi a baranovi a baránkoch: riadne zachovajte.

38. A capa za hriech, mimo ustavičnej zápalnej obety, a jej obety suchej i mokrej.

39. Tieto obety obetujte Pánovi pri vašich slávnostiach: mimo toho, čo by ste zo sluhov alebo z dobrej vôle obctovali, zápalné, suché, mokré, a smierne obety.

HLAVA 30.

Ustanovenia o sľuboch.

1. A oznámil Mojžiš synom izraelským všetko, čo mu Pán prikázal:

2. A hovoril kniežatám pokolení synov izraelských.¹⁾ Toto je, čo prikázal Pán:

3. Jestliže by ktorý muž učinil sľub²⁾ Pánovi, alebo sa zaviazal prisahou; nech neruší svojho slova, ale nech všetko, čo sľúbil splní.

4. A keď žena sľúbila a prisahou sa zaviazala, ktorá je ešte v dome svojho otca, a ešte v dievčenskom veku³⁾: a otec zvedel sa o sľube, ktorý učinila, a o prisaha, ktorou svoju dušu zaviazala, a mlčí k tomu, viazaná bude k sľubu.

5. Čo sľúbila a prisahala, nech splní skutkom.

6. Ale jestli by otec, hneď ako počul, odoprel: tedy jej sľuby i prisahy budú zrušené a oňa nebude zaviazaná vyplniť svoj sľub, preto, že otec odoprel.⁴⁾

7. Jestliže má manžela, a niečo sľúbila a slovo raz z jej úst vyšlé zaviazalo by ju prisahou:

8. A jej manžel toho dňa, keď o tom počul, neodopieral, zaviazaná bude k sľubu, nech splní, čo sľúbila.

9. Ale keď hneď, ako o tom počul, odopieral, a zrušil jej sľub i slová, ktorými svoju dušu zaviazala: tak milostivý jej bude⁵⁾ Pán.

10. Vdova a zapúdená žena nech splní čo sľúbila.

11. Keď sa manželka v dome svojho muža sľubom a prisahou zaviazala,

12. a muž počul o tom a mlčal a neodoprel sľubu, nech splní, čo sľúbila.

13. Ale ak hneď odoprel, nebude viazaná sľubom, preto, že muž odoprel a Pán jej bude milostivý.

14. Jestliže sľúbila a prisahou sa zaviazala, že pôstom alebo zdržovaním sa od iných vecí trápiť bude svoju dušu,

¹⁾ Ti mali to oznámiť ľudu. Tak sa to iste obyčajne stávalo.

²⁾ K vykonaniu alebo zdržaniu sa od niečoho.

³⁾ Ešte sa nevydala.

⁴⁾ Je v moci otcevei, ako vydatá v moci mužovej.

⁵⁾ To jest odpustí jej, nebude sa na ňu hnevať pre nesplnenie sľubu, lebo sám vyniesol zákon v raji o tom, že žena bude poddaná mužovi.

na vôli mužovej bude, či to má splniť a či nemá.

15. Jestli to muž počul a mlčel, a do druhého dňa svoj výrok odložil:¹⁾ čo slúbila a pripovedala, nech splní: preto že hneď, ako počul, mlčal.

16. Ale ak potom odpieral, keď sa zvedel, nech on sám poniesie jej nepravosť.²⁾

17. Tieto sú ustanovenia, ktoré stanovil Pán Mojžišovi medzi mužom a ženou, medzi otcom a dcérou, ktorá je v dievčenskom veku, alebo ktorá zostáva v dome svojho otca.

HLAVA 31.

Víťazstvo nad Madiánskymi; očistenie bojovníkov; rozdelenie koristi.

1. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

2. Vypomsti sa najprv za synov izraelských na Madiánskych,³⁾ a potom pripojený budeš k svojmu ľudu.⁴⁾

3. A hneď riekol Mojžiš: Vypravte mužov zo seba k boju, ktorí by mohli vykonať pomstu Pánovu nad Madiánskymi.

4. Z každého pokolenia Izraela nech sa vyberie tisíc mužov, ktorí majú byť vyslaní do boja.

5. A dali po tisíc z každého pokolenia, tojest, dvanásťtisíc súcich do boja.

6. Tých poslal Mojžiš s Finésom, synom Eleazara kňaza, i sväté nádoby⁵⁾ a trúby k trúbeniu mu dal.

7. A keď bojovali proti Madiánskym a zvíťazili, všetkých mužských pobili.

8. aj ich kráľov Evi i Rekem i Sur i

Hur i Rebe päť kniežat národa: aj Baláma, syna Beorovho,¹⁾ zabili mečom.

9. A zajali ich ženy a deti i všetko stádo i všetok nábytok; čo len mať mohli, pobrali.

10. Mestá a dediny a hrady strávil oheň.

11. A pobrali korisť a všetko, čo zajali tak z ľudí ako hoviad,

12. a priviedli k Mojžišovi a Eleazarovi kňazovi, a ku všetkému množstvu synov izraelských: ale ostatný nábytok odniesli k vojsku na roviny Moabské pri Jordáne naproti Jerichu.

13. A Mojžiš a Eleazar, kňaz, i všetky kniežatá obce vyšli proti nim von za stány.

14. Tu nahneval sa Mojžiš na kniežatá vojska, tisícníkov a stotníkov, ktorí prišli z boja.

15. Riekol: Prečo ste živé nechali ženy?

16. Či nie ony sú, ktoré oklamaly synov izraelských na Balámovu radu, a sviedly vás k prestúpeniu proti Pánovi skrze hriech Fogorov,²⁾ a preto bol ľud tou ranou bitý? (Vyššie 25. 18.)

17. Preto zabite všetko, čo je mužského pohlavia, i deti i ženy, ktoré mužov poznaly, pobite.

18. Ale dievčatá a všetky panny zachovajte živé pre seba.

19. A zostaňte von za stánmi za sedem dní. Kto zabil človeka, alebo sa zabitého dotkol, nech sa očistí dňa tretieho a siedmeho.

20. A z koristi všetko, či je to šata, či nádoba, alebo niečo pre narádie pripraveného z kozích koží a srstí, i z dreva, nech sa očistí.

21. Potom i Eleazar, kňaz, k mužom vojska, ktorí bojovali, takto prehovoril: Toto je ustanovenie zákona, ktoré prikázal Pán Mojžišovi:

¹⁾ Po tom dni, v ktorom sa dozvedel.

²⁾ Ona bude oslobodená od sľubu, ale muž bude zodpovedný za nesplnený jej sľub.

³⁾ Za to, že Izraelitov sviedil a tým Boha potupil.

⁴⁾ Len tak potom umrieť a počítaný budeš do počtu spravodlivých tvojich predkov.

⁵⁾ Kňazi sprievádzali vojsko s archou úmluvy: povzbudzovali ho, modlili sa, obetovali zaň.

¹⁾ Balám bol Madianita (Ammonita). Iste zavolať ho do ležania, aby konečne zlorečil Izraelcov.

²⁾ Skrze modlárstvo a smilstvo.

22. Zlato a striebro a meď a železo a olovo a cin,

23. a všetko, čo môže ísť do ohňa, nech bude ohňom prečistené:¹⁾ ale čo nemôže ohňa strpieť, to nech sa vodou očistenia posväťí.

24. A siedneho dňa operte svoje šaty a potom budete čistí a vojdete do stánov.

25. A riekol i to Pán Mojžišovi:

26. Sčítajte všetko, čo bolo zajaté, z ľudí aj z hoviad, ty a Eleazar, kňaz, a kniežatá ľudu,

27. a rozdeľ na rovno tú korisť medzi tých, ktorí bojovali a vyšli na vojnu, a medzi všetko ostatné množstvo.

28. A oddel čiastku pre Pána od tých, ktorí bojovali a na vojne boli. jednu dušu²⁾ z päťsto tak z ľudí, jako z volov a oslov, i oviec,

29. a daj ju Eleazarovi, kňazovi, lebo sú to prvotiny pre Pána.

30. A z polovice (ktorá je) synov izraelských vezmi päťdesiatu hlavu z ľudí a volov a oslov a oviec, zo všetkých zvierat a daj ich Levitom, ktorí držia stráž v stánku Pánovom.

31. A Mojžiš a Eleazar učinili tak, ako rozkázal Pán.

32. A bolo tej koristi, ktorú vojsko nabralo, oviec šesťstosedemdesiatpäťtisíc,

33. volov sedemdesiatdvatisíc,

34. oslov šesťdesiat a jedentisíc;

35. ľudských duší ženského pohlavia, ktoré mužov nepoznaly, tridsaťdvatisíc.

36. A dostala sa polovica tým, ktorí boli v bitke; oviec trisotridsaťsedemtisíc päťsto.

37. Z tých za podiel pre Pána načítané bolo šesťsto sedemdesiatpäť oviec.

38. A z tridsaťšesťtisíc volov sedemdesiat a dva voly:

39. Z tridsaťtisíc päťsto oslov šesťdesiat a jeden osol.

40. Zo šesťnásttisíc ľudských duší prišlo na diel pre Pána tridsať a dve duše.

41. A Mojžiš dal počet prvotín Pánových Eleazarovi kňazovi, ako mu bolo prikázané,

42. z polovice synov izraelských, ktorú oddelil pre tých,¹⁾ ktorí v bitke boli.

43. Ale z tej polovice, ktorá sa dostala ostatnému množstvu, to jest z trisotridsaťsedemtisíc päťsto oviec,

44. a z tridsaťšesťtisíc volov,

45. a z tridsaťtisíc päťsto oslov,

46. a zo šesťnásttisíc ľudí;

47. vzal Mojžiš päťdesiatu hlavu, a dal ju Levitom, ktorí držali stráž v stánku Pánovom, ako prikázal Pán.

48. Tu pristúpili k Mojžišovi kniežatá vojska a tisícníci i stotníci a riekli:

49. My, tvoji služobníci, spočítali sme počet bojovníkov, ktorých sme pod našou rukou mali: a nechýbal ani jeden.

50. Pre tú príčinu všetci obetujeme na dar Pánovi, čo sme v koristi od zlata najst mohli, sponky a náramky, prstene a náručnice a retiazky, by si za nás odprosval Pána.

51. I prijali Mojžiš a Eleazar, kňaz, všetko to zlato vo všelijakej tvorbe,

52. váhy šesťnásttisíc, sedemsto a päťdesiat siklov²⁾ od tisícnikov a stotníkov.

53. Lebo čo si ktorý v lúpeži uchvátil, to bolo jeho.

54. A vzali a vniesli do stánku svedectva na pamiatku synov izraelských pred Pánom.

HLAVA 32.

Synovia Rubenovi a Gádovi žiadali dedičstvo pred Jordánom.

1. Ale synovia Rubenovi a Gádovi mali drahne dobytku a ich imanie v statku bolo nesčísľelné. A keď videli, že Ja-

¹⁾ V hebr. sa dokladá: Ale tak, keď vodou očistovania obnovené budú.

²⁾ T. i. po jednom.

¹⁾ V hebr.: Od tých.

²⁾ V cene asi 7.772.000 kor.

zer a Galád sú zeme na dochovávanie dobytká príhodné,

2. prišli k Mojžišovi, a k Eleazarovi, kňazovi, i ku kniežatám obce a riekli:

3. Atarot a Dibon a Jazer a Nemra, Hezebon a Eleale, a Saban a Néba a Beon,

4. zem, ktorú zbil Pán pred obličajom synov izraelských, je krajina veľmi výdajná pre pastvu dobytká: a my, tvoji služobníci, máme veľmi mnoho statku:

5. Nuž prosíme, jestliže sme našli milosť u teba, aby si ju dal nám, svojim služobníkom, do majetku; a nech nechodíme za Jordán.

6. Mojžiš im odpovedal: Čože, vaši bratia pôjdu sami do boja, a vy si tu budete sedieť?

7. Prečo odvraciate mysle synov izraelských, aby sa neodvážili ísť na miesto, ktoré im dá Pán?

8. Či tak neučinili vaši otcovia, keď som ich poslal z Kadesbarne, aby vyskúmali zem?

9. A keď prišli až k údoliu hrozna a poprezerali všetku krajinu, odvrátili srdce synov izraelských, aby nešli do zeme, ktorú im dal Pán:

10. On rozhneval sa a prisahal a riekol:

11. Neuzrú títo ľudia, ktorí vyšli z Egypta od dvadsaťročných a vyše tej zeme, ktorú som pod prisahou zasľúbil Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi, lebo nechceli ma poslúchať,

12. kromě Káleba, syna Jefonovho, Kenezejského, a Jozua, syna Nun: tí splnili moju vôľu.

13. A rozhneval sa Pán na Izraela, vodil ho okolo po púšti za štyridsať rokov, kým nevyumrelo všetko to pokolenie, ktoré činilo zlé pred jeho obličajom.

14. A hľa, hovorí, vy povstali ste miesto svojich otcov ako výrastky a chovanci hriechnych ľudí, aby ste rozmnožili linev Pánov proti Izraelovi.

15. Akže ho nechcete poslúchať, opu-

stí ľud na púšti a vy budete príčinou zahynutia všetkých.

16. Ale oni pristúpili bližšie a riekli: Ovčiarne vystavíme a stajne pre svoje stáda i hradené mestá pre svoje detky.¹⁾

17. My však sami ozbrojení a k boju vystrojení pôjdeme pred synmi izraelskými do boja, dokiaľ ich neuvedieme na ich miesta. Naše detky a čo mať môžeme budú v hradených mestách, pre nástrahy obyvateľov.

18. Nevrátime sa do svojich domov, kým synovia izraelskí nebudú vládnuť svojim dedičstvom.

19. A nebudeme ničoho pohľadávať za Jordánom, lebo už máme svoj majetok na východnej jeho strane.

20. Mojžiš im riekol: Jestliže vykonáte, čo sľubujete, nuž idte vyzbrojení pred Pánom do boja,

21. a každý muž bojovník nech ozbrojený prejde za Jordán, dokým Pán nezničí²⁾ svojich nepriateľov,

22. a nebude podmanená celá zem: potom budete bez viny pred Pánom i pred Izraelom, a obdržíte kraje, ktoré chcete pred Pánom.

23. Ale, jestliže nevykonáte, čo hovoríte, niet pochybnosti (o tom), že zhrešíte proti Bohu: a vedzte, že váš hriech zastilne vás.

24. Stavajte teda mestá pre vaše detky a ovčiarne i stajne pre ovce a stáda: a čo ste sľúbili, splňte.

25. I riekli synovia Gádovi a Rubenovi Mojžišovi: Tvoji služobníci sme, vykonáme, čo rozkazuje náš pán.

26. Naše detky a ženy a dobytok i hovädá necháme v mestách Galád.

27. A my, tvoji služobníci, pôjdeme všetci vyzbrojení do boja, jako ty, pane, hovoríš.

¹⁾ A ženy. Oni si chceli všemožne poistiť predjordánske kraje, preto chceli hneď začať budovať, aby im ich nikto nepredchytí.

²⁾ Hebr.: Nevyženie svojich nepriateľov od svojej tvárl.

28. Tu rozkázal Mojžiš Eleazarovi, kňazovi, a Jozuovi, synovi Nun a kniežatám čefadi pokolení izraelských, a riekol im:

29. Jestliže prejdú synovia Gád a synovia Ruben s vami za Jordán, všetci ozbrojení do boja pred Pánom a zem bude vám podmanená: dajte im Galád za majetok.

30. Jestliže by však nechceli prejsť s vami ozbrojení do zeme Kánaan, nech medzi vami obdržia miesta na bývanie.

31. I odpovedali synovia Gád a synovia Ruben: Ako hovoril Pán svojim služobníkom, tak vykonáme.

32. My pôjdeme ozbrojení pred Pánom do zeme Kánaan a vyznávame, že sme majetok už obdržali z tejto strany Jordána.

33. Tedy dal Mojžiš synom Gád a Ruben a polovici pokolenia Manasses, syna Jozefovho, kráľovstvo Sehona, kráľa amorejského a kráľovstvo Aga, kráľa bazanského, a celú zem s jej mestami dookola.

34. Tedy synovia Gád vystavili Dibon a Atarot, a Aroer,

35. a Etrol, a Sofan a Jazer a Jegbaa,

36. a Betnemra a Betaran, hradené mestá, a stáne pre svoj dobytok.

37. A synovia Ruben vystavili Hezebon a Eleale a Kariataim,

38. a Nábo a Balmeon, zmeniac im mená,¹⁾ i Sabama: a dali mená mestám, ktoré vystavili.

39. Potom synovia Machir, syna Manassesovho, tiahli do Galád a spustošili ju a zabili²⁾ Amonejského, jej obyvateľa.

40. Teda dal Mojžiš zem Galád Machirovi, synovi Manassesovmu, a ten sa osadil v nej.

41. Ale Jair, syn Manassesov, odišiel

a zaujal jej dediny, ktoré nazval Havath Jair, to jest, dediny Jairove.

42. Aj Nobe odišiel a vzal Kanat s jeho dedinami: a nazval ho od svojho mena Nobe.

HLAVA 33.

Ležania Izraelitov na púšti; rozkaz Boží o vyplnení Kananejských.

1. Tieto sú ležania¹⁾ synov izraelských, ktorí vyšli z Egypta po svojich hŕbnoch pod rukou Mojžiša a Arona

2. jako ich spísal Mojžiš podľa miest ležaní, ktoré na rozkaz Pánov menili.

3. Teda z Ramesse, prvého mesiaca, pätnásteho dňa prvého toho mesiaca, druhého dňa Fáze, vyšli synovia izraelskí v ruke Najvyššieho pred očima všetkých Egyptčanov,

4. kým títo pochovávali prvorođených, ktorých pobil Pán (lebo i na ich bohoch učinil pomstu)

5. a rozložili ležania v Sochet.

6. A zo Sochet prišli do Etam, ktorá je na samom kraji púšti.

7. Odtiaľ sa pohli a prišli proti Fihahiroť, naproti Bělsefonu a rozložili sa pred Magdalum.

8. A z Fihahiroť sa pohli: a šli prostriedkom mora na púšť: a chodili tri dni po púšti Etam, rozložili sa v Mara.

9. A z Mara sa pohli a prišli do Elim, kde bolo dvanásť studníc vody, a sedemdesiat palm: a rozložili sa tam.

10. Ale aj ztadiaľ sa pohli a rozložili sa pri Červenom mori. A od Červeného mora sa pohli

11. a rozložili sa na púšti Sin.

12. Odtiaľ vyšli a prišli do Daŕka.

13. A z Daŕka sa pohli, a rozložili sa v Alus.

14. A z Alus vyšli a rozložili stánky v Rafidim, kde ľud nemal vody na pitie.

15. A z Rafidim, sa pohli a rozložili sa na púšti Sinai.

¹⁾ Lebo Nábo a Bál boli modly, ktoré Izraeliti opovrhovali.

²⁾ V bebr.: Vyhnali.

Príloha Svätého Starého Zákona. II.

¹⁾ Čiže miesta, na ktorých Izraeliti stánok úmluvy stavali a stány svoje rozkladali, teda dlhšie zostali. Takých ležaní bolo 42.

16. Ale i z pústi Sinai vyšli a rozložili sa ku hrobom žiadostivosti.¹⁾

17. A od hrobu žiadostivosti sa pohli a rozložili sa v Hazerat.

18. A z Hazerat prišli do Retna.

19. A z Retna sa pohli a rozložili sa v Remmonfáres.

20. Odtiaľ vyšli a prišli do Lebna.

21. Z Lebna rozložili sa v Ressa

22. a z Ressa vyšli a prišli do Céleta.

23. Odtiaľ sa pohli a rozložili sa na vrchu Sefer.

24. S vrchu Sefer sa pohli a prišli do Arada.

25. Odtiaľ išli a rozložili sa v Macelot.

26. A z Macelot sa pohli a prišli do Tahat.

27. Z Tahat rozložili sa v Táre.

28. Odtiaľ sa pohli a rozložili sa v Metka.

29. A z Metka rozložili sa v Hesmona.

30. A z Hesmona sa pohli a prišli do Moserot.

31. A z Moserot rozložili sa v Benejakan.

32. A z Benejakan sa pohli a prišli na vrch Gadgad.

33. Odtiaľ sa pohli a rozložili sa v Jetebata.

34. A z Jetebata prišli do Hebrona.

35. A z Hebrona vyšli a rozložili sa v Aziongaber.

36. Odtiaľ sa brali a prišli na púšť Sin, ktorá je Kádes.

37. A z Kádes sa pohli a rozložili sa na vrchu Hor, pri samom konci zeme Edom.

38. Tu vystúpil Áron, kňaz, na rozkaz Pánov na vrch Hor; a tam zomrel v štyridsiatom roku po odchode synov izraelských z Egypta, piateho mesiaca, prvého dňa toho mesiaca,

39. keď bol stotriadvadsať rokov starý.

40. Počul i Kananejský kráľ v Arad, ktorý proti poludniu býval, že synovia izraelskí do zeme Kanaan prišli.

41. A s vrchu Flor sa pohli a rozložili stánky v Salmona.

42. Odtiaľ vyšli a prišli do Funon.

43. A z Funon sa pohli a rozložili sa v Obot.

44. A z Obot prišli do Jeabarim, ktoré je na hraniciach Moabských.

45. A z Jeabarim, sa pohli a rozložili stánky v Dibongad.

46. Odtiaľ sa pohli a rozložili sa v Helmondeblataim.

47. A z Helmondeblataim sa pohli a prišli na vrchy Abarim proti Nabo.

48. A s vrchov Abarim odišli a prišli na roviny Moabské pri Jordáne proti Jerichu.

49. A tam rozložili stány od Betsimot až po Abelsatim na rovnejších miestach Moabských.

50. Tu riekol Pán Mojžišovi:

51. Prikáž synom izraelským a povedz im: Keď prejdete Jordán a vojdete do zeme Kananejskej,

52. vyhubte¹⁾ všetkých obyvateľov zeme: polámete ich nápisné kamene a rozbortíte ich liate obrazy, a zkazte všetky výšiny.²⁾

53. A vyčistíte zem a usadíte sa v nej; lebo vám som ju dal, aby ste ňou vládli.

54. A rozdelíte si ju losom. Ktorých je viac, tým širší diel dáte, a ktorých je menej, užší. Každému, jako los padne, tak dané bude dedictvo. Dľa pokolení a čŕadí nech sa rozdelí dedictvo.

55. Jestliže by ste nechceli pobiť obyvateľov zeme: tedy tí, ktorí zostanú, budú vám ako klince v očiach a oštep v bokoch,³⁾ a budú sa nepriateľsky chovať proti vám na zemi, na ktorej bývať budete.

¹⁾ Hebr.: Vyčistite.

²⁾ Totižto pohanské oltáre, ktoré na výšinách stavali.

³⁾ Hebr.: Budú vám ako tŕnie vo vašich očiach a jako ostne vo vašich bokoch. Výklad obrazu Jozue 23, 13.

¹⁾ Vldz IV. Mojš. 11, 34.

56. A čo som im zamýšľal urobiť, vám učiním.

HLAVA 34.

Hranice zeme zasľúbenej a ktorí ju deliť mali.

1. A Pán hovoril Mojžišovi a riekol:

2. Prikáž synom izraelským, a povedz im: Keď vojdete do zeme Kanaan a dostane sa vám losom za dedičstvo, tieto nech budú jej hranice:

3. Poludňá strana nech sa začne od púšti Sin,¹⁾ ktorá je vedľa Edom, a nech má za hranicu proti východu slané more.²⁾

4. Potom nech sa zatočí³⁾ okolo poľudňajšej strany cez pohorie škorpionove,⁴⁾ tak aby preišlo do Senna,⁵⁾ a prišla od poľudnia až ku Kádesbarne; ztadiaľ vyjde hranica k dedine menom Adar, a pretiahne sa až k Asemona:

5. Potom nech sa hranica zatočí okolo od Asemona až ku potoku Egyptskému, a zakončí brehom veľkého mora.⁶⁾

6. A západná strana nech sa začne od veľkého mora, a tým sa i zakončí.

7. Potom na severnej strane hranica nech začne sa od veľkého mora a príjde sa až k najvyššiemu vrchu.⁷⁾

8. Od toho nech príjde do Emat, až k hraniciam Sedada.

9. A (ztadiaľ) nech ide hranica až po Zefrona, a dedinu Enan: to bude hranica k strane severnej.

10. Odtiaľ nech vymerajú hranicu proti východnej strane od dediny Enan až do Sefama,

11. a od Sefama nech spustí sa hranica do Rebla proti studnici Dafním.⁸⁾

¹⁾ Tsin.

²⁾ Južný jeho koniec.

³⁾ Od východu k západu.

⁴⁾ Lepšie: A zatočí sa tá hranica k poľudnej strane vrchu Akrabblm.

⁵⁾ Hebr.: Tsin.

⁶⁾ Veľké more je Stredozemné more.

⁷⁾ Hebr.: K vrchu Mor. Až po samokrajnú južnú hranicu libanskú.

⁸⁾ Hebr.: Od východu majúť Atn.

odtiaľ príjde proti východu k moru Ceneret,¹⁾

12. a pretiahne sa k Jordánu, a naposledy zakončí sa Slaným morom. Táto zem bude vaša po svojich hraniciach, vŕchol.

13. A Mojžiš prikázal synom izraelským a riekol: Táto je zem, ktorú losom obdržíte, a ktorú rozkázal Pán dať deväťmu pokoleniu a polovici pokolenia.

14. Lebo pokolenie synov Ruben po svojich čefadiach a pokoleniach synov Gád dľa počtu a polovica pokolenia Manassesovho,

15. totižto poltreťa pokolenia dostali svoj diel za Jordánom²⁾ proti Jerichu k strane východnej.

16. A Pán riekol Mojžišovi:

17. Tieto sú mená tých mužov, ktorí vám zem rozdelia, Eleazar, kňaz, a Jozue, syn Nun,

18. a jedno knieža z každého pokolenia.

19. Tieto sú ich mená: Z pokolenia Judovho Káleb, syn Jefonov.

20. Z pokolenia Simeonovho, Samuel, syn Ammúndov,

21. Z pokolenia Benjaminovho, Elidad, syn Chaselonov.

22. Z pokolenia synov Dan, Bokci, syn Jogli.

23. Zo synov Jozeiových, z pokolenia Manassesovho, Hanniel, syn Efo-dov.

24. Z pokolenia Efraimovho, Kamuel, syn Seftanov.

25. Z pokolenia Zabulonovho, Eliza-fan, syn Farnachov.

26. Z pokolenia Izacharovho, knieža Faltiel, syn Ozanov.

27. Z pokolenia Asserovho, Ahud, syn Salomi.

28. Z pokolenia Neftalim, Fedael, syn Ammiudov.

¹⁾ Ceneret je mesto, od ktorého jazero gom-zaretské svoje meno dostalo.

²⁾ Vlasne pred Jordánom, na východnej strane Jordána.

29. Títo sú, ktorým prikázal Pán, aby rozdelili synom izraelským zem Kanaanejskú.

HLAVA 35.

Mestá Levítov: mestá útočistné; trestanie vražedníkov.

1. Aj toto hovoril Pán Mojžišovi na rovinách Moabských pri Jordáne, proti Jerichu:

2. Prikáž synom izraelským, aby dali Levítom zo svojich majetkov (Joz. 21, 2.)

3. mestá na bývanie a kraje okolo nich, aby oni v mestách bydleli, a kraje aby pre ich dobytky a statky boly;

4. a tieto (kraje) nech von od múrov miest na tisíc krokov¹⁾ ďaleko do kola ťahajú.

5. Na východ nech majú dvetisíc loktov²⁾ a na juh tiež dvetisíc: aj k moru, ktoré je na západ, tú samú mieru, a severná strana sa rovnako dlhou hranicou zavrie: a budú mestá v prostriedku a kraje z vonku.

6. Ale z tých miest, ktoré Levítom dáte, oddeľte šesť na útočistia, aby tam utiekol, kto by vylial krv; a krom tých dajte im ešte štyridsať a dve mestá.

7. To je spolu štyridsaťosem (miest) s ich krajinami.

8. A tých miest, ktoré sa majú dať z majetkov synov izraelských, od tých, ktorí viac majú, viac vezmete, a od tých, ktorí menej majú, menej: každý podľa miery svojho dedičstva nech dá mestá Levítom.

9. Pán riekol Mojžišovi:

10. Hovor synom izraelským a povedz im: Keď prejdete Jordán (a vojdete) do zeme kanaanejskej.

11. určite, ktoré mestá majú byť na ochranu tých, ktorí by nechcú³⁾ krv preliali:

¹⁾ Hebr.: tisíc loktov, 1000 loktov asi 484 metrov.

²⁾ 2000 loktov asi 968 metrov. Teda na každej zo štyroch strán mesta má byť na 2000×1000 štvorcových loktov, čiže 46,8 hektárov rozsiahly pasienok pre Levítov.

³⁾ Ktorí niekoho bez úmyslu zabili: a koho sa

12. Keď v nich bude ten, ktorý uteká, nech ho príbuzný zabitého nesmie zabiť, kým sa nepostaví pred obcou a jeho záležitosť nebude súdená.

13. A z tých miest, ktoré oddelíte k útočišťu,

14. nech budú tri za Jordánom, a tri v zemi Kanaanejskej.

15. Tak pre synov izraelských, ako pre prichádzajúcich a cudzincov, aby tam utiekol, kto nechcúc krv prelial.

16. Jestliže by kto železom ranil, tak že ten, ktorý bol poranený, zomrel: vinný bude vraždy, a taký nech zomrie.

17. Jestliže kameňom hodil tak, že trafený zomrel: taký nech tiež tak bude trestaný.

18. Jestliže drevom uderený zahynul: nech bude krvou vražedníka pomstenný.⁴⁾

19. Príbuzný zabitého nech usmrtil vražedníka; hneď, ako ho dostane, nech ho zabije.

20. Kto z nenávisti posolil človeka, alebo z úkladu niečo na neho hodil:

21. Alebo, že mu bol nepriateľom, rukou ho uderil, a ten zomrel: ten, ktorý uderil, vinný je vraždy; príbuzný zabitého, jaknáhle ho dostane, hneď nech ho zabije.

22. Jestliže náhodou a bez nenávisti

23. a nepriateľstva niečo takého urobil,⁵⁾

24. a to sa i pred slyšiacim to ľudom

úmyselnosť nemôže dokázať. Toto nariadenie dané bolo z ohľadu na právo odvetné (odplatné). I. Mojz. 9. 5.; II. Mojz. 21. 23.) a na právo pomsty (I. Mojz. 4. 14.), podľa ktorého príbuzní a priatelia zabitého zaviazaní boli vražedníka stíhať a pomstu na ňom vykonať. Nariadením sa zabránilo, aby nad nevinnými nekonal sa krvavá pomsta.

⁴⁾ V. 17, 18, dľa hebr.: Jestliže by hodiac kameňom, ktorým by mohol zabiť, uderil niekoho, tak žeby zomrel: vražedník je: smrťou umrie vražedník taký. A jestli by hodiac drevom, ktorým by mohol zabiť, uderil niekoho, tak že by umrel, vražedník je: smrťou umrie.

⁵⁾ Hebr.: Shodil by na neho nejakú vec alebo nejaký kameň, od ktorého by umrieť mohol.

dokázalo¹⁾ a krvná tá záležitosť medzi vrahom a príbuzným zavraždeného vyšetrená bola:

25. Nech bude jako nevinný z ruky pomstiteľa vyslobodený a súdnym výrokom nazpät' zavedený do mesta, do ktorého utiekol, a zostane tam,²⁾ dokiaľ veľký kňaz, ktorý je svätým olejom pomazaný, nezomrie.³⁾

26. Jestliže by toho, ktorý zabil, za hraniciami tých miest, ktoré boli pre utekajúcich nariadené,

27. dostal a zabil ten, ktorý je pomstiteľom krvi: nech bude bez viny, kto ho zabije.

28. Lebo ten, ktorý utiekol, mal až do smrti najvyššieho kňaza v meste bydlieť: keď však tento zomrel, vraždenník smie sa zase vrátiť do svojej zeme.

29. Toto nech vám bude ustanovenie večné vo všetkých vašich prírôtkoch.

30. Vraždenník nech bude dľa vyznania svedkov trestaný: na svedectvo jedného nikto nech nebude odsúdený.

31. Nevezmite výplaty od toho, ktorý je vinný krvi; nech hneď i on zomrie.

32. Vypovedanci a tí, ktorí utiekli, nech sa na žiaden spôsob nenavrátia do svojich miest pred smrťou najvyššieho kňaza.¹⁾

33. Aby ste nepoškvrnili zeme svojho prebývania, ktorá krvou nevinných býva poškvrnená a ináč nemôže byť očistená, len krvou toho, ktorý druhého krv vylial.

¹⁾ Hebr.: Tedy súdiť bude obec medzi bitcom a medzi priateľom zabitého podľa týchto súdov.

²⁾ Nie z pokuty; ale aby sa i on i iní viaceré báli krv prelievať.

³⁾ Vznešený obraz tej veľkej pravdy, že ľudia, ktorých Boh vo svojom nekonečnom milosrdenstve za takých považuje, ktorí viac zo slabosti a nevedomosti, ako zo zlosti hrešili, len po smrti najvyššieho kňaza, Ježiša Krista, do nebeskej vlasti prijati byť mohli. (Sv. Jeron.)

⁴⁾ Hebr.: Ani nevezmite výplaty od toho, ktorý utiekol do mesta svojho útočiska, aby sa navrátil k bydleniu do svojej zeme, prv než by umrel kňaz.

34. A tak čisté zachovajte svoje dedičstvo, kde ja prebývam s vami: lebo ja som Pán, ktorý prebývam medzi symmi izraelskými.

HLAVA 36.

Zákon o vydávaní dcér Salfadových a ich dedičtve.

1. Pristúpili však i kniežatá čefadl Galád, syna Machír, syna Manassesovho z rodu synov Jozefových: a hovorili Mojžišovi pred kniežatmi izraelskými a riekli:

2. Tebe, nášmu pánovi, rozkázal Pán, aby si losom rozdelil zem synom izraelským, a aby si dcéram Salfada, nášho brata, dal dedičstvo, ktoré patrilo otcovi:

3. Ak by si ich ľudia iného pokolenia za manželky vzali, pôjde aj ich majetok za nimi, a prejde na iné pokolenie a z nášho dedičtva ubudne.¹⁾

4. A tak sa stane, že keď príjde milostivý rok, totižto päťdesiaty rok odpustenia, smieša sa rozdelenie losov, a majetok jedných prejde na druhých.²⁾

5. Mojžiš odpovedal synom izraelským, a na rozkaz Pánov riekol: Dobre pokolenie synov Jozefových hovorilo.

6. A tento zákon vydal Pán o dcérach Salfadových: Nech sa vydávajú za koho chcú, len nech sú to ľudia z ich pokolenia:

7. aby sa nesmiešalo dedičstvo synov izraelských jedného pokolenia s druhým. Lebo tak všetci mužovia nech si berú ženy zo svojho pokolenia a rodu.³⁾

8. A všetky ženy⁴⁾ nech si berú mu-

¹⁾ Hebr.: Keď tieto niekomu zo synov iných pokolení izraelských dané budú za manželky, odiđe ich dedičstvo od dedičtva otcov a pridané bude k dedičstvu toho pokolenia, do ktorého by sa vydali, a losu nášho dedičtva ubudne.

²⁾ V milostivom roku všetky predané majetky na predošlých ich pánov pripadajú. Toto však nepatrí o dedičstvách. Manžel, na ktorého manželka svoje dedičstvo preniesla, sňatkem dostal stále právo k nemu.

³⁾ Hebr.: Ba každý syn izraelský nech sa pridá dedičtva pokolenia svojich otcov.

⁴⁾ T. j. ktorého mali dedičstvo.

žov tiež zo svojho pokolenia: aby dedictvo v čefadiach ostávalo,

9. a pokolenia aby sa nemiešali, ale tak zostali,

10. jako ich Pán oddelil. A dcéry Sal-fadove učinily tak, ako bolo prikázané:

11. A vydaly sa Mahla a Tersa a Hegla a Melcha a Noa za synov svojho strýca¹⁾

12. z čefadi Manasses, ktorý bol syn Jozefov: a dedictvo, ktoré im bolo dané, zostalo v pokolení a v čefadi ich otca.

13. Tieto sú prikázania a súdy, ktoré prikázal Pán skrze Mojžiša synom izraelským na rovinách Moabských pri Jordáne proti Jerichu.

¹⁾ Hebr.: Svojich strýcov.

PIATA KNIHA MOJŽIŠOVA.

DEUTERONOMIUM.

PIATA KNIHA MOJŽÍŠOVA.

DEUTERONOMIUM.

Piata kniha Mojžišova nazýva sa *Deuteronomium*, čiže *Druhý* alebo *Opakovaný zákon*, preto, že obsahuje tri reči Mojžišove, v ktorých zákony v predchádzajúcich knihách obsažené opakuje, vysvetľuje a čo najhlbšie do srdca Izraelitom vstępuje a tak akoby znovu vyhlasuje.

Na rovinách moabských pred svojou smrťou napomína Mojžiš v troch rečiach ľud izraelský, aby verne zachovával prikázania, ustanovenia a sudy Pánove.

V prvej reči (1, 6—4, 40.) upomína Mojžiš Izraelitov na dôkazy spravodlivosti a milosrdenstva Pána Boha, ktoré zkúsili za času svojho putovania na púšti.

V druhej reči (5, 1—26, 19.) predkladá zákon, opakuje, zdokonaľuje čiastočne novým pomerom, ktoré po zaujatí prisľúbenej zeme nastaf musia, prispôsobuje prikázania dané na hore Sinal a za času putovania na púšti.

V tretej reči (27, 1—30, 20.) obracia sa k starším ľudu a prikazuje im, aby, keď prejdú za Jordán, zákon s jeho požehnaniami a kľatbami slávnostne vyhlásili. Celým zápaťom svojej prehorlivej duše vypočítuje potom veľiké dobroty, ktoré Boh každému Izraelitovi i všetkému ľudu dávať bude za verné zachovávanie prikázani a zároveň oznamuje ťažké tresty, ktorými prestupovanie jeho zákonov stíhať bude.

Ostatné hlavy knihy (31—34.) hovoria o konci účinkovania Mojžišovho, jako Jozua za svojho nástupcu ustanovil a zákon Levitom oddal; potom nasleduje jeho prorocká pieseň, jeho požehnanie a krátka zpráva o jeho smrti, čo aspoň čiastočne od iného pôvodcu, iste od Jozua, pridané bolo.

Touto knihou dokonáva sa päť kníh Mojžišových pod gréckym menom *Pentateuch*, t. j. päť kníh čiže dielov, ktoré sa zase u Židov dohromady, vlastne *Thora*, t. j. zákon nazývajú. — Prvá kniha je veľikým úvodom do celého diela, druhá, tretia a štvrtá je jadrom a posledná doslovom; všetkých päť tvorí utešený celok.

Na základe mnohých výrokov Starého a Nového zákona i nepretrženého ústneho podania Izraelitov a dľa vnútorných známk z Pentateuchu pripisuje sa kniha Mojžišovi, jako jej Bohom vnuknutému spisovateľovi.

HLAVA I.

Mojžiš pripomína to, čo sa so synmi izraelskými prihodilo na ceste od hory Horeb až do Kádesbarne.

1. Tieto sú slová, ktoré hovoril Mojžiš všetkému Izraelu za Jordánom na púšti, na rovine¹⁾ proti Červenému mo-

ru, medzi Fáran a Tofel a Lában a Hazerot, kde je najviac zlata:¹⁾

2. Jedenást dní cesty od Horeb na ceste k horám Seir až do Kádesbarne.

3. Štyridsiateho roku,²⁾ jedenásteho mesiaca, prvý deň mesiaca hovoril Moj-

¹⁾ V hebr.: Hazerot a Dizahab (zlato majúce), ktoré je iste meno iného miesta.

²⁾ Izraeliti vstúpili z Egiptu a. n. 2752. roku po stvorení sveta: teda 40. rok bol by 2792.

¹⁾ Na rovine moabskej.

žiš synom Izraelským všetko, čo mu prikázal Pán, aby im povedal:

4. keď už bol zabil Sehona, kráľa amorrejského, ktorý býval v Hezebon: a Oga, kráľa Bázan, ktorý bydlal v Astarot a v Edrai,

5. za Jordánom v zemi Moabskej. Tu začal Mojžiš vysvetľovať zákon a hovoriť: (IV. Mojž. 21, 24.)

6. Pán, náš Boh hovoril k nám na Horebe a riekol: Dosť ste už na tejto hore zostávali:

7. Obráťte sa, a idte k hore Amorejských a na iné miesta, ktoré blízko nej sú, na roviny a vrchy i do údolia proti poľudniu a vedľa brehu morského, k zemi Kananejskej a k Líbanu až k veľkej rieke Eufkrat.

8. Hľa, vraví, dal som vám ju: vojdte do nej a vládňte ňou, o ktorej prisahal Pán vašim otcom Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi, že ju dá im a ich semenu po nich.¹⁾

9. A povedal som vám toho času:

10. Nemôžem vás sám zniesť, lebo Pán, váš Boh, rozmnožil vás a je vás dnes, ako hviezd nebeských, veľmi mnoho. (II. Mojž. 18, 18.)

11. (Pán, Boh vašich otcov, pridaj k tomuto počtu mnoho tisícov a poženaj vám, ako hovoril!)

12. Nevládzem sám zniesť vaše záležitosti a nesnádze a spory.

13. Dajte zo seba mužov múdrych a rozumných a ktorých obcovanie bolo by zkúsené vo vašich pokoleniach, nech vám ich ustanovím za kniežatá.

14. Vtedy odpovedali ste mi: Dobrá je to vec, ktorú chceš urobiť.

15. A ja vzal som z vašich pokolení mužov múdrych a šľachetných a ustanovil som ich za kniežatá, za tisícnikov a stotníkov a päťdesiatníkov a desiatníkov, ktorí by vás učili každej veci.

¹⁾ I Mojž. 22. 17.

16. A prikázal som im a riekol:¹⁾ Vyslúchajte ich,²⁾ a jako je spravodlivo, súďte: nech si je on dómáci alebo príchodzí. (Ján 7, 24.)

17. Nech nebude žiaden rozdiel osôb, tak malého vyslúchajte, jako veľkého: a nehľadte na ničiu osobu, lebo súd Boží je.³⁾ Keby sa vám niečo zdalo byť nesnadným, prineste predomňa, a ja to vyslyším. (III. Mojž. 19. 15. Nižšie 16. 19. Prisl. 24. 23. Jak. 2, 1.)

18. A prikázal som všetko, čo by ste činiť mali.

19. Potom pohli sme sa z Horeb, prešli sme túto hroznú a prevelikú púšť, ktorú ste videli, po ceste k hore Amorejských, ako nám prikázal Pán, náš Boh. A keď sme prišli do Kádesbarne,⁴⁾

20. povedal som vám: Prišli ste až k hore amorrejskej, ktorú Pán, náš Boh, dá nám.

21. Pozri na zem, ktorú Pán, tvoj Boh, dá tebe: íd tam a vládni ňou, ako hovoril Pán, náš Boh, našim otcom: neboj sa a nestrachuj sa.⁵⁾

22. Tu pristúpili ste ku mne všetci a riekli ste: Pošleme mužov, ktorí by poobzerali zem: a nám oznámili, ktorou cestou máme tam ísť a proti ktorým mestám tiahnuť. (IV. Mojž. 13. 3.)

23. A ponevác sa mi tá reč ľúbila, poslal som z vás dvanásť mužov, po jednom z každého pokolenia.

24. A tí šli a vstúpili na hory, prišli až k údoliu hrozna: a poobzerali zem.

25. vzali sebou z jej ovocia, aby ukázali úrodnosť, a priniesli k nám a riekli: Dobrá je to zem, ktorú Pán, náš Boh, dáva nám. (IV. Mojž. 13. 24.)

26. A nechceli ste ísť do nej, ale neveriac reči Pána, vášho Boha,

¹⁾ Hebr.: Prikázal som to vašim sudcom toho času.

²⁾ Hebr.: Vy slúchajte svojich bratov a súďte spravodlivo medzi každým a jeho bratom a medzi príchodzím.

³⁾ Sudcovia ste na mieste Božom.

⁴⁾ Do púšte Fáran. (IV. Mojž. 13. 1.)

⁵⁾ Vŕstazstvo je isté. Srov. v. 7.

27. reptali ste vo svojich stánkoch a povedali ste: Nenávidí nás Pán, a preto vyviedol nás zo zeme egyptskej, aby nás dal do ruky Amorrejčana a vyplienil.

28. Kdeže by sme šli? Poslovia naštrajili naše srdce, a riekli: Náramná sila ich je a postavou kde väčší od nás: mestá veľiké a až k nebu hradené, ba synov Enakových videli sme tam.

29. A riekol som vám: Nestrachujte sa ani nebojte sa ich:

30. Pán Boh, ktorý je váš vodca, sám bude bojovať za vás, ako učinil v Egypte pred očima všetkých.

31. A na púšti (sám si videl), (ako) nosil ťa Pán, tvoj Boh, ako nosieva človek malického svojho syna a to po všetkej ceste, po ktorej ste šli, kým ste neprišli na toto miesto.

32. A ešte ani tak neuverili ste Pánovi, svojmu Bohu,

33. ktorý predchádzal vás na ceste, a vyhľadával vám miesto, na ktorom by ste mali stány rozložiť, v noci ukazujúc vám cestu skrze oheň, a vo dne skrze stĺp oblakový. (IV. Mojž. 14. 14.)

34. A keď počul Pán hlas vašich rečí, nahneval sa a prisahal a riekol:

35. Neuzrie nikto z ľudí tohoto pokolenia najhoršieho tej dobrej zeme, ktorú som pod prisahou sľúbil vašim otcom: (IV. Mojž. 14. 23; Zalm. 94. 11.)

36. Krome Káleba, syna Jefonovho; lebo on ju uzrie a jemu dám zem, po ktorej chodil on i s jeho synom, preto, že poslúchal Pána.

37. Ani niet divu, že sa nahneval na ľud; veď aj na mňa nahneval sa Pán a riekol: Ani ty nevojdeš tam:

38. Ale Jozue, syn Nun, tvoj služobník, on vojde miesto teba: tohoto povzbud' a posilni, a on nech rozdelí zem losom Izraelovi.

39. Vaše detky, o ktorých ste povedali, že ich zajaté odvedú, a vaši synovia, ktorí dnes nevedia rozdielu medzi dobrým a zlým, tí vojdú do nej a tým dám zem, a oni vládnuť budú nou.

40. Vy však obráťte sa a idte na púšť cestou k Červenému moru.

41. A odpovedali ste mi: Zhrešili sme Pánu: pôjdeme a bojovať budeme ako rozkázal Pán, náš Boh. A keď ste ozbrojení šli na horu, (IV. Mojž. 14. 40.)

42. riekol mi Pán: Povedz im: Nechoďte, a nebojujte, lebo nie som s vami: aby ste nepopadali pred svojimi nepriateľmi.

43. Hovoril som vám, a neposlúchali ste: ale protiviac sa rozkazu Pánovmu a nadutí pýchou vstúpili ste na horu.

(IV. Mojž. 14. 42.)

44. Tedy vytiahol Amorrejský, ktorý býval na horách, a prišiel proti vám a prenasledoval vás, ako prenasledujú včely: a bil vás od Seir až do Horma.

45. A keď ste sa vrátili a nariekali ste pred Pánom, neslyšal vás, ani vášho hlasu nechcel si všimnúť.

46. Tak sedeli ste v Kádesbarne za dlhý čas.

HLAVA 2.

Mojžiš pripomína to, čo sa dialo od Kádesbarne až do porážky kráľa Sebona.

1. Ztadiaľ sme sa pohli a prišli sme na púšť, ktorá vedie k Červenému moru, jako mi povedal Pán: a obchádzali sme horu Seir za dlhý čas.

2. A Pán mi riekol:

3. Dosť ste už obchádzali túto horu: idte k strane severnej:

4. A ľudu rozkaž' a riekni: Pôjdete cez hranice svojich bratov, synov Ezan, ktorí bývajú v Seir, a budú sa vás báť.

5. Preto hľadte pilne, aby ste nepostávali proti nim:¹⁾ lebo nedám vám z ich zeme, ani čo by za šlapaj jednej nohy byť mohlo, preto, že za majetok Ezan dal som horu Seir.

6. Pokrmov kúpte od nich za peniaze a jedzte: vodu kúpenú naberajte a pite.

¹⁾ Aby ste sa hnevom nedali strhnúť do boja proti nim.

7. Pán, tvoj Boh, požehnal ťa vo všetkej práci tvojich rúk: zná tvoju cestu, ako si šiel cez púšť túto veľikú; za štyridsať rokov býval s tebou Pán, tvoj Boh, a nič ti nechýbalo.

8. A keď sme prešli našich bratov, synov Ezan, ktorí bývali v Seir, poľnou cestou od Elat a od Aziongaber, prišli sme k ceste, ktorá vedie na púšť moabskú.

9. A Pán mi riekol: Nebojuj proti Moabským a nepúšťaj sa s nimi do bitky: lebo nedám ti ničoho z ich zeme, lebo synom Lot dal som Ar¹⁾ za majetok.

10. Ľmili boli prví²⁾ jej obyvatelia, ľud veľký a silný, a tak vysoko urastení, jako z rodu Enakovcov,

11. tak že za obrov držaní boli a podobní boli synom Enakovcov. Ale Moabití nazývajú ich Ľmim.³⁾

12. V Seir bývali prvej Horrejskí, ale synovia Ezau ich vyhнали a vyplienili a osadili sa tam, ako učinil Izrael v zemi svojho majetku, ktorú dal mu Pán.

13. Tedy sme vstali, aby sme prešli potok Záred a prišli sme k nemu.

14. Času však, v ktorom sme šli z Kádesbarne, až sme prešli potok Záred, bolo osematridsať rokov: dokým nevyhynulo všetko pokolenie mužov bojových zo stánov, ako bol prisahal Pán:

15. Ktorého ruka bola proti nim, aby vyhynuli z prostriedku stánov.

16. A keď všetci tí bojovníci vymreli,

17. hovoril mi Pán a riekol:

18. Ty prejdeš dnes hranice moabské, pri meste menom Ar:

19. a priblížiš sa k synom Ammon; chráň sa, aby si nehojoval proti nim a nepúšťaj sa do bitky: lebo ti nedám zo zeme synov Ammon, preto, že som ja synom Lotovým dal za majetok.

20. Za zem obrov bola držaná: a

v nej niekedy bývali obri, ktorých Ammoniti volajú Zomzomim,

21. ľud veľký a početný a vysokého vzrastu, jako Enakim, ktorých vyplienil Pán pred ich tvárou: a dal, aby oni bydleli na ich mieste,

22. jako učinil synom Ezan, ktorí bývajú v Seir; vyhubil Horrejských a ich zem dal im, ktorou vládnu až do dnešného dňa.

23. Hevejčanov tiež, ktorí bývali v Hazerim až po Gázu. Kappadočania vyhнали, ktorí vyjdú z Kappadocie) vyplienili ich a bývali miesto nich.

24. Vstaňte a prejdite potok Arnon: hľa, dal som do tvojej ruky Sehonu, kráľa Hezebon, Amorrejského, a jeho zemou začni vládnuť a bojuj proti nemu.

25. Dnes začnem púšťať strach a ľak pred tebou na ľudí, ktorí bývajú pod všetkým nehom: že sa naľakajú, keď počujú tvoje meno, a jako rodiace triasť sa a boľasť mať budú.

26. I poslal som poslov z pústi Kade-mot k Sehonovi, kráľovi Hezebon, so slovami pokojnými, a odkázal som mu:

27. Nech prejdeme cez tvoju zem, verejnou cestou pôjdeme; neodchýlime sa ani na pravo, ani na ľavo,

28. pokrmov za peniaze predaj nám, aby sme jedli: vodu za cenu daj, a tak piť budeme. Len o to ide, aby si nám dovolil prejsť.

29. Ako učinili synovia Ezan, ktorí bývajú v Seir, a Moabití, ktorí sa zdržujú v Ar: dokiaľ neprijdeme k Jordánu a neprejdeme do zeme, ktorú nám Pán, náš Boh, dáva.

30. Ale Sehon, kráľ Hezebon, nechcel nám dať prejsť: lebo zatvrdil Pán, tvoj Boh, jeho ducha, a zafal jeho srdce, aby bol daný do tvojich rúk, ako teraz vidíš.

31. A riekol mi Pán: Hľa, počal som ti dávať Sehonu a jeho zem, začni vládnuť nou.

¹⁾ Hlavné mesto Moabských.

²⁾ T. j. pred Moabitami.

³⁾ T. j. strašliví, hrozni.

⁴⁾ Hebr.: Kafforejskí, ktorí vyšli z Kaffor. Dľa niektorých Kvetania. — Doista nie Kappadočania.

32. A vytiahol Sehon proti nám so všetkým svojim ľudom k boju do Jasa.

33. A dal ho Pán, náš Boh, nám: a porazili sme ho s jeho synami a so všetkým jeho ľudom.

34. A vzali sme toho času i všetky mestá, pobili sme ich obyvateľov, mužov i ženy i deti: nenechali sme v nich ničoho.

35. okrem hoviad, ktoré za podiel prišli na diel korisníkom: a koristiť z miest, ktoré sme zaujali

36. od Aroer, ktoré je na brehu potoka Arnon, od mesta, ktoré v údolí leží, až po Galád. Nebolo dediny ani mestá, ktoré by ušlo našim rukám: všetky nám dal Pán, náš Boh.

37. Okrem zeme synov Anunon, ku ktorej sme neprišli: a všetkého, čo leží pri potoku Jebok, a miest na horách, i všetkých miest, ktoré nám zakázal Pán, náš Boh.

HLAVA 3.

Vŕžazstvo nad kráľom Og.

1. Tu obrátili sme sa a šli sme cestou k Bázan: i vyšiel Og, kráľ Bázan, proti nám so svojim ľudom k bojuvaniu do Edrai. (IV. Mojz. 21, 33; nižšie 29, 7.)

2. A riekol mi Pán: Neboj sa ho, lebo do tvojej ruky daný je so všetkými svojimi ľuďmi i so svojou zemou: a urob mu tak, ako si urobil Sehonovi, kráľovi Amorrejskému, ktorý hýval v Hezebone. (IV. Mojz. 21, 34.)

3. Dal teda Pán, náš Boh, do našich rúk aj Oga, kráľa Bázan a všetok jeho ľud: a pobili sme ich a zničili.

4. A spustošili sme toho času všetky jeho mestá: nebolo mesta, ktoré by nám bolo ušlo: šesťdesiat miest, všetku krajinu Argob z kráľovstva Oga v Bázan.

5. Všetky tie mestá boli ohradené múrami veľmi vysokými, i bránami a závorami, okrem nepočetných miest, ktoré nemali múrov.

6. A vyplienili sme ich, ako sme učinili Sehonovi, kráľovi hezebonskému, vyhubiac všetky mestá i mužov i ženy a deti:

7. Dobytky však a koristi miest rozobrali sme sebe.

8. I vzali sme toho času zem z ruky dvoch kráľov Amorrejských, ktorí boli za Jordánom: od potoka Arnon až k hore Hermon,

9. ktorú Sidončania Sarion volajú, a Amorrejskí Sanir:

10. Všetky mestá, ktoré ležia na rovine, a všetku zem Galád a Bázan až po Selchia a Edrai, mestá kráľovstva Oga v Bázan.

11. Lebo sám len Og, kráľ v Bázan, zostal z pokolenia obrov. Ukazuje sa jeho železná postel, ktorá je v Rabbat synov Anunon, deväť loktov dlhá a štyri široká dľa miery lokta chlupskej ruky.

12. A opanovali sme zem toho času od Aroer, ktoré je na brehu potoka Arnon, až do polovice hory Galád: a jej mestá dal som Rubenovi a Gádovi.

13. Ostatnú však časťku Galád a všetok Bázan kráľovstva Ogovho dal som polovici pokolenia Manassesovho, všetku krajinu Argob; a všetok Bázan volá sa zemou obrov.

14. Jair, syn Manassesov, obdržal všetku krajinu Argob až po hranice Gesuri a Machati. A nazval Bázan po svojom mene, Havot Jair, to jest, Jairove dediny, až do dnešného dňa.

(IV. Mojz. 32, 29.)

15. Aj Machirovi sme dal Galád.¹⁾

16. A pokolením Ruben a Gád dal som zo zeme Galád až ku potoku Arnon, až k polovici potoka jako hranice až ku potoku Jebok, ktorý je hranicou synom Ammon:

17. a rovinu púšti Jordán, a kraje Ceneret až k moru púšti, ktoré je slané, pod horou Fazga proti východu.

18. A prikázal som vám v tom čase

¹⁾ Časť zo zeme Galád. Srov. v. 13.

a riekol: Pán, váš Boh, dáva vám túto zem za dedičstvo; teda vystrojení idte pred svojimi bratmi, synami izraelskými, všetci mužovia silní:

19. bez žien a detí a dobytku. Lebo viem, že mnoho dobytku máte; ten nech zostane v mestách, ktoré som vám dal,

20. dokým by Pán nedal odpočinutia vašim bratom, ako vám dal: aby aj oni vládli zemou, ktorú im dá za Jordánom: vtedy navráti sa každý na svoj majetok, ktorý som vám dal.

21. Jozuovi tiež toho času som prikázal a riekol: Tvoje oči videly, čo učinil Pán, váš Boh, dvom týmto kráľom: tak učiní všetkým kráľovstvám, do ktorých pôjdeš.

22. Neboj sa ich: lebo Pán, váš Boh, bojovať bude za vás.

23. A prosil som Pána v tom čase a riekol: (IV. Mojž. 27, 18.)

24. Pane Bože, ty si začal ukazovať svojmu služobníkovi svoju veľkosť i ruku svoju presilnú; lebo niet iného Boha na nebi alebo na zemi, ktorý by mohol tvoje skutky činiť a prirovnávať sa tvojej sile.

25. Preto (prosím), nech prejdem a uzriem zem tú predobrá za Jordánom, a hору tú výbornú,¹⁾ a Liban.

26. A nahneval sa Pán na mňa pre vás, a nevyslyšal ma, ale povedal mi: Dosť máš: ani nehovor viac o tom so mnou.

27. Vystúp na vrch hory Fazga, a obráť svoje oči k západu a k severu a k juhu a k východu, a podívaj sa,²⁾ lebo neprejdeš tohoto Jordánu.

(Níže 31, 2—34, 4.)

28. Prikáž Jozuovi a posilni ho a zmocni, lebo on pôjde pred týmito ľuďmi a rozdelí im zem, ktorú uzrieš.

29. A tak zostali sme v údolí proti chrámu (modly) Fogor.

HLAVA 4.

Mojžiš napomína k zachovávanlu zákona: oddeľuje tri útočiskné mestá pred Jordánom.

1. A teraz Izraelu, počuj prikázania a súdy, ktoré ťa ja učím, aby si ich poznal a žil a vošiel do zeme a vládol ňou, ktorú vám Pán, Boh vašich otcov dáva.

2. Nepridajte nič k slovu, ktoré vám hovorím, ani neodnímate z neho: zachovávajte prikázania Pána, vášho Boha, ktoré vám ja prikazujem.

3. Vaše oči videly všetko, čo učinil Pán proti Belfegor, ako vyhubil všetkých jeho ctiteľov z prostred vás.

(IV. Mojž. 25, 4.)

4. Kdežto, ktorí sa pridťate Pána, vášho Boha, žijete všetci až do dnešného dňa.

5. Viete, že učil som vás prikázaniam a súdom, ako mi prikázal Pán, môj Boh: tak plňte ich v zemi, ktorou vládnuť budete.

6. A zachovajte a splňte ich v skutku. Lebo to je vaša múdrosť a rozum pred ľuďmi, aby počujúc všetky tieto prikázania povedali: Hľa, ľud múdry a rozumný,¹⁾ národ veľký.

7. Ani niet iného národa tak veľkého, ktorý by mal bohov k sebe tak blízkych, ako je náš Boh, prítomný všetkým našim prosbám.²⁾

8. Lebo ktorý je iný národ tak slávny, ktorý by mal také pamätné obyčaje a tak spravdivé súdy, a všetok zákon, ktorý ja dnes predložím pred vašimi očami?

9. Zachovaj teda seba samého a dušu svoju starostlivo. Nezapomínaj na veci, ktoré videly tvoje oči a nech nevypadnú z tvojho srdca po všetky dni tvojho života. Už ich svojich synov i vnukov

¹⁾ Teda dľa vtedajšej mienky bol ľud rozumný a múdry, keď svoje zákony zachovával.

²⁾ Vo svätyni, kde na javo dáva svoju prítomnosť, keď vyslycha naše prosby.

¹⁾ Na východe sú hornaté kraje úrodné, ale plodiny pre nedostatok vody púste.

²⁾ Áron ani toho neobslahol.

10. odo dňa, v ktorom si stál pred Pánom, svojim Bohom, na Horeb, keď mi Pán hovoril a riekol: Shromažďi mi ľud, aby očuli moje reči,¹⁾ a učili sa ma báť po všetok čas, kým živí budú na zemi, a (tomu) aby učinil svojich synov.

11. Teda pristúpili ste pod horu, ktorá horela až do šamého neba, a boli na nej tma a oblak a mračná. (II. Mojž. 19, 18.)

12. A hovoril Pán k vám z prostred ohňa. Hlas jeho slov počuli ste, ale podoby žiadnej ste nevideli.²⁾

13. A vyhlásil vám svoju smluvu, ktorú prikázal, aby ste plnili, a desať slov, ktoré napísal na dvoch kamených tabulách.

14. A mne prikázal v tom čase, aby som vás učil posvätným obyčajom a súdom, ktoré by ste činiť mali v zemi, ktorou vládnuť budete.

15. Teda pilne počujte o svoje duše. Nevideli ste žiadneho obrazu toho dňa, keď vám hovoril Pán na Horeb z prostred ohňa: (II. Mojž. 20, 4.)

16. aby ste snáď nepoblúdili a neučinili si rytého podobenstva alebo obrazu muža a ženy,

17. podobenstva nejakého hoväda, ktoré je na zemi, alebo vtákov pod nebom lietajúcich.

18. a zemeplazov, ktoré hýbajú sa po zemi, alebo rýb, ktoré sú vo vodách pod zemou.³⁾

19. Aby si snáď, keď pozdvihneš oči k nebu a vidíš slnce a mesiac a všetky hviezdy nebeské, hludom oklamáný nekľakal sa im a nectil veci, ktoré stvoril Pán, tvoj Boh, k službe všetkým národom, ktoré pod nebom sú.

20. Ale vás vzal Boh a vyviedol zo železnej pece z Egypta, aby mal ľud dedičný, jako je to dnešného dňa.

21. A rozhneval sa Pán na mňa pre vaše reči a prisahal, že neprejdem Jor-

dánu a nevojdem do zeme tej predobrej, ktorú vám dáva. (Vyššie 1, 37.)

22. Hľa, umrem v tejto zemi, neprejdem Jordánu: vy prejdete, a vládnuť budete tou zemou výbornou.

23. Hľaď, aby si nikdy nezabudol na smluvu Pána, svojho Boha, ktorú uzavrel s tebou; a neučinil sebe rytého podobenstva tých vecí, ktoré činiť Pán zakázal:

24. Lebo Pán Boh tvoj je zožierajúci oheň, Boh horlivý.

25. Keď splodíte synov i vnukov a bydlieť budete v zemi a zmýlení spravíte si nejaké podobenstvo a vykonáte zlé pred Pánom, vašim Bohom, aby ste ho k hnevu popudili: (Zd. 12, 29.)

26. Za svedkov vyzývam dnes nebo a zem, že skoro zahyniete zo zeme, ktorou keď prejdete Jordán, vládnuť budete; nebudete v nej bývať za dlhý čas, ale vyhubí vás Pán,

27. a roztrúsi medzi všetky národy a málo zostane vás medzi národami, do ktorých vás zavedie Pán.

28. A slúžiť budete tam bohom,⁴⁾ ktorí ľudskou rukou zhotovení sú, drevu a kameňu, ktorí nevidia ani neslyšia, ani nejedia, ani nevoňajú.

29. A keď tam budeš hľadať Pána, svojho Boha, nájdeš ho: ak ho len celým srdcom hľadať budeš, a všetkou skrúsenosťou svojej duše.

30. Keď ťa všetko to najde, čo je predpovedané, v poslednom čase⁵⁾ vrátiš sa k Pánu, tvojmu Bohu, a poslúchať budeš jeho hlasu.

31. Lebo Boh milosrdný je Pán Boh tvoj: neopustí ťa, ani zcela nezkazí, ani nezabudne na smluvu, ktorú prisahal tvojim otcom.

32. Pýtaj sa dní dávnych, ktoré hory pred tebou odo dňa, v ktorom stvoril Boh človeka na zemi, od jedného kraja

¹⁾ Hebr.: Nech im dám počuť moje slová.

²⁾ Eyd nie, len Mojžiš a starší videli istú podobu Božiu. (II. Mojž. 24, 10.)

³⁾ Neučinite na ten cieľ, aby ste sa im klaňali a im božskú úctu preukazovali.

⁴⁾ Ako národ, nakoľko podmania si vás ctitelia modiel.

⁵⁾ V poslednom čase takého odpadnutia. Teda židia sa naposledy obrátili.

neba až do druhého, či stala sa kedy takáto vec, alebo či bolo kedy slýchať,

33. aby počul ľud hlas hovoriaceho z prostred ohňa, jako si ty počul a živý zostal.¹⁾

34. alebo či učinil to Boh, aby prišiel a vzal si národ z prostred národov, skrze zkusovania, znamenia a zázraky, skrze boj a silnú ruku a vystreté rameno, a hrozné videnia, jako učinil všetko to pre vás Pán, váš Boh, v Egypte pred tvojima očima;

35. aby si vedel, že Pán sám je Boh, a niet iného krem neho.

36. S neba dal ti počuť svoj hlas, aby ťa vyučil, a na zemi ukázal ti svoj oheň preveliký, a počul si jeho slová z prostred ohňa,

37. lebo miloval tvojich otcov a vyvolil ich semeno po nich. A vyviedol ťa z Egypta a šiel pred tebou s mocou svojou veľkou. (II. Mojž. 13, 21.)

38. Aby vyplienil národy preveliké a silnejšie od teba pri tvojom príchode: a aby voviedol teba a dal ti ich zem do majetku, jako vidíš dnešného dňa.

39. Vedz teda dnes a myslí v srdci svojom, že Pán sám je Boh, na nebi hore, a na zemi dolu, a niet iného.

40. Zachovávaj jeho prikázania a ustanovenia, ktoré ti ja prikazujem, aby dobre bolo tebe, i tvojim synom po tebe, a aby si zostal dlhý čas v zemi, ktorú ti Pán, tvoj Boh dá.

41. Vtedy oddelil Mojžiš tri mestá za Jordánom na východnej strane.

(IV. Mojž. 35, 6, 14.)

42. Aby utiekol do nich, kto by nechcúc zabil svojho blížného, nehol inu nepriateľom pred jedným alebo druhým dňom, a do niektorého z týchto miest mohol sa utúliť:

43. Bozor na púšti, ktoré leží na rovine pokolenia Ruben a Rámot v Galád, ktoré je v pokolení Gád a Golan v Bázan, ktoré je v pokolení Manasses.

¹⁾ Izraeliti totiž verili, že nikto nemôže vidieť Boha a zostať na živu.

44. Tento je zákon, ktorý predložil Mojžiš synom izraelským,

45. a tieto svedectvá a posvätné obyčaje i súdy, ktoré hovoril synom izraelským, keď vyšli z Egypta,

46. za Jordánom v údolí proti chrámu Fogor v zemi Sehona, kráľa amorrejského, ktorý býval v Hezebone, ktorého porazil Mojžiš. A synovia izraelskí, ktorí vyšli z Egypta, (Jes. 20, 8.)

47. zaujali jeho zem, a zem Oga, kráľa Bázan, dvoch kráľov amorrejských, ktorí boli za Jordánom ku východu slnka:

48. od Aroer, ktoré leží na brehu potoka Arnon, až k hore Sion,¹⁾ ktorá je i Hermon,

49. všetku rovinu za Jordánom k východnej strane, až k moru púšti, a až pod horu Fazga.

HLAVA 5.

Mojžiš vykladá desať Božích prikázanií.

1. I svolal Mojžiš všetok Izrael a riekol mu: Počuj, Izraelu, ustanovenia a súdy, ktoré ja dnes²⁾ hovorím do vašich uší: naučte sa ich a v skutku ich plňte.

2. Pán, náš Boh, uzavrel s nami smluvu na Horebe.

3. Nie³⁾ s našimi otcami učinil smluvu, ale s nami, ktorí sme teraz tu a ešte žijeme.

4. Z tvári do tvári hovoril nám na hore z prostred ohňa.

5. Ja som bol smluvcom a prostredníkom medzi Pánom a vami v tom čase, aby som vám oznámil jeho slová: lebo ste sa báli ohňa, a nevyšli ste na hora; i riekol:

6. Ja som Pán, tvoj Boh, ktorý som ťa vyviedol zo zeme egyptskej, z domu služobnosti.

(II. Mojž. 20, 2; III. Mojž. 26, 1; Zalm. 80, 11.)

¹⁾ Sarion.

²⁾ V čase, v ktorom už skoro máte prejsť Jordán.

³⁾ len.

7. Nebudeš mať bohov iných pred obličajom (mimo mňa).

8. Neučiníš si rezby,¹⁾ ani podobenstva nijakej veci, ktorá je na nebi hore, a ktorá je na zemi dolu, a ktorá je vo vodách pod zemou.

(II. Mojž. 20, 4; III. Mojž. 26, 1; Zalm. 96, 7.)

9. Nebudeš sa im kľáňať ani ich ctíť. Lebo ja som Pán, tvoj Boh: Boh horlivý, ktorý tresce nepravosť otcov na synoch do tretieho a štvrtého pokolenia, tých, ktorí nenávidia mňa,

(II. Mojž. 34, 14.)

10. Ale činí milosrdenstvo nad mnoho tisícami, tým, ktorí milujú mňa a zachovávajú moje prikázania.

11. Nevezmeš mena Pána Boha tvojho nadarmo, lebo nebude bez trestu, kto na márnú vec bral jeho meno.

(II. Mojž. 20, 7; III. Mojž. 19, 12; Mat. 5, 33.)

12. Zachovávaj deň sobotný, aby si ho svätzil, ako ti prikázal Pán, tvoj Boh.

13. Šesť dní budeš pracovať a robiť všetky svoje práce.

14. Siedmy deň je sobotný, to jest, odpočinutie Pána Boha tvojho. Nebudeš v ňom robiť žiadnej práce ty ani tvoj syn, ani dcéra, sluha, ani služka, ani vól, ani osol, ani kdejaké tvoje hovädlo, ani prichodzl, ktorý je v tvojich bránach: aby odpočul tvoj sluha, i tvoja služka, ako aj ty.

(I. Mojž. 2, 2; II. Mojž. 20, 10; Zld. 4, 4.)

15. Pamätaj, že i sám si slúžil v Egypte, a vyviedol ťa odtiaľ Pán, tvoj Boh, v ruke silnej a v ramene vystretom. Preto prikázal ti, aby si zachovával deň sobotný.

16. Cti svojho otca i svoju matku, jako prikázal ti Pán, tvoj Boh, aby si dlho žil a dobre ti bolo na zemi, ktorú ti Pán, tvoj Boh dá. (II. Mojž. 20, 12; Ekkli. 3, 9; Mat. 15, 4; Marek 7, 19 a Efez. 6, 2.)

17. Nezabiješ.

18. Nezcudzoložíš.

19. A krádeže neučiníš.

20. Nepremluvíš proti svojmu blížnemu krivého svedoctva.

21. Nepožiadáš manželky svojho blížného: ani domu, ani poľa, ani služobníka, ani slúžky, ani vola, ani osla, ani ničoho, čo jeho je. (Mat. 5, 28; Rim. 7, 7.)

22. Tieto slová hovoril Pán všetkému vášmu množstvu na hore z prostred ohňa a oblaku a mrákoty, hlasom veľkým, a nič nepridal viac: a napísal ich na dvoch kamenných tabulách, ktoré dal mne.¹⁾

23. A vy, keď ste boli počuli hlas z prostred tmy a videli ste horu horieť, pristúpili ste ku mne všetky kniežatá pokolení a starší a povedali ste:

24. Hľa, ukázal nám Pán Boh náš svoju velebnosť a veľkosť: počuli sme jeho hlas z prostred ohňa a zkusili sme dnes, že keď i mlúvil Boh s človekom, človek (predsa) živý zostal.²⁾

25. Prečo tedy máme zomrieť a má nás spáliť tento oheň preveliký? Lebo ak ďalej budeme počúvať hlas Pána Boha nášho, zomrieme.

26. Čo je veľiké telo, aby počulo hlas Boha živého, ktorý z prostred ohňa hovorí, jako my sme počuli, a mohli žiť?

27. Radšej ty pristúp: a počuj všetko, čo ti povie Pán, náš Boh: a potom ty hovoríš budeš nám, a my budeme to počúvať i činiť.

28. Keď to počul Pán, riekol mi: Počul som hlas slov tohoto ľudu, ktoré ti hovorili: dobre všetko hovorili.

29. Kto im dá, aby mali také myseľ,³⁾ aby sa mňa báli a zachovávali všetky moje prikázania v každom čase, aby dobre bolo im a ich synom na veky?

30. Choď a povedz im: Vráťte sa do vašich stánov.

¹⁾ Druhú som ja napísal: ale aj tieto majú také vážnosť.

²⁾ A neumrel od strachu.

³⁾ Ó, by všetci takú myseľ mali! Neboli by takí.

31. Ale zostaň tu so mnou a hovoriť ti budem všetky moje prikázania a ustanovenia i sudy, ktorým ich učíš budeš, aby ich činili v zemi, ktorú im dám za majetok.

32. Tedy zachovávajúte a čiňte, čo vám prikázal Pán Boh: neodchyľujte sa ani na pravo ani na ľavo:

33. Ale po ceste, ktorú prikázal Pán, váš Boh, choďte, aby ste žili a dobre vám bolo, a predĺžili sa dni v zemi vášho vladárstva.

HLAVA 6.

O láske k Bohu.

1. Tieto sú prikázania a ustanovenia a sudy, ktoré prikázal Pán, váš Boh, aby som vás učil, a aby ste ich činili v zemi, ktorú idete vziať za svoju.

2. Aby si sa bál Pána Boha svojho a zachovával všetky jeho ustanovenia a prikázania, ktoré ja prikazujem tebe, i tvojim synom i vnukom, po všetky dni tvojho života, aby sa predĺžili tvoje dni.

3. Počuj, Izraelu, a hľad' činiť, čo ti prikázal Pán, aby ti dobre bolo a rozmnožil si sa ešte viac, ako ti prisľúbil Pán, Boh tvojich otcov, zem mliekom a medom tekúcu.

4. Počuj, Izraelu, Pán, náš Boh, Pán jeden je.¹⁾

5. Milovať budeš Pána Boha svojho z celého svojho srdca a zo všetkej svojej duše a zo všetkej svojej sily.²⁾

6. A nech budú tieto slová, ktoré ti ja dnes prikazujem, v tvojom srdci:

7. a vyprávaj³⁾ ich svojim synom a rozjímaj⁴⁾ ich keď sedíš vo svojom do-

me, a keď si na ceste, keď ľhaš i keď vstávaš.

8. A uviaž ich ako znamenia na svoju ruku a nech budú a hýbajú sa medzi tvojimi očami.⁵⁾

9. a napíš ich na prah a na dvere svojho domu.⁶⁾

10. A keď ťa voviedie Pán, tvoj Boh, do zeme, pre ktorú prisahal svojim otcom Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi: a dá ti mestá veľké a veľmi dobré, ktorých si nestaváľ,

11. domy plné všetkých dobrých vecí, ktorých si nebudoval,⁷⁾ studne, ktorých si nekopal, vinice a olivové záhrady, ktorých si nesadil,

12. a ješ' budeš, a nasýtiš sa.

13. Chráň sa púne, aby si nezahudol na Pána, ktorý ťa vyviedol zo zeme egyptskej, z domu služobnosti. Pána Boha svojho sa boj a jemu samému slúž a v jeho mene prisahaj.

(Nižšie 10, 20; Mat. 4, 10; Luk. 4, 8.)

14. Nechoďte za cudzími bohami žiadnych národov, ktoré okolo vás sú:

15. lebo Boh horlivý, Pán Boh tvoj uprostred teba je: aby sa niekedy nerozhnevala prchivosť Pána Boha tvojho na teba, a smietol by ťa s povrchu zeme.

16. Nepokúšaj Pána Boha svojho, jako si pokúšal na mieste pokúšenia.¹⁾
(Mat. 4, 7; Luk. 4, 12.)

17. Zachovávajú prikázania Pána Boha svojho, i svedectvá a ustanovenia, ktoré ti prikázal:

18. A čin, čo ľúbežného je a dobrého pred obličajom Pánovým, aby ti dobre bolo, a aby si všel a vládľal zemou vý-

¹⁾ Toto základné vyznanie židovstva nevyslovuje len jednotu, ale viac samostatnosť Boha Jahne. Len jeden je, ktorý zasluhuje monovaným byť Jahne, večne jestvujúcí a tento jeden je Boh Izraelský. Teda nie je pravda, čo človek slotodomyseľník povie: „My všetci jedného Boha veríme.“

²⁾ T. j. toho jediného Pána Boha svojho budeš milovať zo všetkej moci svojej duše.

³⁾ V hebr.: Zaostrul, t. j. prísne prikazul.

⁴⁾ Hebr.: Hovor o nich.

¹⁾ Hebr.: Ako náčelník medzi svojimi očima, t. j. máš ich mať vždy pred očami a v pamäti. Pozdejší židia brali to slovo a narobili si pergaménové cedulky, na ktorých napísané boli prikázania, a pri modlitbe priväzovali si ich na čelo a na ruku.

²⁾ Hebr.: Na verajoch svojho domu a na svojich bránach (mesta). Aj toto brali pozdejší židia do slova. (Mat. 23, 5.)

³⁾ Hebr.: Nenaplnil.

⁴⁾ Vid' II. Mojž. 17, 7.

bornou, o ktorej prisahal Pán tvojim otcom,

19. že vyplieni všetkých tvojich nepriateľov pred tebou, ako hovoril.

20. A keď sa ťa spýta tvoj syn zajtrá a povie: Co sú to za svedectvá a ustanovenia a súdy, ktoré nám prikázal Pán Boh náš?

21. Povedz mu: Boli sme sluhovia Faraonovi v Egypte a vyviedol nás Pán z Egypta v ruke silnej:

22. a činil znamenania a zázraky veľké a hrozné v Egypte proti Faraonovi a proti všetkému jeho domu pred našim obličajom,

23. a vyviedol nás odtiaľ, aby nás sem priviedol a dal nám zem, o ktorej prisahal našim otcom.

24. A prikázal nám Pán, aby sme čínili všetky tieto ustanovenia a báli sa Pána Boha svojho, aby nám dobre bolo po všetky dni nášho života, jako je dnes.¹⁾

25. A bude nám milosrdný,²⁾ keď budeme zachovávať a činiť všetky jeho prikázania pred Pánom Bohom našim, ako nám prikázal.

HLAVA 7.

Nakladá synom izraelským, aby sa s pohanmi nepriatelili a ich modly aby zničili.

1. Keď ťa Pán Boh tvoj dovedie do zeme, do ktorej vchádzaš, aby si ňou vládol, a mnohé národy vyplieni³⁾ pred tebou, Hetea a Gergezea a Amorrea, Kananea a Ferezea a Hevea a Jebuzea, sedem národov a mnoho početnejších, nežli si ty, a silnejších ako si ty:⁴⁾

(II. Mojž. 23, 23; 33, 2.)

2. a dá ťa Pán Boh tvoj tebe, pobi

ich až do posledného. Neuzavieraj s nimi smluvy, ani nesmiluj sa nad nimi.¹⁾

(II. Mojž. 23, 32; 34, 15, 16.)

3. Ani sa nespájaj s nimi manželstvom. Dcéry svojej nedaj jeho synovi a jeho dcéry neber svojmu synovi:

4. lebo svedie tvojho syna, aby nasledoval mňa a aby radšej slúžil bohom cudzím: vtedy rozhnevá sa prchivosť pána a vyhubí ťa chytro.

(II. Mojž. 23, 32.)

5. Ale radšej toto im učíte: Ich otčará porúčajte a ich modly rozdrúzgajte a ich háje vyrúbte, a ich rezby (obrazy) spáľte.

(II. Mojž. 23, 24; Nižšie 12, 3, 16, 21.)

6. Lebo ty ľud svätý si Pánu Bohu svojmu. Teba vyvolil Pán Boh tvoj, aby si mu bol ľudom zvláštnym zo všetkých ľudí, ktorí sú na zemi.

(Nižšie 14, 2; 26, 18.)

7. Nie (preto) že by ste všetky národy počtom prevyšovali, pripojil sa k vám Pán a vyvolil vás, veď vás je menej, nežli všetkých národov:

8. ale že miloval vás Pán a zachoval prisahu, ktorú prisahal vašim otcom: i vyviedol vás v ruke silnej a vykúpil z domu služobnosti, z ruky Faraona, kráľa egyptského.

9. A zvieš, že Pán Boh tvoj je Boh silný a verný, zachováajúci smluvu a milosrdenstvo tým, ktorí zachovávali jeho prikázania až do tisícého pokolenia:

10. a hneď²⁾ odplacujúci tým, ktorí ho nenávidia, tak, že ich smetie a ďalej neodkladá, hneď im odplatí, čo zaslúžia.

¹⁾ Prečo? Boh sám za dobré uznal udat príčinu: vo verši 6. hovorí: Lebo ty ľud svätý si Pánu Bohu svojmu. — teda musí byť oddelený od všetkých iných.

²⁾ Hebr.: Na jeho vlastnej osobe, nie v jeho pokolení. Boh nečaká vždycky, aby bezbožných len v druhom živote potrestal: on trestá i tu; a keď ten trest nebýva videný, tým je hrozejší. Lebo zasúpenosť ducha a zatvrdilosť srdca, ktoré Boh ako tajné pokuty hriechu dopáňa, sú vo všetkých trestoch najhrozejšie.

¹⁾ Hebr.: A aby nás zachoval pri živote, jako to činí i dnešného dňa.

²⁾ Hebr.: A spravodlivosť mať budeme.

³⁾ Hebr.: Zaženie.

⁴⁾ Každý sám o sebe silnejší od teba.

11. Preto zachovával prikázania a ustanovenia i súdy, ktoré ti ja dnes prikazujem, aby si ich činil.

12. Keď poslúchať budeš tieto súdy a zachovávať a činiť, zachová aj Pán Boh tvoj teba smluvu a milosrdenstvo, ktoré prisahal tvojim otcom:

13. A milovať ťa bude i rozmnoží ťa a požehná plodu tvojho života, i úrode tvojej zeme, tvojmu obilju a tvojmu vlnu, tvojmu oleju, a tvojmu stádu i kŕdľom tvojich oviec na zemi, o ktorej prisahal tvojim otcom, že ju dá tebe.

14. Požehnaný budeš medzi všetkými národami. Nebude u teba neplodný obojeho pohlavia, tak v ľudoch ako v tvojich čriedach. (II. Mojž. 23, 26.)

15. Pán vzdiali od teba všetku chorobu: a nemoc egyptských najhorších, ktoré znáš, nedopustí na teba, ale na všetkých tvojich nepriateľov.

16. Pohľadáš všetky národy, ktoré Pán Boh tvoj dá tebe. Tvoje oko nech im neodpustí a neslúž ich bohom, aby ti neholi ku pádu.

17. Keby si povedal vo svojom srdci: Väčšie sú tieto národy, nežli ja, ja-kože ich budem môcť vyplieniť?

18. Neboj sa, ale pamätaj na to, čo učinil Pán Boh tvoj Faraonovi a všetkým Egyptčanom,

19. na rany prehrzné, ktoré videly tvoje oči a na znamenia i zázraky, i silnú ruku, a vystreté rameno, v ktorom ťa vyviedol Pán Boh tvoj; tak učiní všetkým národom, ktorých sa obávaš.

20. Okrem toho i sršne pošle Pán Boh tvoj na nich, dokiaľ by neshladil a nevyplienil všetky, ktoré by pred tebou utiekly a skryť sa mohli.

(II. Mojž. 23, 28; Jos. 24. 12.)

21. Neboj sa ich, lebo Pán, tvoj Boh, je uprostred teba. Boh veľký a hrozný:

22. On vyplieni tieto národy pred tvojim obličajom pomaly a po čiastkach. Ty ich nebudeš môcť vyplieniť odrazu, aby sa snáď poľná zver nenamnožila proti tebe.

23. A dá ich Pán Boh tvoj pred tvojim obličajom: a pobije ich, až konečne vyhubení budú.

24. A vydá ich kráľov do tvojich rúk a vyhladiš ich mená pod nebom: žiaden nebude ti môcť odolať, kým ich nevyničíš.

25. Ich vyrezávané modly ohňom spál: nepožiadaj striebra a zlata, z ktorých sú spravené, ani si nič z toho nevezmi, aby ti nebolo k úrazu, preto, že je to ohavnosť Pánu Bohu Tvojmu.¹⁾

26. Ani neprinášaj ničoho z modly do svojho domu, aby si nebol prekliaty jako i ona. Ako nečistotu v ošklivosti ju maj a jakoby špinu a neriad v ohavnosti, lebo prekliata je.

HLAVA 8.

Napomínanie k poslušnosti a vďačnosti.

1. Každé prikázanie, ktoré ti ja dnes prikazujem, hľadaj pilne vyplniť: aby ste žiť mohli a rozmnožili sa, a vyjdúc vľádli zemou, ktorú prisahou prisľúbil Pán vašim otcom.

2. A rozpomínaj sa na všetku cestu, ktorou ťa viedol Pán Boh tvoj za štyridsať rokov po púšti, aby ťa ponížil i zkúsil, a známe bolo, čo bolo v tvojom srdci, či budeš zachovávať jeho prikázania a či nie.

3. Trápil ťa nedostatkom, a dal ti za pokrm mannu, ktorej si ty neznal, ani tvoji otcovia: aby ti dokázal, že nielen chlebom žije človek, ale každým slovom, ktoré vychádza z úst Božích.²⁾

(Mat. 4, 4; Luk. 4, 4.)

4. Tvoj odev, ktorým si sa zakrýval, nijak nezodral sa starobou, a tvoja noha sa neodrela; hľa, štyridsať rok je!

5. Aby si si pomyslel vo svojom srd-

¹⁾ Nezabráňuje tak zlata a striebra, ale čím viac chce ich odtrhnúť od modlárstva.

²⁾ Múdrosť i všemohúcnosť Božia zahŕňa vaše reptanie! Aby Boh zachoval ľudský život k tomu nepotrebuje obyčajného pokrmu chleba, ale slovom svojej moci môže vždy opatrlí, čo udržuje život, jako to manna dokazuje.

ci, že jako učí svojho syna človek, tak Pán Boh tvoj učil teba,

6. aby si zachovával prikázania Pána Boha svojho a chodil si po jeho cestách a bál sa ho.

7. Lebo Pán Boh tvoj dovedie ťa do zeme dobrej, do zeme potokov a vôd a studníc, na ktorej poliach a horách prýšťa sa priepasti riek:

8. Do zeme obilia, jačmeňa a viníc, v ktorej figy, a granátové jablká a olivy rastú; do zeme oleja a medu,

9. kde bez nedostatku ješ budeš svoj chlieb a hojnosť všetkých vecí požívať budeš; ktorej kamene sú železo,¹⁾ a z jej vrchov kope sa rúda,

10. aby, keď sa naješ, a nasýtiš, dobrorečil si Pánu Bohu svojmu za predobrá zem, ktorú ti dal.

11. Dávaj pozor a chráň sa, aby si niekdy nezapomenul na Pána Boha svojho a nezanedbal jeho prikázania a súdov a ustanovení, ktoré ti ja prikazujem dnes:

12. aby keď sa naješ a nasýtiš, domov pekných nastaváš, a bývaš v nich,

13. a máš stáda hovieť a kŕdiť oviec, striebra a zlata a všetkých vecí hojnosť,

14. nepozdvihlo sa tvoje srdce a nepamätal by si na Pána Boha svojho, ktorý ťa vyviedol zo zeme egyptskej, z domu služobnosti:

15. a tvojím vodcom bol v púšti veľkej a hroznej, v ktorej boli hady, čo dýchaním páliť, a ščúri a prejedovateľ hady,²⁾ a pražiadnej vody: ktorý vyviedol potoky zo skaly najtvrdšej,

(IV. Mojz. 29, 21, 6; II. Mojz. 17, 6.)

16. a kŕmil ťa mannou na púšti, o ktorej nevedeli tvoji otcovia. A keď ťa potrápil a zkúsil, ku koncu smiloval sa nad tebou,

17. aby si nepovedal vo svojom srdci: Moja sila a moc mojej ruky toto všetko mi zaopatril.

18. Avšak pamätaj na Pána, svojho Boha, že on dal ti sily, aby splnil svoju smluvu, ktorú prisahal tvojim otcom, ako to dokazuje dnešný deň.¹⁾

19. Ale keď zabudneš na Pána Boha svojho a budeš nasledovať bohov cudzích a ctíš ich a klaňať sa im: hľa, teraz ti predpovedám, že konečne zahynieš.

20. Ako národy, ktoré vyplienil Pán pri tvojom vedení, tak aj vy zahyniete, keď nebudete poslušní²⁾ hlasu Pána, vášho Boha.

HLAVA 9.

Mojžiš pripomína ľudu hriechy a napomína ho k poníženosti.

1. Počuj, Izraelu: Ty prejdeš dnes³⁾ cez Jordán, aby si prevládal národy, ktoré sú veľmi veľké a silnejšie, než si ty, a mestá veľké a ohradené až k nebu.

2. Ľud veľký a vysoký, synov Enakových, ktorých si sám videl⁴⁾ a o ktorých si počul, proti ktorým sa nikto postaviť nemôže.

3. Preto zvieš dnes, že Pán Boh tvoj sám pôjde pred tebou ako oheň spaľujúci a sožierajúci, ktorý ich porazí a zničí a rýchle vyženie pred tvou tvárou, ako ti hovoril.

4. Nehovor vo svojom srdci, keď ich Pán Boh tvoj pred tvojim obličajom vyplienil: Pre moju spravodlivosť dovedol ma sem Pán, aby som túto zem za majetok obdržal, kdežto tieto národy pre svoju bezbožnosť boli vyplienené,

5. lebo nie pre svoju spravodlivosť, a pravosť svojho srdca ideš, aby si ich zem za majetok obdržal; ale že oni bezbožne činili, preto vyplienení boli, keď si vchádzal: a aby Pán splnil svoje slo-

¹⁾ Už teraz je to zjavné, keď Izrael stojí na prahu od Boha smluvou prisľúbenej zeme.

²⁾ Pre neposlušnosť stratí Izrael svoju prednosť pred pohanmi.

³⁾ Teraz hneď, o nedlho.

⁴⁾ Hebr.: O ktorých vieš.

¹⁾ T. j. kde sa nachádza hojnosť železnej rúdy.

²⁾ Žižnivca. Lepšie: žižnivý, suchý kraj.

vo, ktoré pod prísahou sľúbil tvojim otcom Abrahámovi, Izákovi, a Jakubovi.

6. Tedy vedz, že nie pre tvoju spravodnosť dáva ti Pán Boh tvoj túto výbornú zem za majetok, lebo si ľud pretrvej šije.

7. Pamätaj a nezapomínaj, ako si k hnevu vyzýval Pána Boha svojho na púšti. Od toho dňa, keď si vyšiel z Egypta až na toto miesto, vždy si sa proti Pánovi na odpor stavál.

(II. Mojž. 17, 6–32, 15.)

8. Lebo i na Horebe vyzýval si ho, a chcel ťa vo svojom hneve vyplieniť.

9. Keď som vyšiel na horu, aby som prijal kamenné tabule, tabule smluvy, ktorú uzavrel s vami Pán: a meškal som na hore štyridsať dní a nocí, nejdac chleba a nepijúc vody.

10. a Pán mi dal dve kamenné tabule, písané prstom Božím a obsahujúce všetky slová, ktoré vám hovoril na hore z prostred ohňa, keď všetok ľud zhromaždený bol.

11. A keď ubehlo štyridsať dní a toľko nocí, dal mi Pán dve kamenné tabule, tabule smluvy.

12. a povedal mi: Vstaň, sľď odtiaľto rýchle, lebo tvoj ľud, ktorý si vyviedol z Egypta, chytro opustil cestu, ktorú si im ukázal a spravil si ľiaty obraz.

(II. Mojž. 32, 7.)

13. A zase hovoril mi Pán: Vidím, že tento ľud je tvrdej šije:

14. Pusť ma, nech ho striem a shladím jeho meno pod nebom a ustanovím ťa nad národom, ktorý by bol väčší a silnejší od tohoto.

15. A keď som s hory, ktorá horela schádzal, a dve tabule smluvy v oboch rukách držal,

16. a videl som, že ste zhrešili Pánu Bohu svojmu, a spravili ste si ľiate teľa, a chytro ste opustili jeho cestu, ktorú vám ukázal:

17. hodil som tabule zo svojich rúk, a polámal som ich pred vašimi očima.¹⁾

18. A padol som (a ležal) pred Pánom ako prvej, štyridsať dní a nocí chleba nejediac a vody nepijúc pre všetky vaše hriechy, ktoré ste spáchali proti Pánovi, a ktorými ste ho k hnevu vyzývali:

19. lebo bál som sa jeho prchlivosti a hnevu, ktorým sa proti vám rozpálil a vyplieniť vás chcel. A vyslyšal ma Pán aj ten raz.

20. Aj na Árona sa náramne nahneval a chcel ho zabiť, aj za toho som tak prosil.

21. Ale váš hriech, ktorý ste učinili, tojest teľa, som schytil a ohňom spálil a na kusy zdrobil a docela na prach obrátil, a hodil som ho do potoka, ktorý s hory schádza. (II. Mojž. 32, 20.)

22. Aj pri zpálení²⁾ a pri pokúšaní³⁾ a pri hrobch žiadostivosti⁴⁾ vyzývali ste Pána (k hnevu).

23. A keď vás poslal z Kádesbarne, a riekol: ľdte opamujte zem, ktorú som vám dal, opovrhli ste rozkaz Pána Boha vášho a neverili ste mu, ani ste jeho hlas počúvať nechceli.

24. Ale vy ste vždy boli odporní od toho dňa, jako som vás znáť začal.

25. A ležal som pred Pánom štyridsať dní a nocí, v ktorých som ho úpenlive prosil, aby vás nezahladil, ako hrozil:

26. a modlil som sa a hovoril som: Pane Bože, nezahladzuj svojho ľudu a svojho dedictva, ktoré si vo svojej veľkocnosti vykúpil a v silnej ruke z Egypta vyviedol!

27. Rozpomeň sa na svojich služobníkov Abraháma, Izáka a Jakuba: nehľad na zatvrdlosť tohoto ľudu, a na jeho bezbožnosť a hriech:

¹⁾ Polámanie tabúl znamená zrušenie smluvy.

²⁾ Hebr.: V Tabbera. Vid' IV. Mojž. 11, 1.

³⁾ Hebr.: V Massah. Vid' II. Mojž. 17, 7.

⁴⁾ Kibroth ha Taava. Vid' IV. Mojž. 11, 34.

28. aby snád nepovedali obyvatelia tej zeme, z ktorej si nás vyviedol: Nemohol ich Pán doviesť do zeme, ktorú im prisľúbil a nenávidel ich: preto vyviedol ich, aby ich pohli na púšti.

29. Veď oni sú tvoj ľud a tvoje dedičstvo, ktorých si vyviedol vo svojej sile veľikej a vo svojom ramene vystretom.

HLAVA 10.

Pokračovanie.

1. V tom čase¹⁾ riekol Pán ku mne: Vykreš si dve kamenné tabule, ako prv boli a vstúp ku mne na horu: a sprav i drevenú truhlu, (II. Mojz. 34. 1.)

2. a napíšem na tabule slová, ktoré boli na tých, ktoré si prv zlámali, i polož ich do truhly.

3. Teda spravil som truhlu z agátového dreva. A keď som vykresal dve kamenné tabule, jaké prvé boli, vyšiel som na horu, nesúc ich v rukách.

4. A napísal na tabule dľa toho, ako prv napísal, desať²⁾, ktoré hovoril vám Pán na hore z prostred ohňa, keď ľud zhromaždený bol: a dal ich mne.

5. I vrátil som sa s hory, sišiel som a položil som tie tabule do truhly, ktorú som spravil, ktoré až posiaľ tam sú, ako mi prikázal Pán.

6. A synovia izraelskí pohli sa z Berot synov Jakan do Mosera, kde Áron zomrel a pochovaný bol, miesto ktorého Eleazar, jeho syn, konal úrad kňazský. (IV. Mojz. 20. 28, 29.)

7. Odtiaľ prišli do Qadgad: z ktorého miesta odišli a rozložili sa v Jetebata, v zemi vód a potokov.

8. Toho času oddelil pokolenie Levi, aby nosili archu (truhlu) úmluvy Pánovej, a stáli pred ním v službe a požehnávali v jeho mene až do dnešného dňa.

9. Preto nemal Levi podielu, ani dedičného majetku so svojím bratom: lebo

sám Pán je jeho dedičstvo, ako mu sľúbil Pán Boh tvoj.

10. A ja stál som na hore, ako prv štyridsať dní a nocí: a vyslyšal ma Pán aj teraz a nechcel ťa zahubiť.

11. A riekol mi: Id a predchádzaj ľud, aby vošiel a vládol zemou, ktorú som prisahou sľúbil ich otcom, že im ju dám.

12. A teraz, Izraelu, čo Pán Boh tvoj žiada od tebe, jedine aby si sa bál Pána Boha svojho a chodil po jeho cestách a miloval ho, a slúžil Pánu Bohu svojmu z celého svojho srdca a z celej svojej duše.

13. A aby si zachovával Pánove prikázania a jeho ustanovenia, ktoré ti ja dnes prikazujem, aby ti dobre bolo.¹⁾

14. Hľa, Pána Boha tvojho je nebo a nebies, zem a všetko, čo je na nej:

15. a predsa sa Pán s tvojimi otcami čo najužšie spojil, a zamiloval ich, a vyvolil ich semeno po nich, to jest vás, zo všetkých národov, ako sa dnes dokazuje.

16. Obrežte tedy obriezku svojho srdca²⁾ a svoje šije nezatvrdzujte viacej:

17. lebo Pán Boh váš, on sám je Boh bohov a Pán panujúcich, Boh veľiký a mocný a hrozný, ktorý neprijíma osoby, ani darov.

(II. Par. 19, 17; Job. 34, 19; Mudr. 6, 8; Ekkli 35, 15; Skutk. 10, 34; Rím. 2, 11. Gal. 2, 6.)

18. Činí súd sirote a vdove,³⁾ miluje prichodzieho a dáva mu živnosť i odev.

19. Preto aj vy milujte prichodzcích, lebo i vy ste boli prichodzí v zemi egyptskej.

20. Pána, svojho Boha, sa boj a len

¹⁾ Boh, ktorý Izraelitov po tak mnohých previneniach proti spravodlnosti na milosť prijal a im prisľúbenú zem dať chce, žiada za to len jedno, aby ho dokonale milovali a svoju lásku zachovávaním dnes (v. 13.) oznámených prikázaní dokazovali. Aj to žiada pre ich dobré.

²⁾ Očistite svoje srdcia od hriešnych žiadostí.

³⁾ Spravedlivo súdi.

¹⁾ Keď sa na prímluvu Mojžišovu uspokojil.

jemu slúž: jeho sa pridŕžiavaj a v jeho mene prisahaj.¹⁾

(Vyššie 6, 13; Mat. 4, 10; Lnk. 4, 6.)

21. On je tvoja chvála a tvoj Boh, ktorý na tebe učinil tieto veľké a brozné veci, ktoré videly tvoje oči.

22. V sedemdesiatich dušiach sostúpili tvoji otcovia do Egypta;²⁾ a hľa, teraz rozmnožil ťa Pán Boh tvoj ako hvi-
zdy nebeské.³⁾

(I. Mojž. 46, 27; II. Mojž. 1, 5.)

HLAVA 11.

Pripomína dobrodenia, ktoré Boh ľudu preukázal: dobrým poželnanie sľubuje, zlým kľatbou sa hrozí.

1. Teda miluj Pána Boha svojho a zachovávaj jeho prikázania a ustanovenia, stúdy i rozkazy v každom čase.

2. Poznajte dnes, čoho neznajú vaši synovia, ktorí nevideli karhania Pána Boha vášho, jeho veľkých vecí a silnej ruky a vystretého ramena.

3. znamení a skutkov, ktoré činil uprostred Egypta kráľovi Paraonovi, a všetkej jeho zemi,

4. i všetkému vojsku egyptskému. a koňom i vozom: ako prikryly ich vody Červeného mora, keď vás prenasledovali: a vyplienil ich Pán až do prítomného dňa.

5. Aj vám, čo činil na púšti, kým ste neprišli až k tomuto miestu:

6. a Dátanovi i Abironovi, synom Eliaba, ktorý bol synom Rubenovým: ako zem otvorila svoje ústa a pohltla ich s ich domami a stánkami a so všetkým ich majetkom, ktorý mali uprostred Izraela. (IV. Mojž. 16, 1. 32.)

7. Vaše oči videly všetky veľké skutky Pánove, ktoré činil,

8. aby ste zachovávali všetky jeho

prikázania, ktoré vám ja dnes prikazujem a mohli ste vojsť, a vládnuť zemou, do ktorej vchádzate.

9. A aby ste dlho žili v nej, ktorú pod prisahou sľúbil Pán vašim otcom, a ich semenu, ktorá mliekom a medom tečie.

10. Lebo zem, do ktorej vchádzaš, aby si ňou vládol, nie je jako zem egyptská, z ktorej si vyšiel, kde na sietie, ktoré si rozsial, ako v záhradách vody bývajú vedené k svlažovaniu.¹⁾

11. Ale má hory i údolia a z neba očakáva dážď.²⁾

12. Ktorú Pán Boh tvoj vždy navštevuje a jeho oči sú na nej od počiatku roka až do jeho konca.³⁾

13. Ak že teda poslúchať budete moje prikázania, ktoré vám ja dnes prikazujem, aby ste milovali Pána Boha svojho a slúžili mu z celého svojho srdca a z celej svojej duše: (Vyššie 10, 12.)

14. dá dážď vašej zemi časný a pozdňý.¹⁾ aby ste posväzali obilie a víno a olej,

15. i seno s~~o~~ na krm dobytku, a aby ste i vy jedli a sa nasýtili.

16. Chráňte sa, aby snád nebolo svedené vaše srdce, a aby ste neodstúpili od Pána a neslúžili cudzím bohom, a neklaňali sa im:

17. A nenahneval sa Pán a nezatvoril nebo, aby dážď nepršal a zem nedávala svojej úrody; a zahynuli by ste rýchle z tej zeme výbornej, ktorú vám Pán dáva.

18. Složte tieto moje slová do svojich sŕdc a myslí, a zaveste si ich na

¹⁾ Egyptčania púšťali na svoje polia vodu z riek Nil a z jazier zvláštnymi nástrojmi, po zlechoch a jarkoch vodu vodiacimi, ako i u nás kde-tu poľevajú lúky a záhrady.

²⁾ Urodnosť zeme Kananejskej nezáleží jako egyptskej na namáhaní ľudskom, ale viac závisí od požehnania Božieho: potrebuje dážď, ktorý Boh dľa svojej vôle dáva alebo nedáva.

³⁾ Hoci je táto zem i úrodná, predsa bude vám dávať svoju úrodu len dľa toho, jako sa budete zachovávať k Bohu.

⁴⁾ Časný dážď začal sa v októbri a najhojnejšie ho bolo v decembri; pozdňý pred zrením prichádzal v marci a v apríli.

¹⁾ K ukisteniu a dokázaniu pravdy. Prisahou na meno Pánovo (6. 13.) uznáva sa Pán za jediný, najvyšší súd.

²⁾ Keď tvoji otcovia sostúpili do Egypta, bolo ich všetkých spolu sedemdesiat.

³⁾ Teda zdŕžačná je jeho moc, a preto boľ sa ho a miluj ho.

znamenie na ruky a položte medzi svoje oči.

19. Učte svojich synov rozjímať o nich,¹⁾ keď sedieť budeš vo svojom dome, alebo keď pôjdeš cestou, keď ľahneš i keď vstaneš.

20. Napíš ich na prahy a na dvere svojho domu: (Vyššie 6, 6.)

21. aby sa rozmnožili dni tvoje i tvojich synov v zemi, ktorú Pán prisľahu sľúbil dať tvojim otcom, dokiaľ ne-
bo rozprestiera sa nad zemou.

22. Lebo keď zachovávať budete prikázania, ktoré vám ja prikazujem a budete ich činiť, aby ste milovali Pána Boha svojho a chodievali po všetkých jeho cestách a pridržovali sa jeho.

23. rozpráši Pán všetky tieto národy pred vašou tvárou a vládnuť budete nimi, hoci sú väčšie a silnejšie než vy.

24. Každé miesto, na ktoré vstúpi vaša noha, bude vaše. Od púšti a od Libanu, od veľkej rieky Eufrátu až k západnému moru budú vaše hranice.

(Joz. 1, 3.)

25. Nikto sa nepodvi proti vám: strach a bázeň pred vami pustí Pán Boh váš na všetku zem, do ktorej vkročíte, ako vám hovoril.

26. Hľa, predkladám vám dnes požehnanie a kľatbu:

27. požehnanie, jestli poslúchať budete prikázania Pána Boha svojho, ktoré vám ja dnes prikazujem;

28. kľatbu, jestli nebudete poslúchať prikázania Pána Boha svojho, ale sijдете s sestry, ktorú vám ja teraz ukazujem a chodiť budete za cudzími bohami, ktorých neznáte.²⁾

29. A keď ťa dovedie Pán Boh tvoj do zeme, do ktorej ideš bývať, vyriekni požehnanie na hore Garizim, kľatbu na hore Hebal.³⁾

30. ktoré sú za Jordánom za cestou,

ktorá sa chýli k západu slnka v zemi Kananejského, ktorý býva na rovinách naproti Galgala, ktorá je vedľa údolia, čo sa ťahne a vchádza ďaleko.

31. Lebo vy pôjdete cez Jordán, aby ste opanovali zem, ktorú vám Pán Boh váš dáva, aby ste ju mali a vládli ňou.

32. Preto hľadte, aby ste splnili ustanovenia a súdy, ktoré vám ja dnes predkladám.

HLAVA 12.

U kazaní modlárstva; o mieste obetovania; o zdržovaní sa krvi a nenásledovaní pohanov.

1. Tieto sú prikázania i súdy, ktoré činiť máte v zemi, ktorú ti Pán Boh tvojich otcov dá, aby si ňou vládol po všetky dni, v ktorých budeš chodiť po zemi.

2. Zkazte všetky miesta, na ktorých ctili národy, ktorými vládnuť budete, svojich bohov na horách vysokých a na vrškoch, a pod každým ratolestným stromom.

3. Sborte ich oltáre a polánte sochy, hájce ohňom spaľte a modly zmrvt:: smetie ich mená s tých miest.

4. Neučíte tak Pána Bohu svojmu.¹⁾ (Vyššie 7, 25; II. Mach. 12, 40.)

5. Ale na miesto, ktoré si vyvolil Pán Boh váš zo všetkých vašich pokolení, aby tu položil svoje meno,²⁾ a býval na ňom, chodievajte

6. a obetujte na tom mieste svoje zápalné obeti a iné obeti, desiatky a prvoťiny svojich rúk, a sľuby i dary, prvorodené hoviad a oviec.

7. A jedzte tam pred Pánom Bohom vašim: i veselte sa vo všetkom, k čomu ste položili svoju ruku vy i vaše domy, v ktorých požehná vás Pán Boh váš:

8. Tam nebudete robiť, ako my tu

¹⁾ Hebr.: Rozmúľajúc o nich.

²⁾ Ktorí sa nedokázali spásanými skutkami, ja-ko Jahve, teda, nemajú práva na povďačnú dcu.

³⁾ Viď V. Mojz. 27.; Joz. 8, 30.

¹⁾ Ako pohanovia číneli svojím bohom, slúžiac im podľa svojej ľúbosti.

²⁾ Aby ho menom svojho domu a príbytku oslávil.

dnes robíme, každý ako sa mu zdá za dobré.¹⁾

9. Lebo až dosiaľ neprišli ste k odpočinutiu, a k majetku, ktorý vám Pán Boh váš chce dať.

10. Ale prejdete Jordán a budete bývať v zemi, ktorú vám Pán Boh váš dá, aby ste pokoj mali od všetkých nepriateľov do okola: a bez všetkého strachu bývali.

11. Na mieste, ktoré si vyvolil Pán Boh váš, aby tam bolo jeho meno: tam budete prinášať všetko, čo kážem, zápalné obeti a iné obeti, i desiatky a prvotiny svojich rúk: a čo predného je v daroch, ktoré sľúbite Pánovi.

12. Tam hodujte pred Pánom Bohom vašim, vy a vaši synovia i dcéry, sluhovia a služby, i Levíta, ktorý sa vo vašich mestách zdržuje: lebo nemá iného podielu a majetku medzi vami.

13. Chráň sa, aby si neobetoval zápalných obetí na každom mieste, ktoré uzriješ:

14. Ale na tom, ktoré si vyvolí Pán, v jednom z tvojich pokolení, obetuj obeti,²⁾ a učiň všetko, čo ti prikazujem.³⁾ (I. Mojž. 17, 18.)

15. Ale ak by si chcel jesť, a zažladalo by sa ti mäsa, zabi a jedz podľa pozhňania Pána Boha svojho, ktoré ti dal u tvojich mestách: či je to nečisté,⁴⁾ to jest, poškvrnené a chybné: a či čisté, to jest, celé a bez škvrny, ktoré sa obetovať môže, jedz ako srnu a jeleňa;

16. len krvi nesmieš jesť i tú jako vodu vyced na zem.

17. Nebudeš smieť jesť vo svojich mestečkách desiatku svojho obilia a vlna a oleja, prvorodeného z hoviad a oviec

a všetkého, čo sľúbiš a dobrovoľne chceš obetovať, a prvotín svojich rúk.

18. Ale pred Pánom Bohom svojim ich jedz na mieste, ktoré si vyvolil Pán Boh tvoj, ty a tvoj syn i tvoja dcéra, a služobník i služka, i Levíta, ktorý sa zdržuje v tvojich mestách: a vesel sa a obcerstvi sa pred Pánom Bohom svojim všetkými vecmi, ku ktorým si priložil svoju ruku.

19. Chráň sa, aby si neopustil Levítu za všetok čas, kým prebývaš v zemi.

20. Keď Pán Boh tvoj rozšíril tvoje hranice, jako ti hovoril, a zachcelo sa ti jesť mäsa, ktoré žiada si tvoja duša, (I. Mojž. 28, 14; II. Mojž. 34, 24; Nizšie 19, 8.)

21. ale miesto, ktoré si vyvolil Pán Boh tvoj, aby bolo tam jeho meno, holo ďaleko,¹⁾ zabi z hoviad alebo z oviec, ktoré budeš mať, ako som ti prikázal, a jedz vo svojich mestečkách, jako sa ti ľúbi.

22. Jako sa jedáva srna a jeleň, tak ich jedz:²⁾ i čistý i nečistý jednako nech jedia.

23. Len toho sa chráň, aby si krvi nejedol; lebo ich krv je za dušu: a preto nesmieš jesť dušu s mäsom.

(I. Mojž. 9, 4; III. 17, 11.)

24. Ale na zem vyced ako vodu,

25. aby dobre bolo i tebe i tvojim synom po tebe, keď budeš činiť, čo sa ľúbi pred obličajom Pána.

26. Ale čo posväťš, a Pánovi sľúbiš,³⁾ to vezmeš a prídeš na miesto, ktoré si vyvolil Pán:

27. a obetovať budeš svoje obety,⁴⁾ mäso a krv, na oltári Pána Boha svojho: krv iných obetí vyleješ na oltár, mäso však smieš sám užiť.

28. Zachovaj a počúvaj všetko, čo ti ja prikazujem, aby dobre bolo tebe i

¹⁾ Tu na oddiel nemôžeme všetky obrady Pánove tak dôkladne konať, v zasväcenej zemi, kde sa trváce usidlíte, musíte sa vždy a vo všetkom predpisov pridržovať.

²⁾ Hebr.: Zápalnej obeti.

³⁾ Je reč o predpísaných obetách.

⁴⁾ Na obet nesúce. Dľa hebr. vzťahovať sa to má na jediacich: Nečistý i čistý nech je. Máť nakladať predpisy o mäse obetí. Zvieratá musia byť čisté, vtedy môžu sa k jedeniu s Božím požehnaním zabíjať.

¹⁾ Keby ku pr. niekto mimo mesta svätyne býval.

²⁾ T. j. ako také, ktoré sa neupotreďbujú k obeti.

³⁾ Obetu, ktorú dľa prikázania alebo zo sľubu chceš obetovať. — Aleho zápalnú a pokojnú obetu.

⁴⁾ Hebr.: Zápalné obety.

tvojim synom po tebe na veky, keď budeš činiť, čo dobrého je a milého pred obličajom Pána Boha tvojho.

29. Keď Pán, tvoj Boh, vyhubí pred tvojou tvárou národy, ku ktorým vojdeš, aby si ich opanoval, a zmocniš sa ich a usadiš sa v ich zemi: (Níže 19, 1.)

30. chráň sa, aby si ich nenásledoval, keď pri tvojom vojení vyhnutí boli, a nevypytoval sa na ich obyčaje a neriekal: Ako ctily tieto národy svojich bohov, tak ich i ja ctíť budem.¹⁾

31. Neučíň tak svojmu Pánu Bohu. Lebo všetky ohavnosti, ktoré nenávidí Pán, činili pre svojich bohov, i (svojich) synov a dcéry obetovali a ohňom páliť.

32. Čo ti prikazujem, len to čin Pánu: nepridaj ničoho ani neodnímaj.

HLAVA 13.

O falošných prorokoch a o svádzaní k modlárstvu.

1. Keď povstane medzi vami prorok, alebo ktorý by povedal, že mal sen, a predpovedal by znamenie a zázrak,

2. a stalo by sa,²⁾ čo hovoril, a povedal by ti: Poďme a nasledujme bohov cudzích, ktorých neznáš a slúžme im:

3. Nepočúvaj slov toho proroka alebo snára: lebo zkusuje³⁾ vás Pán Boh váš, aby známe bolo, či ho milujete z celého srdca a z celej svojej duše, či nie.

4. Pána Boha svojho nasledujte a jeho sa hojte a jeho prikázania zachovávajte, jeho hlas počúvajte: jemu slúžte a jeho sa držte.

5. Ale toho proroka alebo snára zabite: lebo hovoril, aby vás odvrátil od vášho Pána Boha, ktorý vás vyviedol zo zeme egyptskej a vykúpil vás z domu služobnosti; aby sa svedol s cesty, ktorú ti prikázal Pán Boh tvoj: a tak odpracéš zlé od seba.

6. Jestliže by sa chcel nahovoriť tvoj brat, syn tvojej matky, alebo tvoj syn, alebo dcéra, alebo manželka, ktorá je v tvojom lone, alebo priateľ, ktorého miluješ ako svoju dušu, a tajne⁴⁾ by riekol: Poďme, a slúžme cudzím bohom, ktorých neznáš ty ani tvoji otcovia,

7. (bohom) všetkých okolitých národov, ktoré sú blízko alebo ďaleko, od jedného konca zeme až do druhého.

8. Neprivoľuj mu, ani ho nepočúvaj a nech mu neodpuští tvoje oko, aby si sa sľutoval a zatajil ho.

9. Ale hneď ho zabi: nech je najprv tvoja ruka na ňom⁵⁾ a potom nech všetek ľud siahne (na neho) rukou.

(Níže 17, 7.)

10. Nech bude kamenovaný až na smrť; lebo sa chcel odtrhnúť od tvojho Pána Boha, ktorý sa vyviedol zo zeme egyptskej z domu služobnosti:

11. aby to všetek Izrael počul a bál sa a nikdy viac nečinil ničto tejto veci podobného.

12. Keby si v jednom z tvojich miest, ktoré ti Pán Boh tvoj dá na bývanie, počul niektorých hovoriť:

13. Vyšli synovia Belialovi⁶⁾ z tvojho prostriedku a odvrátili obyvateľov svojho mesta, a riekli: Poďme a slúžme bohom cudzím, ktorých neznáte:

14. Vyhľadaj pečlivo a usilovne a vyzveď pravdu veci a keď najdeš, že je isté, čo sa hovorí, a že tá ohavnosť v skutku spáchaná bola,

15. hneď pobi obyvateľov toho mesta ostrým mečom, a vyplieň ho⁷⁾ a všetko, čo je v ňom i s hovädami.

16. A všetko, čo nábytku bude, shromažďaj na prostred jeho ulice a i s tým mestom spáľ, tak že pre Pána Boha

¹⁾ Pokúšať je milý, pokúšanie je tajné, ty predsa nesmieš poslúchnuť, ale jeho skutok hneď daj na javo.

²⁾ Pri ukameňovaní, na ktoré ho súd na svoju žalobu odsúdil.

³⁾ Bezbožníkovi. Belial je prízvisko satanášovo.

⁴⁾ Hebr.: Ako vec preklintu zkaž ho.

¹⁾ Hebr.: Tak i ja učiním.

²⁾ Teda to je možné. Srov. Mat. 24, 24; II. Tesa. 2, 9; Zjav. 13, 13, 14.

³⁾ Dopustí vás pokúšať.

svojho všetko zničíš; a nech bude hromada (sborenisko) na veľký; a nebude viacej stavané,

17. a z tých prekliatých vecí nech nič neostane v tvojej ruke: aby Pán odvrátil sa od hnevu svojej prchlivosti, a smiloval sa nad tebou a rozmnožil ťa, jako prisahal tvojim otcom,

18. keď budeš poslúchať hlas Pána Boha svojho, zachovávajúc všetky jeho prikázania, ktoré ti ja dnes prikazujem, aby si činil, čo sa ľúbi pred obličajom Pána, tvojho Boha.

HLAVA 14.

O čistých a nečistých zvieratách a o desiatkoch.

1. Buďte¹⁾ synovia Pána Boha vášho: (preto) nerežte sa a nestrihajte sa na holo pre mŕtveho;)

2. lebo svätý ľud si Pánu Bohu svojmu: a teba vyvolil, aby si mu bol za ľud zvláštny zo všetkých národov, ktoré sú na zemi. (Vyššie 7, 6; nižšie 26, 18.)

3. Nejedzte ničoho, čo je nečisté.²⁾
(III. Mojž. 11. 4.)

4. Tieto sú zvieratá, ktoré ješť smieť: vola a ovca a kozu,

5. jeleňa a srnu, byvola, kozonožca, kamzíka, jednorožca, žirafa.

6. Každé zviera, ktoré má kopyto rozdvojené a prežúva, jedzte.

7. Avšak z tých, ktoré prežúvajú a kopyta nerozdvojujú, ješť nemáme, jako ťavu, zajaca, ježa: tieto síce prežúvajú, ale kopyta nedelia, preto nech sú vám nečisté.

8. Aj sviňa, keďže delí kopyto, ale neprežúva, nech je nečistá: ich mäsa nejedzte a ich zdochliny sa netýkajte.

9. Zo všetkých, ktoré sa zdržujú vo

vodách, tieto jedzte: ktoré majú plútvu a šupiny, jedzte.

10. Ktoré bez plútiev a šupín sú, nejedzte, lebo nečisté sú.

11. Všetkých vtákov čistých jedzte.

12. Nečistých nejedzte: orla totižto, a grifa a orla morského,

13. luháka a supa a kaňu a jej druhy.

14. A každý druh havranov,

15. a pstroša i sovu a racka, a jastraba dľa ich druhov:

16. Potápku a labuť a íbisu

17. a krehára, porfyrióna a nočného krkavca.

18. Pelikána a volavku, všetky s ich druhami: dudka i netopiera.

19. A všetko, čo sa plazí a krídla má, nech je nečisté a nebude jedené.

20. Všetko, čo je čisté jedzte.

21. A čo odpadlé z toho nejedzte. Príchodziem, ktorý je v твоjich bránach, môžeš ty dať ješť, alebo mu predaj; lebo ty svätý ľud si Pánu Bohu svojmu. Nevar kozľata v mlieku jeho matky. (II. Mojž. 13, 19; 34, 26.)

22. Desiatu časťku oddeľ zo všetkých твоjich plodín, ktoré sa každoročne rodia na zemi,

23. a jedz pred obličajom Pána Boha svojho na mieste, ktoré si vyvolil, aby tam vzývané bolo jeho meno, desiaty diel svojho obilia a vína a oleja i prvorodené z твоjich hoviad a oviec: aby si sa učil báť Pána Boha svojho po všetek čas.¹⁾

24. Keby však prídaleká bola cesta, a miesto, ktoré vyvolil Pán Boh tvoj, a poženal by ťa, a ty nemohol by si k nemu všetko to doniešť,

25. predaj všetko, a zpeňaž a vezmi cenu sebou; a choď na miesto, ktoré vyvolil Pán Boh tvoj:

26. a kúp za tie peniaze všetko, čo sa ti ľúbi, či z hoviad, či z oviec, i víno a iný silný nápoj, a všetko, čoho si žia-

¹⁾ Lepšie: Vy ste synovia.

²⁾ T. j. na znak smútku nerobte si zárezy do tela ani si vlasov nad čelom do hola nevstrihujte. Jako to robievali pohania. Bohu posvätené telo a korunu hlavy nesmiete zohyzďovať.

³⁾ Hebr.: Nič ohavného.

¹⁾ Prinášanim desiatku a prvorodeného pred Pána vyznávajú svoju odvislosť od jeho požehnaní.

da tvoja duša; a jedz pred Pánom Bohom svojim, a hoduj ty i tvoj dom.

27. A Levitu, ktorý je v твоjich bránach, hľad, aby si neopúšťal, lebo nemá iného podielu v tvojom majetku.

28. (Každého) tretieho roku oddelíš iný desiaty diel zo všetkého, čo sa ti rodí toho času; a složíš vo svojich bránach¹⁾

29. a príde Levita, ktorý nemá iného podielu ani majetku s tebou, a prichodzí a sirota a vdova, ktorí sú v твоjich bránach, a budú jesť a nasýtiť sa; aby ťa požehnal Pán Boh tvoj vo všetkých prácach твоjich rúk, ktoré konáš.

HLAVA 15.

Odpustenie dlhov i prepustenie otrokov; nariadenie o prvorozených.

1. Siedmeho roku²⁾ učiň odpustenie,

2. ktoré sa týmto spôsobom diať bude: Komu je niečo dlžný jeho priateľ a lebo blízny a brat, ten nech nemôže žiadať nazpät, lebo je rok odpustenia Pánovho.³⁾

3. Od cudzinca a prichodzieho požiadaj; ale od spoluobčana a blízneho nazpät žiadať nebudeš mať moci.

4. Celkom núdzneho a žobráka nech nebude medzi vami; aby ťa požehnal Pán Boh tvoj v zemi, ktorú ti dá za majetok,

5. keď len poslúchať budeš hlas Pána Boha svojho, a zachovávať budeš všetko, čo prikázal a čo ti ja dnes prikazujem, požehná ťa, jako prisľúbil.

6. Mnohým národom budeš požičiavať a sám od nikoho nič nevypožičiaš. Nad mnohými národami budeš panovať, a nad tebou nikto nebude panovať.

¹⁾ Hebr.: Pri konci tretieho roku oddelíš všetky desiatky zo svojich úžitkov toho roku a složíš ich vo svojich bránach. Tento desiatok teda nemusí byť strávený pri stánku, ale doma.

²⁾ Každého siedmeho roku.

³⁾ V tom roku veriteľ nesmie požadovať. Tento predpis je nutný dodatok k II. Mojz. 23, 10—12; preto že dlžník v tomto roku nemal žiadneho úžitku zo svojej role.

7. Keby niekto z твоjich bratov, ktorí bývajú v bránach tvojego mesta v zemi, ktorú ti Pán Boh tvoj dá, zchudobnel: nezatvrdzuj svojho srdca, a nezavieraj svojej ruky,

8. ale otvor ju chudobnému a požičaj mu, čo vidíš, že potrebuje.

(Mat. 5, 42; Luk. 6, 34.)

9. Círaň sa, aby sa ti snád nevkradla bezbožná myšlienka, aby si nepovedal vo svojom srdci: Blíži sa siedmy rok odpustný:¹⁾ a neodvrátil by si svoje oči od chudobného svojho brata a nechoel by si mu, čo žiada, požičať; aby nevolal proti tebe na Pána a nebolo ti to k hriechu.

10. Ba daj mu: a nečín nič neúprimne, keď mu v jeho potrebách pomáhaš; aby ťa požehnal Pán Boh tvoj v každom čase a vo všetkom, k čomu priložíš ruku.

11. Nebude bez chudobných v zemi tvojejho prebývania: preto ti ja prikazujem, aby si otvoril ruku svojmu bratovi, núdznemu a chudobnému, ktorý s tebou býva v zemi. (Mat. 26, 11.)

12. Keby sa ti predal²⁾ tvoj brat, žid alebo židovka, a slúžil by ti za šesť rokov, v siedmom roku prepust ho slobodného. (II. Mojz. 21, 2; Jer. 34, 14.)

13. A koho slobodou obdaríš, toho nepuť prázdného.

14. Ale daj mu na cestu zo svojho stáda a z humna a z prešu, čím ťa Pán Boh tvoj požehnal.

15. Pamätaj, že aj sám si slúžil v zemi egyptskej a vysvobodil ťa Pán Boh tvoj, a preto ti ja teraz toto prikazujem.

16. Keby riekol: Nechcem odísť: preto že ťa miluje, i dom tvoj, a cíti, že mu je dobre u teba:

17. vezmi šidlo, a prepichni jeho u-

¹⁾ Svoju pôžičku nemôžem pred nastúpením roku odpustného späť požadovať: aby si sa takouto námietkou nevyhovárал a núdzneho tak neodmietol.

²⁾ Z bledy alebo zo zadlženia.

cho na dverách tvojho domu,¹⁾ a nech ti slúži až na veky: a tak učiň i svojej dievke.

18. Neodvracaj od nich svojich očí, keď ich nepustíš svobodných: lebo ti za mzdu nájomníku za šesť rokov slúžili:²⁾ aby ťa požehnal Pán Boh tvoj vo všetkých veciach, ktoré činiš.

19. Každé prvorodené mužského pohlavia, čo z tvojich hovieď a oviec na svet príjde, posväť Pánu Bohu svojmu. Nepracuj na prvorodenom volku a neostrihaj prvorodených oviec.

20. Pred obličajom Pána Boha tvojho jedz ich každý rok na mieste, ktoré vyvolil Pán, ty i tvoj dom.

21. Ale ak by malo na sebe vadu, že by bolo chromé alebo slepé alebo na niektorej čiasťke zpotvorené alebo slabé, nech nebude obetované Pánu Bohu tvojmu.

22. Ale v bránach svojho mesta to jedz, tak čistý ako nečistý môže ho byť rovnako ako srnu alebo jeleňa.

(III. Mojž. 22, 21; Vyššie 12, 15.)

23. Len to zachovaj, aby si ich krvi nejedol, ale vyceď ju na zem ako vodu.

HLAVA 16.

Hlavné slávnosti, ustanovenie sudcov.

1. Zachovávajú mesiac nových úrod, prvý na jar, aby si slávil Fáze Pánu Bohu svojmu: lebo v tom mesiaci vyviedol ťa Pán Boh tvoj z Egypta v noci.

(II. Mojž. 12, 11; 4, 9, 2.)

2. A obetuj Fáze Pánu Bohu svojmu (obetu) z oviec a z hovieď na mieste, ktoré si vyvolil Pán Boh tvoj, aby tam prebývalo jeho meno.

3. Nejedz v ňom chleba kvaseného: Za sedem dní jedz bez kvasu, chlieb

trápenia³⁾, lebo v strachu⁴⁾ vyšiel si z Egypta, aby si si pamätal na deň, v ktorom si vyšiel z Egypta, po všetky dni svojho života.

4. Nech sa neukáže kvas vo všetkých hraniciach za sedem dní, a nech neostane až do rána z toho mäsa, ktoré obetované bolo večer prvého dňa.

5. Nebudeš môcť obetovať Fáze v každom svojom mieste, ktoré ti dáva Pán Boh tvoj:

6. ale na mieste, ktoré si vyvolil Pán Boh tvoj, aby tam prebývalo jeho meno: obetuj Fáze večer pri západe slnka, keď si vyšiel z Egypta.

7. A peč a jedz na mieste, ktoré si vyvolil Pán Boh tvoj, a ráno vstaň a choď do svojich stánov.

8. Za šesť dní jedz nekvasený chlieb: a siedmeho dňa, že je shromaždenie Pána Boha tvojho, nerob žiadnej práce.

9. Sedem týždňov spočítaj si od toho dňa, v ktorom si kosák obilín priložil,

(III. Mojž. 23, 14.)

10. A slávi sviatok týždňov Pánu Bohu svojmu a obetuj dobrovoľnú obeť svojej ruky, podľa požehnania Pána, tvojho Boha:

11. a hoduj pred Pánom Bohom svojim ty, tvoj syn i tvoja dcéra, tvoj sluha i tvoja dievka a Levíta, ktorý je v tvojich bránach, prichodzí i sirota i vdova, ktorí bývajú s vami: na mieste, ktoré si vyvolil Pán Boh tvoj, aby tam prebývalo jeho meno:

12. a rozpomeň sa, že si bol služobníkom v Egypte: i zachovávajú a vykonávajú, čo je prikázané.

13. Aj slávnosť stánkov svätých za sedem dní, keď sberieš z humna a prešou svoje úrody,

14. a hoduj vo svojej slávnosti ty, syn tvoj i tvoja dcéra, tvoj sluha i diev-

¹⁾ Na znak, že je tam príslušný.

²⁾ Hebr.: Lebo dvojnásobne viac než zo mzdy nájomník ti slúžil. Hlavná vec: za šesť rokov: tak dlho nepotrebuje žlaďen nájomník slážiť svojmu pánovi. Najatý nádenník, ktorý krom stravy a ošac dostáva, bol by pánovi dvojnásobne tak drahý.

³⁾ Po dlhej porobe, pri trápnom úteku, na práhu neistého putovania prvý raz ho jedli.

⁴⁾ Hebr.: Chvatom, nemajúc kedy chlieb skvasiť.

ka i Levíta a príchodzí, sirota a vdova, ktorí sú v твоjich bránach.

15. Za sedem dní sväť sviatky Pánu Bohu svojmu na mieste, ktoré si vyvolí Pán; a požehná ňa Pán, tvoj Boh, vo všetkých твоjich úrodách, a v každej práci твоjich rúk a budeš veselý.

16. Tri razy v roku nech sa ukáže všetko, čo je medzi tebou mužského, pred obličajom Pána Boha svojho na mieste, ktoré si vyvolí; na slávnosť nekvasených chlebov, na slávnosť týždňov a na slávnosť stánov. Nech sa neukáže pred Pánom prázdny:

(II. Mojž. 23, 15; 34, 20; Ekk. 35, 6.)

17. Ale každý nech obetuje podľa toho, čo bude mať dľa požehnania Pána Boha svojho, ktoré mu udelil.

18. Sudcov a správcoz ustanov vo všetkých твоjich bránach, ktoré ti Pán Boh tvoj dá, v každom tvojom pokolení: aby súdili ľud spravdivým súdom,

19. a nenachyľovali sa na jednu stranu. Nehľaď na osobu,¹⁾ ani na dary, lebo dary oslepujú oči múdrych a prevracajú slová spravdivých.

(II. Mojž. 23, 8; 3, 19, 15; vyššie I, 17; Ekk. 20, 31.)

20. Spravdivé, čo spravdivého je, nasleduj,²⁾ aby si žil a vládol zemou, ktorú ti Pán Boh tvoj dáva.

21. Nevysádzaj hája,³⁾ ani žiadneho stromu vedľa oltára Pána Boha svojho.

22. Ani si nečiň, ani nepostav sochy,⁴⁾ čo Pán, tvoj Boh, nenávidí.

HLAVA 17.

Prikázania o obeti a modlárstve; najvyšší súd: o budúcom kráľovi.

1. Neobetuj Pánu Bohu svojmu ovce, alebo vola, na ktorom je škvrna alebo

nejaká vada, lebo to je ohavnosť Pánu Bohu tvojmu.

2. Keby sa našli u teba v niektoréj z твоjich brán,¹⁾ ktoré ti Pán Boh tvoj dá, muž alebo žena, ktorí by činili zlé pred obličajom Pána Boha svojho a prestúpili by jeho smluvu,

3. že by šli a slúžili cudzím bohom, a klaňali sa im, slncu a mesiacu, a všetkému vojsku nebeskému, čoho som neprikázal: (II. Mojž. 22, 20.)

4. a bolo by ti to zvestované a počul by si o tom, a po pilnom vyšetrení našiel by si, že je pravda, a že sa ohavnosť stala v Izraeli:

5. vyveď muža i ženu, ktorí to veľké zlé spáchali k bránam²⁾ svojho mesta a ukamenujte ich na smrť.

6. V ústach dvoch alebo troch svedkov nech zahynie, kto má byť zabitý.³⁾ Nikto nech nebude zabitý, keď len jeden proti nemu hovorí svedectvo.

(Nižšie 19, 15; Mat. 18, 16; II. Kor. 13, 1.)

7. Ruka svedkov nech ho prvá zabíja⁴⁾ a ruka ostatného ľudu nech sa na posledy zdvihne na neho, aby si zlé z prostred seba oddialil. (Vyššie 13, 9.)

8. Keby sa ti súd medzi krvou a krvou,⁵⁾ záležitosťou a záležitosťou, malomocenstvom a malomocenstvom zdal byť nesnadným a pochybným: a videl by si, že slová sudcov v твоjich bránach sa nesrovnávajú: vstaň, a id na miesto, ktoré si Pán Boh tvoj vyvolí.

9. A príď ku kňazom pokolenia levitského a k sudcovi, ktorý bude v tom čase: i pýtaj sa ich a oni ti oznámia pravdu súdu.⁶⁾

10. A urob všetko, čo ti povedia, ktorí sú predstavení toho miesta, ktoré si Pán vyvolí, a čo ňa naučia,

¹⁾ Nedaj v súde prednosť žiadnej osobe, všetko má íť dľa spravdivosti.

²⁾ T. j. len právo mať pred očami.

³⁾ Hebr.: Nevysadíš si u oltára Pána Boha svojho, ktorý si vystavíš, žiadneho svätého stromu: — ako to činili ohania, ktorí v takých báloch ohavnosti páchali.

⁴⁾ Končité stĺpy jako znamena úcty.

⁵⁾ T. j. v niektorom tvojom meste.

⁶⁾ K sudcom, lebo pri bráne sa súdy konávali.

⁷⁾ Keď boli dvaja svedkovia, vtedy mohol, keď boli traja, vtedy musel sudca vyhlásiť za vinného.

⁸⁾ To si ľahostý svedok dobre rozmyslí.

⁹⁾ Medzi úmyselnou a neúmyselnou vraždou.

¹⁰⁾ II. Paral. 19, 10. nazýva sa tento súd, súdom Pánovým lebo platil za neodvolateľný a od Pána potvrdený.

11. podľa jeho zákona; i nasleduj ich rozsudok: a neodchýľ sa ani na pravo, ani na ľavo.

12. Kto by však z pýchy nechcel poslúchnuť rozkazu kňaza, ktorý toho času koná službu Pánu Bohu tvojmu, rozsudku sudcu, ten človek nech zomre a odstráni zlé z Izraela.

13. A všetek ľud, ktorý to počuje, nech sa bojí, aby sa nikto potom nenaďmál pýchou.

14. A keď vojdeš do zeme, ktorú ti Pán Boh tvoj dá, a vládnuť budeš ňou a bývať budeš v nej a povieš: Ustanovím nad sebou kráľa, ako majú všetky okolité národy:

15. toho ustanov, ktorého Pán Boh tvoj vyvolí z počtu tvojich bratov. Nesmieš z iného národa človeka, ktorý by nebol tvojim bratom, učiť kráľom.

16. A keď bude ustanovený, nech si nenamnoží koní a nech nevedie ľud na zpek do Egypta, opierajúc sa na počet svojich jazdčov,¹⁾ zvlášte ponevác Pán vám prikázal, aby ste sa nikdy viac tou cestou nevrátili.

17. Nech nemá mnoho žien, ktoré by k sebe privádzali jeho srdce,²⁾ ani zálahy striebra a zlata.³⁾

18. A keď sadne na stolicu svojho kráľovstva, nech si do knihy tohoto zákona napíše, vezmúc predlohu od kňazov levitskeho pokolenia,⁴⁾

19. a nech ju má pri sebe a nech číta po všetky dni svojho života, aby sa naučil báť Pána Boha svojho, a zachovávať jeho slová a ustanovenia, ktoré sú v zákone prikázané.

20. A nech sa nedvíha jeho srdce v pýche nad jeho bratov,⁵⁾ ani nech sa

neodchýľuje na pravo alebo na ľavo, aby dlho kráľoval on i jeho synovia nad Izraelom.

HLAVA 18.

Práva kňazov a Levítov; zákaz modloslužobníctva; prorok veľký prisľúbený.

1. Kňazi a Levíti a všetci, ktorí sú z toho pokolenia, nech nemajú podielu a dedictva s ostatným Izraelom, lebo z obeti Pána a jeho dary budú jest.

(IV. Mojš. 18, 20, 23; 1. Kor. 9, 13.)

2. A nič iného nech nedostanú z majetku svojich bratov: lebo Pán sám je ich dedictvo, jako im povedal.

3. To nech bude právo kňazom¹⁾ od ľudu a²⁾ od tých, ktorí obetujú obeti: či hovädó alebo ovcu obetujú, nech dajú kňazovi lopatku a žalúdok.³⁾

4. prvotiny obilia, vína a oleja a čiastku⁴⁾ vlny so strihu oviec.

(IV. Mojš. 18, 21.)

5. Lebo jeho vyvolil Pán Boh tvoj zo všetkých tvojich pokolení, aby stál a slúžil menu Pánovmu on i jeho synovia na veky.

6. Keby vyšiel Levíta z jedného z tvojich miest zo všetkého Izraelu, v ktorom býva, a žiadal by prísť na miesto, ktoré vyvolí Pán,⁵⁾

7. nech slúži mene Pána Boha svojho, jako všetci jeho bratia Levíti, ktorí stáli budú toho času pred Pánom.

8. Rovný diel pokrmov nech dostane, jako aj ostatní: krome toho, čo mu v jeho mene z otcovského dedictva prisľúcha.

9. Keď vojdeš do zeme, ktorú ti Pán Boh tvoj dáva, chráň sa, aby si nenasledoval ohavnosti tých národov.

10. A nech sa nenajde u teba, ktorý by viedol svojho syna alebo dcéru cez

¹⁾ Hebr.: Z príčiny rozmnoženia koní. Slovom nemá byť výbojný, aby preto žiadal vydobyť Egypt, ktorý má hoľnosť koní.

²⁾ A tak ho od Boha odvrátiť.

³⁾ Ktoré by z lakomstva skromnažďovali, obťažujú svojich poddaných.

⁴⁾ Pôvodlmu, z ktorej odpoľ učinil má. dostane od kňazov, ktorí ju strážia.

⁵⁾ Ako by sa mu tá prednosť pre nebo samého a nie z milosti Pánovej bola dostala.

¹⁾ T. j. náležať bude právom.

²⁾ „A“ má sa vynechať.

³⁾ Hebrejský text pridáva: oboju česť.

⁴⁾ Hebr.: prvotiny.

⁵⁾ Keby niektorý Levíta mimo svojho vyznačeného času z púhe horlivosti v stánku Božom slúžiť si žiadal.

ohieť; aby ich očisťoval, alebo ktorý by sa tázal hadačov a dával pozor na sny i na znamenia; ani nech nebude čarodejník. (III. Mojš. 20, 27.)

11. Ani zaklínač, ani ktorý by sa radil duchov a veľšcov, alebo od mŕtvych vypytoval sa na pravdu. (I. Kráf. 28, 7.)

12. Lebo toto všetko oškľiví sa Pánovi, a pre takéto ohavnosti vyplieni ich, keď vojdeš.

13. Dokonalý buď a bez škvrny s Pánom Bohom твоjim.

14. Tieto národy, ktorých zemou vládnuť budeš, vtákovešcov a hadačov poslúchajú: ale ty si od Pána Boha svojho ináč vyučený.

15. Proroka z tvojho národa a z tvojich bratov, ako som ja, vzbudí ti Pán Boh tvoj¹⁾: toho poslúchaj.

(Ján 1, 45; Skutk. 3, 22.)

16. Ako si žiadal od Pána Boha svojho na Horebe, keď všetok ľud bol shromaždený, a riekol si: Nech viac neočujem hlasu Pána Boha svojho, a ohňa toho prevelikého nech viac nevidím, aby som neumrel. (III. Mojš. 20, 19.)

17. A riekol mi Pán: Dobre všetko hovoriš.

18. Proroka vzbudím im z prostred ich bratov, podobného tebe: a vložím svoje slová do jeho úst, a bude im hovoriť všetko, čo mu prikážem.

(Ján 1, 15; Skutk. 3, 22.)

19. Kto by však nechcel poslúchať jeho slov, ktoré mluviť bude v mojom mene, ja budem pomstiteľom.

20. Ale keby prorok pýchou nakazený chcel hovoriť v mojom mene, čoho som mu ja neprikázal, aby mluvil, alebo v mene cudzích bohov (chcel by mluviť), nech bude zabitý.

21. Jestliže mlčky v sebe odpovieš: Jako môžem poznať to slovo, ktorého Pán nehovoril?

22. Toto budeš mať znamenie: Čo v mene Pána ten prorok predpovedal, a nestalo sa: to Pán nehovoril, ale z pýchy svojej duše ten prorok vymyslel: a preto neboj sa ho!

HLAVA 19.

Oddelenie miest útočistných; zákon o svedkoch.

1. Keby Pán Boh tvoj vykorenil národy, ktorých zem tebe dáva, a vládol by si ňou a býval by si v jej mestách i v domoch:

2. oddel si tri mestá z prostred zeme,¹⁾ ktorú ti Pán Boh tvoj dáva za majetok, (IV. Mojš. 35, 11; Joz. 20, 28.)

3. sprav pilne cestu:²⁾ a všetku krajinu svojej zeme rozdeľ na tri rovné čiastky: aby mal z blízka, kto pre vraždu uteká, kam by mohol utiecť.

4. Toto bude právo vraždinníka, ktorý by tam utekal, ktorého život má byť zachránený. Kto by svojho bližného nevedome (nevoľky) zabil a o ktorom sa dokáže, že nenávisťi nemal proti nemu ani včera ani predtým.

¹⁾ Útočistné mestá. Iné tri mestá pred Jordánom už boli ustanovené 4. 41—43.

²⁾ U Joz. 20, 7. menované tri mestá ležali na vrchoch, treba bolo ich spraviť prístupnými.

¹⁾ Miesto toto vzťahuje sa na Krista, proroka najvyššieho. Na základe tohoto predpovedania očakávali židia za času Kristovho príchodu veľkého proroka. (Ján 1, 19—21.; b. 14.; 7, 40. Sk. ap. 3, 2.) Ale ono sa vzťahuje i na starozákonný úrad prorocký vôbec až k jeho dokončeniu v Kristu Pánovi. Dľa celého súvisu s predchádzajúcimi zákonami o súdoch, o kráľovi a kňazoch a zo zákonom pohanského veštenia (9—12.) sľubuje Mojžiš svojmu ľudu trvácu ustanovizeň, ktorá na čas starého zákona k úžitku a prospechu ľudu izraelského od Pána Boha ustanovená bola. Úrad prorocký, ako stála ustanovizeň bola izraelskom najvyššou užitočnou, ba v istom stupni potrebnou, aby nemalí po nedovolených prostriedkoch pohanského veštenia a čarodelnictva. Proroci mali byť i u ľudu. Jako Mojžiš („ako som ja“) strážcami a podporovateľmi svätej, s Bohom uzavretej zmluvy. Mojžiš má od svojho ľudu odísť k svojím otcom, odkázanie na asi o 1400 rokov neskôr prísť majúceho Messiasa nebolo by tu potrebné ľudu dostatočovalo. Teda čo Mojžiš na tomto mieste sľubuje, to vzťahuje sa na prorocký úrad na všetkých prorokoch starého zákona i s Kristom, najvyšším prorokom, učiteľom a zákonodarcou, ktorý je hlavou všetkých prorokov a vyplníťom a dokonateľom všetkých proroctví starého zákona.

5. Ale že odišiel s ním s dobrým úmyslom do lesa dreva narúbať a pri rúbání dreva sekera vyšmykla sa mu z ruky a železo spadlo z toporiska a jeho priateľa trafilo a zabilo ho: taký nech utečie do jedného z vyššie povedaných miest a žiť bude:

6. aby snád najbližší toho, ktorého krv bola vyliata, žiaľom pudený neprenasledoval a nedohonil, jestliže by cesta ďaleká bola a nezabil jeho dušu, ktorý nie je vinný smrti: lebo sa môže dokázať, že prv nijakej nenávisti nemal proti tomu, ktorý bol zabitý.

7. Preto prikazujem ti, aby si tri mestá, rovnako jedno od druhého vzdialené, oddelil.

8. Keď však Pán, tvoj Boh, rozšíri tvoje hranice, ako prisahal tvojim otcom, a dá ti všetku tú zem, ktorú im prisľúbil,

9. ak že by si zachovával jeho prikázania, a činil, čo ti dnes prikazujem, aby si miloval Pána Boha svojho, a chodieval po jeho cestách každého času, teda pridaj si ešte tri iné mestá a počet vyššie rečených troch miest zdvojnásobní:

10. Aby sa nevyliievala krv nevinná v prostred zemi, ktorú ti Pán Boh tvoj dá, aby si ňou vládol, aby si nebol vinný krvi.

11. Ale keby kto v nenávisti mal svojho bližného a číhal by na jeho život, a napadol ho a zbil, že by zomrel, i utiekol by do jedného z vyššie povedaných miest,

12. nech pošlú starší toho mesta a vezmú ho z mesta útočistného, a dajú do ruky bližného toho, ktorého krv bola vyliata, a nech zomre.

13. Nesmiluj sa nad ním a odnfm nevinnú krv s Izraela,¹⁾ aby ti dobre bolo. (IV. Mojž. 35, 20.)

14. Nevezmi a neprenes medzníku svojho bližného, ktorý položili predkovia v tvojom majetku, ktorý ti Pán Boh tvoj dáva v zemi, ktorú obdržíš, aby si ňou vládol.

15. Nech nepovstane svedok jeden proti niekomu. akýkoľvek bol by to hriech alebo ohavnosť, ale v ústach dvoch alebo troch svedkov nech stojí každé slovo.

(Vyššie 17, 6; Mat. 18, 16; II. Kor. 13, 1.)

16. Keby povstal falošný svedok proti človeku, a obviňoval ho z prestúpenia;

17. nech postaví sa tí dvaja, ktorí tú rozopru majú, pred Pánom, pred kňazmi alebo sudcami, ktorí v tých dňoch budú

19. a keď títo po najpilnejšom vyšetrovaní poznali, že falošný svedok povedal proti bratovi svojmu lož:

(Jan. 13, 62.)

19. nech mu tak odplatia, jako on svojmu bratovi učiniť zamýšľal a tak odstráni zlé od seba:

20. aby to ostatní počuli a báli sa, a nikdy také učiniť sa neopovážili.

21. Nesmiluj sa nad ním, ale dušu za dušu, oko za oko, zub za zub, ruku za ruku, nohu za nohu žiadaj.

(II. Mojž. 21, 23; III. Mojž. 24, 20; Mat. 5, 38.)

HLAVA 20.

Zákony válečné.

1. Keď vytiahneš na vojnu proti tvojim nepriateľom, a uvidíš jazdcov a vozy a väčšie množstvo nepriateľského vojska, jako ty máš, neboj sa ich: lebo Pán Boh tvoj, ktorý fa vyviedol zo zeme egyptskej, je s tebou.

2. A keď sa už približuje bitka, nech vstúpi kňaz pred usporiadané vojsko a takto nech hovorí k ľudu:

3. Čuj Izraelu, vy dnes so svojim nepriateľom máte sa biť, nestрахuj sa vaše srdce, nebojte sa, neustupujte, ani sa ich nefakajte.

4. lebo Pán, váš Boh, je v prostred

¹⁾ Smier nevinnou preliali krv a tak zbavíš ľud domaty, ktorá mohla by prísť naň, keby sa vražedníka zastával a práva na neho dopustiť nechcel.

vás, a bude za vás proti nepriateľom bojovať, aby vás z nebezpečenstva vytrhol.

5. Vodcovia tiež v každom hŕbe nech volajú, aby to vojsko počulo: Kto je ten človek, ktorý vystavil nový dom a neposvätil ho? Nech ide a vráti sa do svojho domu, aby snáď neumrel v bitke, a niekto iný ho neposvätil. (1. Mach. 3, 56.)

6. Kto je ten človek, ktorý vysadil vinicu a ešte neučinil, aby bola k obecnému úžitku, že by z nej všetci smeli jesť? Nech ide a vráti sa do svojho domu, aby snáď neumrel v bitke, a niekto iný jeho povinnosť konal.

7. Kto je ten človek, ktorý zasnúbil si manželku a (ešte) nevzal ju? Nech ide, a vráti sa do svojho domu, aby snáď neumrel v bitke a niekto iný ju vzal.

8. A keď to povedajú, nech ešte ďalej hovoria ľudu: Kto je bojazlivý a ľakavého srdca? Nech ide a vráti sa do svojho domu, aby nestražil srdca svojich bratov, ako je sám strachom predešený. (Sud. 7, 3.)

9. A keď zamknú vodcovia vojska, a prestanú hovoriť, nech každý svoje hŕby k bitke pripraví.¹⁾

10. Keď prítiahneš k mestu,²⁾ aby si ho dobýval, ponúkni mu najprv pokoj.

11. Keď ho príjme a otvorí ti brány, všetok ľud, ktorý je v ňom, nech bude zachovaný, a nech ti slúži pod daňou.

12. Keby však žiadnej smluvy s tebou uzavierať nechcelo, a počalo by boj proti tebe, dobýjaj ho.

13. A keď ho Pán Boh tvoj dá do tvojej ruky, pobi všetko, čo je v ňom pohľavia mužského, ostrím meča,

14. okrem žien a detí, hoviad a všetkého, čo ešte v meste jesto. Všetku korisť rozdeľ vojsku a jedz z koristi svojich nepriateľov, ktorú ti Pán Boh tvoj dal.

15. Tak učiň všetkým mestám, ktoré sú od teba veľmi ďaleko a nie sú z

tých miest, ktoré máš za majetok obdržať.

16. Ale z tých miest, ktoré ti dané budú, dokonca žiadneho žiť nenechaj:

17. Ale pobi ostrím meča, tojest Hevea a Amorrea a Kananea, Ferezea a Hevea a Jebuzea, jako ti prikázal Pán Boh tvoj:

18. aby vás snáď neučili činiť všetky tie ohavnosti, ktoré oni činili pre svojich bohov a hrešili by ste proti Pánu, svojmu Bohu.

19. Keď obliehať budeš niektoré mesto za dlhý čas a ohradami obtočíš, aby si ho dobyl, nevytŕňaj stromov, s ktorých môže sa jesť, ani sekerami okolitého kraju nenivoč: lebo je strom a nie človek a nemôže proti tebe rozmnožiť počet bojovníkov. (Vyššie 7, 1.)

20. Avšak stromy, ktoré nie sú ovocné, ale divé a k iným potrebám súce, tie vytŕňaj, rob z nich válečné nástroje, kým si nepodmaníš mesto, ktoré je s tebou v boji.

HLAVA 21.

Rozličné predpisy pre súkromný život.

1. Keď v zemi, ktorú ti Pán Boh tvoj dáva, nájdené bude telo zabitého človeka a nevedelo by sa, kto je vinný vraždy,

2. nech vyjdú tvoji starší a sudcovia¹⁾ a odmerajú diaľku od miesta mŕtvoly ku všetkým mestám v okolí:

3. a ktoré za bližšie od ostatných uznajú, toho mesta starší, nech vezmú jalovicu zo stáda, ktorá ešte nefahala v jarne, ani zeme nekrájala radlicou,

4. a vyvedú ju do doliny ostrej a skalnatej, ktorá nikdy oraná nebolo, ani semena neprijala: a tam nech sotnú šiju jalovice.

5. Potom nech pristúpia kňazi, synovia Levi, ktorých vyvolil Pán Boh tvoj, aby mu slúžili a v jeho mene požehná-

¹⁾ Hebr.: Nech predstavia ľudu vodcov hŕby

²⁾ Nie Kananejskému.

¹⁾ Tých miest, ktoré ležia v okolí zabitého: tým zabezpečuje sa nestrannické pokračovanie.

vali a dľa ich slova aby každá záležitosť, a čo je čisté, alebo nečisté, súdené bolo.¹⁾

6. A starší toho mesta nech prijdú k zabitému, i nech umyjú svoje ruky nad jalovicou, ktorá v doline zabitá bola,

7. a povedia: Naše ruky nevyliaty tejto krvi, ani naše oči nevidely.²⁾

8. Milostivý buď ľudu svojmu izraelskému, ktorý si vykúpil, Pane, a nepričítaj krvi nevinné³⁾ svojmu ľudu izraelskému. A odňatá bude od nich vina tej krvi:

9. A ty oslobodený budeš od krvi nevinného, ktorá vyliata bola, keď učiníš, čo prikázal Pán.⁴⁾

10. Keď vyťahneš na vojnu proti svojim nepriateľom, a dá ich Pán Boh tvoj do tvojej ruky, a zajaľ by si ich

11. a videl by si v počte zajatých peknú ženu,⁵⁾ a zamiluješ ju, a chceš si ju zviať za manželku,

12. prived ju do domu svojho: nech si ostrihá vlasy a obreže nechty,⁶⁾

13. a složí rúcho, v ktorom si ju zajaľ: potom nech zostane v tvojom dome a oplakáva svojho otca a matku za jeden mesiac: a potom vojde k nej a obcuje s ňou a bude tvojou manželkou.

14. Keby ty potom odpadla od srdca, prepust ju svobodnú, nemôžeš ju ani predať za peniaze,⁷⁾ ani utlačovať mocou,⁸⁾ lebo si ju ponížil.

15. Keby mal muž dve manželky,

jednu milú a druhú nemilú, i splodily by z neho deti a bol by syn nemilej prvorodeným,

16. keby chcel svoj majetok medzi svojich synov rozdeliť: nebude môcť synovi milej dať právo prvorodenstva a prednosť pred synom nemilej,

17. ale syna nemilej nech uzná za prvorodeného a nech mu dá z toho, čo má, všetko dvojnásobne: lebo on je počiatok jeho detí a jemu prislúcha prvorodenstvo.

18. Keby splodil človek syna vzdorovitého a nezbedného, ktorý by neposlúchal rozkazu otca alebo matky, ba ani trestaný nechcel by poslúchať:

19. nech ho vezmú a zavedú ku starším toho mesta, a ku bráne súdu,

20. a nech im rieknu: Tento náš syn nezbedný a vzdorovitý na naše napomínania nič nedbá, oddáva sa obžerstvu a smilstvu a hýreniu.

21. A ľud mesta nech ho ukameňuje: a nech zomrie,¹⁾ aby ste odňali zlé z prostred vás, a všetok Izrael to počul a hál sa.

22. Keby sa človek dopustil hriechu, ktorý má byť smrťou trestaný, a odsúdený na šibenicu:²⁾

23. nech jeho mŕtve telo nezostane³⁾ na dreve, ale hneď toho dňa ho pochovej, lebo zlorečený je od Boha, kto visí na dreve: a nijako nepoškvrň svojej zeme, ktorú ti Pán Boh tvoj dáva za majetok. (Gal. 3, 13.)

¹⁾ Hebr.: Podľa ich výpovedí sdiť sa budú všetké rozpory a každá rana.

²⁾ Tak nemohli sme mu pomôcť a nemáme žiadnej viny na jeho smrť.

³⁾ Viny, vraždy, ktorou neznámy človek vyliat túto nevinnú krv ľudskú.

⁴⁾ Hebr.: A ty odnímeš krv nevinného z prostredku svojho, keď učiníš čo pravého je pred očami Pánovým.

⁵⁾ Nie z Kananejských.

⁶⁾ Nie na znamenie smrti, ale z príčiny očistenia.

⁷⁾ Ako otrokyňa.

⁸⁾ Ani ty ju nesmieš zadržať u seba ako otrokyňu. — Boh dovolil manželské rozlúčenie, aby väčšie zlé zamedzil. Ale pri tom surovom ľude ľahko povstať mohlo. Ale Kristus ustanoví manželstvo za nerozlúčiteľné, čo kresťania jako dokonale dletkv Božie zachovať majú.

¹⁾ O blaho svojej famílie dbať náležalo otcovi: on musel mať i právo odstraňovať všetko, čo by blahu ťažko poškodil mohlo. Dospelý syn, ktorý nechcel znášať napomínania otcových, mohol opustiť dom otcovský, jako to mánotratný syn učinil. Keď všetky namáhania rodičov u neposlušného, urážajúceho syna darobné boli, mali právo, nie povinnosť, žalovať syna u sudcov. Otec i matka mohli žalovať a museli mať dvoch svedkov. Nasledovalo vyšetrovanie: či rodičia toho syna počlivo vychovávali, či mu dobrý príklad a spasiteľné napomínania dávali. Keď sa o jednej z tých vecí dalo pochybovať, synovi dostalo sa sudcovského pokarhanie.

²⁾ Na hanbu a výstrahu.

³⁾ Cez noc.

HLAVA 22.

Iné rozličné zákony.

1. Neuviď hoväda alebo ovce svojho brata¹⁾ blúdiť, tak že by si ich obišiel; ale prived ich k svojmu bratovi.

(II. Mojž. 23, 4.)

2. A keby nebol blízky tvoj brat, a neznal by si ho: zaveď ich do svojho domu a nech budú u teba, kým by ich tvoj brat zase nedostal.

3. Tak učíš s oslom a s rúchom a s každou vecou svojho brata, ktorá sa ztratila: ak ju najdeš, nezanedbaj ju jako cudziu.

4. Keď vidíš, že osol tvojho brata alebo vól padol na ceste, neopovrhni, ale zdvihni ho s ním.

5. Žena nech sa neoblieka do rúcha mužského,²⁾ ani muž nech nenosí odevu ženskú: lebo ohavný je u Boha, kto to činí.

6. Keby si idúc po ceste na strome alebo na zemi hniezdo vtáčie našiel a matku sediacu na mladých alebo na vajciach: nevezmi jej s mladými,³⁾

7. ale ju nechaj odleť, a zadrž si mladé: aby ti dobre bolo a aby si za dlhý čas žil.

8. Keby si staval nový dom, sprav zábradlie okolo strechy,⁴⁾ aby nebola vyliata krv v tvojom dome, a bol by si vinný, keby niekto padol a dolu sa svalil.

9. Neposej svoje vinice druhým semenom: aby i semeno, ktoré si sial, i úroda z vinice spolu neboly posvätené.⁵⁾

10. Neor volom a oslom spolu.

11. Neodievaj sa rúchom, ktoré je z vlny a ľanu sotkané.

12. Na krajoch svojho plášťa, ktorým

¹⁾ Izraelitu.

²⁾ Žena nech ešte menej než muž vystupuje svojoľne z prirodzenosti, ktorú Boh ustanovil a nech nestiera prirodzených hraníc svojho pohľavia.

³⁾ To by sa rovnalo vykynoženiu.

⁴⁾ Vo východných krajoch sú strechy na domoch ploché, tak že sa po nich prechádzať môže.

⁵⁾ Aby z pokuty svätyni neprepadly.

sa odievaš, na štyroch rohoch sprav si strapce. (IV. Mojž. 13, 38.)

13. Keby niekto vzal si ženu, a potom mal by ju v nenávisti,

14. a hľadal by príležitosť, ako by ju prepustil, vyčítajúc jej meno najhoršie a povedal by: Túto ženu som si vzal a keď som všiel k nej, nenašiel som ju pannou:

15. Teda nech ju vezmú jej otec a matka a prinesú sebou znamenie jej panenstva ku starším mesta, ktorí sú v bráne:

16. a otec nech povie: Dcéru svoju dal som tomuto za manželku: na ktorú on, poneváž ju nenávidí,

17. sháňa meno najhoršie a hovorí: Nenašiel som tvoju dcéru pannou: a hľa, toto je znamenie panenstva mojej dcéry: a nech rozťahnu rúcho to pred staršími mesta:

18. Teda nech starší toho mesta chytia muža a zbijú ho.

19. A na to uložia mu pokutu, sto síklov striebra, ktoré nech dá otcovi dievčata: lebo rozchýril meno najhoršie o panne izraelskej: i nech ju má za manželku a nesmie ju prepustiť po všetky dni svojho života.

20. Ale keby bola pravda, čo vytýka, a pri dievčati nie je nájdené panenstvo:

21. nech ju vyhodí von predo dvere domu jej otca a ukamenujú mužovia toho mesta a zomre: lebo sa dopustila nešťachetnosti v Izraeli, že smilnila v dome svojho otca, a tak odstrániš zlé z prostred seba.

22. Keby muž obcovoľ s manželkou druhého, obidvaja nech umrú, to jest cudzoložník i cudzoložnica, a odstrániš zlé z Izraela. (III. Mojž. 20, 10.)

23. Jestli si muž dievča pannu zasnúbil a našiel by ju niekto v meste a obcovoľ by s ňou,

24. vyveď oboch ku bráne mestskej a ukamenujte ich: dievča, že nekričalo,

keď bolo v meste: muža, že ponížil manželku blížneho svojho: a odstrániš zlé z prostred seba.

25. Keby však na poli našiel muž dievča, ktoré je zasnúbené, a učiniac jej násilie obcoval by s ňou, on nech zomre sám:

26. dievča nech nič netrpí, nie je hodná smrti: lebo jako zbojník povstáva proti svojmu bratovi a zabije jeho dušu, tak i dievča utrpelo.

27. Sama bola na poli: kričala, nebolo tam nikoho, kto by ju oslobodil.

28. Keby našiel muž dievča pannou, ktorá nemá ženicha, a násilie jej učinil, a vec prišla by k súdu:¹⁾

29. nech ten, ktorý obcoval s ňou, dá otcovi dievčaťa päťdesiat síklov striebra a ona nech bude jeho manželkou, lebo ju ponížil: nebude ju môcť prepustiť po všetky dni svojho života.

30. Žiaden nech si neberie manželky svojho otca:²⁾ a nedvíha jej prikrýtia.

(II. Mojž. 22, 17.)

HLAVA 23.

Varovanie od rôznych briečov.

1. Klešteuoc so stĺčenými alebo vyrezávanými nárokami alebo rezaným srydlivým ťdom nech nevojde do obce Pánovej.³⁾

2. Mamzer, tojest zo smilnice zrodený, nech nevojde do obce Pánovej, až do desiateho pokolenia.

3. Ammoniti a Moabiti ani po desiatom pokolení nech nevojdú do obce Pánovej, až na veky: (Neh. 13, 1.)

4. preto že nechceli proti vám vyjsť s chlebom a vodou na ceste, keď ste vyšli z Egypta: a že najali proti tebe Ba-

láma, syna Beorovho, z Mezopotánie sýrskej, aby ňa prekial:

(IV. Mojž. 22, 5; Joz. 24, 9.)

5. a Pán Boh tvoj nechcel slyšať Báľama, a obrátil jeho kliatbu na tvoje požehnanie, preto, že ňa miloval.

6. Neuzavieraš s nimi pokoja, ani neľadáš ich dobrého po všetky dni svojho života na veky.

7. Nemaj v osklivosti Idumejčana, lebo je tvoj brat: ani Egyptčana, lebo si bol prichodzím v zemi jeho.

8. Ktorí sa z nich narodí, v treťom pokolení nech vojdú do obce Pánovej.

9. Keď vytiahneš na vojnu proti svojmu nepriateľom, chráň sa všelikej zlej veci.

10. Keby bol medzi vami človek, ktorý sa nočným snom poškvrnil, nech vyjde von zo stánov

11. a nevojde do nich, kým sa k večeru vodou neumyje: a po západe slnka nech zase vojde do stánov.

12. Maj von, za stánami miesto, na ktoré by si vychádzal na potrebu prirodzenú.

13. A nos lopatku za pásom: a keď si tam sadáť budeš, pokop dokola a vyhrabanou zemou prikry to,

14. od čoho si sa obľahčil: (lebo Pán Boh tvoj chodí medzi stánami, aby ňa vytrhol a dal ti tvojich nepriateľov) a nech sú tvoje stány sväté, a žiadnej mrzkosti nech sa v nich nenájde, aby ňa neopustil.

15. Služobníka, ktorý k tebe¹⁾ utiekol, nevydaj jeho pánovi.

16. Nech býva s tebou na mieste, ktoré sa mu ľúbi, a v niektorom z tvojich miest nech zostane: a nezarmucuj ho.

17. Nech nebude smilnica žiadna z dcér izraelských, ani smilník zo synov izraelských.

18. Neobetuj mzdy smilnice, ani

¹⁾ Hebr.: a boli by postihnúti

²⁾ Svojej mачochy.

³⁾ Klešteuoc, ktorí ľudskou rukou boli zmrzáčení, nemali požívať občianske práva vyvoleného ľudu, aby tak vyznamenávala sa duševná dokonalosť, ku ktorej sa ľud Boží má vynasnažovať.

¹⁾ K tebe Izraelťovi, z cudzieho národu.

mzdy psa¹⁾ v dome Pána Boha svojho, čokoľvek je to, čo si sľúbil: lebo pred Pánom Bohom tvojim je to oboje ohavnosť.

19. Nepožičiavaj svojmu bratovi na úroky ani peňazí, ani obilia, ani ktorejkoľvek inej veci: (III. Mojž. 25, 37.)

20. ale cudziemu. Svojmu však bratovi požičaj to bez úrokov, čoho potrebuje, aby ťa požehnal Pán Boh tvoj v každom tvojom skutku v zemi, do ktorej vojdeš, aby si ju obdržal.

21. Keď sľub učiníš Pánu Bohu svojmu, nemeškej ho splniť; lebo ho požadovať bude Pán Boh tvoj: a keď budeš meškať, bude ti počítané za hriech.

22. Jestliže nechceš sľubovať, budeš bez hriechu.

23. Ale čo raz vyšlo z tvojich úst, to zachovaj a učiň, ako si sľúbil Pánu Bohu svojmu, a zvláštnej vôle a svojimi ústami si hovoril.

24. Keď vojdeš do vinice svojho blížneho, jedz hrozno, koľko sa ti bude líbiť, ale von nevynášaj so sebou ničoho.

25. Keď vojdeš²⁾ do obilia svojho priateľa, natrhaj klasov a rukou vymrv, ale srpom nesmieš zat.³⁾

HLAVA 24.

Pokračovanie.

1. Keby si človek vzal manželku a mal by ju a nenašla by milosti pred jeho očami pre nejakú mrzkosť: nech napíše priepustný⁴⁾ list a dá ho do jej ru-

ky, a nech ju prepustí zo svojho domu. (Mat. 5, 31; 19, 7; Marek 10, 4.)

2. A keď odišla a za druhého muža sa vydala,

3. a ten tiež by ju nenávidel a dal by jej priepustný list a prepustil by ju zo svojho domu, alebo by umrel:

4. nebude ju môcť prvý manžel zase vziať za manželku: lebo poškvrnená je a ošklivou sa stala pred Pánom;¹⁾ nedaj zhruešit tvojjej žene, ktorú ti Pán Boh tvoj dáva za majetok.

5. Keď si človek nedávno vzal manželku, nech nejde na vojnu, ani nech sa na neho žiadna obecná farcha nekladie, ale nech bez viny zostane doma, aby za jeden rok veselil sa so svojou manželkou. (Vyšš. c. 20, 7.)

6. Nevezmi na záloh spodného a vrchného žernova, lebo svoju dušu ti založil.²⁾

7. Keby zastihnutý bol pri tom niekto, že proti svojmu bratovi zo synov izraelských úklady strojí, a za peniaze ho predá,³⁾ nech bude zabitý, a ty odstraň zlé z prostred seba. (II. Mojž. 21, 16.)

8. Dávaj pilne pozor na seba, aby si neupadol do rany malomocenstva,⁴⁾ ale číň všetko, čo ťa naučia kňazi levitskeho pokolenia dľa toho, čo som im prikázal, a vyplň to starostlivo.

9. Pamätaj na to, čo učinil Pán Boh váš Marii na ceste, keď ste vychádzali z Egypta. (IV. Mojž. 12, 10.)

¹⁾ Hebr.: Lebo to (aby sa vrátila k prvému mužovi) je ohavnosť pred Pánom. Blízko bolo by podznenie, že prvý muž ani nemyslel na skutočný rozvod, ale že len chcel dovoliť znuezitiť svojej ženy: — alebo bola to pokuta za prenáhlenie.

²⁾ Keď blížnemu vezmeš ručný mlvu, ktorý mu je potrebný k udržaniu života, lebo ako si bez neho nemeš na chlieb? to ťoľko znamená, ako by si mu život do záloh vzal.

³⁾ Hebr.: Keby brata ukradol a ho sa sľazobníka užíval a predal. — Myslí sa na predanie do cudziny: tak, že by úbohý vytrhnutý bol z izraelskej spoločnosti; skutok, ktorý sa vražde rovná.

⁴⁾ Hebr.: Daj pozor pri rane malomocenstva, aby si zachoval plné a činil všetko ako vás budú učiť kňazi. Leviti ako vám prikazujem, tak zachovajte a tak číňte.

¹⁾ Mzdy za ohavný hriech sodomský. Pohanla za mzdu oddávali sa tejto ohavnosti, a tak získanú mzdu obetovávať chrámu svojho boha.

²⁾ Nie úmyselne, ale náhodou.

³⁾ Nikto zo svätého ľudu nesmie bez pomoci trpieť hlad a smäd: ale zaopatrovat sa z cudzieho do predku sa nesmie.

⁴⁾ Prepísanie manželke má byť obmedzené. Manžel nesmie z hocakej príčiny prepustiť a keď má právu príčinu, musí zachovať isté formality. Písomne musí sa osvedčiť, aby sloboda k uzavretiu nového manželstva bola odôvodnená a keby sa i toto jakokoľvek rozšíro, aby žena proti požiadavkám prvého jej manžela bola zabezpečená.

10. Keď požadovať budeš od svojho blížného nejakú vec, ktorú ti je dlžen, nevojdí do jeho domu, aby si záloh vzal:

11. ale stoj vonku a on nech ti vynesie, čo bude mať.

12. A keď je chudobný, nech nepretrčuje u teba záloh, (II. Mojž. 12, 26.)

13. Ale hneď mu ho vrať pred západom slnka, aby vo svojom rúchu spal,¹⁾ a teba požehnával a ty aby si mal spravdnosť pred Pánom Bohom tvojím.

14. Neodopri mzdy núdznemu a chudobnému svojmu bratovi, ani príchodzieму, ktorý s tebou býva v zemi. a je v твоjich bránach:

(III. Mojž. 19, 13; Tob. 4, 15.)

15. Ale hneď toho dňa daj mu mzdu za jeho práce pred západom slnka, lebo chudobný je, a tým sa živí: aby nevolal proti tebe k Pánovi, a pokladané by ti bolo za hriech.

16. Nech nebudú otcovia usmrcovaní za synov,²⁾ ani synovia za otcov, ale každý nech za svoj hriech zomiera.

(IV. Kráf. 14, 6; II. Par. 25, 4; Ezech. 18, 20.)

17. Neprevracaj práva príchodzieму a sirote, ani neber do zálohu odevu vdovy.

18. Pamätaj, že si slúžil v Egypte, že ňa vyslobodil Pán Boh tvoj odtiaľ. Preto ti prikazujem, aby si činil toto.

19. Keď budeš mať obilie na svojom poli, a zabudol by si tam niektorý snop, nevracaj sa, aby si ho vzal: ale nechaj, nech si ho vezme príchodzí a sirota a vdova, aby ňa Pán Boh tvoj požehnal pri každej práci твоjich rúk.

20. Keď budeš sberať ovocie olivové, nevracaj sa, aby si posbieral čo zostane na stromoch: ale nechaj príchodzieму, sirote a vdove.

21. Keď budeš obrať твоju vinicu,

neposbieraj pozostalých strapcov, ale nech sa dostanú príchodzieму, sirote a vdove.

22. Pamätaj, že i ty si slúžil v Egypte, a preto ti prikazujem, aby si to učinil.

HLAVA 25.

O spravdливosti súde; o vzbudení semena svojmu bratovi; a iné zákony.

1. Keby bola rozopra medzi niektorými a odvolali by sa na sudcov, nech tomu, koho za spravdливého uznajú, dajú palmu spravdливosti:¹⁾ koho za bezbožného, toho nech pre bezbožnosť odsúdia.

2. Ale keď vidia, že vinný hodný je bitia, nech ho kážu položiť a pred sebou biť. Dľa miery previnenia nech bude i počet úderov.

3. Avšak tak, aby od štyridsať viac úderov nebolo: aby tvoj brat škarede dosekaný neodišiel pred твоjimi očami. (II. Kor. 11, 24.)

4. Nezaviaž úst voľu tlačiacemu ňa holohumnici tvoje oblie.²⁾

(I. Kor. 9, 9; I. Tim. 5, 18)

5. Keby bratia spolu bývali a umrel by jeden z nich bez detí, manželka toho mŕtveho nech sa nevydá za druhého: ale nech ju vezme jeho brat a vzbudí meno svojho brata.³⁾

(Mat. 22, 27; Marek 12, 19; Luk. 20, 28.)

6. a prvorodeného syna z nej nech jeho⁴⁾ menom nazve, aby jeho meno nezmizlo z Izraela.

7. Keby však nechcel vziať manželku svojho brata, ktorá mu právom pri-

¹⁾ Za spravdливého či nevinného vhlásia.

²⁾ Starí miesto mlátenia vytlačovali vyšľapovali oblie dobytkom. Keď sa Boh tak stará o zvieratá, čím viac stará sa o ľudí!

³⁾ Toto je takzvané manželstvo leviratské, dľa ktorého bezdetná vdovu povinný bol vziať za ženu brat nehojného muža, aby tak jeho meno nevyhynulo a rodinný majetok do rúk cudzích neprišiel. Len bratia, synovia jedného otca boli povinní: lebo išo o otcovské dedičstvo.

⁴⁾ Zomrelého.

¹⁾ Chudobní dávali do zálohu svoje vrchné rúcho, ktorým sa ľudia spali prikrývali, čoho bolo treba vo východných krajinách, kde noci bývali chladné.

²⁾ Aké obyčaje panovali u surových národov.

chodí, nech ide žena ku bráne mesta a nech požiada starších a povie: Brat môjho muža nechce vzbudiť meno svojho brata v Izraeli: ani mňa vziať za manželku. (Rut 4. 5.)

8. Hneď nech ho dajú predvolať a nech sa ho pýtajú. Ak odpovie: Nechcem ju za manželku vziať:

9. nech pristúpi žena k nemu pred staršími a nech stiahne obuv s jeho nohy,¹⁾ a napluje mu do tváre a povie: Tak nech sa stane človekovi, ktorý nebuduje domu svojho brata.

10. A nech bude zvané jeho meno v Izraeli: Dombosého.

11. Keby mali dvaja mužovia svadu medzi sebou, a dali by sa jeden s druhým do bitky a manželka jedného chcela by svojho muža vytrhnúť z ruky silnejšieho, a vystrela by ruku a chrytila by ho za jeho hanbu:

12. odtni jej ruku a nenakloň sa k nej žiadnym milosrdenstvom.

13. Nemaj vo svojom vrečku rozličných závaží, väčšieho a menšieho.²⁾

14. Ani nech v tvojom dome nebude korec³⁾ väčší a menší.

15. Váhu maj spravедlivú a pravdivú, a tvoja miera nech je rovnaká a pravá: aby si dlho žil na zemi, ktorú ti Pán Boh tvoj dáva.

16. Lebo oškliví sa tvojmu Pánovi ten, kto to činí a protiví sa mu každá nespravедlivosť.

17. Pamätaj na to, čo ti učinil Amalek na ceste, keď si šiel z Egypta.

(II. Mojž. 17. 8.)

18. Jako vyšiel proti tebe: a zadných tvojho vojska, ktorí unavení nazačku ostali, pobil, keď ty si bol hladom a trampotami strápený, a nechal sa Boha.

(Judt 4. 13.)

19. Preto keď ti Pán Boh tvoj dá odpočinutie a podmaní všetky okolité ná-

rody zemi, ktorú ti sľúbil: vyhľad jeho meno pod nebom. Hľad, aby si na to nezabudol.

HLAVA 26.

O prvotinách a desiatkoch.

1. A keď vojdeš do zeme, ktorú ti Pán Boh tvoj dáva, aby si ňou vládol a opanuješ ju a bývať budeš v nej:

2. vezmi zo všetkých svojich úrod prvotiny, a vlož ich do koša a id na miesto, ktoré Pán Boh tvoj vyvolil, aby tam vzyvané bolo jeho meno:

3. a pristúp ku kňazovi, ktorý bude v tých dňoch, a povedz mu: Vyznávam dnes pred Pánom Bohom tvojim, že som vošiel do zeme, o ktorej prisahal našim otcom, že ju dá nám.

4. A kňaz nech vezme kôš z tvojej ruky, postaví ho pred oltár Pána Boha tvojho:

5. a ty hovor pred obličajom Pána Boha svojho: Syrský prenasledoval môjho otca, ktorý sišiel do Egypta a tam bol ako prichodzil vo veľmi malom počte: ale vzriastol na ľud veľký a mohutný bez počtu.

6. A trápili nás Egyptčania a prenasledovali nás a kládli na nás preťažké bremená:

7. a volali sme na Pána Boha našich otcov, ktorý nás vyslyšal a shliadol na naše uníženie a na našu prácu a súženie:

8. a vyviedol nás z Egypta v ruke silnej a v ramene vystretom, v prevelikom strachu, v znameniach i zázrakoch:

9. a priviedol nás na miesto toto a dal nám túto zem mliekom a medom tekúcu.

10. A preto teraz prinášam prvotiny úrody zeme, ktorú mi dal Pán. — A nechaj ich pred obličajom Pána Boha svojho a pokloň sa Pánu Bohu svojmu.

11. A hoduj vo všetkých dobrých ve-

¹⁾ Vyšitie obuvi je znamením zrieknutia sa práva.

²⁾ Väčšieho ku kúpe, menšieho k predaju.

³⁾ Fla. miera na suché veci, ovocia.

ciach, ktoré dal Pán Boh tvoj tebe i tvojmu domu, ty a Levíta a príchodzí, ktorý je s tebou.

12. Keď vyplníš desiatky zo všetkých svojich úrod, tretieho roku, (roku) desiatkov, daj Levítovi a príchodziemiu a sirote a vdove, aby jedli v tvojich bránach a nasýtili sa:

13. A hovor pred obličajom Pána Boha svojho: Vyniesol som, čo bolo posvätené, z môjho domu, a dal som to Levítovi a príchodziemiu a sirote i vdove, jako si mi prikázal: neprestúpil som tvojho prikázania, ani som nezapadl na tvoj rozkaz. (Vyššie 14, 29.)

14. Nejedol som z toho vo svojom smútku, ani som ich neoddelil v jakékolvek nečistote, ani som nevynaložil ničoho z nich na pohrab.¹⁾ Poslúchol som hlasu Pána Boha môjho a učinil som všetko, jako si mi prikázal.

15. Shliadni so svojej svätyne a s vysokého nebeského príbytku a požehnaj ľudu svojmu izraelskému i zemi, ktorú si nám dal, ako si našim otcom prisahal, zemi mliekom a medom tekúcej.

(Izai. 63, 15; Baruch 2, 16.)

16. Dnes ti Pán Boh tvoj prikázal, aby si činil tieto prikázania a súdy, a aby si ich zachovával a plnil z celého svojho srdca a z celej svojej duše.

17. Dnes vyvolil si Pána, aby ti bol za Boha a aby si chodil po jeho cestách a zachovával jeho ustanovenia, a prikázania a práva a poslúchal jeho rozkaz.

18. A Pán vyvolil dnes teba, aby si mu bol ľuďom zvláštnym, ako ti hovoril a aby si zachovával všetky jeho prikázania. (Vyššie 14, 2.)

19. A aby som sa vyvýšil nad všetky národy, ktoré stvoril, k svojej chvále a cti, a sláve: aby si bol svätý ľud Pána, svojho Boha, jako hovoril.

HLAVA 27.

Vyhlasenie zákona s jeho požehnaním a kľatbou.

1. A Mojžiš a starší izraelskí prikázali ľudu a riekli: Zachovávajúte všetky prikázania, ktoré vám dnes prikazujem.

2. A keď prejdete cez Jordán do zeme, ktorú ti Pán Boh tvoj dáva, postav veľiké kamene a vápnom ich uhlád,

3. aby si mohol na ne napísať všetky slová tohoto zákona,¹⁾ keď prejdeš Jordán: aby si vošiel do zeme, ktorú ti Pán Boh tvoj dáva, do zeme mliekom a medom tekúcej, ako prisahal tvojim otcom.

4. Keď teda prejdete Jordán, postavte kamene a ktorých vám ja dnes prikazujem, na hore Hebal, a uhlád ich vápnom:

5. a vybuduj tam oltár Pánu Bohu svojmu z kameňov, ktorých sa železo nedotklo,

6. a z kameňov nekresaných a nevyhľadených, a obetuj na ňom zápalné obeti Pánu Bohu svojmu:

7. a obetuj i obeti pokojné, a jedz tam a hoduj pred Pánom Bohom svojim.

8. A napíš na tie kamene všetky slová tohoto zákona zreteľne a jasne.

9. A hovorili Mojžiš a kňazi levítskeho pokolenia ku všetkému Izraelu: Pozoruj a počuj, Izraelu: Dnes si sa stal ľuďom Pána Boha svojho.²⁾

10. Poslúchaj jeho hlas a čiň jeho prikázania a práva, ktoré ti ja prikazujem.

11. A Mojžiš prikázal ľudu toho dňa a hovoril:

12. keď prejdete Jordán, títo nech sa postavia na hore Garizim, aby žehnali

¹⁾ Rozumiej: Tieto prvotiny mojej úrody jako posvätené zachoval som od všetkej nečistoty zákonných, menovite od nečistoty pohrabnej.

¹⁾ Zákona, ktorý sa i vo v. 26. spomína, teda iste odsok 6. 1—7. 11. ako znamenie obnovení smluvy ktorý Jozue skrátený s požehnaniami a kľatbami čítal (Joz. 8, 32.); dľa iných len požehnaní a kľatby.

²⁾ Skrze obnovenie smluvy.

ľudu: Simeon, Levi, Juda, Izachar, Josef a Benjamin.¹⁾

13. A naproti, na hore Hebal, nech sa postavia, aby mu zlorečili, títo: Ruben, Gád a Asser a Zabulon, Dan a Nef-tali.

14. A Levítii²⁾ nech vyhlasujú, a hovoria ku všetkým mužom izraelským vysokým hlasom: (Dan. 9, 11.)

15. Zlorečený človek, ktorý robí vyrezávaný alebo liaty obraz, ohavnosť pre Pána, dielo rúk remeselníkov, a postaví ho v skryte, a všetok ľud nech odpovedá a riekne: Amen.

16. Zlorečený, kto nectí svojho otca a matky a všetok ľud nech riekne: Amen.

17. Zlorečený, kto prenáša medzníky svojho bližného a všetok ľud nech riekne: Amen.

18. Zlorečený, kto zavádza slepého, aby blúdil na ceste, a všetok ľud nech riekne: Amen.

19. Zlorečený, kto prevracia právo príchodzieho, sirotu a vdovu, a všetok ľud nech riekne: Amen.

20. Zlorečený, kto obcuje s manželkou svojho otca a odkrýva prikrýtie jeho lože, a všetok ľud nech riekne: Amen.

21. Zlorečený, kto obcuje s ktorýmkoľvek hovädom, a všetok ľud nech riekne: Amen.

22. Zlorečený, kto obcuje so svojou sestrou, dcérou svojho otca, alebo svojej matky, a všetok ľud nech riekne: Amen.

23. Zlorečený, kto obcuje so svojou svokrou, a všetok ľud nech riekne: Amen.

24. Zlorečený, kto potajomne zabije svojho bližného, a všetok ľud nech riekne: Amen.

25. Zlorečený, kto berie dary, aby zabil dušu nevinné krvi, a všetok ľud nech riekne: Amen.

26. Zlorečený, kto nezostáva v rečiach tohoto zákona, a skutkom ich neplní, a všetok ľud nech riekne: Amen.

HLAVA 28.

Požehnanie Božie poslušným, kľatba neposlušným.

1. Ale keď poslúchať budeš hlas Pána Boha svojho, že učiňíš a zachováš všetky jeho prikázania, ktoré ti ja dnes prikazujem, vyvýši ťa Pán Boh tvoj nad všetky národy, ktoré žijú na zemi.

(III. Mojš. 26, 3.)

2. A príjdu na teba všetky tieto požehnania a dostanú sa ti: keď len poslušný budeš jeho prikázaniam.

3. Požehnaný budeš v meste a požehnaný na poli.

4. Požehnaný plod tvojho života a úroda tvojej zeme, i plod tvojho statku, stáda tvojho veľkého dobytku a ovčiarne tvojich oviec.

5. Požehnané tvoje stodoly a požehnané tvoje zásoby.

6. Požehnaný budeš, keď vchádzaš i keď vychádzaš.¹⁾

7. Dá Pán, že tvoji nepriatelia, ktorí povstanú proti tebe, porazení budú pred tvojím obličajom: jednou cestou príjdu proti tebe, a siedmimi utekať budú pred tebou.

8. Sošle Pán požehnanie na tvoje pivnice a na všetky práce tvojich rúk: i požehná ťa v zemi, ktorú obdržíš.

9. Pozdvihne ťa Pán za svoj svätý ľud ako ti prisahal: keď budeš zachovávať prikázania Pána Boha svojho a chodiť po jeho cestách.

10. A uvidia všetky národy zeme, že

¹⁾ Z pokolenia týchto šiest patriarchov pochádzajúci ľudia mali stáť na hore Garizim a slovom Amen mali potvrdiť žehnania, ktoré vyrie-kali Leviti a kňazi stojáci s archou úmluvy v doline. Na druhej strane tejto doliny na hore He-bal postavili sa ľudia z ostatných šiest pokolení, ktorí mali privolať Amen na prekliatia. Takýmto spôsobom obnovili Izraeliti smluvu s Bohom.

²⁾ K tomu ustanovení.

¹⁾ Keď niečo podnikáš i keď to vykonáš.

meno Pánovo bolo vzývané nad tebou a báť sa ťa budú.

11. Pán učiní, že budeš mať hojnosť všetkého dobrého, plodu svojho života i plodu svojho statku, úrody svojej zeme, o ktorej prisahal Pán tvojim otcom, že ju tebe dá.

12. Svoj najlepší poklad, nebo, otvorí Pán, aby vydalo dážď tvojej zemi v čase svojom: a požehná všetkým prácam tvojich rúk. A požičiavať budeš mnohým národom a sám od žiadneho nepožičiaš.

13. Za hlavu a nie za chvost ustanoví ťa Pán: a budeš vždy hore a nie dolu; ale len keď budeš poslúchať prikázania Pána Boha svojho, ktoré ti ja dnes prikazujem a ich zachovávať a činiť,

14. a neodchýliš sa od nich ani na pravo, ani na ľavo, a nebudeš nasledovať bohov cudzích ani ich ctíť.

15. Ale keď nebudeš chcieť poslúchať hlas Pána Boha svojho, aby si zachovával a činil všetky jeho prikázania a ustanovenia, ktoré ti ja dnes prikazujem, prídu na teba tieto všetky kľatby a zachvátia ťa.

16. Zlorečený budeš v meste, zlorečený na poli.

17. Zlorečená tvoja stodola a zlorečené tvoje zásoby.

18. Zlorečený plod tvojho života a úroda tvojej zeme, stáda tvojich hoviad, a kŕdle tvojich oviec.

19. Zlorečený budeš, keď vchádzaš a zlorečený, keď vychádzaš.

20. Hlad a nedostatok¹⁾ pošle Pán na teba a trestanie na všetky tvoje práce, ktoré konáš: dokým ťa nezotrie a rýchle nevyhubí pre tvoje zlé vymyslené skutky, v ktorých si ma opustil.

21. K tomu nech pridá ti Pán mor, dokým ťa nevyplieni zo zeme, do ktorej vojdeš, aby si ju opanoval.

22. Nech ťa Pán bije núdzou, zimnicou a zimou, páľčivosťou a suchotou,

a nakazeným povetím i hrdzou, a prenasleduje, dokým nezhyneš.

23. To nebo, ktoré je nad tebou, nech bude jako medené: a zem, ktorú šliaपाš, ako železná.¹⁾

24. Nech dá Pán tvojej zemi miesto dážďa prach a z neba nech padá na teba popoľ, dokým nebudeš sotrený.

25. Nech dá Pán, aby si padol pred svojimi nepriateľmi; jednou cestou tiahni proti nim a siedmimi utekaj, a rozprášený buď po všetkých kráľovstvách zeme.

26. A tvoje mŕtve telo nech bude za pokrm všetkým vtákom nebeským a zverom zemským a nech nebude, kto by ich odohnal.²⁾

27. Nech ťa raní Pán vreďom egyptským, a na čiastke tela, ktorou neriad vychádza, i chrastami a svrabom: tak, aby si sa nemohol vyhojiť.

28. Nech ťa raní Pán ztratením rozumu a slepotou i šialenosťou.

29. A hmataj o poludní, jako ohmatava slepý vo tme, a nenajdi pravej cesty. A po všetok čas znášaj útlak a trp násilie a nemaj, kto by ťa vysvobodil.³⁾

30. Vezmi si manželku a iný nech obcuje s ňou. Vystav dom a nebývaj v ňom. Vysaď vinicu a neoberaj v nej.

31. Tvojho vola nech zabijú pred tebou, a ty nebudeš z neho jesť. Tvojho osla nech ti vezmú pred tvojou tvárou, a nech ti ho viac nedajú. Ovce tvoje nech sa dajú tvojim nepriateľom, a nech nebude, kto by ti pomohol.

32. Tvoji synovia a tvoje dcéry nech budú vydané inému ľudu a tvoje oči nech to vidia a omdlievajú, dívajúc sa na nich celý deň, a nech nebude sily v tvojej ruke.

33. Úrody tvojej zeme a všetky tvo-

¹⁾ Nebo nevydá dážďa, následkom čoho zem zatvrdne jako železo

²⁾ Lebo sa nikto neopováži opustiť svoj dom.

³⁾ Hebr.: A nebudeš mať šťastia na svojich cestách: k tomu aj utískaný budeš a lípený po všetkých dňoch

¹⁾ Lepšie: Zlorečenie, skormútenie a bieda.

je práce nechaj pojie ľud, ktorého neznáš: a znášaj vždy potupu, a buď potlačený po všetky dni,

34. a omráčený od strachu pre tie veci, ktoré uvidia tvoje oči.

35. Nech ťa Pán raní vredom najhorším na kolenách a na lýtkach tak, že sa nebudeš môcť vyhojiť od spodku tvojej nohy až do vrchu hlavy.

36. Pán zavedie ťa i tvojho kráľa, ktorého ustanovíš nad tebou, do národa, ktorého ty neznáš ani tvoji otcovia: a slúžiť budeš tam bohom cudzím, drevu a kameňu.¹⁾

37. A budeš ztratený na prislovie a posmešnú rozprávku všetkým národom, medzi ktoré ťa zavedie Pán.

38. Mnoho zrna vhodíš do zeme a málo zhromaždíš: lebo kobyľky zožerú všetko. (Mch. 6, 15; Agg. 1, 6.)

39. Vinicu budeš sadiť a kopat: ale vína nebudeš piť; ani oberať nebudeš: lebo spustošia ju červy.

40. Olivy mať budeš na každom svojom pozemku, ale nepomažeš sa olejom: lebo spŕchnu a zrazia sa.

41. Synov splodíš a dcéry a nebudeš sa tešiť v nich: lebo ich odvedú do zajatia.

42. Všetky tvoje stromy a úrodu tvojej zemi zkaží hrdza.

43. Prichodzí, ktorý s tebou býva v zemi, vyrastie nad teba a bude vyšší: ale ty upadneš a budeš nižší.

44. On ti bude požíčovať a ty nebudeš požíčovať jemu. On bude za hlavu a ty budeš za chvost.

45. A prídu na teba všetky tieto kliatky a budú ťa prenasledovať a stíhať, kým nezahynieš: lebo si neposlúchal hlasu Pána Boha svojho ani nezachoval jeho prikázania a ustanovení, ktoré ti prikázal.

¹⁾ Najvyššia kliatka. Preto, že Izrael zrušil smluvu, ktorú Pán odštáčil od neho: zem zasľúbená ľudu bude odňatá, jeho prislúšnosť k Pánovi vzdvihnutá; Izraeliti budú do pohanského sveta vytisnutí, a ich kráľ nemôže ich od toho zachrániť.

46. A budú znamenia a zázraky na tebe i na tvojom semene až na veky.¹⁾

47. A preto, že si neslúžil Pánu Bohu svojmu s radosťou a veselosťou srdca, pre hojnosť všetkých vecí:

48. slúžiť budeš svojmu nepriateľovi, ktorého pošle na teba Pán, o hlade a smáde, a nahote, a všetikom nedostatku: a položí železné jarmo na tvoju šíju, dokým ťa nesotrie.

49. Pán privedie na teba národ z ďaleka, a z najďalších koncov zeme, ktorý sa jako orol letmo prirúti, ktorého jazyku nebudeš môcť rozumieť:

50. národ veľmi nestydatý, ktorý nešahuje starého a nesmiluje sa nad dieťaťom,

51. a zožerie plod tvojich hoviad a úrodu tvojej zeme: dokým nezahynieš, a nenechá ti pšenice, vína a oleja, čried hoviad, a krdlov oviec, kým ťa nezhubí,

52. a nezničí vo všetkých твоjich mestách, a nepadnú tvoje múry silné a vysoké, v ktorých si svoju nádej zakladal, vo všetkej tvojej zemi. Obležaný budeš v твоjich bránach vo všetkej tvojej zemi, ktorú ti dá Pán Boh tvoj:

53. a jest budeš plod svojho života, a mäso svojich synov a svojich dcér, ktoré ti dá Pán Boh tvoj, v úzkosti a núdzi, ktorou ťa zavalí tvoj nepriateľ. (Nariek. 4, 10; Baruch. 2, 2.)

54. Človek v tebe rozmazaný a v rozkoši vychovaný, závidieť bude svojmu bratovi, i manželke, ktorá spí v jeho lone,

55. tak, že im nedá z mäsa svojich synov, ktoré jie: preto, že nič iného nemá v obležaní a v núdzi, ktorou zhubia ťa tvoji nepriatelia vo všetkých твоjich bránach.

56. Žena chúlостivá a rozmaznaná, ktorá po zemi chodíť nemohla a ledva nohou sa jej dotýkala pre prílišnú rozmazanosť a chúlостivosť, závidieť bu-

¹⁾ Na týchto hrozbách docela zodpovedajúcich trestoch na veky poznajú ruku Božiu.

de svojmu mužovi, ktorý leží v jej lone, mäso zo syna a dcéry,

57. ba i tú nečistú postieľku, ktorá vychádza z nej pri pôrode, a deti, ktoré sa v tej hodine narodili: lebo ich tajne jest budú pre nedostatok všetkých vecí v obležaní a v núdzi, ktorou ťa priváľ tvoj nepriateľ v bránach tvojich:

58. keď nebudeš zachovávať a činiť všetkých slov tohoto zákona, ktoré napísané sú v tejto knihe, a báť sa jeho mena slávneho a hrozného, to jest Pána, svojho Boha.

59. Rozmnoží Pán tvoje rany, a rany tvojho semena, rany veľké a trvanlivé, nemoci najhoršie a ustavičné.

60. A obráti na teba všetky súženia egyptské, ktorých si sa báť a budú sa ťa pridŕžovať.

61. K tomu i všetky choroby a rany, ktoré nie sú napísané v knihe tohoto zákona, privedie Pán na teba, dokud ťa nezničí.

62. A zostane vás málo, kdežto vás prvej bolo mnoho jako hviezd nebeských, lebo si neposlúchal hlasu Pána Boha svojho.

63. A jako prv veselil sa Pán nad vami, keď vám dobre činil a vás rozmnožoval: tak bude sa veseliť, keď vás zkaží a vyhubí, aby ste vyplnení boli so zeme, do ktorej ideš, aby si ňou vládol.

64. Roztrúsi ťa Pán medzi všetky národy od jedného konca zeme až do druhého jej konca: a budeš tam slúžiť bohom cudzím, ktorých ani ty neznáš ani tvoji otcovia, drevám a kameňom.

65. Ani medzi tými národami si neoddychnieš, a tvoja noha nebude mať miesta, kde by odpočula. Leho ti dá Pán tam srdce ľakavé a oči slabnúce a dušu žalostou utrápenú.

66. A bude tvoj život ako (na nitke) zavesený pred téhou. Vo dne v noci budeš sa báť a nebudeš veriť svojmu životu.¹⁾

¹⁾ Nebudeš ani vo dne ani v noci svojím životom istý

67. Ráno povieš: Kto mi dá večera? a večer: Kto mi dá rána? pre strach svojho srdca, ktorým sa ľakáť budeš, a pre tie veci, ktoré svojima očima vidieť budeš.

68. Zase ťa zavedie Pán na lodiach do Egypta¹⁾ cestou, o ktorej som ti riekol, aby si jej viac nevidel. Tam predaný budeš tvojim nepriateľom za sluhov a služky, a nebude kto by ťa kúpil.²⁾

HLAVA 29.

Obnovenie smluvy.

1. Tieto sú slová smluvy, ktorú prikázal Pán Mojžišovi uzavrieť so synami izraelskými v zemi moabskej: okrem tej smluvy, ktorú učinil s nimi na Horebe.¹⁾

2. A Mojžiš zavolať všetok Izrael a riekol im: Vy ste videli všetko, čo činil Pán pred vami v zemi egyptskej Parao-novi a všetkým jeho služobníkom i všetkej tej zemi, (II. Mojž. 19. 4.)

3. tie veľké zkusovania, ktoré videly tvoje oči, tie veľmi veľké znamenia i zázraky,

4. ale nedal vám Pán srdca rozumného a očí vidiacich a uší, ktoré môžu počuť, až do tohoto dňa.²⁾

5. Viedol vás štyridsať rokov po púšti: vaše šaty sa nezodraly a obuv na vašich nohách sa starobou neztrhala.

(Vyššie 8, 2, 4.)

6. Chleba ste nejedli, vína a opojného nápoja ste nepili.³⁾ aby ste vedeli, že ja som Pán, váš Boh.

7. A prišli ste na toto miesto: i vytia-

¹⁾ Nikdy sa Izraelovi tak zle nevodilo, jako v Egypte. Ťa sa vrátiť, znamená najväčšiu biedu, väčšiu od tej, ktorej Ich Mojžiš zbavil.

²⁾ Ani toľko nebudeš tam nikomu hodný, ako otrok.

³⁾ Mojžiš v zemi moabskej obnovuje smluvu, jako ju na Horebe uzavrel.

⁴⁾ A te vašou vinou, lebo ste jeho milosť vždy vzperne vzdorovali a pred ňou svoje srdcia zatvrdzovali, oči a uši zatvárali. No Mojžiš ťa, že to už na budúce lepšie bude.

⁵⁾ Bez toho som vás v dobrom spôsobe a zdraví začínal

hol Sehon, kráľ Hesebon, a Og, kráľ Bázan proti nám k boju. A zbili sme ich
(Vyššie 3. 1.)

8. a vzali sme ich zem a dali sme ju za dedičstvo Rubenovi a Gádovi a polovicu pokolenia Manassesovho.
(II. Mojž. 32, 29; vyššie 3, 15; Joz. 13, 8; 22, 4.)

9. Teda zachovávajte slová tejto smluvy, a plňte ich, aby ste boli rozumní vo všetkom, čo činíte.¹⁾

10. Vy všetci dnes stojte pred Pánom, vašim Bohom, vaše kniežatá a pokolenia a starší a učitelia, všetok ľud izraelský.

11. vaše deti a manželky a príchodzí, ktorý s tebou bydlí v stánoch, ba i tí, ktorí rúbajú drevo, i tí, ktorí nosia vodu:

12. aby si prešiel do úmluvy Pána Boha svojho, a do prísahy, do ktorej dnes Pán Boh tvoj vchádza s tebou:

13. aby ťa sebe dnes vzbudil za ľud, a on bol tebe za Boha, ako hovoril tebe a jako prisahal tvojim otcom Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi.

14. A nie s vami samými ja túto smluvu uzavieram a tieto prísahy potvrdzujem.

15. ale so všetkými prítomnými a neprítomnými.

16. Lebo vy viete, jako sme bývali v zemi egyptskej a jako sme prešli prostriedkom národov, a keď sme prechádzali,

17. videli ste ich ohavnosť a neriad, tojest ich modly, drevo a kameň, striebro a zlato, ktoré ctili.

18. Nech že nebude medzi vami muž alebo žena, čepač alebo pokolemie, ktorého srdce by sa odvrátilo dnes od Pána Boha nášho: a šiel by a slúžil by bohom tých národov: a nech nebude medzi vami koreň plodiaci žľe a horkosť.²⁾

¹⁾ Hebr.: Aby sa vám šťastne viedlo všetko, čo by ste činili.

²⁾ Keď niektorí alebo mnohí odpadnú: z toho by pre všetkých vstúpila žľe a horkosť, smutnosť a horký následok.

19. A keď by počul slová tejto prísahy, dobrorečil by sebe vo svojom srdci, a riekol: Pokoj mať budem a chodiť budem v neprávosti svojho srdca: strávil by opilá žľznivú.¹⁾

20. a Pán nech mu neodpustí: ale nech vtedy čo najviac rozpáli sa jeho prchivosť a horlivosť proti tomu človeku a spustia sa na neho všetky kliatby, ktoré písané sú v tejto knihe: a nech vyhľadí Pán jeho meno pod nebom.

21. a vyhubí ho do zahynutia zo všetkých pokolení izraelských podľa zločinu, ktoré sa v knihe tohoto zákona i úmluvy obsahujú.

22. A budúce pokolenie, a synovia, ktorí sa potom narodí a cudzinci, ktorí z ďaleka prijdú, rieknu, uvidia rany zeme a neduhy, ktorými ju Pán trápil.

23. sirkou a žeravosťou soli ju vypáľiac, tak, že sa viac nemôže slaf, ani nič zeleného na nej vzhodiť za príkladom zkazy Sodomy a Gomory. Adamy a Seboim, ktoré Pán vo svojom hneve a svojej prchivosti do základu sboril.

(I. Mojž. 19, 24.)

24. Áno, všetky národy rieknu: Preto, čo tak učinil Pán tejto zemi? jaký je to hnev jeho prchivosti nesmierny?

(III. Kráľ. 9, 8; Jer. 22, 8.)

25. A odpovedia: Preto, že opustili smluvu Pánovu, ktorú učinil s ich otcami, keď ich vyviedol zo zeme egyptskej:

26. a slúžili cudzim bohom, a klaňali sa im, ktorých neznali, a ku ktorým neboli pripísaní.

27. Preto rozhnevala sa prchivosť Pánova na túto zem, tak, že priviedol na ňu všetky kliatby, ktoré sú v tejto knihe napísané:

28. a vyhnal ich z ich zeme v hneve a v prchivosti a vo veľkom rozpálení a vyhodil ich do zeme cudzej, jako sa to dnes dokazuje.

29. Skryté veci patria Pánu Bohu

¹⁾ Pri suchom aj mokré zbori. Aj zrušenie smluvy skrze jednotlivých môže priniesť zkaženú celú zem.

nášmu: ale čo je zjavené, (to náleží) nám a našim synom až na veky, aby sme plnili všetky slová tohoto zákona.¹⁾

HLAVA 30.

Boh bude kajúcim milostivý; odplatí plnitosť zákona.

1. Keď teda prijdú na teba všetky tieto reči, požehnanie alebo kľatba, ktoré som predložil pred tvojím obličajom: a ty pohnutý súc ľútosťou svojho srdca medzi všetkými národami, do ktorých by ťa rozhnal Pán Boh tvoj,

2. k nemu sa obrátiš a poslúchneš jeho prikázania, ako ti ja dnes prikazujem, ty i tvoji synovia: z celého svojho srdca a z celej svojej duše:

3. teda Pán Boh tvoj zase privedie ťa zo zajatia a smiluje sa nad tebou a zase ťa shromaždí zo všetkých národov, medzi ktoré ťa predtým rozpustil.

4. Keby si bol i na koniec neba zahnaný, odtiaľ zase privedie ťa Pán Boh tvoj,

5. a shromaždí ťa a povedie do zeme, ktorou vládli tvoji otcovia, a obdržíš ju; a požehná ťa a rozmnoží ťa viac než tvojich otcov.

6. Pán, tvoj Boh, obreže²⁾ srdce tvoje i srdce tvojho semena: aby si miloval Pána Boha svojho z celého svojho srdca a z celej svojej duše, aby si mohol žiť.

7. A všetky tieto kľatby obráti na tvojich nepriateľov a na tých, ktorí ťa nenávidia a prenasledujú.

8. Ty však sa vrátiš a budeš poslúchať hlas Pána Boha svojho: i činiť budeš všetky prikázania, ktoré ti ja dnes prikazujem:

9. a dá ti Pán Boh tvoj hojnosť vo všetkých prácach tvojich rúk, v plode tvojho života, a v plode tvojho dobytku, v úrode tvojej zeme, a výdajnosti všetkých vecí. Lebo navráti sa Pán, aby sa

radoval nad tebou vo všetkom dobrom, ako sa radoval v tvojich otcoch:

10. ale len keď budeš poslúchať hlas Pána Boha svojho a zachovávať jeho prikázania a ustanovenia, ktoré sú v tomto zákone napísané: a vrátiš sa k Pánu Bohu svojmu celým tvojím srdcom a celou svojou dušou.

11. Toto prikázanie, ktoré ti ja dnes prikazujem, nie je nad tebou,¹⁾ ani ďaleko od teba,

12. ani v nebi postavené, aby si mohol povedať: Kto z nás môže vstúpiť do neba, aby ho priniesol k nám, aby sme ho mohli počuť i skutkom splniť?

(Rim. 10. 6.)

13. Ani za morom nie je složené: aby si sa vyhováral a riekol: Kto z nás bude môcť preplaviť sa za more a až k nám ho priniesť: aby sme mohli počuť a činiť čo je prikázané?

14. Ale slovo je veľmi blízko teba, v tvojich ústach, a v tvojom srdci, aby si ho činil.

15. Pováž, že dnes predložil som pred tvoj obličaj život a dobré, a zase smrť a zlé:

16. aby si miloval Pána Boha svojho a chodil po jeho cestách a zachovával jeho prikázania a ustanovenia i súdy: a žil, a aby ťa rozmnožil a požehnal v zemi, do ktorej vojdeš, aby si ňou vládol.

17. Ale ak sa tvoje srdce odvráti, a nebudeš chcieť poslúchať, a dáš sa sviesť, klaňať sa budeš bohom cudzím, a slúžiť im:

18. predpovedám ti dnes, že zahynieš a o krátky čas zomreš v zemi, do ktorej sa cez Jordán berieš, aby si ňou vládol.

19. Za svedkov vyzývam dnes nebo a zem, že som vám predložil život i smrť, požehnanie i kľatbu. Teda vyvoľ si život, aby si žil ty i tvoje semeno:

20. a miloval Pána Boha svojho a

¹⁾ Čo na nás v budúcnosti príde, to je u Boha skryté. nám a našim deťom dostať plniť zreteľne zjavenú povinnosť smluvy.

²⁾ Svojimi súdmi zlomí tvoju zátvrdlosť a dôkazmi svojej milosti vzbudí v tebe dôveru a lásku

¹⁾ Hebr.: Nie je skryté pred tebou, totiž aby si ho nemohol s milosťou Božou poznať a plniť.

poslúchal jeho hlas a jeho sa pridŕžal, (lebo on je tvoj život, a dlhosť tvojich dní) aby si býval v zemi, ktorú prisahou sľúbil Pán dať tvojim otcom, Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi.

HLAVA 31.

Jozue nástupca Mojžišov; oddanie knihy zákona kňazom.

1. A Mojžiš šiel a hovoril všetky tieto slová ku všetkému Izraelovi.

2. A riekol im: Stoadvadsať rokov som dnes starý, nemôžem viac vychádzať a vchádzať,¹⁾ zvlášte keďže i Pán mi povedal: Neprejdeš toho Jordánu.

(IV. Mojž. 27, 13; vyššie 3, 27.)

3. Teda Pán Boh tvoj pôjde pred tebou: on vyplieni všetky tie národy pred tvojim obličajom, a vládnuť budeš nim: a tento Jozue pôjde pred tebou, ako hoveril Pán.

4. A učiní im Pán, ako učinil Sehonovi a Ogovi, kráľom amorrejským a ich zemi, i vyplieni ich. (IV. Mojž. 21, 24.)

5. Preto keď i týchto vám dá, tedy učinite im tak ako som vám prikázal.

(Vyššie 7, 2.)

6. Zmužite sa majte a buďte silní: nebojte sa, ani sa nefakajte ich tvári, lebo Pán Boh tvoj sám je tvojim vodcom, on fa neopustí a nezanechá.

7. A zavolať Mojžiš Jozua a riekol mu pred všetkým Izraelom: Buď silný a maj sa udatne: lebo ty povedieš tento ľud do zeme, o ktorej prisahal Pán ich otcom, že ju dá im a ty ju ľosom rozdeliš. (Joz. 1, 6; Kráf. 2, 2.)

8. A Pán, ktorý je váš vodca, on bude s tebou: neopustí fa ani nezanechá: neboj sa ani sa nefakaj!

9. I napísal Mojžiš tento zákon a dal ho kňazom,²⁾ synom Levi, ktorí nosili

archu úmluvy Pánovej, a všetkým starším izraelským.

10. A prikázal im a riekol: Každého siedmeho roku, v roku odpustenia, na slávnosť stánkov,

11. keď sa sijde všetok Izrael, aby sa ukázali pred obličajom Pána Boha tvojho na mieste, ktoré vyvolí Pán, čítaj slová tohoto zákona pred všetkým Izraelom, aby počuli,

12. a pred všetkým shromaždeným ľudom, tak mužom ako ženám, dieťkam, a prichodzím, ktorí sú v tvojich bránach: aby počúvali a učili sa a báli sa Pána Boha vášho, a zachovávali i plnili všetky slová tohoto zákona.

13. Aj ich synovia, ktorí ho teraz ešte neznajú,³⁾ nech počúvajú a boja sa Pána Boha svojho za všetky dni, v ktorých bydlieť budú v zemi, do ktorej vy idete, aby ste ju prejdúc Jordán obdržali.

14. A Pán riekol Mojžišovi: Hľa, blízko sú dni tvojej smrti: zavolaj Jozua, a postavte sa v stánku svedectva, nech mu prikážem.⁴⁾ Šli tedy Mojžiš a Jozue, a stáli v stánku svedectva:

15. a ukázal sa tam Pán v oblakovom stĺpe, ktorý stál vo dverách stánku.

16. Tu riekol Pán Mojžišovi: Hľa, ty budeš spať s tvojimi otcami, a tento ľud povstane a bude smilniť, nasledujúc bohov cudzích v zemi, do ktorej vchádza, aby bydlel v nej: tam ma opustí a zruší smluvu, ktorú som uzavrel s ním.

17. Potom rozhnevá sa moja prchivosť proti nemu toho dňa: a opustím ho a skryjem svoju tvár od neho a bude sožraný: prídu na neho všetky zlé veci a sáženia, tak že povie toho dňa: Veru preto, že Pán nie je so mnou, prišli na mňa tieto zlé veci!

18. Ale ja schovám a skryjem svoju tvár toho dňa pre všetko to zlé, ktoré páchal, že nasledoval bohov cudzích.

¹⁾ Vaším vodcom byť a vás spravovať; myslel ešte zvláštne na spravovanie vo voľne. čo nie je v protive s 34, 7.

²⁾ Kňazi a starší, duchovní a svetskí vrchnosť majú o zachovávanie zákona dbať a na jeho vykonávaní spolupúčinkovať.

Písmo Sväte Starého Zákona, II.

³⁾ Ktorí sú ešte nedospelého rozumu a pochopiť toho ešte nemôžu.

⁴⁾ Nech ho ustanovím za vodcu.

19. Preto teraz napíšte¹⁾ si túto pieseň a uče ju synov izraelských: aby ju v pamäti držali a ústami splevali, a táto pieseň nech mi je za svedectvo medzi synmi izraelskými.

20. Lebo privediem ich do zeme, ktorú som prisahou sľúbil ich otcom, miliekom a medom tekúcej. A keď sa najedia a nasýtia a stučnejú, odvrátia sa k bohom cudzím a tým budú slúžiť: a budú mi utŕhať a zrušia moju smluvu.

21. Keď potom príjde na nich mnoho zlého a súženia, nech im na svedectvo odpovie táto pieseň, ktorú žiadne zapomenutie nesotrie z úst ich semena.²⁾ Lebo prv než ich privediem do zeme, ktorú som im sľúbil, znám ich myšlienky, čo oni dnes činiť budú.

22. Tedy napísal Mojžiš tú pieseň a učil ju synov izraelských.

23. A Pán prikázal Jozue, synovi Nun, a riekol: Buď silný a maj sa zmužiť: lebo ty privedieš synov izraelských do zeme, ktorú som im sľúbil, a ja budem s tebou.

24. Keď teda Mojžiš napísal slová tohto zákona do knihy a ich dopísal,

25. prikázal Levitom, ktorí nosili archu úmluvy Pánovej a riekol:

26. vezmite túto knihu, a položte ju na strane archy úmluvy Pána Boha vášho: nech je tam proti tebe na svedectvo.

27. Lebo ja znám tvoju vzpurnosť a tvoju šiju najtvrdšiu. Ešte za môjho života a za môjho obcovania s vami vždy ste vzpurne činili proti Pánovi: čím viac keď ja zomriem?

28. Shromažďite ku mne všetkých starších svojich pokolení a učiteľov,³⁾ aby som pred nimi tieto slová vyhlásil a proti nim nebo a zem vyzýval.

29. Lebo viem, že po mojej smrti neprávne činiť budete, chytro odchýlite sa

s cesty, ktorú som vám prikázal: a príde na vás to zlé v poslednom čase, keď budete činiť zlé pred tvárou Pánovou, aby ste ho popúdzali skutkami vašich rúk.

30. Tedy Mojžiš hovoril a celá obec izraelská počúvala slová tejto piesne až do konca.

HLAVA 32.

Mojžišova pieseň a jeho predpovedanie.

1. Počujte, nebesá, čo mluvim, zem nech počuje slová mojich úst.

2. Nech sa leje jako dážď učenie moje, tečie jako rosa moja reč, ako prival na zelinu a jako kropaje na travinu.¹⁾

3. Lebo meno Pánovo chcem vyzvať: preukážte veľkosť nášmu Bohu.

4. Božie konania sú dokonalé a všeliké jeho cesty spravodlivé: Boh je verný a bez všetkej neprávosti, spravodlivý a priamy.

5. Zhrešili mu, nie synovia jeho v nečistotách:²⁾ pokolenie zkažené a prevrátené.

6. Nula či tým sa Pánovi odplácaš, ľudie bláznivý a nerozumný? Či nie je on (tvoj otec, ktorý si ňa vlastnil³⁾) a ňa učnil a stvoril?

7. Rozpomeň sa na dni staré, pomysli na jednotlivé pokolenia: opýtaj sa svojho otca a on ti oznámi: svojich predkov a tí povedia ti.

8. Keď Najvyšší rozdelil národy: keď rozsadil synov Adamových, ustanovil hranice národov podľa počtu synov izraelských⁴⁾. (Job. 8. R.)

9. Lebo Pánov podiel je ľud jeho: Jakub je dedičstvo jemu odmerané.

¹⁾ Moje učenie nech prítomné dážďok hojný, ako dážď a rosa na zemi.

²⁾ Nieb: Zpovedali sa mu vlastnou svojou mrzkosťou, aká vzdialená je od jeho synov.

³⁾ Ktorý si ňa nadobudol — svojou preveľkou dobrotivosťou.

⁴⁾ Chystal mu príhodné obydľia, vo vyvolenej zemi tak rozložil, aké boli potrebné, aby všetci Izraeliti v nich prebývali mohli. Keď by zem opanovali.

¹⁾ Mojžiš a Jozue

²⁾ Keď príjde na nich to mnoho zlého, bude táto pieseň svedčiť, že Pán predviedol odpadnutie Izraelovo a predoznámil jeho trest.

³⁾ Pisárov.

10. Naliezol ho v zemi pustej, v mlie-
ste hrôzy a pustoty širej: vôkol vodil ho
a učil a ho strážil jak zorničku svojho oka.

11. Jako orol vábi k letu svoje mladé
a nad nimi poletuje, tak rozopjal svoje
krydla a vzal ho a niesol na ramenách
svojich.¹⁾

12. Pán sám bol mo vodcom: a ne-
bolo s ním cudzieho boha.

13. Postavil ho na zem vyvýšenú,²⁾
aby jedol poľnú úrodu; aby ssal med zo
skaly, a olej z kameňa najtvrdšieho;³⁾

14. maslo od kráv a od oviec mlieko
s tukom jahniat a baranov synov z Bá-
zan,⁴⁾ a kozlov s najlepším žitom⁵⁾ a
krv⁶⁾ hrozna najčistejšiu aby pil.

15. A miláčok⁷⁾ stučnel a vybočil:
stučnel, stltnul, rozšíril sa; tu opustil
Boha, svojho Stvoriteľa, odstúpil od
Boha, svojho Spasiteľa.

16. Rozdráždili ho cudzími bohy, a
hanebnosťami k hnevu popudili.

17. Obetovali zlým duchom a nie
Behu, bohom, ktorých nepoznali: novým
a nedávno prišlým, ktorých nectievali
ich otcovia.

18. Boha, ktorý teba zrodil, si opu-
stil, a zapomnel si na Pána, svojho Stvo-
riteľa.

19. Pán to videl a do hnevu prišiel:
lebo ho dráždili jeho synovia a dcéry.

20. Tedy riekol: Skryjem svoju tvár
pred nimi, a podívam sa ich koncu,⁸⁾
lebo sú to pokolenie prevrátené a never-
né deti.

21. Oni ma dráždili tým nebohom a
rozhorčovali svojimi márnosťami; tak i

22. Z Egypta bezpečne nebezpečnou púšťou ho
viedol.

23. Horatú krajinu Palestínu, k orbe a k cho-
vaniu dobytku príhodnú.

24. Divé vtáky osadzujú sa v skaliskách, z ko-
rytníkov potom med kvapká a oliva rada na skalina-
ch môže rásť: tak i hory i skaly čakajú na
Izraela a požehnaním.

25. Z krajiny Bázan kde boli znamenité pastvy.

26. S jädrom pšenice

27. Červené víno.

28. Zem Izraelský.

29. Uzieme, kam to dovedú, keď sa ja prestanem
o nich starať.

ja ich podráždím neľudom¹⁾ a rozhorčím
bláznivým národom.

(Jer. 15, 14; Rím. 10, 19.)

22. Oheň sa rozpálil v mojom hneve,
a ten horieť bude až do najhlbšieho pe-
kla:²⁾ a žrať bude zem i s jej rastlinou a
zapáli základy hôr.

23. Shromadím na nich nešťastie a
vystriem na nich svoje šípy.

24. Hlad ich strávi a kúsaním najhor-
kejším požerú ich vtáci:³⁾ zuby divých
zverí pošlem na nich, s vzteklosťou⁴⁾ po
zemi plaziacich sa hadov.

25. Z vonku pustošiť ich bude meč, a
vnútri⁵⁾ hrôza, tak mládenca jako pan-
nu, tak kojenca jako starca.

26. Riekol som: Kdeže sú?⁶⁾ Zruším
medzi ľuďmi ich pamiatku.

27. Ale pre hnev nepriateľov odložil
som: aby snáď ich protivníci nespýsnali
a nepovedali: Naša vyvýšená ruka a nie
Pán učinil toto všetko.

28. Ľud je to bez rady a bez rozum-
nosti. (Jer. 9, 12.)

29. O by múdri boli a porozumeli⁷⁾ a
posledné veci predvídali!

30. Jako by ich jeden⁸⁾ horieť mohol
tisíc, a preč zahnať dvaja desaťtisíc? Či
nie preto, že ich Pán ich predal a že Pán
ich vydal?

31. Lebo náš Boh nie je, jako ich ho-
hovia: a to naši nepriatelia sami súdja.⁹⁾

32. Z vinice Sodomskej ich vinica, a

1) Ako si Izrael vo svätej zemi vyvolí neboha
na miesto Pána Boha, Boh podrobí ho neľudu, t. i.
nie svojmu ľudu, a jako Izrael bláznive opovrhne
Pána, tak Pán jeho podvrhne bláznivému ľudu.

2) Oheň Božieho hnevu rozpálený vnútri celým
svetom a! do najhlbších jeho koncov, a keby ho
pokánie a milosť nezažrávaly, zničil by všetko.

3) Hebr.: Páčiťmi neduhy a prehorkým na-
kazením morovým žraním budú.

4) S jedom.

5) V príbytkoch, z ktorých ich vytrhne.

6) Hebr.: Riekol by som: Rozpráším ich po
kútoch.

7) Že ich zúfalemu položeniu príčinou je ich od-
padnutie od Pána.

8) Nepriateľ Boží

9) Boli tohoto svedkami, jako náš Boh chráni
svoj ľud a preto náš neverných sami posúdiť
môžu.

z predmestia gomorského;¹⁾ ich hrozno je hrozno zlé, a ich zrná najhorkejšie.

33. Dračia žľe ich víno a jed zmije neuzdraviteľný.²⁾

34. Nie sú tieto veci skryté u mňa,³⁾ a zapečatené v mojich pokladniciach?⁴⁾

35. Moja je pomsta, a ja odplatím časom svojim, keď ich noha začne klesať: blízko je deň zahynutia a časy sa ponáhľajú tu byť.⁵⁾

(Ekkll. 28. 1: Rím. 12, 19: Žid. 10, 30.)

36. Súdiť bude Pán svoj ľud, a pri svojich služobníkoch sa sľutuje;⁶⁾ uvidí, že zoslabnutá je ich ruka, a zavrení⁷⁾ tiež sú slabí, a ostatní sú strávení.

(II. Mach. 7, 6.)

37. A povie: Kdeže sú ich bohovia. v ktorých nádej mali?

38. Z ktorých obetí tuk jedávali a z obetí mokrých vína pili? Nech vstanú a vám pomôžu a v potrebe nech vás chránia.

39. Uznajte, že ja som sám jediný, a že niečo Boha krome mňa: ja zabíjam, a ja oživujem; ja raním i uzdravujem a niet žiadneho, kto by vytrhnúť mohol z mojej ruky.

40. Dvŕham k nebu svoju ruku a hovorím: Žijem ja na veky.⁸⁾

41. Keď naostrím ako blesk svoj meč a do súdu dá sa moja ruka: splatím pomstu svojim nepriateľom a tým, ktorí nenávidia mňa, odplatím.

42. Dám sa opíť svojim šípom krvou

a môj meč žrať bude mäso, z krvi zabitých, a zo zajatých, (mäso) obnaženej hlavy nepriateľov.¹⁾

43. Chváľte národy ľud jeho, lebo sa vypomstí za krv svojich služobníkov: a ich nepriateľom, splatí pomstu: a je milostivý zemi svojho ľudu!

44. Teda Mojžiš prišiel a hovoril všetkým slovám tejto piesne pred sluchom ľudu, on a Jozue, syn Nuna.

45. A keď všetky tieto reči hovoriac ku všetkému Izraelovi, dokonali.

46. riekol im: Priložte svoje srdcia ku všetkým slovám, ktoré vám ja dnes dosvedčujem: aby ste prikázali svojim synom, aby ich zachovávali a činili a všetko plnili, čo je napísané v tomto zákone.

47. Leho nie nadarmo sú vám prikázané, ale aby každý v nich žil: a vy, keď ich činíte budete, dlho ste zastávali v zemi, do ktorej cez Jordán ťahnete, aby ste ňou vládli.

48. A hovoril Pán Mojžišovi toho dňa a riekol:

49. Vstúp na horu túto Aharim, to jest príchodov, na vrch Nébo, ktorý je v zemi moabskej naproti Jerichu: a poďívaj sa na zem Kananejskú, ktorú ja dávam synom izraelským do majetku, a zomri na vrchu.

50. Keď vstúpiš naň, pripojený budeš k svojmu ľudu, jako umrel Áron, tvoj brat na hore Hor, a pripojený bol k svojmu ľudu: (IV. Mojž. 20, 26; 27, 12.)

51. lebo prešli ste sa proti mne medzi synami izraelskými pri vode odporu v Kádes na púšti Sin: a neposvätili²⁾ ste ma medzi synmi izraelskými. (IV. Mojž. 20, 12; 27, 14.)

52. Naproti uzrieš zem, ale nevojdeš do nej, ktorú ja dávam synom izraelským.

¹⁾ Moja vinica vysadená šťastnými kmenami a skazka: môj ľud, ktorý zo svätých ovocí pochádza stal sa bezbožným ako sodomský.

²⁾ Hebr.: Ukrotný.

³⁾ Pán nezabúda na to, aká je skaza v ľude a aké ovocie prináša.

⁴⁾ V tajomstve Božom leí trest, ktorým trestá hude Boh.

⁵⁾ Hebr.: A chytrá prichádza to, čo leí im pripovedané.

⁶⁾ Z toho súdu vyjdú Boží služobníci zachránení. Boh zastane sa práva svojho ľudu vtedy, keď nebude nikto iný moci a pomoci odporovať nepriateľom.

⁷⁾ Všetchno vykladané: snád najlepšie: Bezbranní a ozbrojení.

⁸⁾ Život Boží je zo všetkého najistejší, ten je zárukou istoty sľubu Božieho. — Boh prisahá pri sebe samom

¹⁾ Hebr.: Z hlavy dlhých vlasov (vojvodcov) nepriateľa.

²⁾ Neoslávili ste ma.

HLAVA 33.

Posledné požehnanie Mojžišovo.

1. Toto je požehnanie, ktorým po-
žehnal Mojžiš, muž Boží, synov izrael-
ských pred svojou smrťou.

2. A riekol: Pán so Sinai prišiel, a
zo Seir povstal nám: zjavil sa s hory
Fáran, a s ním tisíce svätých.¹⁾ V pra-
vici jeho bol ohnivý zákon.

3. Miloval ľudí,²⁾ všetci svätí³⁾ sú v
jeho ruke: a ktorí sa približujú k jeho
nohám, ohdržia z jeho učenia.

4. Zákon prikázal nám Mojžiš, de-
dictvo obce Jakubovej.⁴⁾

5. Bude kráľom nad spravlivými.⁵⁾
keď sa shromaždia kniežatá ľudu s po-
koleniami izraelskými.

6. Nech žije Ruben a nevymiera, ale
buď malý v počte.

7. Toto je požehnanie Judovi: Počuj,
Pane, hlas Judov a k jeho ľudu ho pri-
veď: jeho ruky budú bojovať zaň, a
on⁶⁾ bude mu pomocníkom proti jeho ne-
priateľom.⁷⁾

8. A Levimu riekol: Tvoja okolnosť a
náuka⁸⁾ patria tvojmu svätému mužovi,
ktorého si zkušil v pokušení⁹⁾ a súdil pri
vode odporu,

9. ktorý¹⁰⁾ riekol svojmu otcovi a
svojej matke: Neznám vás; a svojim

bratom: Nevieť o vás; a neznali svo-
jich synov. Títo zachovávali tvoju reč,
a zadržali tvoju smluvu,

10. tvoje súdy, o Jakube, a tvoj zá-
kon, o Izraelu;¹⁾ klásť budú kadidlo v
tvojom lneve, a zápalnú obeť na tvoj
oltár.

11. Želnaj, Pane, jeho sile, a práce
jeho rúk²⁾ prijmi. Bi chrbáty jeho nepria-
teľov: a ktorí ho nenávidia, nech nepo-
vstanú.³⁾

12. A Benjaminovi riekol: Najmilší
Pánov bezpečne bude bývať s ním: ako
na loži celý deň zostane a medzi rane-
nými odpočinie.

13. A Jozefovi riekol: Z požehnaní
Pánovho buď požehnaná jeho zem, o-
vocím nebeským, a rosou i vodou z hli-
bočiny,

14. úrodami slnka i mesiaca.

15. Z vrchu prastarých hôr, ovocím
večných vrškov:

16. a úrodou zeme, a jej plnosťou.
Požehnanie toho, ktorý sa zjavil v krvi,
nech sije na hlavu Jozefovu a na vrch
hlavy Nazarejského medzi jeho bratmi.

17. Jako prvorodeného býka je jeho
krása, rohy nosorožca sú jeho rohy;
tými smetať bude národy až do končlu
zeme. Toto sú množstvá Efraimove: a
toto tisíce Manassesove.⁴⁾

18. A Zabulonovi riekol: Vesel sa,

¹⁾ Správnešie Kádes. 1. i Kádes Barnea (IV. Mojs. 20. 1.) Teda nie: Tisíce svätých, ale: A
prišiel k vodám odporu v Kádes.

²⁾ Dvanásť pokolení.

³⁾ Jeho svätí.

⁴⁾ Zákon a kráľovstvo sľúbil Boh za smluvu
na Sinai; ohnate zavŕhli Izraeliti v Kádes. ohnate
dostali zase po dlhom pokáaní

⁵⁾ Totožito Boh je kráľom nad vyvoleným ľu-
dom svojím Izraelským.

⁶⁾ Boh.

⁷⁾ Vyslov modlitbu Judovu, keď za svoj ľud,
Izraelitov, bojuje a o šťastlivý návrat prosí.

⁸⁾ Urlin a Thumim, najvyššie vyznačenie po-
kolenia Levi v hlavnom kňazovi.

⁹⁾ Hebr.: „V Massa“, kde ľud pre nedostatok
vody reptal. Čo bolo zkuškou pre Mojžiša a Áro-
na, ktorí však dobre obstáli. Ináč pri druhej u
vody odporu.

¹⁰⁾ Ktorý vo svojich synoch a v celom svojom
pokolení z horlivosti za česť Božiu zaprel city
prvorođené.

¹⁾ Hebr.: Vyučovať budú tvojimi právami. Ja-
kuba, a tvojimi zákonmi, Izraelu

²⁾ Jeho služba vo svätyni.

³⁾ Tento verš mohol by sa viac vzťahovať na
Simona. Na toto pokolenie budú sa želané pro-
spechy v bojoch, ale nie na kňazské pokolenie
Levi. Tu snáď vypadol nadpis: „A Simonovi rie-
kol“, ako v. 6 pred požehnaním nad Rubenom (A.
13. Ehrlich).

⁴⁾ Pokoleniu Jozefovmu praje vlahv dážď a
rosu, tepla slnka, plodín ovocných stromov, dre-
va na horách, hrozna a oleja na vrškoch obilia
na poli. Požehnanie toho, ktorý sa zjavil Mojžišo-
vi v horiacom kri, nech splní na pokolenie Jo-
zefovo, ktorý je vyvolený. Bohu zasväteným
prútom. Nech toto pokolenie vyniká, takto miade
lunce vynikajú svojou krásou, nech je mocný roh
jeho sily a slávy; takto nech je požehnaná i tá
časť pokolenia Jozefovho, ktorá pochádza od jed-
ného syna jeho Efraima, i tá od druhého syna.

Zabulone, vo svojom výchádzaní.¹⁾ a Izacharu vo svojich stánkoch.²⁾

19. Svolajú na horu ľudí:³⁾ tam budú obetovať obeti spravodlivosti. Ktorí hojnosť morskú jako mlieko ssať budú a skryté poklady v piesku.⁴⁾

20. A Gádovi riekol: Požehnaný Gád v šírosti:⁵⁾ jako lev odpočívá a uchvátí rameno a vrch hlavy.⁶⁾

21. A videl svoju prednosť, lebo v jeho podiele je učiteľ složený:⁷⁾ ktorý je u kniežat ľudu a vykonáva spravodlivosť Pánovu a svoj súd s Izraelom.

22. Danovi tiež riekol: Dan je ľvica, potečie hojne z Bázanu.⁸⁾

23. A Neftalimu povedal: Neftali bude hojnosť požívať, a plný bude požehnaní Pánových: morom a poľným vládnúť bude.

24. A Ašserovi riekol: Požehnaný v synoch. Ašser nech sa ľúbi svojim bratom a nech omočí v oleji svoju nohu.⁹⁾

25. Železo a meč sú jeho obuv.¹⁰⁾ Ako dni tvojej mladosti, tak aj tvoja staroba.¹¹⁾

26. Niet Boha iného, jako Boha spravdivého: ktorý vstupuje na nebesá, tvoj pomocník. Jeho velebnosťou bežia oblaky.¹²⁾

27. jeho prísbytôk je hore, a dolu je-

ho večné ramená:¹⁾ odoženie od tvojej tváre nepriateľa, a riekne: Sotrený buď.

28. Bývať bude Izrael bezpečne a sám. Oko Jakubovo v zemi obilia a vína, a nebesia zachmúria sa rosou.²⁾

29. Blahoslavený si ty, Izraelu: kto podobný tebe, lude, ktorý spasený bývaš skrze Pána? On je štít tvojej pomoci a meč tvojej slávy: tvoji nepriatelia budú (a zapierať.³⁾ ale ty už ich hrdľá šliapať budeš.⁴⁾

HLAVA 34.

Mojžišova smrť.

1. Tedy vstúpil Mojžiš z rovín moabských na horu Nébo,¹⁾ na vrch Fazga naproti Jerichu: a ukázal mu Pán všetku zem Gálád až po Dan.

(Vyššie 3. 27. 32. 49: II. Mach. 2. 4.)

2. a všetku Neftalim, a zem Efraim a Manasses, a všetku zem Juda až po more najďalšie.²⁾

3. a južnú časť, a širinu poľa Jericha, mesta pálm, až po Segor.

4. A riekol mu Pán: Toto je zem, ktorú som prisahou sľúbil Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi, keď som riekol: Tvoju semenu dám ju. Videl si ju svojima očima, ale do nej nevojdeš.³⁾ (I. Mojž. 15. 18.)

5. A umrel Mojžiš, služobník Pánov, tu v zemi moabskej, na rozkaz Pánov.

6. A pochoval ho v údolí zeme moabskej naproti Fogoru; a žiaden človek

¹⁾ Boh ochraňuje Izraela od počiatku a vo všetkých časoch, ako sám je večný, a myslí sa neba ale aj zo spodku, s neomvinnou silou a trpezlivosťou ho posiluje.

²⁾ Hebr.: A sama bezpečne bydlieť bude rodina Jakubova, a to v zemi, plnej obilia a vína, a jeho nebesá i rosa vďačovať budú.

³⁾ Lepšie: Musia sa ňí pomáhať.

⁴⁾ Na assyrských pomníkoch kladú králi nohu na úju premožených. Hebr.: Ale ty po ich vyvýšenostiach šliapať budeš, len keď tie zaujmeš, bude podmanenie dokonalé.

⁵⁾ S Neba, ktorý leží 881 metrov nad Stredozemným morom, vidno šahom pokrýty Hermon, Tábor, Ebal a Garizim, Vrch olivový a Sion, vrchy bethlemské a hebronské a Mŕtve more až po Engaddi.

⁶⁾ Stredozemné.

¹⁾ Vo vývoze a prívode všetkého zbožia, lebo býval pri mori.

²⁾ Izachar má si pokojne žiť doma.

³⁾ Isto pohanských súsedov, zvlášť Feničanov.

⁴⁾ Plavbou a obchodom na mori zbohatnúť.

⁵⁾ Hebr.: Požehnaný, ktorý rozširuje Gád. Požehnanie vzťahuje sa na Boha, ktorý dal Gádovi obširne a rozsiahly kraj za Jordánom.

⁶⁾ Keď jako koristi územie za Jordánom obdržal.

⁷⁾ Dľa hebr.: Opatril si prvé (prvú vydobytú zem), lebo tam leží podiel pre jedného vodcu (pokolenia). (I. Mojžišomv hrobe nie je reč, lebo Nebu patrí Ruhenovi. (IV. Mojž. 32. 38.)

⁸⁾ Jako lev z kraja Bázan rýchle sa hrdí na svoju korisť.

⁹⁾ Tak hojne ho mať bude.

¹⁰⁾ Hebr.: Pod jeho Mašajami, t. i. vo svojej zemi bude mať kov.

¹¹⁾ Dokiaľ trvať budú tvoje dni, nech trvá tvoja sila, nech ňí neubýva.

¹²⁾ Hebr.: Ktorý sa vznáša na nebesách k tvojej pomoci a vo svojej velebnosti má oblaky.

nedožvedel sa o jeho hrobe až do dnešného dňa.¹⁾

7. Mojžiš mal stodvadsať rokov, keď umrel; jeho oko sa nezatmelilo ani jeho zuby sa nekývaly.²⁾

8. Synovia izraelskí oplakávali ho na rovinách moabských za tridsať dní; a vyplnily sa dni kvŕlenia i plaču nad Mojžišom.

9. A Jozue, syn Nun, naplnený bol

¹⁾ Jozue a Eleazar iste vedeli o hrobe; ale ostatným ho Boh skryl, aby Izraeliti, modlárstvu náchylní, nesmyšleli si preukazovať telu Mojžišovi úctu poveročnú, modlársku.

²⁾ Hebr.: Ani sila neodlúhla od neho.

duchom múdrosti, lebo Mojžiš položil na neho svoje ruky. A synovia izraelskí ho poslúchali, a činili, ako prikázal Pán Mojžišovi.

10. A nepovstal viac prorok v Izraeli ako Mojžiš, ktorého by znal Pán z tváre do tváre,

11. vo všetkých tých znameniach a zázrakoch, ktoré poslal ho (Pán) činiť v zemi egyptskej Faraonovi, a všetkým jeho slúžobníkom i všetkej jeho zemi,

12. a (ukázať) všelikú ruku silnú, a vo veľkých a zázračných veciach, ktoré činil Mojžiš predovšetkým Izraelom.

